

Jaarstukken 2024

gemeente Hilvarenbeek

gemeente **Hilvarenbeek**

Jaarstukken 2024

Hilvarenbeek, 21 mei 2025
Versie 1.5

Zaaknummer 1021218

Gemeente Hilvarenbeek
Postbus 3
5080 AA Hilvarenbeek

Bezoekadres:
Vrijthof 10
5081 CA Hilvarenbeek

Telefoon
(013) 505 83 00

E-mail
gemeente@hilvarenbeek.nl

Internet
www.hilvarenbeek.nl

Inhoudsopgave

Inleiding

Jaarverslag

1. PROGRAMMAVERANTWOORDING	8
1.1 SAMENLEVEND HILVARENBEK	9
1.2 BELEVEND HILVARENBEK	20
1.3 ONDERNEMEND HILVARENBEK	38
1.4 DIENSTVERLENEND HILVARENBEK	40
1.5 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN	45
1.6 OVERHEAD EN VPB.....	47
2. PARAGRAFEN	49
2.1 LOKALE HEFFINGEN	50
2.2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING	57
2.3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	63
2.4 FINANCIERINGSPARAGRAAF.....	68
2.5 BEDRIJFSVOERING	75
2.6 WET OPEN OVERHEID (WOO).....	83
2.7 VERBONDEN PARTIJEN	84
2.8 GRONDBELEID	89

Jaarrekening

3. OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN EN DE BALANS MET TOELICHTING	94
3.1 HET JAARRESULTAAT (OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN MET TOELICHTING).....	95
3.2 OVERZICHT BALANS MET TOELICHTING	112
3.3 GEHANTEERDE NORMEN EN WAARDERINGSGRONDSLAGEN	139
3.4 WET NORMERING TOPINKOMENS (WNT) EN SINGLE INFORMATION, SINGLE AUDIT (SISA)	144
3.5 RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING	146

Bijlagen

4. BIJLAGEN	148
1. BALANS PER 31 DECEMBER 2024 AFDELING BIEST	149
2. OVERZICHT INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	151
3. RISICOKAART	156
4. AFSCHRIJVINGSTABEL	164
5. LIJST INVESTERINGEN	165
6. VERPLICHTE BELEIDSINDICATOREN	169
7. VERDELING NAAR TAAKVELDEN	171
8. SISA-BIJLAGE	175
5. VASTSTELLINGSBESLUIT	186

Inleiding

Voor u liggen gebundeld het jaarverslag en de jaarrekening van Gemeente Hilvarenbeek over het jaar 2024. Samen noemen we dit onze jaarstukken. Hiermee blikken we terug op de uitvoering van het door de gemeenteraad vastgestelde beleid en op onze financiële prestaties. De jaarstukken vinden hun houvast in de begroting 2024. Hierin namen we op welke ambities wij in 2024 realiseren en tegen welke kosten. De gemeenteraad stelde de [Begroting 2024](#) vast op 8 november 2023. De jaarstukken bieden de gemeenteraad nu de gelegenheid om haar controlerende rol uit te voeren: erop toezien of het college de plannen uit de begroting naar behoren en binnen budget uitvoerde. De stukken geven tegelijkertijd inzicht aan inwoners, maatschappelijke instellingen en bedrijven in de geleverde prestaties van het afgelopen jaar.

Beleidsinhoudelijke terugblik

Het afgelopen jaar stond in het teken van enkele stevige beleidsdoelen en projecten. Met het risico nooit volledig te zijn, lichten we er enkele uit in deze inleiding.

In 2024 voerden we een Strategische Analyse Gemeentefinanciën uit. We legden drie scenario's voor aan de gemeenteraad, met als uitkomst *scenario II Samenwerkend Hilvarenbeek*. In dit scenario anticipeert onze gemeente op grote opgaven en ontwikkelingen door een open en samenwerkende houding aan te nemen; samen met haar stakeholders aan oplossingen te werken. De keuze voor scenario II leverde vanaf dat moment een houvast op voor beleidsmatige en financiële keuzes. Voorbeelden zijn het stopzetten van de structurele cofinanciering van de combinatiefunctionarissen per 2027, maar ook het in 2024 extra inzetten op gespreken over de intensivering van onze samenwerking in GH0-verband (Goirle, Hilvarenbeek & Oisterwijk).

De gemeenteraad voegde aan haar keuze voor scenario II een opdracht toe: organiseer op de Voorjaarsnota 2025 participatie met onze samenleving. Deze lijnden we in 2024 op we onder de vlag van het traject Democratische vernieuwing, waar in 2024 al twee experimenten startten: herinrichting Gildeweide en Biest-Houtakker Energieneutraal. Deze experimenten leren ons hoe we anders om kunnen gaan met initiatieven uit onze samenleving.

Begin 2024 ontvingen we ook de uitkomsten van een onderzoek naar de door onze inwoners ervaren dienstverlening. Onze samenleving scoorde de gemeentelijke organisatie op klantvriendelijkheid, doorlooptijden en slagvaardigheid. De boodschap is: wij doen het goed! Landelijk gezien presteren we bovengemiddeld: een resultaat om trots op te zijn. We vierden dit met onze organisatie tijdens een feestelijke middag. Gelijktijdig valt er ook wat te verbeteren. Hiervoor stelden we een actieplan op. In 2024 werkten we onder andere al succesvol aan het verbeteren van onze klachtenprocedure, aan het verkorten van de doorlooptijd van terugbelverzoeken en aan het per ommekeer afhandelen van klachten tijdens evenementen.

Onder de vlag van het Programma hervorming Sociaal Domein pakten we in 2024 de hervormingsagenda Jeugd programmatisch op. We werkten met betrokken partijen aan bewustwording en startten het project Lokale Toegang om de samenwerking tussen het sociale en het medische domein te versterken. Voor onderwijshuisvesting verwierven we in 2024 de benodigde percelen voor de nieuwbouw Samenwijscentrum St. Jozef in Haghorst. Ook werd het bestemmingsplan in 2024 door de gemeenteraad vastgesteld. En er is een nieuw bestuur aangesteld voor jongerencentrum The Box.

Aan de woningbouw is in 2024 ook weer volop gewerkt. In onze eigen plangebied Gelderakkers 2 is een project met 22 woningen voorbereid om in 2025 te kunnen realiseren, en in De Welder zijn de eerste kavels uitgegeven en is de basis gelegd voor een CPO project met 25 woningen voor starters. In het

plan Hart van Haghorst is de grond voor 4 woningen middels een tender gegund. Op het oude Hispohalterrein is ook middels een tender het project gegund dat zal leiden tot een nieuw complex met ca. 53 appartementen. In het plangebied Roodloop is alles gereed om tot realisatie van ca. 71 woningen over te gaan. Tegelijk wordt ook gewerkt aan nieuwe (uitleg) locaties, in nagenoeg alle kernen is daar sprake van.

In 2024 voerden we verschillende plannen uit op het thema milieu en duurzaamheid. We evalueerden de Paraplunota Duurzaam Hilvarenbeek 2019-2022 en zetten het programma Duurzaamheid op, inclusief thema's voor in het nieuwe omgevingsprogramma Duurzaam Hilvarenbeek 2025 – 2030. En we voerden klimaatprojecten uit vanuit de Regionale Energie- en Klimaatstrategie (REKS). Zo koppelden we maar liefst 22.600 m² aan dakoppervlak en verharding van het gemengde riool af. Samen met onze inwoners werkten we aan projecten zoals *Geveltuintjes*, *Tegel eruit Tegel erin* en het *vergroenen van schoolplein KC De Driehoek*.

Het evenementenseizoen leverde naast een boel plezier voor bezoekers ook reuring in onze samenleving op. We evalueerden het seizoen en informeerden commissie Samenleving. In 2025 nemen we de uitkomsten mee voor het nieuwe seizoen. Ook de opvang en huisvesting van vluchtelingen (onthoeden) leverde reuring op. Eind 2024 organiseerden we inloopbijeenkomsten voor omwonenden, waar we zorgen en reacties ophaalden om te delen met de gemeenteraad. We ervoeren dat het aan beide kanten ook wat kan kosten om het juiste gesprek met elkaar te voeren. Daar de energie en goede omgangsvormen voor opbrengen, is de moeite van het investeren waard. In het kader van ondermijnende criminaliteit pakten we in 2024 door op actuele casuïstiek. Intern werkten we met de Team Burgerzaken en afdeling Samenleving aan bewustwording op het thema mensenhandel.

De gemeentelijke organisatie zelf ontwikkelde zich in 2024 met een herontwerp van het organisatieontwikkelprogramma Samen Krachtig Vooruit. Dankzij dit programma kan de organisatie gericht inzetten op geprioriteerde activiteiten die bijdragen aan de kernwaarden *voortdurend ontwikkelen, eigenaarschap tonen, planmatig werken* en *de leefwereld van de klant centraal zetten*. En via het Cultuurontwikkeltraject zetten de organisatie en het college vastzittende patronen om naar nieuwe, leidende principes. Een hoog aantal vacatures in 2024 zorgde er ook voor dat het soms roeien was met de spreekwoordelijke riemen die er zijn. En dat sommige ambities slechts gedeeltelijk of minder van de grond kwamen. Zo is er beperkt gewerkt aan een vervolg op het Economisch Actieplan. In 2024 startte echter wel het project Opstellen en Implementeren Wervingsstrategie, welk in de nabije toekomst binnen de kaders van de arbeidsmarktomstandigheden soelaas biedt.

Uiteraard is dit maar een beperkte greep uit de resultaten van 2024. In het jaarverslag leest u het totaalbeeld. De komende periode borduren we voort op deze mooie resultaten.

Financiële terugblik

Financieel verwacht resultaat bij de begroting 2024

In november 2023 stelde uw raad het begrotingsboekwerk 2024 vast. Het vertrekpunt van boekjaar 2024 is de begroting met een verwacht positief resultaat van € 892.000. We legden in de VJN+ en in de najaarsnota verschillende wijzigingen binnen het (bestaand) beleid aan uw raad voor die per saldo leidden tot aanpassingen van het verwachte begrotingsresultaat in de loop van het boekjaar. Bij de najaarsnota verwachtten we een negatief resultaat van € 919.000. De tussentijdse resultaten verrekenen we altijd met onze algemene reserve waardoor de bijgestelde begroting 2024 op 'nul' sloot.

Het resultaat in de jaarstukken 2024

Onderstaande afwijkingen veroorzaken het resultaat van € 423.000. Per afwijking ziet u het structurele (S) of incidentele (I) karakter van de voordelen (V) of nadelen (N) aangeduid.

<u>Korte omschrijving Bedragen x € 1.000,-</u>	<u>Bedrag</u>	<u>Voordeel /Nadeel</u>	
01. Budgetoverhevelingen	749	V	(I)
02. Jeugdzorg	-246	N	(I)
03. Lagere kapitaallasten	120	V	(I)
04. Elektra openbare verlichting	35	V	(I)
05. Onderhoud groen, bomen, bermen en sloten	-200	N	(I)
06. Hogere baten uit bouwleges	65	V	(I)
07. Bijdrage Omgevingsdienst	60	V	(I)
08. Algemene uitkering	100	V	(I)
09. Voorziening pensioenen wethouders	-416	N	(I)
10. Overige afwijkingen	156	V	
Totaal	423		

We specificeren en lichten dit resultaat verder toe in paragraaf 3.1.2 Jaarresultaat op hoofdlijnen van de jaarrekening.

Bestemming van het resultaat in deze jaarstukken

1. Het positieve saldo afdeling Biest over 2024 van € 12.000 te reserveren in de algemene reserve van afdeling Biest;
2. € 749.000 te reserveren in de reserve budgetoverheveling voor taken die we niet in 2024 hebben uitgevoerd maar wel in volgende jaren gaan uitvoeren;
3. Het nadeel van € 338.000 wat resteert na de voorgaande beslispunten aan de algemene bedrijfsreserve te onttrekken.

Algemene conclusie financiële positie

Onze financiële positie voor 2024 is kwetsbaar, voorzichtigheid is geboden. De netto schuldquote voor 2024 is 0,37 (2023 0,37). De netto schuldquote waarden we daarmee als goed. Als we naar onze begroting 2025 kijken zien we de komende jaren wel een verdere toename van deze schuldquote. Voor de solvabiliteitsratio is een lichte mate van voorzichtigheid geboden. Normaal ligt de waarde voor de solvabiliteitsratio tussen de 0,2 en 0,5. Voor 2024 bedraagt de waarde 0,25. Dit ligt in lijn met afgelopen jaren. Voor de volgende jaren, gebaseerd op onze begroting 2025 wordt een daling verwacht waarbij we tegen een risicovol profiel schuren.

Nieuwe investeringen van een grote omvang moeten zorgvuldig worden afgewogen omdat onze schuld daarmee kan stijgen naar een niet wenselijke omvang. De grondexploitaties hebben een beperkte invloed op de exploitatie. De gemiddelde woonlasten liggen iets onder het landelijk gemiddelde. De structurele exploitatieruimte ligt onder de norm van de provincie. We hebben hier invloed op door het eigen beleid aan te passen. Bijvoorbeeld de lokale heffingen verhogen of versoberen op een beleidsterrein waardoor kosten dalen. Naar de toekomst toe blijft het noodzakelijk om voorzichtig om te gaan met onze financiële positie. De begroting 2025 laat zien dat we de komende jaren naar een risicovoller profiel toe bewegen als het gaat om onze schuldratio's en onze structurele begrotingssaldi.

Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag, de jaarrekening, bijlagen en het vaststellingsbesluit.

Het jaarverslag (hoofdstukken 1 en 2)

Het jaarverslag bestaat uit de programma's Samenlevend, Belevend, Ondernemend, Dienstverlenend en de hoofdstukken Algemene dekkingsmiddelen en Overhead en VpB. Hierin leggen we als college verantwoording af over welke activiteiten we hebben gerealiseerd. In het jaarverslag treft u ook de paragrafen aan. Deze paragrafen zijn wettelijk voorgeschreven gemeentebrede thema's waar we verantwoording over afleggen. Zo kunt u denken aan ons risicomanagement, het onderhoud aan onze kapitaalgoederen en de lokale gemeentelijke belastingen.

De jaarrekening (hoofdstuk 3)

In de jaarrekening leggen we verantwoording af over onze financiële positie. We lichten het overzicht van baten en lasten 2024 toe. Dit noemen we ook wel onze exploitatie. Verder gaan we in op onze balanspositie. De balans bestaat uit onze bezittingen en de wijze waarop we dit hebben gefinancierd. Bijvoorbeeld door het afsluiten van leningen.

Rechtmatigheid

De jaarstukken vinden hun houvast in de begroting 2024. De gemeenteraad stelde deze vast op 8 november 2023. Het Collegeprogramma 2023-2026 is op dat moment voor de tweede keer in de begroting verwerkt. Nu leggen we, zo'n 2,5 jaar later, als college verantwoording af over de realisatie van de begroting 2024. Het College legt daarmee voor de tweede keer een rechtsmatigheidsverantwoording af. U vindt deze in paragraaf 3.5 van de jaarrekening. De accountant controleert of wat in de rechtsmatigheidsverantwoording staat juist en volledig is.

De bijlagen (hoofdstuk 4)

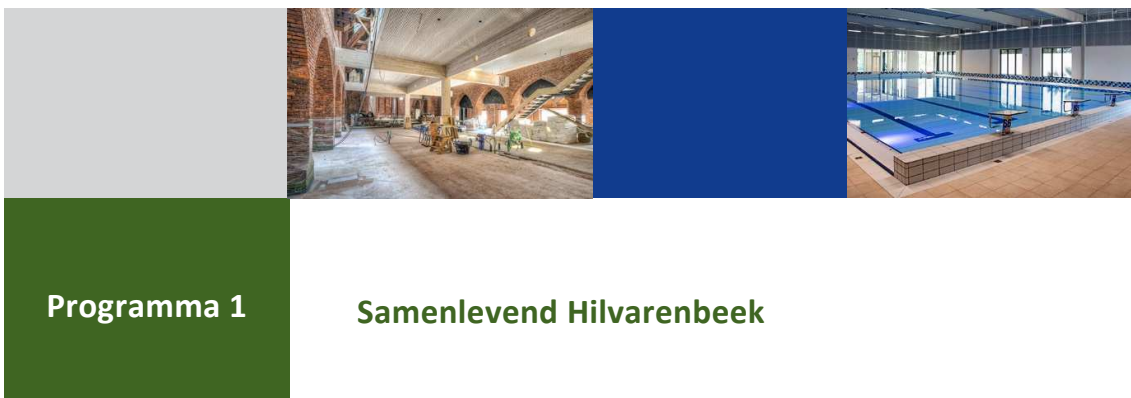
We hebben een aantal onderwerpen zoals de risicokaart, de rentekosten en de verplichte beleidsindicatoren verder uitgewerkt en aan de bijlagen toegevoegd. Op deze wijze kunt u zich verder verdiepen in diverse onderwerpen.

Het vaststellingsbesluit (hoofdstuk 5) We leggen deze jaarstukken ter vaststelling voor aan de raad. Bij deze vaststelling bestemmen we het gerealiseerde jaarresultaat. In dit hoofdstuk leest u meer over deze resultaatbestemming.

Het college van Hilvarenbeek.

Jaarverslag

1. Programmamaverantwoording

Programma 1

Samenlevend Hilvarenbeek

Inleiding

Het versterken van onze actieve en zorgzame samenleving is uitgangspunt van dit programma. Zorg, ondersteuning en onderwijs zijn daarbij randvoorwaarden. Het gaat ook om het stimuleren van een veelzijdig sport- en culturaanbod zodat inwoners - jong en oud - hun horizon kunnen verbreden. We streven naar een gezonde en veilige leefomgeving en we bevorderen een gezonde leefstijl. Daarin krijgen onze inwoners zo snel en eenvoudig mogelijke ondersteuning als zij dat nodig hebben. Samen met inwoners, maatschappelijke organisaties, verenigingen en ondernemers werken we aan de uitvoering van dit programma. We monitoren de resultaten en sturen bij waar nodig. De Monitor Sociaal Domein ondersteunt ons hierbij.

Dit programma bestaat uit de volgende vier thema's:

1. Zorg, jeugd en participatie
2. Sport en cultuur
3. Onderwijs
4. Gezondheidszorg

Naast ambities uit het collegeprogramma vindt u in dit programma ambities terug uit het Koersdocument Sociaal Domein 'Ruimte voor dóórontwikkeling' (vastgesteld op 21 december 2017).

Thema 1

Zorg, jeugd en participatie

Onze ambities

'Iedereen kan meedoen naar vermogen, ook in de kleine kernen' is het uitgangspunt. Deze ambitie sluit mooi aan bij de ambities uit het Koersdocument Sociaal Domein (2017): vanuit eigen kracht, dichtbij, samen en voorkómen. Als onze inwoners ondersteuning nodig hebben, zetten we deze tijdig en adequaat in. Prioriteit ligt bij de ondersteuning van de meest kwetsbare inwoners.

De toenemende tekorten binnen vooral Wmo en Jeugdzorg nopen ons tot het maken van fundamenteelere keuzes, maar wel met als uitgangspunt dat zorg terechtkomt bij de inwoners die het echt nodig hebben.

Het realiseren van deze ambities doen we tegen de achtergrond van stapelende maatschappelijke problematiek. We zien een toename van kwetsbare huishoudens, crisissituaties en veiligheidsvraagstukken. Dat onder meer in combinatie met een toename in het middelengebruik onder vooral jongeren, onderwijsachterstanden en een toename van de overlast in de openbare ruimte. Het gaat om een opstapeling van problemen als verdwijnende voorzieningen, armoede, gezondheidsproblemen en toeneemende eenzaamheid en onveiligheid. De doorontwikkeling en versterking van het voorliggend veld is van belang om ook in de toekomst passende zorg te kunnen bieden.

Activiteiten in 2024

U leest per ambitie de activiteiten die wij in 2024 hebben uitgevoerd.

Ambitie 1: zorgen dat inwoners vanuit eigen kracht kunnen deelnemen

1. Continueren en evalueren Taalhuis

Op grond van het Plan van Aanpak Basisvaardigheden Arbeidsmarktregio Midden-Brabant en de notitie Laaggeletterdheid Hilvarenbeek is sinds 2019 een Taalhuis actief in de gemeente Hilvarenbeek. Het Taalhuis fungeert als een laagdrempelige ontmoetingsplek waar volwassenen hulp kunnen krijgen bij (digitale) vaardigheden, lezen, schrijven, spreken en rekenen. In 2024 heeft de gemeente Hilvarenbeek structureel € 10.000 beschikbaar gesteld voor aanvullend aanbod. Daarnaast is, naar aanleiding van de evaluatie uit 2023 en de besluitvorming bij de voorjaarsnota, een aanvullend bedrag van € 24.000 toegekend. Hiermee is de continuering van het Taalhuis in 2024 financieel geborgd.

Ambitie 2: zorgen dat voorzieningen en ondersteuning dichtbij beschikbaar zijn

2. Ontwikkelen visie lokaal arbeidsmarktbeleid met uitvoeringsprogramma

In 2024 is een verkenning uitgevoerd naar de arbeidsmarktstructuur en het participatiebestand. Uit de analyse bleek dat een lokaal arbeidsmarktbeleid geen toegevoegde waarde biedt. Daarover bent u geïnformeerd via RIB 2025-21. In plaats van apart lokaal beleid is ingezet op versterking van de regionale samenwerking en infrastructuur. De oprichting van het Werkcentrum Midden-Brabant per november 2024 en het Regionaal Beraad per januari 2025 ondersteunen deze aanpak. De focus ligt op het optimaal benutten van regionale instrumenten om werkzoekenden te begeleiden en de aansluiting op de arbeidsmarkt te verbeteren. De raad wordt in cyclus drie van 2025 geïnformeerd over de voortgang.

Ambitie 3: benutten kracht van de samenleving; binnen en buiten onze gemeente

3. Doorontwikkeling Positief jeugdbeleid

Binnen het Positief jeugdbeleid streven we er naar dat jongeren gezond en gelukkig opgroeien en zich ontwikkelen in Hilvarenbeek. Om de kinderen die opgroeien in kwetsbare omstandigheden een goede start te geven is de coalitie Kansrijke Start gelanceerd. Tijdig signaleren in een netwerk waarin partners elkaar weten te vinden zijn belangrijke pijlers. Met opvang, het onderwijs en de zorgpartners is de preventieve inzet in kaart gebracht en is (schooloverstijgend) een aanbod uitgezet. Om meer zicht te krijgen op de wensen en verwachtingen van de jongeren uit de gemeente Hilvarenbeek is in 2024 onderzoek gedaan. Middels een vragenlijst zijn 76 jongeren in de leeftijdscategorie van 10-23 jaar bereikt. In zijn algemeenheid is er tevredenheid over de huidige situatie:

- 64.5% geeft aan dat er genoeg activiteiten, evenementen en bijeenkomsten zijn
- 75.5% geeft aan dat er genoeg mogelijkheden zijn om elkaar te ontmoeten

Vanuit het jongerenwerk is er een structureel programma gericht op talentontwikkeling, ontmoeten, sport en spel en organiseren. Daarnaast heeft het jongerenwerk zich ingezet op basisschool Willibrordus in Diessen voor coaching tijdens het buitenspelen van groep 7 en 8, preventieve inzet rondom alcohol en drugs, activiteiten voor de jonge mantelzorger en organisatie van een game event. Bij de organisatie wordt steeds ingezet op samenwerking met verschillende partners uit de gemeente. Met het bestuur van jongerencentrum The Box is onderzocht hoe toe te werken naar een toekomstbestendig beheer en exploitatie van het gebouw. Dit heeft geresulteerd in een overdracht naar een nieuwe bestuur.

4. *Implementeren inkoop sociaal domein*

Per 1 januari 2023 is de regionale inkoop van het sociaal domein gerealiseerd. Vanaf die datum zijn de contracten van de Jeugdhulp, Wmo Begeleiding, Wmo Beschermd Wonen en Ontwikkelgerichte Arbeidsmatige Dagbesteding (OAD) afgesloten. Het jaar 2024 heeft in het teken gestaan van het verder concreet vertalen van en leren omgaan met alle veranderingen in beleid en uitvoering van het sociaal domein, die met deze regionale inkoop te maken hebben. Het hiervoor opgerichte Programmteam, heeft in 2024 haar werkzaamheden afgerond. De implementatie is echter nog niet volledig gerealiseerd. In 2025 wordt de inkoop integraal onderdeel van de werkwijze in de regio Hart van Brabant.

In 2024 is het regionale lumpsum bedrag en het transformatiebudget Wmo Begeleiding, Dagopvang en Beschermd Wonen bijgesteld. Tot en met 2025 zijn er middelen beschikbaar gesteld voor de transitie- en transformatie. Daarnaast is vanaf 1 januari 2024 een regionaal toezicht voor Wmo Begeleiding, Beschermd Wonen en Jeugd ingericht.

In 2024 is de derde fase van het Rekenkamer onderzoek gestart. In deze fase staat de uitvoering van de inkoop sociaal domein/Jeugd centraal.

5. *Hervormingsagenda Jeugd*

Het ministerie van VWS, zorgaanbieders, cliënten (vertegenwoordigers), professionals en de VNG hebben samen de Hervormingsagenda (HvA) Jeugd opgesteld. Het huidige jeugdstelsel is niet houdbaar. Daarom werken deze 5 partijen - de vijfhoek - aan de hervormingsagenda om de hulpverlening te verbeteren en het jeugdstelsel beter beheersbaar te maken. Op maandag 26 april 2023 is er een principe akkoord bereikt over de HvA Jeugd. Specialistische jeugdzorg zal (voor een groot gedeelte) moeten worden uitgevoerd door de toegang/ de basisvoorzieningen en algemene voorzieningen. Onlangs heeft een externe deskundigheidscommissie financiële vraagtekens gezet bij de haalbaarheid van de financiële besparingen van de Hervormingsagenda. Zij adviseren het Rijk ingeboekte besparingen te herzien en gemeentes te compenseren voor de kosten die zijn en nog worden gemaakt. Echter momenteel is het nog onzeker of het huidige kabinet deze adviezen gaat overnemen.

In 2024 is regionaal, sub-regionaal en lokaal veel gedaan in het kader van de hervormingsagenda. Regionaal is de robuustheidsscan uitgevoerd, van iedere gemeente is een startfoto gemaakt en een monitor ingevuld. Deze instrumenten zijn randvoorwaardelijk om te kunnen starten met de hervormingsagenda. Er is in beeld gebracht waar ontwikkelvraagstukken/inspanningsverplichtingen liggen. Vervolgens is de uitvoeringsagenda 'Samen met de Jeugd' herzien zodat deze voldoet aan de thema's vanuit de hervormingsagenda. Daarnaast is er onderzocht wat de regionale bouwstenen zijn voor de Stevige Lokale Teams (SLT's). Vervolgens zijn er regionaal twee werkgroepen gestart rondom de SLT's en segment 3 (dagbehandeling/dagbesteding) en 4 (veel voorkomend, specialistisch). Daarbij is gestart met een uitgebreide analyse van jeugdhulp in segment 4.

Er zijn vele opgaves in het sociale domein. In 2024 zijn deze opgaves opgepakt vanuit een programmatische aanpak. Het realiseren van strategische doelen is leidend in deze aanpak. Verschillende inspanningen (bestaande activiteiten en nieuwe projecten) vanuit verschillende deelnemers (inwoners, beleid, professionals in de uitvoering, bestuur) dragen bij aan het behalen van de doelstellingen van het programma. In Hilvarenbeek zijn vele partijen het afgelopen jaar reeds geïnformeerd over de hervormingsagenda (presentatie in de raad, huisartsen, SamenZorgTeam, onderwijs). Het project lokale toegang (zie hieronder) is een goede start om vanuit de hervormingsagenda de samenwerking tussen het sociale en medische domein te versterken, wat zijn uitwerking ook moet krijgen in het nieuwe gezondheidscentrum. Dit project is onderdeel van het Programma Hervorming Sociaal Domein.

6. Gezondheidscentrum

In lijn met de motie die de raad op 7 juli 2021 heeft ingediend, heeft het college op 23 augustus 2023 een positief besluit genomen over de huisvesting van de O3-partners (Farent, MEE, Contour de Twern) en het Samen Zorg Team in het gezondheidscentrum (GHC). De huisvesting in het GHC sluit aan bij de lokale en landelijke ontwikkelingen om de samenwerking tussen het medische en sociale domein te versterken en de inzet van voorliggende voorzieningen te vergroten. De partners zullen naar verwachting in mei 2025 verhuizen naar het GHC.

7. Ontwikkelen positief ouderenbeleid

Onze gemeente heeft nadrukkelijk te maken met vergrijzing. Eén op de drie inwoners van Hilvarenbeek is ouder dan 60 jaar. Dit brengt verschillende problemen en uitdagingen met zich mee, onder andere op het gebied van de toenemende vraag naar zorg, minder mantelzorgers en meer overbelaste mantelzorgers, en minder vrijwilligers. Oorspronkelijk was het de bedoeling om in 2024 separaat een positief ouderenbeleid te formuleren. Echter bij de inventarisatie van reeds bestaand beleid werd geconstateerd dat het gedachtegoed van positief ouderenbeleid al in verschillende andere beleidskaders, -programma's en activiteiten is verankerd. Dat heeft tot een zogenaamde paraplusnota Positief Ouderenbeleid geresulteerd die in Q2 2025 met de raad wordt gedeeld.

Ambitie 4: vroegtijdig signaleren en oppakken problemen om ergere situaties te voorkomen

8. Voorkomen van armoede en schulden

De vroegsignalering werd op detacheringsbasis uitgevoerd door een klantmanager van de gemeente Goirle. In de 2024 is de vroegsignalering in de eigen uitvoering opgenomen. Lange tijd was het aantal meldingen zeer laag (2 tot 3 per maand) maar in het laatste kwartaal van 2024 hebben we een explosieve stijging gezien naar meer dan 20 meldingen per maand. Dit betekent dat er aanzienlijk meer mensen betalingsachterstanden hebben. Naar de redenen hiervan kunnen we alleen maar gissen, maar het toont wel aan dat vroegsignalering zijn waarde heeft in het voorkomen van ergere situaties.

We zien ook, dat het aantal aanvragen voor schuldhulpverlening in het algemeen langzaam weer toeneemt. De Corona-pandemie heeft hier een grote rol in gespeeld. Vóór de pandemie waren er ongeveer 12 aanvragen per jaar. Tijdens de COVID-maatregelen was dit gedaald naar ongeveer 3. We zien dit aantal nu weer toenemen, maar zit nog steeds onder het pre-COVID niveau.

In 2024 zijn ook de contacten verstevigd tussen de Kredietbank en de verschillende partners. Hierdoor is niet alleen de schuldhulpverlening effectiever en preventiever geworden, maar ook de hulpverlening door en bij de andere partners, doordat zij meer aandacht kunnen geven aan het financiële leefgebied. Zo wordt o.a. samengewerkt met SIEM als het gaat om cliënten van SIEM die ook budgetbeheer nodig hebben. SIEM biedt overigens ondersteuning vanuit de Wmo in de regio Hart van Brabant. Het gaat om Ambulante begeleiding bij cliënten thuis, Dagopvang en Beschermd Wonen en Beschermd Thuis.

In de eerste helft van 2025 wordt het Meerjarenplan schuldhulpverlening 2025 – 2028 aangeboden aan de gemeenteraad ter vaststelling. In dit plan worden de kaders voor de inrichting en uitvoering van de schuldhulpverlening in de gemeente beschreven, op basis van recente ontwikkelingen en evaluatie van huidig beleid. De nadruk komt nog sterker te liggen op vroegsignalering en de samenwerking tussen de verschillende partners.

Kosten

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de kosten voor uitvoering van het thema.

Thema 1 Zorg, jeugd en participatie

x € 1.000	Bijgestelde Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Saldo 2024
01 Lasten en Baten	13.021	12.755	-266
01 Lasten	19.635	20.892	1.257
02 Baten	-6.614	-8.137	-1.523
02 Mutatie reserve	25	-277	-302
01 Lasten	133	142	9
02 Baten	-108	-419	-311
Eindtotaal	13.046	12.478	-568

Toelichting financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting

Op dit thema ziet u een positief resultaat van € 568.000 ten opzichte van onze bijgestelde begroting 2024. Dit voordeel is het resultaat van meerdere voor- en nadelen. In de jaarrekening vindt u in paragraaf 3.1.4 Toelichting afwijkingen een nadere analyse van dit verschil.

Thema 2

Sport en cultuur

Onze ambities

We willen bereiken, dat iedereen vanuit eigen kracht kan deelnemen aan activiteiten op het gebied van sport, bewegen en cultuur en we erkennen de preventieve werking daarvan.

Sport

In 2023 hebben wij het lokale Sportakkoord 'Heel Hilvarenbeek beweegt' herijkt. Dit was een noodzakelijke voorwaarde om ook in de periode 2023-2026 in aanmerking te komen voor de uitvoeringsmiddelen Sportakkoord. Landelijk zijn drie ambities benoemd, waar lokaal invulling aan gegeven moet worden, namelijk:

- Het versterken van het fundament van de sportaanbieders;
- Het vergroten van het bereik;
- Het zichtbaar maken van sport en bewegen.

Cultuur

Het Rijk heeft voor de periode 2021-2024 een cultuurnota vastgesteld getiteld 'Cultuur in een open samenleving'. Hierin wordt cultuur geplaatst als tegenmacht versus de macht van ratio en economie. Cultuur dient om te spiegelen, wakker te schudden en te inspireren. Het Rijk geeft vier uitgangspunten waarbij wij willen aansluiten:

- verbreding en vernieuwing
- een sterke cultuursector
- cultuur is voor iedereen
- cultuur is grenzeloos

Activiteiten in 2024

U leest per ambitie de activiteiten die wij in 2024 hebben uitgevoerd.

Ambitie 1: stimuleren van sport en bewegen en een gezonde leefstijl voor jong en oud

1. Uitvoeren van de ambities uit het Herijkt Sportakkoord 2023-2026

In het Sportakkoord is aangegeven op welke manier we de komende periode invulling geven aan de ambities. We zetten daarbij in op onderstaande (landelijk bepaalde) thema's.

- Inclusie en diversiteit
- Sociaal veilige sport
- Vitale sportaanbieders
- Vaardig in bewegen
- Ruimte voor sport en bewegen

Vanuit Actief Hilvarenbeek worden concrete activiteiten opgezet, die bijdragen aan het bereiken van de ambities.

1a. We verbinden de combinatiefunctionarissen met het positief jeugd- en ouderenbeleid en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). De inzet van de combinatiefunctionarissen sport en cultuur is onderdeel van het Sportakkoord en daarmee ook van het GALA. Sport en cultuur worden nauwer verbonden met thema's zoals preventie, zorg en participatie. De combinatiefunctionarissen proberen zoveel mogelijk inwoners te bereiken door de verbinding te leggen met de basisscholen, (sport)verenigingen, jongeren en ouderen.

Ook in 2024 hebben we via het BeweegBuro combinatiefunctionarissen ingezet. Naast de inzet in het onderwijs en de kinderopvang hebben de sport- en beweegcoaches in 2024 een bijdrage geleverd aan projecten zoals de Nationale Sportweek, de Gezondheidsmarkt (met aanwezigheid van een beweegstraat), Glow in the Dark Kernencup en Sjors Sportief en Creatief. Daarnaast zijn zij vertegenwoordigd in Actief Hilvarenbeek, waar de verbinding met andere maatschappelijke partijen tot stand komt.

Met de vaststelling van de strategische financiële analyse is besloten, dat de structurele cofinanciering van de combinatiefunctionarissen geen onderdeel is van het gekozen scenario. Dat betekent, dat de cofinanciering vanuit de gemeente voor een bedrag van € 52.000,- vanaf 2027 niet in de begroting is opgenomen. In 2024 vond een bijeenkomst plaats met de betrokken partijen om te kijken op welke manier we de sportcoaches vanaf 2027 willen en kunnen inzetten. We moeten nadrukkelijk kijken naar de eigen bijdrage (cofinanciering) die partijen kunnen leveren.

1b. Inzetten sportcoach voor senioren

In het Collegeprogramma is voor de jaren 2023 en 2024 jaarlijks € 30.000 beschikbaar gesteld voor de inzet van deze coach. In 2024 zijn sportcoaches voor de doelgroep senioren zo'n 15 uur per week actief geweest. Onder begeleiding wordt wekelijks gesport in Biest-Houtakker (15-20 personen), Esbeek (15-20 personen) en in Hilvarenbeek (10 personen). Daarnaast draait de pilot de Sociale Sportschool in de Clossenborgh, waarbij kinderen en senioren samen sporten. Tot slot vormen de sportcoaches de schakel met activiteiten van Uniek Sporten en spelen ze een rol bij o.a. de Gezondheidsmarkt en de Nationale Diabeteschallenge.

2. Opstellen accommodatie- en vastgoedbeleid

We zijn bezig met het opstellen van integraal accommodatiebeleid. De uitgangspunten en kaders zijn in januari 2025 door uw raad vastgesteld. In Q2 2025 leggen we het beleid ter vaststelling aan uw raad voor. Vervolgens wordt het beleid vertaald naar de uitvoering (waarschijnlijk een accommodatieplan). Dan pas kunnen we ook de financiële consequenties in beeld brengen.

Ambitie 2: Er is sprake van een adequate culturele infrastructuur die het onder meer mogelijk maakt dat iedereen die dat wil, kan meedoen aan cultuur.

3. Opstellen cultuurbeleid

In 2024 is het cultuurbeleid 'Cultuur met Karakter – Eigenzinnig en vernieuwend' (2025 – 2028) opgesteld. Dit beleid is opgesteld in lijn met de afspraken uit het samenlevingsakkoord, en tot stand gekomen met input van het culturele veld. In het cultuurbeleid is vastgelegd dat we onze huidige inzet voortzetten, met enkele inhoudelijke en praktische aanscherpingen om beter aan te sluiten bij de behoeften van de gemeenschap. Daarnaast bevat het een aantal aanvullende maatregelen die de kwetsbaarheden van het huidige culturele stelsel op moeten lossen.

Met het cultuurbeleid leggen we een solide basis voor een levendige, duurzame en veerkrachtige cultuur in Hilvarenbeek. Hiermee versterken we niet alleen cultuur, maar ook de maatschappelijke samenhang en leefbaarheid van onze gemeente. In januari 2025 is het cultuurbeleid door de raad vastgesteld en zijn we begonnen met de uitvoering.

4. Waarborgen van een adequate culturele infrastructuur

Ook in 2024 hebben we onverminderd een grote bijdrage geleverd aan de culturele basis. Dit doen we onder andere door het faciliteren van Cultureel Centrum Elckerlyc, te zorgen dat er een bibliotheek is waar mensen de kans krijgen hun talenten te ontplooiën en optimaal deel te nemen aan onze samenleving, te zorgen dat muziekverenigingen, musea, en cultuurhistorische bezienswaardigheden blijven bestaan én het stimuleren van binnen- en buitenschools cultuuronderwijs.

5. Het uitvoering geven aan het erfgoedbeleid

In 2024 zijn wij gestart met de uitvoering van vijf van de top 6 erfgoedagendapunten uit de Erfgoedvisie. Het zesde punt (inventariseren van beelden en kunstwerken met erfgoedwaarden in de openbare ruimte) wordt binnenkort opgepakt.

- Er is een medewerker erfgoed aangetrokken, die belast is met de uitvoering van de Erfgoedagenda. Hiervoor wordt samengewerkt met de lokale erfgoedorganisaties.
- De Cultuurhistorie Waardenkaart en de gemeentelijke monumentenlijst worden geactualiseerd. De kaart wordt vervolgens gebruikt om erfgoedwaarden te borgen in het omgevingsplan. Voor het onderzoek welke elementen opgenomen moeten worden op de waardenkaart en de actualisatie van de gemeentelijke monumentenlijst is een pilot gestart in de kern Biest-Houtakker.
- Inventarisatie van niet-gebouwelijk erfgoed is gestart. Samen met betrokken partijen wordt nu gekeken naar begraafplaatsen en bijzondere (monumentale) graven.
- We zijn gestart met het Erfgoedcafé. Dit is bedoeld voor alle organisatie in de gemeente die zich inzetten voor ons erfgoed.
- Aan het toegankelijk maken van erfgoed is onder andere invulling gegeven door de ondersteuning van de Heemkundige Kring voor het kunnen tentoonstellen van de vondsten in Gelderakkers-2 en bij de organisatie van de Open Monumentendag. Ook is er een gemeentelijke bijdrage gegeven aan de restauratie van twee schilderijen van oud-burgemeester Van Dijck. In 2024 is ook de realisatie van plaatsing van naamborden bij historische zandpaden door de gemeente ondersteund.

Kosten

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de kosten voor uitvoering van het thema.

Thema 2 Sport en cultuur

x € 1.000	Bijgestelde Be- groting 2024	Jaarrekening 2024	Saldo 2024
01 Lasten en Baten	2.806	2.672	-134
01 Lasten	3.268	3.147	-121
02 Baten	-463	-475	-12
02 Mutatie reserve	-147	-144	3
01 Lasten	5	15	10
02 Baten	-152	-159	-7
Eindtotaal	2.659	2.528	-131

Toelichting financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting

Op dit thema ziet u een positief resultaat van € 131.000 ten opzichte van onze bijgestelde begroting 2024. Dit voordeel is het resultaat van meerdere voor- en nadelen. In de jaarrekening vindt u in paragraaf 3.1.4 Toelichting afwijkingen een nadere analyse van dit verschil.

Thema 3

Onderwijs

Onze ambitie

‘Kinderen ontwikkelen zich tot gelukkige inwoners die erbij horen en meedoen in de samenleving’.

De ambitie voor het thema onderwijs hebben we geconcretiseerd in de Lokaal Educatieve Agenda (LEA). Binnen het onderwijs willen we bijdragen aan de optimale doorgaande ontwikkeling van alle Hilvarenbeekse leerlingen. Dat doen we door hen een goede start te bieden waarbij zij gelijke ontwikkelingskansen krijgen, en gestimuleerd worden hun talenten aan te spreken en zelfvertrouwen op te bouwen door middel van een kwalitatief sterk aanbod en goede begeleiding; in een veilige en vertrouwde omgeving, op een passende plek, zo thuisnabij mogelijk.

Activiteiten in 2024

U leest per ambitie de activiteiten die wij in 2024 hebben uitgevoerd.

Ambitie 1: Optimale onderwijszorgstructuur

1. *We hebben gezamenlijk een goede zorgstructuur ingeregeld, waarin vroeg gesignaleerd wordt en sprake is van goede samenwerking tussen onderwijs, opvang, jeugdhulp en leerplicht.*

Net als in 2023 heeft de gemeente in 2024 een zorgcongres georganiseerd met haar partners binnen het onderwijs en de zorg. Tijdens het congres zijn de nog bestaande knelpunten in kaart gebracht. Vervolgens zijn in 2024 stappen ondernomen om deze inzichten om te zetten in verbeteringen. Dit heeft geleid tot een duidelijke zorgstructuur voor het primair onderwijs. In 2025 werken we verder aan de zorgstructuur voor het voortgezet onderwijs.

Ambitie 2: Vergroten van emotionele en sociale veerkracht

2. *We vergroten de emotionele/mentale veerkracht van kinderen en jongeren.*

In 2024 heeft de gemeente een programma ondersteund ter bevordering van de mentale weerbaarheid van kinderen in de midden- en bovenbouw van het basisonderwijs.

Ambitie 3: Onderwijs dat thuisnabij en passend is

3. *We bieden waar mogelijk thuisnabij, passende opvang en onderwijs.*

In 2024 heeft de gemeente het onderwijs ondersteund bij het aanbieden van een passend educatief aanbod voor nieuwkomers en kinderen met een hoogbegaafdheidsprofiel. Dit gebeurde thuisnabij, zodat nieuwkomers een goede start kregen op een school in de buurt en kinderen met een hoogbegaafdheidsprofiel onderwijs op maat ontvingen.

Ambitie 4: Goede start door voorschoolse educatie

4. *We leveren een kwalitatief sterk voorschools aanbod*

We bieden alle kinderen van 2 tot 4 jaar een educatief aanbod op de peutergroepen. De kinderen met een potentiële onderwijsachterstand krijgen extra dagdelen. Daarmee hebben alle kinderen gelijke kansen om een goede start te maken.

Ambitie 5: Goede onderwijshuisvesting

5. *Vorbereiden nieuwbouw Samenwijscentrum St. Jozef in Haghorst*

In 2023 is een besluit genomen over de planvariant. Gekozen is voor nieuwbouw van een multifunctionele accommodatie met school, kinderopvang, gymzaal en een dorps huis met horeca in een compact gebouw en daarnaast 17 grondgebonden woningen. In 2024 zijn de benodigde percelen verworven die noodzakelijk zijn voor de gekozen variant. Hiertoe heeft de raad in maart 2024 het benodigde krediet beschikbaar gesteld. Daarnaast is in 2024 het bestemmingsplan met bijbehorende grondexploitatie voor het woningbouwprogramma door de raad vastgesteld. Het bestemmingsplan heeft in oktober 2024 een onherroepelijke status gekregen.

In oktober is tevens een start gemaakt met de bouw van de eerste woning. Vervolgens heeft einde 2024 een inschrijving plaatsgevonden voor de volgende 4 woningen in het plangebied. De start van de deze fase wordt verwacht in de tweede helft van 2025. Financieel past deze binnen de kaders van de grondexploitatie.

Voor de accommodatie heeft in 2024 een herijking plaatsgevonden en begin 2025 is een architect geselecteerd. In 2025 komen we met een separaat voorstel om het uitvoeringskrediet te autoriseren voor de ontwikkeling en realisatie van de multifunctionele accommodatie.

6. *Herontwikkelen Samenwijscentrum Doelakkers in Hilvarenbeek*

De projectnaam is gewijzigd van Samenwijscentrum Doelakkers in Kindcentrum De Doelakkers. Op basis van het vastgestelde plan van aanpak (9-11-2023) is in 2024 gewerkt aan het programma van eisen waar concrete randvoorwaarden en uitgangspunten zijn benoemd voor de ontwerpfase. Daarnaast geeft het programma van eisen de procesmatige kaders voor de sturing van het project. Het programma van eisen is het beslisdokument om door te gaan met de ontwerpfase. Besluitvorming over het programma van eisen heeft vertraging opgelopen omdat een tussentijds besluit over de variantenstudie voor de gymzaal is opgeschoven naar 2025.

Kosten

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de kosten voor uitvoering van het thema.

Thema 3 Onderwijs

x € 1.000	Bijgestelde Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Saldo 2024
01 Lasten en Baten	1.324	1.231	-94
01 Lasten	1.810	1.733	-78
02 Baten	-486	-502	-16
02 Mutatie reserve	-14	-14	
01 Lasten			
02 Baten	-14	-14	
Eindtotaal	1.310	1.217	-94

Toelichting financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting

Op dit thema ziet u een positief resultaat van € 94.000 ten opzichte van onze bijgestelde begroting 2024. Dit voordeel is het resultaat van meerdere voor- en nadelen. In de jaarrekening vindt u in paragraaf 3.1.4 Toelichting afwijkingen een nadere analyse van dit verschil.

Thema 4

Gezondheid

Onze ambities

Positieve gezondheid is een belangrijk uitgangspunt in ons beleid. Het accent ligt niet op ziekte. Maar op mensen zelf, op hun veerkracht en wat hun leven betekenisvol maakt. Positieve gezondheid is een bredere kijk op gezondheid. Met die bredere benadering dragen we bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan en om zo veel mogelijk eigen regie te voeren. Het sluit daarmee aan op de ambities van het koersdocument Sociaal Domein. Bij gezond leven hoort ook het bevorderen van een gezonde leefstijl, zoals genoeg bewegen en gezonde voeding en inwoners blijven wijzen op de nadelige gezondheidseffecten van roken, alcohol en drugs.

Activiteiten in 2024

U leest per ambitie de activiteiten die wij in 2024 hebben uitgevoerd.

Ambitie 1: Actief en preventief tegengaan van alcohol- en drugsgebruik

1. Middelenpreventie

Vanuit een werkgroep, waarin partners als Novadic Kentron, Halt, GGD, BOA en jongerenwerk participeren, is in het afgelopen jaar uitgebreid ingezet op middelenpreventie. Om te bepalen welke kwetsbare groepen in Hilvarenbeek meegenomen moeten worden in het beleid is een oriënterend onderzoek uitgevoerd. Dit bevestigt de focus op jongeren. Doelstelling is jongeren beschermen tegen de schadelijke effecten van alcohol en drugs op hun gezondheid en veiligheid. Hierbij is voornamelijk in gezet op ouders. Zij zijn immer de meest invloedrijke rolmodellen voor hun kinderen. Bij de voorbereiding en uitvoering van de interventies is zoveel als mogelijk verbinding gelegd met betrokken inwoners om zo het draagvlak te versterken en bereik te vergroten.

Ambitie 2: Actief inzetten op een gezonde leefstijl

2. Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Het GALA is een landelijk akkoord waarin de rijksoverheid, gemeenten en zorgverzekeraars afspraken hebben gemaakt over hoe het preventief gezondheidsbeleid kan worden versterkt en duurzaam kan worden geborgd. In 2024 is er een notitie: 'zicht op een versterkte sociale basis' opgesteld aan de hand van bestaand beleid. Deze notitie is bedoeld om richting te geven aan het GALA van 2024-2026 door middel van een aantal thema's: mantelzorg, eenzaamheid en vrijwilligerswerk. In 2024 is vooral ingezet op initiatieven die hieraan bijdragen, zoals: de voorzorgcirkel, het ophogen van de mantelzorgconsulent, de winterschool, een lokale campagne tegen eenzaamheid en het ontwikkelen van een website waarop de initiatieven in het sociaal domein beter zichtbaar worden. Daarnaast is ingezet op de ketenaanpakken, bestaande uit: valpreventie, kansrijke start, welzijn op recept, aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen en gecombineerde leefstijlinterventie. Hiervoor zijn in de regio afspraken gemaakt, die lokaal verder worden uitgerold en uitgevoerd. De ketenaanpakken hebben ook verband tot het Integraal Zorgakkoord (IZA)

3. Integraal Zorgakkoord (IZA)

In de regio Midden-Brabant werken organisaties in het zorg-, welzijns- en sociaal domein, verzekeraars en patiëntenorganisaties samen in het kader van het IZA. Doel van het IZA is te komen tot toegankelijke, kwalitatief goede en betaalbare zorg in onze regio door de beweging van zorg naar preventie en gezondheid. Een transitie dus naar het voorliggend veld. Ook onze gemeente doet hieraan mee en is via de gemeente Tilburg vertegenwoordigd in deze samenwerking. Op basis van het Regiobeeld (eind juni 2023 opgeleverd) en het Regioplan (vastgesteld op 13 december 2023) werken organisaties aan bepaalde thema's en prioritaire opgaven, zoals kwetsbare ouderen, gezonde jongeren en mentale gezondheid. Hilvarenbeek neemt ambtelijk deel aan de prioritaire opgave 'kwetsbare ouderen' en het gemeentelijk IZA overleg. Binnen het IZA wordt daarnaast ingezet op de ketenaanpakken in regionaal verband en op transitieplannen ontstaande uit de prioritaire opgaven. In 2024 was er budget over, dit is uiteindelijk lokaal doorberekend. Binnen Hilvarenbeek hebben we uit het IZA de volgende initiatieven gefinancierd:

- Wijkcirkel 'de Schutterij',
- een deel van de voorzorgcirkel,
- de POH-Jeugd,
- Skip de Trip
- de adviseur mentale gezondheid.

Kosten

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de kosten voor uitvoering van het thema.

Thema 4 Gezondheid

x € 1.000	Bijgestelde Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Saldo 2024
01 Lasten en Baten	780	764	-16
01 Lasten	929	933	4
02 Baten	-149	-169	-20
Eindtotaal	780	764	-16

Toelichting financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting

Op dit thema ziet u een positief resultaat van € 16.000 ten opzichte van onze bijgestelde begroting 2024. Dit voordeel is het resultaat van meerdere voor- en nadelen. In de jaarrekening vindt u in paragraaf 3.1.4 Toelichting afwijkingen een nadere analyse van dit verschil.

Programma 2

Belevend Hilvarenbeek

Dit programma gaat over het onderhouden en versterken van de kwaliteit van onze fysieke leefomgeving. We maken daarvoor plannen, richten de openbare ruimte in en onderhouden deze. We stellen beleidsinstrumenten vast voor ruimtelijke ordening en volkshuisvesting en voeren het beleid uit door vergunningen te verlenen, faciliteiten te verstrekken en gebieden te (laten) ontwikkelen.

Dit programma bestaat uit de volgende thema's, die we in dit hoofdstuk verder toelichten:

1. Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting
2. Verkeer en Vervoer
3. Openbare ruimte
4. Milieu
5. Buitengebied
6. Openbare Orde en Veiligheid

Thema 1

Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Onze ambities

De druk op de woningmarkt is hoog. Wij blijven ons, ook in Hart van Brabant en SRBT-verband (Stedelijke regio Breda-Tilburg), inzetten om zoveel als mogelijk aan de behoefte te kunnen blijven voldoen. Dit doen we door voortdurend aandacht te hebben voor de invulling van (mogelijke) in- en uitbreidingslocaties die kunnen (gaan) voldoen aan de woonbehoefte voor de diverse doelgroepen en met inachtneming van de financiële middelen, een zorgvuldig participatietraject en een balans tussen natuur en bebouwing. Hierbij blijven we ook in gesprek met initiatiefnemers om tot realisatie van plannen te komen. We kijken ook naar de behoefte aan andere woonvormen en andere oplossingen voor het woningtekort.

Activiteiten in 2024

U leest per ambitie de activiteiten die wij in 2024 hebben uitgevoerd

Ambitie 1: doelgroepgerichte betaalbare woningen bouwen in alle kernen

1. *Opstellen woonzorgvisie en bijbehorend afwegingskader en uitvoeringsprogramma*

In 2023 zijn we gestart met het opstellen van een woonzorgvisie voor onze gemeente. De woonzorgvisie is in de raad vastgesteld op 30 juni 2024. Daarna is er ook nog een uitvoeringsprogramma opgesteld.

2. *Opstellen kaders woningbouw*

Wij hebben in samenspraak met stakeholders, de klankbordgroep Wonen en uw raad beleidsregels opgesteld voor het mogelijk maken van kavelsplitsing, woningsplitsing en kamerverhuur.

In 2024 zijn voor het project flexwonen de uitgangspunten vastgesteld in afstemming met woonstichting Leystromen. Op basis van de uitgangspunten is locatieonderzoek uitgevoerd, waarover in 2025 een besluit

genomen wordt. Verder is aansluiting geweest bij regionale bijeenkomsten rondom flexwonen en heeft kennisuitwisseling plaatsgevonden tussen gemeenten, provincie en RVO.

3. *Intensiveren woningbouw*

In 2024 is volop gewerkt aan een groot aantal (aankomende) woningbouwprojecten in onze gemeente:

- Het project Gelderakker-2 is volop in aanbouw en de laatste vergunningen zijn aangevraagd.
- Voor project Gelderakker-3 zijn de eerste verkennende gesprekken gevoerd.
- De Visie Molenstraat en omgeving is vastgesteld. Er wordt gewerkt aan de verdere uitwerking, verkaveling en verdeling van de gronden en het woningbouwprogramma.
- Voor de ontwikkeling Vrijthof Noord is de concept-visie informerend aan uw raad voorgelegd. Het gaat in op een mogelijke inrichting van het terrein met instandhouding van de karakteristieke waarden. Het concept is verkend met inbreng van alle betrokken eigenaren, bewoners, gebruikers en adviserende instanties.
- Voor het project Beverakkers 5 zijn onderhandelingen gaande, waarbij met het gegeven van de spuitzones, toch tot een ontwikkeling te komen en dit planologisch af te ronden
- Op De Welder 2 worden de eerste woningen gebouwd.
- Voor de eerste woningen in het plan Hart voor Haghorst is de tender uitgezet en gegund.
- Op het Hispohalterrein wordt de 1^e fase al gebouwd (gezondheidscentrum en 15 sociale huurwoningen) en is de 2^e fase gegund voor de bouw van 53 woningen.
- Voor De Wingerd is met de dorpscoöporatie samen gewerkt aan de kaderstelling richting de raad voor het kunnen uitzetten van een tender.
- Voor de projecten Leeuwerik 3 en 4 is het woningbouwprogramma vastgesteld, is een anterieure overeenkomst opgesteld en zijn er afspraken gemaakt over het opzetten van een wijziging omgevingsplan.
- Voor project Vroonacker-4 zijn onderhandelingen gevoerd over de laatste grondverwervingen en de verdeling van het woningbouwprogramma. Daarnaast is er onderzocht hoe er met de spuitzonebeperkingen alsnog een plan kan worden gerealiseerd binnen de gestelde kaders.
- Voor het Brouwershof in Baarschot is een formele BOPA-aanvraag ingediend. Het plan is aangepast naar woningen i.v.m. stikstof. De uitwerking van het plan is getoetst op haalbaarheid en kan voor bindend advies voorgelegd worden aan de raad.

4. *Project verbeteren bouwproces en versterken slagkracht in dossier woningbouw*

Door alle lopende en toekomstige projecten in te brengen in de woningbouwmonitor is er nu inzicht op de woningbouw(initiatieven). De monitor is gepresenteerd aan de raadscommissie.

Regionaal is bepaald dat er één (systeem)monitor komt via Shintolabs. Deze geeft overzicht en inzicht voor de provincie, de regio Hart van Brabant, SRBT en kan ook gebruikt worden voor plaatselijke (communicatie)doeleinden. De voorbereiding daarvoor is in gang gezet.

Voor ieder (gedeeltelijk) eigen woningbouwinitiatief is een projectleider aangewezen en worden afspraken in een anterieure overeenkomst vastgelegd, al dan niet vooraf gegaan aan een intentieovereenkomst. De werving voor een programmanager wonen is opgepakt en vooruitlopend hierop is een kwartiermaker als tijdelijke programmamanager gestart.

Ambitie 2: behouden en versterken unieke karakter dorpskernen

5. *Hart voor Haghorst*

In juli 2024 is het bestemmingsplan vastgesteld. Dat is intussen ook onherroepelijk geworden. De grondverwerving heeft plaatsgevonden. De eerste tender voor woningbouw is gegund.

Voor de nieuwbouw van de multifunctionele accommodatie (met een school, kinderopvang, gymzaal en horeca in één compact gebouw) is er gewerkt aan het bestek en aan planoptimalisatie binnen die accommodatie.

6. *Uitvoeren Centrumvisie*

In 2024 is het Uitvoeringsprogramma 2021-2025 Centrumvisie verder opgepakt. Het aanjaagteam (een samenwerking tussen gemeente, inwoners en ondernemers) heeft een deel van de 31 acties en projecten uitgevoerd. Voorbeelden zijn het vergroenen van tuinen en gevels, inventariseren en prioriteren van actielijst toegankelijkheid en veiligheid voetpaden, accentueren looproutes door het centrum. Ook is in een pandenbank de leegstand in het centrum in beeld gebracht, waarmee we gericht kunnen werken aan invulling van de lege panden. De rijrichting bij de Hilverhof is geanalyseerd. Hieruit blijkt dat het niet haalbaar is om éénrichtingsverkeer in te stellen in verband met te krappe draaicirkels voor vrachtverkeer. Er is een oplossing gevonden voor een openbaar toegankelijke toilet en er is gekeken naar de mogelijkheid van een extra pinautomaat. De voortgangsrapportage van het aanjaagteam wordt ter informatie aan de gemeenteraad verstuurd.

7. *Gebiedsontwikkeling N269*

In 2024 werkten we twee varianten voor landbouwverkeer voor het Noordoostelijke kwadrant verder uit: het gebruik van de betonbaan en het gebruik van de Lange Dijk. Deze varianten hebben we gepresenteerd aan de commissie Ruimte en aan de samenleving. We hielden een uitgebreide participatie met inloopavonden en hebben een online vragenlijst uitgezet. Op basis van de uitkomsten van die participatie stelden we de gemeenteraad voor om met de voorkeursvariant Lange Dijk verder te gaan. De gemeenteraad besloot anders, namelijk om een bestuurlijke lobby bij de provincie te starten om het landbouwverkeer op de provinciale weg toe te staan. Deze lobby is direct na het raadsbesluit in gang gezet.

8. *Invoeren Adviescommissie ruimtelijke kwaliteit*

Er is onderzocht hoe de commissie samengesteld kon worden. Daarnaast zijn er procesafspraken gemaakt over de samenwerking. Per 1 april 2025 zal de Adviescommissie ruimtelijke kwaliteit gaan werken conform de gemaakte afspraken.

Ambitie 3: Maken Omgevingsvisie

9. *Maken omgevingsvisie*

De kernvisie en ambities van de Omgevingsvisie zijn voor de zomer van 2024 door de gemeenteraad vastgesteld. Dit zijn de hoofdlijnen van de Omgevingsvisie. Na de zomer hebben we samen met de partners en de samenleving de kernvisie en ambities verder uitgewerkt. Ondertussen werkten we ook aan het milieueffectrapport (MER), zodat we in 2025 de Omgevingsvisie en MER ter inzage kunnen leggen en daarna ter vaststelling voor kunnen leggen aan de raad.

Ambitie 4: Voldoen aan onze wettelijke taak van het huisvesten van statushouders

10. *Project structurele aanpak ontheemden*

Ook in 2024 was er sprake van een crisissituatie rondom de opvang en huisvesting van vluchtelingen (ontheemden). In de gemeente Hilvarenbeek zijn extra opvangplekken gerealiseerd voor Oekraïners en asielzoekers, maar is de achterstand in huisvesting van statushouders verder opgelopen. Voor wat betreft statushouders kwam de taakstelling om 34 statushouders te huisvesten bovenop de reeds bestaande achterstand. In 2024 zijn er 16 gehuisvest. De gemeente Hilvarenbeek staat op dit onderwerp onder actief toezicht van de provincie.

- De crisissnoodopvang voor 40 asielzoekers (max 50) op den Elshorst in Baarschot is in januari geopend en verlengd tot 1 juli 2025.

- Voor Oekraïense vluchtelingen is er in 2024 een extra gemeentelijke opvang geopend in de Broeksie in Esbeek, naast de reeds bestaande opvang in de Nieuwe Erf. Hiermee is regionale taakstelling van 100 opvangplekken vrijwel gerealiseerd.

Om de achterstand in opvang en huisvesting in te lopen is de aanpak “strategische kadernotitie huisvesting ontheemden” in de gemeenteraad vastgesteld. Daarin is een afwegingskader opgenomen voor ontheemdenlocaties. Op basis van dit kader zijn er kansrijke locaties voor huisvesting van statushouders geselecteerd. Eind van het jaar is via inloopbijeenkomsten met de omwonenden gesproken. Vanwege alle reacties is besloten om de opbrengst van deze bijeenkomsten op een later moment aan de raad voor te leggen.

Naast woonruimte is er ook behoefte aan een goede inburgering, vooralsnog worden hier de wettelijke regels gevolgd.

Kosten

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de kosten voor uitvoering van het thema.

Thema 1 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

x € 1.000	Bijgestelde Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Saldo 2024
01 Lasten en Baten		376	376
01 Lasten	12.079	6.094	-5.985
02 Baten	-12.079	-5.718	6.361
02 Mutatie reserve	1.413	961	-452
01 Lasten	1.658	1.249	-410
02 Baten	-245	-288	-43
Eindtotaal	1.413	1.337	-76

Toelichting financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting

Op dit thema ziet u een positief resultaat van € 76.000 ten opzichte van onze bijgestelde begroting 2024. Dit voordeel is het resultaat van meerdere voor- en nadelen. In de jaarrekening vindt u in paragraaf 3.1.4 Toelichting afwijkingen een nadere analyse van dit verschil.

Thema 2

Verkeer en vervoer

Onze ambities

Een toegankelijk en veilig openbaar gebied voor alle inwoners. Maatregelen voor het vergroten van de verkeersveiligheid zijn onder andere opgenomen in het Gemeentelijk Verkeersplan (GVP) en in het Parkeerbeleidsplan. Ook in de centrumvisie zijn verkeersveiligheid en toegankelijkheid belangrijke onderwerpen. Het uitgangspunt is een weginrichting die de verkeersveiligheid verhoogt. Bijzonder aandachtspunt is de toegankelijkheid van voetpaden en fietspaden. We voeren de verkeerstechnische werkzaamheden hoofdzakelijk uit door deze met andere werken te combineren, zoals reconstructies van wegen en/of onderhoud aan wegen en/of riolering.

Activiteiten in 2024

U leest per ambitie de activiteiten die wij in 2024 hebben uitgevoerd

Ambitie 1: zorgen voor een toegankelijk en veilig openbaar gebied

1. *Uitwerken alternatieve routes landbouwverkeer*

De afgelopen jaren heeft het Team Landbouwverkeer gewerkt aan de eerste stappen op weg naar een sluitend netwerk van alternatieve routes om de dorpskern heen. Dat netwerk omvat vier kwadranten. In 2023 heeft het college de vergunningsaanvragen voor de aanleg van de routes in het noordwestelijk en zuidwestelijk kwadrant ingetrokken op advies van de bezwarencommissie. In 2024 hebben we de nieuwe, uitgebreidere vergunningsaanvragen voorbereid en opnieuw aangevraagd. De aanvraag is nu in procedure.

Voor de zuidoostelijke kwadrant (op de provinciale weg N269 van kluifrotonde Diessenseweg in Hilvarenbeek tot rotonde bij De Mierbeek in Esbeek) is in 2022 een verkeersonderzoek uitgevoerd. Dit verkeersonderzoek onderzocht de mogelijkheid om landbouwvoertuigen toe te staan op de provinciale weg N269. De resultaten uit dit verkeersonderzoek leidden tot een vervolgende, risico-gestuurde analyse. De resultaten uit beide studies zijn 2023 opgeleverd. Op basis van de uitkomsten uit deze studies, moet de provincie besluiten om wel/niet landbouwverkeer toe te staan op de N269. De provincie neemt een besluit daarover als er een totale oplossing ligt voor het landbouwverkeer rondom Hilvarenbeek.

In 2024 werkten we twee varianten voor landbouwverkeer voor het Noordoostelijke kwadrant verder uit: het gebruik van de betonbaan en het gebruik van de Lange Dijk. Deze varianten hebben we gepresenteerd aan de commissie Ruimte en aan de samenleving. We hielden een uitgebreide participatie met inloopavonden en hebben een online vragenlijst uitgezet. Op basis van de uitkomsten van die participatie stelden we de gemeenteraad voor om met de voorkeursvariant Lange Dijk verder te gaan. De gemeenteraad besloot anders, namelijk om een bestuurlijke lobby bij de provincie te starten om het landbouwverkeer op de provinciale weg toe te staan. Deze lobby is direct na het raadsbesluit in gang gezet.

2. *Autoluw of autovrij maken Hoge Zij*

Eerder is de Hoge Zij autovrij gemaakt. Deze maatregel maakte onderdeel uit van de Centrumvisie en het Samenlevingsakkoord. Het restantbudget van die maatregel wordt gebruikt om een goede (autovrije) herinrichting van de Hoge Zij voor te bereiden. Voor de uitvoering van de definitieve herinrichting van de Hoge Zij is €200.000 beschikbaar gesteld met de Voorjaarsnota(+) 2023. De voorbereiding voor de herinrichting loopt.

Ambitie 2: het ontwikkelen van een programma mobiliteit

3. *Actualiseren programma mobiliteit*

We zijn in 2024 gestart met het mobiliteitsplan. Zo hebben we veel informatie verzameld en geanalyseerd. Daarnaast hebben we geparticipeerd door middel van een enquête en hebben we werksessies met stakeholders en gemeenteraad georganiseerd. Ook hebben we kinderen op basisscholen om hun mening gevraagd en hebben we bij winkelcentra voorbijgangers geïnterviewd. Al deze opgehaalde informatie hebben we vertaald naar een uitgewerkt plan, dat in 2025 wordt afgerond.

4. *Risicoanalyse verkeersveiligheid*

In samenwerking met de regio Hart van Brabant is de risicoanalyse verkeersveiligheid opgeleverd. De resultaten hiervan gebruiken we in het nieuwe mobiliteitsplan.

5. Ontwikkelen nieuw Laadpalenbeleid elektrische voertuigen

In 2024 is er gewerkt aan het regionale laadpalenbeleid. Dat doen we samen met andere gemeenten in de regio Hart van Brabant. De afronding en vaststelling hiervan volgt in 2025.

6. Mostaert

In 2024 hebben we in samenwerking met Tussenheid en de coöperatie Esbeek de maatschappelijke kosten- en batenanalyse afgerond. De evaluatie hiervan moet nog plaatsvinden.

Ambitie 3: Mensgerichte verkeerseducatie

7. Uitbreiding verkeerseducatie

In 2024 hebben we verschillende lespakketten voor diverse doelgroepen binnen onze gemeente uitgevoerd. Het ging onder meer om lesprogramma's voor het Brabants Veiligheidslabel, de verkeerseducatie rondom landbouwverkeer, opfriscursus voor senioren, de scootmobielcursus, fietsworkshops en fietsverlichtingsacties.

8. Verkeersdata

In 2024 hebben we de verkeersdata gebruikt bij het analyseren van verkeerssituaties en hebben we dit ook toegepast binnen het mobiliteitsplan.

Kosten

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de kosten voor uitvoering van het thema.

Thema 2 Verkeer en vervoer

x € 1.000	Bijgestelde Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Saldo 2024
01 Lasten en Baten	1.939	1.736	-202
01 Lasten	2.044	1.882	-162
02 Baten	-105	-146	-41
02 Mutatie reserve	48	48	
01 Lasten	88	88	
02 Baten	-40	-40	
Eindtotaal	1.987	1.784	-202

Toelichting financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting

Op dit thema ziet u een positief resultaat van € 202.000 ten opzichte van onze bijgestelde begroting 2024. Dit voordeel is het resultaat van meerdere voor- en nadelen. In de jaarrekening vindt u in paragraaf 3.1.4 Toelichting afwijkingen een nadere analyse van dit verschil.

Onze ambities

Behouden en versterken van het groene karakter. Het is één van de ambities uit de toekomstagenda HLVRNBK2030 en het Samenlevingsakkoord 2022-2026. Het belangrijk om biodiversiteit te verbeteren en versterken in de openbare ruimte. Op diverse manieren wordt aan het verbeteren gewerkt. Zoals bijv. het later maaien van bermen en sloten: 'Maai mei niet' en worden inwoners gestimuleerd om hun kennis en kunde in te zetten om de leefbaarheid te behouden en te bevorderen.

We moeten zuinig zijn op onze zandpaden en bermen. Ze bieden leefruimte aan vogels, kleine zoogdieren, insecten, bloemen en planten. We beschermen cultuurhistorisch waardevolle zandpaden en zetten ons in voor een verantwoord en gifvrij bermbeheer langs de paden.

Meer over onderhoud van openbaar groen, openbare verlichting of speeltoestellen in de openbare ruimte leest u in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Activiteiten in 2024

U leest per ambitie de activiteiten die wij in 2024 hebben uitgevoerd

Ambitie 1: Behouden en versterken groene karakter van onze gemeente

1. Versterken dorpshart van elke kern

Openbaar groen draagt sterk bij aan de uitstraling en het bijzondere karakter van onze dorpskernen. In andere werkzaamheden nemen we zoveel als mogelijk vergroeningswerk mee om de centra mooier en veiliger maken.

2. Verbinden kernen met wandelpaden

We houden de open groene ruimtes rondom onze kernen in stand. In 2024 hebben we gewerkt aan het met wandelpaden verbinden van de kernen. Zo kunnen inwoners en toeristen genieten van de natuur in het buitengebied. Naast natuurbeleving draagt dit ook bij aan de gezondheid van onze inwoners.

3. Uitvoeren beleidskader bomen

In 2024 hebben we gewerkt vanuit het huidige kader. Daarin zijn bomen belangrijk voor een gezonde en groene leefomgeving. De bestaande bomen in onze gemeente zorgen voor de groene structuur en we gaan er dus zorgvuldig mee om.

Bij de aanplant van nieuwe bomen plaatsen we die zodat deze op een veilige manier zijn soorteigen grootte kan bereiken: de juiste boom op de juiste plek. Zo voeren we een duurzaam en realistisch boombeheer en voorkomen we onveilige situaties, frustraties en extra onderhoudskosten in de toekomst. Elke gekapte boom vervangen we door minimaal één andere boom. Naast het vervangen van bomen hebben we in 2024 ook nieuwe bomen geplant voor het vergroenen van de Hilvarenbeekse leefomgeving en het verhogen van de biodiversiteit.

In 2024 is de start gemaakt met het integrale groenbeleidsplan voor openbaar groen, bomen, zandpaden, bermen en watergangen.

4. Beleidskader bermen en zandpadenplan

In 2024 is de start gemaakt met het integrale groenbeleidsplan voor openbaar groen, bomen, zandpaden, bermen en watergangen behoren. Bermen, sloten en zandpaden hebben een directe link met elkaar. Ze bieden leefruimte aan flora en fauna.

De cultuurhistorische zandpaden beschermen we en dragen zo zorg voor een natuurlijke berm.

Kosten

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de kosten voor uitvoering van het thema.

Thema 3 Openbare ruimte

x € 1.000	Bijgestelde Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Saldo 2024
01 Lasten en Baten	2.208	2.362	154
01 Lasten	2.271	2.384	113
02 Baten	-62	-22	40
02 Mutatie reserve	-101	-101	
02 Baten	-101	-101	
Eindtotaal	2.107	2.261	154

Toelichting financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting

Op dit thema ziet u een negatief resultaat van € 154.000 ten opzichte van onze bijgestelde begroting 2024. Dit nadeel van het resultaat van meerdere voor- en nadelen. In de jaarrekening vindt u in paragraaf 3.1.4 Toelichting afwijkingen een nadere analyse van dit verschil.

Thema 4

Milieu

Onze ambities

Binnen dit thema staat duurzaamheid centraal. We zien duurzaamheid als rode draad door allerlei ontwikkelingen en activiteiten heen. We formuleren eerst een integraal beeld op de stand van zaken, vervolgens een ambitie en dan een concreet uitvoeringsplan. We kijken integraal naar het onderwerp duurzaamheid, want er is samenhang met de Regionale Energie- en Klimaatstrategie (REKS), Global Goals, brede welvaart en het sociaal domein. Het beslaat de transitie op diverse disciplines, als energie, warmte, grondstoffen, klimaat, water en mobiliteit en het buitengebied. We moeten rekening houden met beleid van bovenaf en externe factoren, maar gaan lokaal realistisch aan de slag met mogelijkheden die er zijn.

Activiteiten in 2024

U leest per ambitie de activiteiten die wij in 2024 hebben uitgevoerd

Ambitie 1: Vergroten klimaatbestendigheid Hilvarenbeek

1. Actualiseren Paraplunota Duurzaamheid Hilvarenbeek 2019-2022

In 2024 is de Paraplunota Duurzaam Hilvarenbeek 2019-2022 geëvalueerd. De aanbevelingen uit deze evaluatie nemen we mee bij het opzetten van het vervolg: het omgevingsprogramma Duurzaam Hilvarenbeek 2025-2030 en een bijbehorend uitvoeringsprogramma. De speerpunten in dit nieuwe omgevingsprogramma sluiten aan op de uitgangspunten voor verduurzaming in de omgevingsvisie. In 2024 zijn we al gestart met de eerste uitwerking van dit omgevingsprogramma en het bijbehorende uitvoeringsprogramma, dat later in 2025 wordt vastgesteld.

2. Opzetten Programma Duurzaamheid

In 2024 zijn we begonnen met de opzet van programma duurzaamheid. Hierbij is gestart met een afbakening van thema's die onderdeel uitmaken van het programma. Dat zijn de thema's energie en warmte, circulair en klimaatbewust. Dat zijn ook de thema's die verder uitgewerkt worden in het nieuwe omgevingsprogramma Duurzaam Hilvarenbeek 2025-2030.

Om de ambities en wettelijke taken uit te kunnen voeren is uitbreiding van het team gerealiseerd met een programmamanager, een specialist op het gebied van klimaat adaptatie en extra inzet voor participatie en communicatie. Hiermee is onze gemeente weer op alle onderwerpen actief, en zijn we goed aangesloten op de regionale ontwikkelmogelijkheden voor duurzaamheid.

3. Uitvoeren Klimaatakkoord

In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie is de ambitie opgenomen dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht en dat alle sectoren vanaf 2020 klimaatbestendig handelen.

Voor het uitvoeren van deze ambitie stelt het Rijk voor klimaat-en energiebeleid (CDOKE) jaarlijks € 330.000 beschikbaar in de jaren 2023, 2024 en 2025. De kosten voor het uitvoeren van het Klimaatakkoord, zoals opgenomen in het Collegeprogramma (in totaal € 220.000 over de jaren 2023-2025) worden uit deze Rijksmiddelen gedekt. De regeling van het Rijk loopt tot 31 december 2025. Er wordt nog gewerkt aan een regeling voor de periode na 2025. Hier zijn al middelen voor gereserveerd door het Rijk. Deze CDOKE middelen worden door onze gemeente ingezet voor energie- en warmte transitie, en dan met name om het team duurzaamheid in 2024 te versterken.

4. Uitvoeren klimaatprojecten vanuit de REKS

In 2024 is er vanuit de REKS gewerkt aan een robuuste samenwerking en een goede organisatie binnen de regio Hart van Brabant. Vanuit gemeente Hilvarenbeek is gewerkt aan enkele projecten waaronder de reconstructie van de Koestraat. Hierbij is 22.600 m² bestaand uit dakoppervlak en verharding afgekoppeld van het gemengde riool. Ook is een klimaatbestendige inrichting gerealiseerd waaronder een waterberging van 343 m³. Een vergelijkbaar project is opgestart voor de Rijtseweg – Molenstraat in Diessen. Hier wordt 26.600 m² afgekoppeld en 468 m³ waterberging gerealiseerd.

Daarnaast is gestart aan een actualisatie van de projectenlijst die komende jaren door de REKS wordt uitgevoerd.

De pilot bedrijventerreinen loopt ook binnen de gemeente Hilvarenbeek. Binnen deze pilot wordt voor de drie bedrijventerreinen (Mierbeek, Bakkumweg en Slibbroek) gewerkt aan het duurzaam organiseren van de terreinen. Zo is in 2024 gestart met het opzetten van een Greendeal voor Mierbeek om de partijen (waaronder ook de ondernemers) samen te laten werken aan haalbare doelen en concrete acties op het gebied van duurzaamheid.

Voor de andere bedrijventerreinen wordt hier samen met een aanjager vanuit Midpoint Brabant aan gewerkt.

5. Publiek Ontwikkelbedrijf vanuit de REKS

In 2023 is de Besloten Vennootschap Publiek Ontwikkelbedrijf (POB) opgericht. Bij de oprichting zijn de gemeenten Tilburg, Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, Heusden, Loon op Zand en Oisterwijk betrokken.

Naast de deelnemende gemeenten is ook het Energiefonds Brabant aandeelhouder. De gemeente Hilvarenbeek is op een later moment ingestapt als aandeelhouder.

Vanuit die publieke verantwoordelijkheid zijn we in 2024 de POB nadrukkelijker gaan bevragen op het beter aansluiten op de gemeentelijk verantwoordingsplicht. Na onderzoek is geconcludeerd dat we op dit moment weliswaar voldoende zicht hebben op hoe het POB er (financieel) voorstaat, maar dat we de rapportageverplichting beter georganiseerd willen hebben. De insteek is dat het daarmee beter aansluit op de P&C-cyclus van de deelnemende gemeenten zodat colleges en raden goed en tijdig geïnformeerd worden.

6. Uitvoeren programma Klimaatmakers Hilvarenbeek 2022-2026

Samen met de inwoners van gemeente Hilvarenbeek is gewerkt aan een klimaatbewuste leefomgeving. Vanuit Klimaatmakers zijn hiervoor diverse projecten opgestart en lopende:

Verduurzamen bestaande bedrijventerreinen: 70 bedrijven zijn aangeschreven met het aanbod van gratis klimaatadvies. De bezoeken vinden plaats in 2025.

Tegel eruit, Plant erin: we organiseerden samen met het B-team een tegelactie. Vierhonderd inwoners leverden enkele tegels in en kregen er een plant voor terug.

Geveltuintjes: het B-team organiseerde een succesvolle actie om geveltuintjes in de Wouwerstraat in Hilvarenbeek te realiseren. De gemeente ondersteunde met de aan- en afvoer van materiaal.

Tuinklimaatcoach: De voorbereidingen zijn getroffen om in 2025 dit onderdeel op te starten.

Demotuin: Er was miscommunicatie over de aanwezigheid van de container, die niet meer in bezit is van de gemeente. In 2024 is daarom een ontwerp gemaakt voor een alternatief, en een hovenier gezocht voor de realisatie van een nieuwe container te realiseren

Vergroenen schoolpleinen: Binnen klimaatmakers wordt gewerkt aan de vergroening van het schoolplein van KC De Driehoek. Dit plein is aan vervanging toe door intensief gebruik in de afgelopen jaren. In 2024 zijn leerlingen en personeel bevraagd voor het ontwerp van een groen schoolplein. Daarnaast zijn er gastlessen gegeven over het onderwerp klimaat en klimaatadaptatie.

Educatie op scholen: we hebben een lespakket ontwikkeld over klimaatadaptatie. De eerste lessen zijn gegeven op KC De Driehoek en krijgen een vervolg op andere scholen.

Klimaatmakers gezocht: voorbereidingen voor dit onderdeel hebben in 2024 plaatsgevonden zoals het maken van persberichten, een poster, banner, flyer etc. Gedurende de looptijd van Klimaatmakers worden regelmatig updates en persberichten door de gemeente geplaatst.

7. *Uitvoeren Transitievisie Warmte*

In 2024 is er gewerkt aan de lokale aanpak van het Nationaal Isolatieprogramma, dat grootschalige isolatie beoogd tot en met 2030. Dit is gedaan door een kleinschalige pilot in kern Hilvarenbeek uit te voeren. De ervaringen van deze pilot worden verwerkt in het opschalen van de lokale aanpak isolatie in de komende jaren.

Daarnaast is er een nieuw project opgestart om energiearmoede tegen te gaan, dat uitgevoerd wordt door Stichting Hilvarenbeek Duurzaam. Ook is gestart met het eerste wijkuitvoeringsplan (voor de kern Biest Houtakker).

8. *Gebiedsvisie De Baars*

Rondom gebied de Baars wordt gewerkt aan een integrale gebiedsvisie. Dit doen we samen met omliggende gemeenten Tilburg, Oisterwijk en Goirle en met het Waterschap en de Provincie. De afgelopen periode heeft door Defensie een toetsing plaatsgevonden op de hinder van windmolens voor radar en laagvliegroutes. Op dit moment vindt, mede op basis van de resultaten van de toetsing van Defensie, de voorbereiding van de Nota Reikwijdte en Detailniveau plaats. Dit kan worden gezien als het plan van aanpak voor de OmgevingsEffectRapportage. Hierin worden de gebiedseffecten van de windopgave en de wateropgave in verschillende scenario's in kaart gebracht. Getoetst wordt dan op meerdere aspecten waaronder leefbaarheid, economie, leisure en landschap. Op basis hiervan wordt een voorkeursscenario gekozen, dat de basis is voor de gebiedsvisie. Het participatieproces is inmiddels gestart.

9. *Gebiedsontwikkeling Energiehub Kattenberg*

De verkenning naar de mogelijkheden van de grootschalige opwek van windenergie heeft de afgelopen periode in het teken gestaan van de toetsing van Defensie op de hinder voor radar en laagvliegroutes. De definitieve resultaten van deze toetsing zijn nog niet bekend. Daarom zijn de participatietrajecten voor De Baars en Kattenberg van elkaar losgekoppeld en om het traject voor de Kattenberg 'on hold' te zetten tot de uitkomsten van de toetsing door Defensie bekend zijn.

Ambitie 2: Van afval naar grondstof

10. Vaststellen nieuw grondstoffenbeleid

In 2024 hebben we de implementatie van het grondstoffenbeleid voortgezet. In het eerste kwartaal is de uitzetting van de nieuwe containers afgerond. Er is actief over gecommuniceerd met onze inwoners. Vanwege de aanschaf van de nieuwe containers was het ook noodzakelijk om een nieuw Container Management Systeem (CMS) aan te schaffen.

De verdere uitwerking van het grondstoffenbeleid en de tariefstelling is vertraagd door personele wisselingen. De monitoring van de effecten verwerken we nu in de tariefstelling voor 2026.

In 2024 zijn we gestart met de interne aanbestedingsprocedure voor de exploitatie van de milieustraat. Het huidige contract is verlengd tot medio 2025. De kosten hiervoor zijn ten laste gebracht van de egalisatievoorziening.

De effecten van het nieuwe grondstoffenbeleid op de tarieven zijn terug te vinden in de paragraaf 'Lokale Heffingen'.

Ambitie 3: Transitie milieu naar de Omgevingswet

11. Gevolgen Omgevingswet voor bodem (sanerings)taken

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het bevoegd gezag voor deze taken overgegaan van de provincie naar de gemeente. De OMWB voert deze taken nog steeds uit, maar nu dus onder regie van de gemeente.

12. Monitoring van de Basisgeluidsemissie (BGE)

De Omgevingswet heeft op uiteenlopende wijzen consequenties voor monitoring, evaluatie en gegevensverzameling. In het bijzonder dient hierbij vanuit het aanvullingsspoor geluid aandacht te zijn voor gegevensverzameling van geluid. Er komen daarnaast nieuwe normen en meetwaarden (dit betekent anders meten). Gemeenten moeten een 'basisgeluidsemissie' (BGE) vaststellen voor wegen met een verkeersintensiteit vanaf 1.000 motorvoertuigen per etmaal. Rond wegen ontstaan dan geluids aandachtsgebieden, die een indicatie zijn van geluidsbelasting op gebouwen. Gemeenten zijn vervolgens verplicht om de BGE te monitoren.

Onze buurgemeente Goirle begint in 2025 met de voorbereiding en mogelijk vaststellen van de BGE. In GHO-verband werken we op dit onderwerp goed samen en volgen dit proces. In 2026 gaan we hier in Hilvarenbeek daadwerkelijk mee aan de slag; dit is ook wat de OMWB ons adviseert.

13. Afwijken op standaardwaarden geur

De gemeente Hilvarenbeek heeft op basis van de (vervallen) Wet geurhinder en veehouderij de Verordening geurhinder en veehouderij 2023 vastgesteld. De geurnormen die daarin zijn opgenomen zijn strenger dan de landelijke normen. In het tijdelijk deel van het omgevingsplan zijn ook (landelijke) geurnormen opgenomen, maar de voorrangsbepaling geldt. Daarmee is dus de geurverordening van Hilvarenbeek op het hele grondgebied van toepassing, ook nadat per 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking is getreden.

Nb: Vóór 2032 moet de Verordening geurhinder en veehouderij 2023 zijn verwerkt in een omgevingsplan.

14. Milieu in het omgevingsplan

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op het gebied van onder andere bodem, trillingen, externe veiligheid, geluid, geur en luchtkwaliteit gelden er gemeentelijke regels als onderdeel van het tijdelijke omgevingsplan. De komende jaren moeten deze aspecten opgenomen worden

in het nieuwe deel van het omgevingsplan. Deze regel'verhuizing' en aanpassing van deze regels op het Hilvarenbeekse beleid vindt stapsgewijs plaats. Dit geschiedt via gebiedsgerichte of themagerichte wijzigingen van het omgevingsplan, nadat er richting is bepaald vanuit de Omgevingsvisie . Voor 1 januari 2032 moet het nieuwe omgevingsplan in het geheel zijn vastgesteld.

15. Milieu beleid en regelgeving vanuit provincie, het Rijk en de Europese Unie

Het milieubeleid en -regelgeving vanuit de provincie, het Rijk en de Europese Unie is constant in ontwikkeling. Daarnaast kan ook de rechtspraak grote invloed hebben op ontwikkelingen binnen de gemeente. In 2024 vielen daarbij twee onderwerpen op: het gebruik van bestrijdingsmiddelen en de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Juist het ontbreken van voldoende effectief beleid bij hogere overheden heeft tot gevolg dat (ruimtelijke) initiatieven tot stilstand komen of anders moeten worden uitgevoerd. Dit vergt intern de nodige tijd, wat ook in 2025 nog door zal gaan. Waar mogelijk bepalen we wel onze visie op deze onderdelen in de Omgevingsvisie.

Ambitie 4: Werken aan een gezonde, loodvrije openbare ruimte

16. Opstellen beleid voor risicolocaties bodemverontreinigingen met lood

We nemen deel aan het project diffuus bodemlood van de provincie Noord-Brabant. Diffuus bodemlood is de term voor bodemverontreinigingen met lood die geen duidelijke kern of begrenzing hebben. Het project heeft als doel om te bepalen of en waar openbare (speel)locaties zijn met gezondheidsrisico's door blootstelling aan lood. Deelname biedt de mogelijkheid van bodemonderzoek en het treffen van maatregelen door de provincie.

Het project is enorm vertraagd. In 2024 werden er in pilotgemeenten onderzoeken uitgevoerd. Hierna komen de overige gemeenten aan de beurt. Dit alles gebeurt op kosten van de provincie.

Ambitie 5: Duurzaam ondernemen

17. Verkennen mogelijkheden verduurzamen bedrijventerreinen

In 2024 is een Green Deal voor de verduurzaming van het bedrijventerrein Mierbeek verkend: behoeften vanuit het bedrijfsleven, (on)mogelijkheden in de openbare ruimte en kaders stellen. De vervolgaanpak hiervoor wordt uitgewerkt.

Voor de bedrijventerreinen Slibbroek en Bukkum is gewerkt aan het versterken van het versterken van het netwerk van bedrijven. Met die aanpak willen we het netwerk een impuls op duurzaamheid meegeven.

Kosten

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de kosten voor uitvoering van het thema.

Thema 4 Milieu

x € 1.000	Bijgestelde Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Saldo 2024
01 Lasten en Baten	260	163	-97
01 Lasten	4.665	4.597	-69
02 Baten	-4.405	-4.434	-28
02 Mutatie reserve	-39	-85	-46
01 Lasten			
02 Baten	-39	-85	-46
Eindtotaal	221	78	-143

Toelichting financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting

Op dit thema ziet u een positief resultaat van € 143.000 ten opzichte van onze bijgestelde begroting 2024. Dit voordeel is het resultaat van meerdere voor- en nadelen. In de jaarrekening vindt u in paragraaf 3.1.4 Toelichting afwijkingen een nadere analyse van dit verschil.

Thema 5

Buitengebied

Onze ambities

We staan in ons buitengebied voor lokale veranderopgaven en opgaven voortkomend uit landelijk beleid. Regelgeving over stikstof en (Europese) normen en opgaven voor waterkwaliteit, bodem, klimaat, natuur en biodiversiteit spelen een belangrijke rol. We kiezen voor duurzame en gezonde landbouw. We willen perspectief bieden aan economische activiteiten die duurzaam toekomstgericht zijn en in balans met de omgeving.

Activiteiten in 2024

U leest per ambitie de activiteiten die wij in 2024 hebben uitgevoerd

Ambitie 1: balans buitengebied

1. *Het opstellen van beleid voor het buitengebied.*

We kijken met een integrale blik naar het buitengebied.

- We hebben met o.a. de Kempengemeenten deelgenomen aan het proces van de Gebiedsgerichte Aanpak Kempenland-West (Provincie) incl. het opstellen van een Koersdocument. We denken mee met lokale partners (met name bij de deelgebieden Rooversche Heide en Landgoed De Utrecht) in de voorbereidende fase van een gebiedsproces.
- In regio Hart van Brabant hebben we bijgedragen aan het opstellen van een positionpaper Toekomstbestendig Landelijk Gebied als bouwsteen voor een Regionale Omgevingsagenda 2.0. Daar is in 2024 mee ingestemd. Dit betekent inhoud geven aan wat we belangrijk vinden in het landelijk gebied; waar liggen kansen, en waar ontstaan er mogelijk knelpunten. In de Ontwikkelstrategie van de SRBT is ook de verbinding met landelijk gebied en landschap gemaakt voor Hilvarenbeek.
- Lokaal zijn ambities voor het buitengebied en landbouw uitgewerkt in de Kernvisie van de Omgevingsvisie en de concept Omgevingsvisie.

Kosten

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de kosten voor uitvoering van het thema.

Thema 5 Buitengebied

x € 1.000	Bijgestelde Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Saldo 2024
01 Lasten en Baten	-30	-8	22
01 Lasten	159	180	22
02 Baten	-189	-189	
02 Mutatie reserve	114	114	
01 Lasten	171	171	
02 Baten	-57	-57	
Eindtotaal	84	106	22

Toelichting financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting

Op dit thema ziet u een negatief resultaat van € 22.000 ten opzichte van onze bijgestelde begroting 2024. Dit nadeel is het resultaat van meerdere voor- en nadelen. In de jaarrekening vindt u in paragraaf 3.1.4 Toelichting afwijkingen een nadere analyse van dit verschil.

Thema 6

Openbare orde en veiligheid

Onze ambities

Inwoners van Hilvarenbeek zijn en voelen zich, in het algemeen gesproken, veilig. Waar nodig treden wij handhavend op om negatieve ontwikkelingen aan te pakken; dat is waar we ons op richten binnen het thema Veiligheid en Handhaving. We leggen het accent op een veilige fysieke en digitale omgeving voor onze inwoners. Een andere ambitie binnen dit programma betreft het vergroten van onze weerbaarheid tegen georganiseerde criminaliteit. Hiervoor trekken wij samen op met andere partijen zoals brandweer, politie, geneeskundige hulpdiensten, het RIEC en belangenorganisaties.

De gemeente zorgt voor de aansturing van en samenwerking met inwoners en organisaties om Hilvarenbeek veilig te krijgen en te houden. Op basis van gedegen analyses, signalen vanuit inwoners en partners in de veiligheidsketen en effectieve monitoring, pakken wij onveiligheid aan. Dat doen we primair lokaal. Waar dat nodig en logisch is, zoeken we regionale samenwerking op.

In 2025 gaan wij aan de slag op basis van ons Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 dat in samenwerking met de GHO-gemeenten tot stand is gekomen.

We richten ons in 2025 op de volgende ambities:

1. Voortzetten van de revitaliseringsaanpak van recreatieparken;
2. Versterken van de evenementenaanpak;
3. weerbare samenleving;
4. Een (fysiek) veilige leefomgeving: natuurbranden, cybercrime/ digitale veiligheid; en bluswatervoorzieningen;
5. Professionaliseren van de aanpak van ondermijnende criminaliteit;
6. Het uitvoeren van de Wet Goed Verhuurderschap;
7. Het versterken van de handhaving op vraagstukken rond arbeidsmigranten;
8. Implementeren van de Wet Kwaliteitsborging (hierna: WKB);
9. Voorbereiden op de effecten van de omgevingswet voor VTH.

Activiteiten in 2024

U leest per ambitie de activiteiten die wij in 2024 hebben uitgevoerd

Ambitie 1: Voortzetten van de revitaliseringsaanpak van recreatieparken

1. Voorzetten toezicht en handhaving recreatiewoningen

Om recreatieparken vitaal te houden, zet de gemeente Hilvarenbeek actief in op toezicht en handhaving tegen permanente bewoning van recreatiewoningen. Hoewel de afgelopen jaren aanzienlijke stappen zijn gezet in de revitalisering van recreatieparken, blijkt uit controles en inschrijvingen in de Basisregistratie Personen (BRP) dat permanente bewoning nog steeds voorkomt.

In 2024 zijn diverse handhavingsacties uitgevoerd:

- **Controles**
Door toezichthouders zijn diverse controles uitgevoerd om permanente bewoning vast te stellen.
- **Handhavingprocedures:**
Er zijn 24 last onder dwangsommen opgelegd en daaruit zijn 3 bezwaarprocedures gekomen. Er

hebben veel gesprekken met de bewoners (overtreders) plaatsgevonden. Dit ziet op preventie, handhaving en de termijnen.

- **Juridische afhandeling:**

De opgelegde maatregelen en procedures worden zorgvuldig doorlopen.

In 2025 lopen de begunstigingstermijnen af, wat betekent dat de betreffende bewoners hun recreatiewoningen niet langer als permanente huisvesting mogen gebruiken. De gemeente Hilvarenbeek blijft handhaven om illegale bewoning structureel tegen te gaan. Tegelijkertijd wordt de recente motie Wijen-Nass (BBB), waarin wordt voorgesteld om permanente bewoning op recreatiebestemmingen tijdelijk mogelijk te maken via een instructieregel in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving, nauwlettend gevolgd en meegenomen in de verdere beleidsafwegingen.

Ambitie 2: Versterken van de evenementenaanpak

2. Verdere verdieping huidige werkwijze en uitgangspunten evenementen

In 2024 vonden er drie meerdaagse muziekfestivals op de Beekse Bergen plaats, te weten: Best Kept Secret (7-8-9 juni 2024), Awakenings Summer festival (5-6-7 juli 2024) en Decibel Outdoor (16-17-18 augustus 2024). De evenementen trokken in de desbetreffende weekenden circa 60.000 tot 90.000 bezoekers. In september 2024 zijn samen met alle betrokken partijen de evaluaties van het festivalseizoen Beekse Bergen 2024 gehouden. Het college heeft de uitkomsten van deze evaluatie vastgesteld. Ook in de commissie Samenleving is de evaluatie inmiddels besproken.

De uitkomsten van de genoemde evaluatie(s) worden meegenomen naar het festivalseizoen 2025 en worden gecommuniceerd met de betrokken partijen dan wel doorvertaald in de verlening van de evenementenvergunning 2025.

Ambitie 3: Doorontwikkeling gemeentelijk crisisbeheersing

3. Efficiëntere crisisorganisatie

De doorontwikkeling van de crisisorganisatie is uitgerold in de organisatie. In 2024 is het vervolgens geïmplementeerd door de nieuwe medewerker veiligheid. Personeel is opnieuw ingedeeld, opgeleid en in 2025 wordt zowel het bestuur als het personeel getraind en geoefend.

Ambitie 4: Wij zorgen voor een (fysiek) veilige leefomgeving

4. Natuurbranden beheersbaarder maken

Binnen de gebiedscommissie Kempische Landgoederen is het doel om natuurbranden beheersbaar te maken. In 2024 is er goedkeuring gekomen op een Europese subsidie. Vanuit dat project wordt er, in samenwerking met België, toegewerkt naar het beter beheersen van natuurbranden. Daarnaast wordt er verder gewerkt aan de gebiedscommissie Kempische Landgoederen. Een expert is ingehuurd om het natuurbrandbeheersplan op te leveren aan de provincie. Dit zal naar verwachting plaats vinden in het voorjaar van 2025. Waarna in 2026 de start van het project met België plaats zal vinden.

5. Maatregelen cybercrime en digitale veiligheid

De gemeente heeft een belangrijke rol in het versterken van de lokale weerbaarheid van onze burgers. In 2024 heeft de gemeente een seniorenavond georganiseerd, waarbij de presentatie "Echt Nep" werd gegeven in samenwerking met de wijkagent.

Dit als onderdeel van een meerjarige aanpak om verschillende doelgroepen bewust te maken van de risico's op het gebied van digitale veiligheid (o.a. ouderen, jongeren, ondernemers). Naast onze eigen aanpak sluiten we ook zoveel mogelijk aan op landelijke campagnes die gericht zijn op alle inwoners.

6. *Bluswatervoorziening verbeteren*

In 2024 is een overeenkomst met Brabant Water voor brandkranen afgesloten. Dit wordt in 2025 tot uitvoering gebracht. Daarnaast wordt er hard gewerkt aan bluswaterputten. Een kostbaar project waar 250.000 euro voor gebudgetteerd is. De start heeft eind 2024 plaats gevonden en de verwachting is dat eind 2025 de eerste putten geslagen worden.

Ambitie 5: Doorzetten van de aanpak van ondermijnende criminaliteit

7. *Bewuste en weerbare samenleving te creëren*

In 2024 is er de aanpak van ondermijning in casuïstiek onverminderd doorgezet. Er zijn diverse BIT acties uitgevoerd binnen én buiten de gemeente bijvoorbeeld op het gebied van illegale prostitutie en transport. Intern is er in samenwerking met afdeling burgerzaken en samenleving gewerkt aan bewustwording op het thema mensenhandel.

Ambitie 6: Het uitrollen van de Wet Goed Verhuurderschap

8. *Implementeren Wet Goed Verhuurderschap*

Met de inwerkingtreding van de Wet Goed Verhuurderschap heeft de gemeente Hilvarenbeek stappen gezet om malafide verhuurderschap te reguleren en misstanden op de woningmarkt tegen te gaan. Deze wet stelt normen voor verhuurders en biedt gemeenten handhavingsmogelijkheden tegen malafide verhuurders en discriminatie.

In 2024 zijn de volgende maatregelen genomen:

- **Oprichting meldpunt:**
Een gemeentelijk meldpunt is ingericht waar huurders klachten over ongewenst verhuurgedrag kunnen indienen, inclusief de mogelijkheid tot anonieme melding.
- **Aanstellen toezichthouder:**
Een gespecialiseerde toezichthouder is aangenomen, met expertise op het gebied van veiligheid en ondermijnende criminaliteit. Deze functionaris analyseert meldingen en voert grondige onderzoeken uit.

Doorontwikkeling en aanpassing meldpunt:

Eind 2024 is het meldpunt aangepast in voorbereiding op de overgang naar de Wet Betaalbare Huur, die aanvullende regelgeving introduceert

Ambitie 7: Het versterken van de handhaving op vraagstukken rond arbeidsmigranten

9. *In kaart brengen mogelijke locaties arbeidsmigranten en handhaving*

Met de vaststelling van het parapluplan arbeidsmigranten zijn duidelijke kaders geformuleerd voor de huisvesting van arbeidsmigranten binnen de gemeente. Dit plan bepaalt waar en onder welke voorwaarden huisvesting van arbeidsmigranten is toegestaan, inclusief de verplichting van een omgevingsvergunning en een SNF-keurmerk.

In 2024 zijn verschillende acties ondernomen:

- **Onderzoek:**
Inventarisatie van locaties waar arbeidsmigranten mogelijk verblijven binnen de gemeente Hilvarenbeek.
- **Toezicht en handhaving op meldingen:**
Handavingsacties zijn uitgevoerd op locaties die via meldingen (extern/ intern) bij de gemeente binnenkwamen. Dit gaat veelal om excessen.
- **Gesprekken**
Er hebben naar aanleiding van een motie gesprekken met ondernemers plaatsgevonden, Hierin uitten de ondernemers hun zorgen over de impact van het beleid, waaronder vermeende discriminatie, zijn besproken.

Voor de handhaving is tijdelijk extra capaciteit geworven, waarvoor jaarlijks € 30.000 beschikbaar is gesteld in de Voorjaarsnota(+) 2023 voor de jaren 2024 en 2025. Het budget over de jaren 2023 en 2024 is besteed aan een onderzoek voor de inventarisatie van de locaties voor de huisvesting arbeidsmigranten. Dit onderzoek bestaat uit een uitgevoerde data analyse, leegstand-/veldcontroles, de opbouw van een interactieve kaart en het opstellen van een rapportage. In 2025 wordt een mogelijke herziening van het beleid binnen het parapluplan arbeidsmigranten voorbereid. Dit is nodig om het beleid effectiever en juridisch beter verankerd te maken.

Ambitie 8: Wet Kwaliteitsborging (WKB)

10. Opstellen beleid en herziening processen voor de Wet Kwaliteitsborging

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is ook de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen (Wkb) van kracht geworden. Dit heeft impact op de toezichts- en handhavingsprocessen bij bouwactiviteiten, waarbij een verschuiving plaatsvindt naar private kwaliteitsborging en een aangepaste rol voor gemeenten.

In 2024 is intern beleid opgesteld waarin toezichts- en handhavingsprioriteiten zijn bepaald, met speciale aandacht voor bouwovertreden die een verhoogd veiligheidsrisico met zich meebrengen. Daarnaast zijn diverse maatregelen getroffen:

- **Scholing en training:**
Toezichthouders en juristen hebben cursussen gevolgd om de benodigde kennis op te bouwen.
- **Informatievoorziening:**
De juridische en inhoudelijke processen zijn geanalyseerd en er is gewerkt aan de informatievoorziening via gemeentelijke kanalen.
- **Meldingen en vergunningen:**
In 2024 zijn slechts drie meldingen ontvangen die onder gevolgklasse 1 vallen. De overige gevol klassen (2 en 3) zijn nog niet in werking, waardoor een volledige evaluatie van het Wkb-beleid op dit moment niet mogelijk is.

Omdat veel vergunningen voorafgaand aan 2024 zijn aangevraagd (en dus nog vallen onder de oude wetgeving) of betrekking hebben op bouwactiviteiten in gevolgklasse 2 en 3 (en ook dan vallen onder de oude wetgeving), zal een realistische evaluatie van de effectiviteit, kosten en baten van het Wkb-beleid pas in 2025-2026 plaatsvinden.

Ambitie 9: Omgevingswet

11. Aanpassen APV (Algemene Plaatselijk Verordening)

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 is gestart met een grondige analyse van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en andere verordeningen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving en openbare orde. Deze analyse heeft geleid tot een noodzakelijke splitsing van de APV.

In 2024 is beoordeeld welke artikelen betrekking hebben op de fysieke leefomgeving en welke artikelen de openbare orde raken. Op basis hiervan is een herziene APV opgesteld, waarbij:

- Regels over de fysieke leefomgeving worden voorbereid voor opname in het omgevingsplan.
- Regels over de openbare orde blijven behouden in een vernieuwde APV.
- Daarnaast zijn de jaarlijkse actualisatiepunten en inhoudelijke wijzigingen vanuit de gemeente meegenomen in dit traject.

Na de vaststelling van de gesplitste APV door de gemeenteraad wordt de verdere integratie van de regels over de fysieke leefomgeving in het omgevingsplan uitgewerkt.

12. *Beleid VTH inpassen in Omgevingswet*

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is een evaluatie uitgevoerd op bestaande beleidsstukken om te bepalen of deze zonder aanpassingen behouden konden blijven. Dit heeft geleid tot de herziening van het Vergunningen, Toezicht en Handhavingsbeleid (VTH-beleid). Waar voorheen de onderdelen vergunningverlening en toezicht & handhaving afzonderlijk waren vastgelegd, is nu een integraal VTH-beleid ontwikkeld. De teams Ruimtelijke Ordening en Vergunningverlening en Veiligheid, Toezicht & Handhaving (ROV en VTH) hebben samengewerkt aan deze herziening, zodat het beleid aansluit op de uitgangspunten van de Omgevingswet en het veiligheidsbeleid. Daarnaast is geconstateerd dat beleidsstukken binnen het team VTH die de fysieke leefomgeving raken, moeten worden omgezet naar beleidsregels en opgenomen moeten worden in het omgevingsplan. Dit traject is gestart en zal de komende jaren verder worden uitgerold bij de voorbereiding van het omgevingsplan.

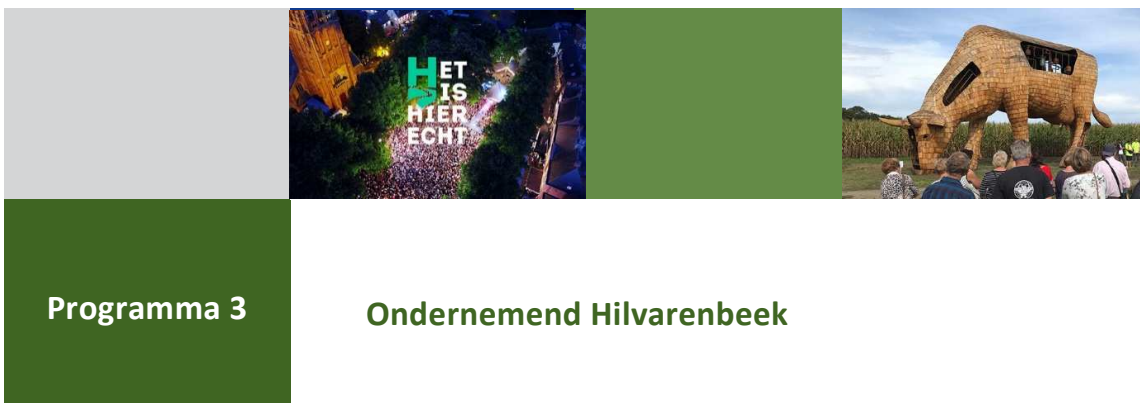
Kosten

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de kosten voor uitvoering van het thema.

x € 1.000	Bijgestelde Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Saldo 2024
01 Lasten en Baten	1.943	1.861	-82
01 Lasten	2.007	1.971	-36
02 Baten	-64	-110	-46
02 Mutatie reserve	-40	-40	
01 Lasten			
02 Baten	-40	-40	
Eindtotaal	1.903	1.821	-82

Toelichting financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting

Op dit thema ziet u een positief resultaat van € 82.000 ten opzichte van onze bijgestelde begroting 2024. Dit voordeel is het resultaat van meerdere voor- en nadelen. In de jaarrekening vindt u in paragraaf 3.1.4 Toelichting afwijkingen een nadere analyse van dit verschil.

Dit programma gaat over onze lokale economie. We bieden ruimte voor ondernemerschap en stimuleren en ondersteunen nieuwe initiatieven die passen bij de grootte van onze gemeente. We profileren ons als toeristisch-recreatieve gemeente met als kernwaarden natuur, groene ruimten, cultuur en erfgoed. Dit doen we samen met lokale en regionale partners.

Dit programma bestaat uit één thema, dat we in dit hoofdstuk verder toelichten:

1. Lokale economie

Thema 1	Lokale economie
----------------	------------------------

Onze ambities

Binnen dit thema staat het versterken van de lokale economie centraal. Het Economisch Actieplan biedt houvast om – samen met het bedrijfsleven en belangenorganisaties – te werken aan onze ambities en doelstellingen. Het ondersteunen van het MKB en de maakindustrie in onze gemeente, o.a. via voldoende ontwikkelruimte, past in deze ambitie. Toerisme en recreatie zijn belangrijke dragers van onze lokale economie. We blijven daarom inzetten op het versterken van het toeristisch-recreatieve profiel van onze gemeente. We bieden ruimte voor ondernemerschap en ondersteunen en stimuleren nieuwe toeristisch-recreatieve initiatieven die passen bij het karakter en de grootte van onze gemeente. Wij zien bijvoorbeeld vaak agrarische bedrijven die willen omschakelen naar een toeristisch recreatieve onderneming.

Activiteiten in 2024

U leest per ambitie de activiteiten die wij in 2024 hebben uitvoeren

Ambitie 1: we versterken de lokale economie

1. *Uitwerken nieuw Economisch Actieplan*

In verband met langdurige vacatures in het domein economie is er in 2024 maar beperkt gewerkt aan een vervolg geven op het Economisch Actieplan. Inmiddels wordt er weer gewerkt aan het opstellen van het uitvoeringsprogramma waarvoor uw raad op een later moment om uitvoeringsbudget zal worden gevraagd.

Ambitie 2: verder versterken toeristisch-recreatief profiel

2. *We werken aan de uitvoering van de marketingstrategie 2030*

In 2024 is de Toeristische marketingstrategie gemeente Hilvarenbeek door het college vastgesteld. Daarover is uw raad geïnformeerd. Deze strategie, die uit blijft gaan van het merk “Het is hier Echt”, geeft beter richting aan het toeristisch in de markt zetten van Hilvarenbeek. Daarbij wordt de

samenwerking gezocht met Ondernemend Hilvarenbeek en worden concrete speerpunten bepaald om toerisme en recreatie zo goed mogelijk te bevorderen. De gemeente pakt daarbij de beleidsmatige kant op, waar Ondernemend Hilvarenbeek zich meer richt op uitvoerende en organiserende activiteiten.

3. *We ronden de toeristische beleidslijn af*

In 2024 is de “Toeristisch-recreatieve beleidslijn en afwegingskader gemeente Hilvarenbeek” door uw raad vastgesteld. De beleidslijn biedt, o.a. door het kiezen voor zonering van gebieden, een goed kader om ondernemersinitiatieven te beoordelen en zo sturing te geven aan een kwalitatieve ontwikkeling van toerisme en recreatie in onze gemeente. Ter onderbouwing van de vastgestelde beleidslijn is ook een druk- en draagkracht onderzoek uitgevoerd, waarmee een beeld is verkregen van de fysieke en sociale draagkracht van onze gemeente in relatie tot recreatie en toerisme. De beleidslijn wordt nu gebruikt bij het toetsen van initiatieven.

4. *We werken aan een plan van aanpak voor een mountainbikeroute*

Het plan voor een mountainbikeroute is niet verder uitgewerkt, nadat uw raad heeft besloten om terug te komen op de eerder aangenomen motie hiertoe en geen budget beschikbaar heeft gesteld voor de realisatie ervan.

Kosten

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de kosten voor uitvoering van het thema.

Thema 1 Lokale economie

x € 1.000	Bijgestelde Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Saldo 2024
01 Lasten en Baten	285	257	-28
01 Lasten	423	379	-44
02 Baten	-138	-122	16
02 Mutatie reserve	77	77	
01 Lasten	100	100	
02 Baten	-24	-24	
Eindtotaal	362	334	-28

Toelichting financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting

Op dit thema ziet u een positief resultaat van € 28.000 ten opzichte van onze bijgestelde begroting 2024. Dit voordeel is het resultaat van meerdere voor- en nadelen. In de jaarrekening vindt u in paragraaf 3.1.4 Toelichting afwijkingen een nadere analyse van dit verschil.

Programma 4

Dienstverlenend Hilvarenbeek

Dit programma gaat over onze dienstverlening, over ons bestuur en over samenwerking. We werken voortdurend aan het verbeteren van onze dienstverlening, waarbij wensen en behoeften van onze inwoners, ondernemers en instellingen leidend zijn. In juli 2024 [besloot](#) de raad te kiezen voor scenario II Samenwerkend Hilvarenbeek, uit de [Strategische Analyse Financiën](#) – een scenario waarin onze gemeente anticipeert op grote opgaven door een open en samenwerkende rol aan te nemen en samen met haar stakeholders aan oplossingen te werken. Ook de samenwerking met Goirle en Oisterwijk en binnen de Hart van Brabant regio is zo blijvend noodzakelijk en wenselijk, om onze maatschappelijke opgaven als zelfstandige gemeente te realiseren.

Het programma Dienstverlenend Hilvarenbeek bestaat in 2024 uit twee thema's:

1. Dienstverlening
2. Bestuur en bestuurlijke samenwerking

Thema 1

Dienstverlening

Onze ambities

Als kleine gemeente staan we dicht bij onze inwoner. Dit vinden we belangrijk; persoonlijke dienstverlening die betrouwbaar en beschikbaar is. Duidelijkheid, vindbaarheid en oprechte aandacht voor de inwoner is waar we voor staan. Gelijktijdig verandert de wereld om ons heen in een hoog tempo. Er zijn veel technologische veranderingen, wetgeving ontwikkelt en inwoners hebben hoge verwachtingen van ons als gemeente. Het is zaak ons hier als organisatie op aan te passen en ons te blijven ontwikkelen. We willen blijven verbeteren met als doel een uitstekende dienstverlener te zijn.

Ook uw raad wil investeren in het verbeteren van de dienstverlening en heeft daarom het amendement *Samenlevingsakkoord Verbeteren gemeentelijke dienstverlening* aangenomen.

Hiervoor ontwikkelen we ons als organisatie. Dit deden we onder andere door een herijking van ons programma organisatieontwikkeling: Samen Krachtig Vooruit. We stellen vier pijlers centraal: continu ontwikkelen, planmatig werken, eigenaarschap tonen en ons verplaatsen in onze klant. Duidelijkheid, samenwerking en aandacht voor de mens staat hierin voorop. Dit alles met als doel een uitstekend dienstverlener te zijn voor onze inwoner.

Activiteiten in 2024

U leest per ambitie de activiteiten die wij in 2024 hebben uitgevoerd.

Ambitie 1: De dienstverlening aan onze inwoners is betrouwbaar, persoonlijk en altijd beschikbaar

1. Ontwikkelen n.a.v. nulmeting dienstverlening aan inwoners en ondernemers

Op basis van uw [amendement Samenlevingsakkoord Verbeteren gemeentelijke dienstverlening](#) werd eind 2023 een nulmeting dienstverlening uitgezet. Deze gaf inzicht in onze klantvriendelijkheid, doorlooptijden en slagvaardigheid. De resultaten van deze nulmeting zijn in Q2 2024 aan de raad gepresenteerd. Aansluitend hierop stelde de organisatie actiepunten vast in een verbeterplan.

Voor de nulmeting stelde uw raad € 50.000 beschikbaar voor 2023. In 2023 werd hiervan € 11.000 benut voor de eerste termijn van dit onderzoek. Het resterende budget van 2023 werd overgeheveld naar 2024. Hieruit werd de tweede termijn voldaan. In totaal werd € 22.000 van dit budget besteed aan de nulmeting. Het resterende budget van € 28.000 is nog beschikbaar in 2025 voor aan de nulmeting gekoppelde verbeteracties.

2. Toename aanvragen reisdocumenten

Zoals voorspeld is het aantal aanvragen voor reisdocumenten in 2024 fors toegenomen als gevolg van veranderde wetgeving. De geldigheidsduur van paspoorten en identiteitskaarten voor volwassenen werd in 2014 verlengd van vijf naar tien jaar. Van 2024 tot en met 2028 verwachten we tot 3.000 aanvragen per jaar. Dit komt in 2024 overeen met de praktijk. Voor deze piek verwerkte de organisatie zo'n 600 aanvragen per jaar. Om uitvoering te kunnen geven aan deze piekbelasting is met de voorjaarsnota 2023 € 48.000 per jaar extra formatie beschikbaar gesteld tot en met 2028. De uitgaven voor extra formatie is zoals afgesproken gedekt met de inkomsten uit leges.

Ambitie 2: Onze digitale communicatie uitingen zijn voor iedereen helder, duidelijk en begrijpbaar

3. Gebruik digitale kanalen, sociale media en digitale toegankelijkheid

In 2024 inventariseerden we alle digitale kanalen. Op basis daarvan maakten we de keuze om onze elektronische formulieren door te ontwikkelen als primair digitaal kanaal. Alle bestaande formulieren pasten we aan voor de WMEBV. Daarnaast startten we met nieuw te ontwikkelen elektronische formulieren om het aanvraagproces voor onze inwoners duidelijker te maken. Ondanks uitstel van de WMEBV naar 1 januari 2026 is dit project voortgezet. Het aanwijsbesluit voor digitale kanalen is in voorbereiding.

Doordat we eind 2021 een nieuw burgerzakenpakket in gebruik namen, kunnen inwoners nu eenvoudig via de digitale route burgerzaken-producten aanvragen. In 2024 onderzochten we opnieuw kansen voor uitbreiding van onze digitale dienstverlening. Dit leidde niet tot nieuwe uitbreidingen. De kosten wogen in 2024 (nog) niet op tegen baten vanwege een beperkt schaalniveau. Wetgeving ten aanzien van de WMEBV en Single Digital Gateway kan aanleiding geven tot een uitbreiding van digitale modules. Het taalgebruik van bestaande aangeboden digitale producten hebben we verhelderd. We deden aanpassingen aan de gemeentelijke website om de digitale dienstverlening te verbeteren, zodat informatie voor iedereen helder en toegankelijk is. En we startten met het toegankelijk maken van gemeentelijke documenten die nog niet toegankelijk waren.

Ambitie 3: Verkiezingen op een toegankelijke manier organiseren

4. Faciliteren van Europese Parlement verkiezingen

Op donderdag 6 juni 2024 vonden de Europese Parlement verkiezingen plaats. Bij het organiseren van deze verkiezingen beoordeelden we alle locaties opnieuw op toegankelijkheid voor alle inwoners.

De overheidsbijdrage voor het organiseren van de verkiezingen is structureel ontoereikend. In 2024 was hiervoor € 28.000 beschikbaar. De werkelijke kosten bedroegen € 38.000. In 2024 onderzochten we hoe we hierop kunnen besparen. We merken op dat de overstap naar een andere drukker een verschil kan maken. Hierop sorteren we tijdig voor, voor de komende verkiezingen in 2026. In 2025 zijn er geen

verkiezingen gepland. Het in 2025 beschikbaar gestelde budget vanuit het rijk reserveren we voor de verkiezingen van 2026. In de VJN 2026 volgt een verzoek voor ophoging van dit budget vanaf 2027 in verband met structurele overschrijding en beperkte bijsturingsmogelijkheden.

Ambitie 4: Dienstverlening en digitaliseringsopgaven door nieuwe wetgeving

5. Implementatie nieuwe wetten m.b.t. digitalisering

Nieuwe (NL en EU) wetgeving vergt een grote investering in onze digitale dienstverlening en processen. De implementatie ervan verloopt wisselend. Vaak wordt de inwerkingtreding van nieuwe wetten uitgesteld, zoals bij de WMEBV en de nieuwe Archiefwet, waardoor het lastig is om te plannen (inclusief kosten) en de uitvoering te organiseren. Ook het ontbreken van een financiering staat een snelle implementatie vaak in de weg.

Andere ontwikkelingen gaan echter razendsnel. Zo nam het gebruik van AI in 2024 een grote vlucht en is nu al niet meer weg te denken uit onze maatschappij en werk. Dit heeft -extra- invloed op het gebied van cybersecurity waarvan de aanpak onverminderd onze aandacht heeft, risico's blijven echter constant aanwezig. Het vraagt om anticiperen en risicomanagement op (onbekende) gevolgen.

De WOO rollen en passieve openbaarmaking zijn in 2023 georganiseerd. In 2024 lag de focus op het inrichten van processen en het aanschaffen van een WOO-platform voor actieve openbaarmaking. De eerste 5 informatiecategorieën zijn gepubliceerd en de aanschaf en implementatie van het WOO-platform worden in begin 2025 afgerond. Dit vormt de basis voor goede open informatievoorziening aan onze inwoners voor de resterende 12 informatiecategorieën.

Een andere ontwikkeling is Single Digital Gateway (SDG). Hiervoor richtten we een verordening Annex I in en startten we de verkenning voor Annex II op. Met ons Equalit Shared Service Center en marktpartijen onderzoeken we de mogelijkheden om hier invulling aan te geven. Met SDG bieden we Europese burgers en ondernemers op termijn makkelijker toegang tot onze gemeentelijke diensten.

Voor (K80-) gemeenten is het mede door het ontbreken van middelen lastig om voldoende investeringsruimte te genereren en keuzes te maken. Via het K80- platform lieten we ook in 2024 onze stem tijdig horen aan het Rijk en de VNG en streven we in samenwerking naar meer resultaten.

Met een vastgestelde iVisie (GHO en Equalit) en een iUitvoeringsagenda GHO geven we nu en in de toekomst sturing aan de lokale uitvoering van wetgeving en ontwikkelingen.

Ambitie 5: Inwoners laten participeren

6. Democratische vernieuwing

We werkten in 2024 verder aan democratische vernieuwing. We stimuleren initiatieven vanuit de samenleving en actieve betrokkenheid van inwoners. In 2024 werkten onder de vlag van de collegeopgave Democratische Vernieuwing door aan twee experimenten: Gildeweide en Biest-Houtakker Energie neutraal. Aanvullend werkten we de opdracht van de raad uit om participatie op de Voorjaarsnota te organiseren. Met deze experimenten ontwikkelen we een handelingsrepertoire voor het gemeentebestuur, de ambtelijke organisatie en direct betrokkenen.

Kosten

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de kosten voor uitvoering van het thema.

Thema 1 Dienstverlening

x € 1.000	Bijgestelde Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Saldo 2024
01 Lasten en Baten	281	298	17
01 Lasten	628	664	36
02 Baten	-347	-365	-18
02 Mutatie reserve			
01 Lasten			
02 Baten			
Eindtotaal	281	298	17

Toelichting financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting

Op dit thema ziet u een negatief resultaat van € 17.000 ten opzichte van onze bijgestelde begroting 2024. Dit nadeel is het resultaat van meerdere voor- en nadelen. In de jaarrekening vindt u in paragraaf 3.1.4 Toelichting afwijkingen een nadere analyse van dit verschil.

Thema 2

Bestuur en bestuurlijke samenwerking

Onze ambities

We zijn een zelfbewuste en betrouwbare samenwerkingspartner die meedenkt en meedoet vanuit de keuze voor scenario II Samenwerkend Hilvarenbeek. We werken op verschillende niveaus samen met diverse lokale en regionale partners. Op strategisch niveau werken we samen in de regio 'Hart van Brabant'. Op tactisch en operationeel niveau werken we samen met Goirle en Oisterwijk (GHO samenwerking). Een andere samenwerkingsvorm is de SRBT (Stedelijke regio Breda-Tilburg). We stellen ons hierin open en ondernemend op en werken in bestaande en nieuwe netwerken. Dit doen we vanuit een bestuurlijk gedragen visie, voor zowel GHO als regio Hart van Brabant die we vertalen naar een - strategische - uitvoeringsagenda voor duurzame samenwerking. We bouwen deze samenwerking verder uit. Uitgangspunten daarbij zijn: kleinschalig, overzichtelijk en efficiënt. Ander belangrijk uitgangspunt is dat we als gemeente zelfstandig blijven.

Activiteiten in 2024

U leest per ambitie welke activiteiten wij in 2024 uitvoerden.

Ambitie 1: versnellen, verbreden en verdiepen samenwerking met Goirle en Oisterwijk

1. Versterken van onze visie op de GHO samenwerking

De samenwerking tussen de gemeenten Goirle, Hilvarenbeek en Oisterwijk (GHO) startte in 2015 met als uitgangspunt: slim samenwerken om zelfstandig te blijven. In 2024 voerden we gesprekken over intensivering, onze grenzen van vrijblijvendheid, keuze om op onderwerpen wel of niet samen te werken. In 2024 zochten we naar een nieuwe impuls en strategie voor de komende jaren. Deze krijgt steeds meer vorm en wordt in 2025 nog concreter. In 2025 benutten we het begrootte budget voor 2024 voor het uitwerken van onze gezamenlijke strategie en het vormen van een concrete samenwerkingsagenda.

Ambitie 2: Uitbreiden en verdiepen samenwerkingsverbanden

2. We hebben grip op uitvoering geven aan de regionale kernagenda.

In 2024 werkten we samen volgens onze kernagenda Regio Hart van Brabant. In 2024 zat de helft van deze bestuursperiode en daarmee ook uitvoering van de kernagenda erop. Deze is door het algemeen bestuur geanalyseerd en gedeeld met de raden middels de [halverwegebrief](#).

In het sociale domein was er aandacht voor hervormingen in de jeugdzorg, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Ontwikkelingsgerichte Arbeidsmatige Dagbesteding (OAD), participatiewet, sturing op de gewenste transformaties. Het fysieke domein richtte zich op Stedelijke Regio Breda – Tilburg (SRBT), samenwerking met Baroniegemeenten en Regionale Klimaat – en Energie strategie (REKS). Het economisch domein richt zich op brede welvaart en heeft het afgelopen jaar de governance structuur van Midpoint Brabant aangepakt. Daarnaast is in 2024 veel aandacht besteedt aan de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen 2022.

3. Verkenning uitbreiden samenwerking naar omliggende regio's

Eind 2023 zijn met uw raad de uitgangspunten bestuurlijke samenwerking gedeeld in [RIB 2023-116](#). In 2024 gaven we hier vorm aan door in gesprek te gaan met onze samenwerkingspartners, bestuurders en contactambtenaren. Deze gesprekken vervolgen in 2025.

Kosten

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de kosten voor uitvoering van het thema.

Thema 2 Bestuur en bestuurlijke samenwerking

x € 1.000	Bijgestelde Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Saldo 2024
01 Lasten en Baten	1.738	2.161	423
01 Lasten	1.770	2.207	438
02 Baten	-32	-47	-15
02 Mutatie reserve		-12	-12
02 Baten		-12	-12
Eindtotaal	1.738	2.149	411

Toelichting financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting

Op dit thema ziet u een negatief resultaat van € 411.000 ten opzichte van onze bijgestelde begroting 2024. Dit nadeel is het resultaat van meerdere voor- en nadelen. In de jaarrekening vindt u in paragraaf 3.1.4 Toelichting afwijkingen een nadere analyse van dit verschil.

Hoofdstuk 5

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

In dit hoofdstuk gaan we in op de algemene dekkingsmiddelen en de post onvoorzien. Dit betreft met name onze vrij besteedbare baten, zoals lokale heffingen en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Overhead en vennootschapsbelasting behandelen we in het volgende hoofdstuk.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Lokale heffingen

De volgende lokale belastingen zijn vrij besteedbaar en zijn daarom onderdeel van dit hoofdstuk:

- onroerendezaakbelastingen
- forensenbelasting
- toeristenbelasting
- precariobelasting (voor gebruik van gemeentelijke gronden of de ruimte erboven)
- vermakelijkhedenretributie

Meer over de lokale heffingen in 2024 leest u in de paragraaf 'Lokale heffingen'.

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

We ontvingen in 2024 zo'n € 28,4 miljoen aan inkomsten uit het gemeentefonds. Dit is zo'n € 100.000 meer dan geraamd. Met raadsinformatiebrief [2025-03](#) informeerden wij uw raad over de uitkomsten van de decembercirculaire. Deze uitkomsten konden we niet meer verwerken in de bijgestelde begroting en komen daardoor nu als voordeel in de jaarrekening tot uitdrukking.

Een deel van de effecten van de decembercirculaire heeft betrekking op activiteiten, waarvoor we geld ontvingen dat we niet meer konden besteden in 2024. We kondigden daarbij aan voor die activiteiten bij de jaarrekening een verzoek tot budgetoverheveling te doen. U vindt die verzoeken terug in hoofdstuk 3, onderdeel Budgetoverhevelingen.

Treasury (financiering en beleggingen)

Financiering

In dit onderdeel gaan we in op de financiële resultaten van onze financiering en beleggingen. In de financieringsparagraaf gaan we uitgebreid in op onze financiering.

Renteresultaat

We raamden een positief renteresultaat van € 209.000. Het werkelijk renteresultaat bedraagt € 125.000. Een (voorgeschreven) gedetailleerd renteschema met de geraamde en werkelijk rentelasten en -baten treft u aan in de financieringsparagraaf. Het renteresultaat bleef achter bij de raming omdat we minder rente als lasten konden toerekenen aan de verschillende kostendragers (taakvelden)

binnen de begroting. Dit werd met name veroorzaakt door het achterblijven van geplande investeringen. Op die plekken ontstond daardoor een voordeel ten opzichte van de ramingen.

Aandelen (dividend)

We realiseerden in 2024 € 51.000 dividenduitkering op ons aandelenkapitaal van € 58.775 (23.510 aandelen x € 2,50) van 'NV Bank voor Nederlands Gemeenten (BNG)'. Het heeft betrekking op de winstbestemming van de BNG over het jaar 2023.

We hebben ook nog aandelenkapitaal € 1.316 (13.166 x € 0,10) van Brabant Water NV. Over deze aandelen ontvangen gemeenten geen dividend.

In 2023 besloot het college tot deelname aan het Publiek Ontwikkelbedrijf REKS B.V. voor de aankoop van aandelen tot een bedrag van circa € 430.000. In 2023 is daarvan € 134.000 gestort als aandelenkapitaal in de BV. De rest van het kapitaal zal gefaseerd gestort worden in het bedrijf afhankelijk van de voortgang van de bedrijfsactiviteiten.

Kosten

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de kosten voor uitvoering van het thema.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

x € 1.000	Bijgestelde Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Saldo 2024
01 Lasten en Baten	-34.784	-34.831	-47
01 Lasten	300	460	160
02 Baten	-35.084	-35.291	-207
02 Mutatie reserve	-962	-750	211
01 Lasten		211	211
02 Baten	-962	-962	
Eindtotaal	-35.746	-35.581	165

Toelichting financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting

Op dit thema ziet u een negatief resultaat van € 165.000 ten opzichte van onze bijgestelde begroting 2024. Dit voordeel is het resultaat van meerdere voor- en nadelen. In de jaarrekening vindt u in paragraaf 3.1.4 Toelichting afwijkingen een nadere analyse van dit verschil.

Dit hoofdstuk gaat over de overhead van de gemeente. Ook gaat het over de vennootschapsbelasting die we betalen over winstgevende ondernemingsactiviteiten.

Overhead en VPB

Overhead

We ramen de baten en lasten van onze overhead, zoals verplicht door het BBV, centraal onder een afzonderlijk hoofdstuk. Deze eenduidige systematiek maakt een betere vergelijking met andere gemeenten mogelijk. Om te voorkomen dat er verschillen ontstaan in de systematiek passen we een algemene definitie van overhead toe.

Overhead:
Alle kosten die samenhangen met sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.

In de beleidsprogramma's vinden de primaire processen plaats. Dit zijn de activiteiten die onze externe klanten direct dienen. Uitgangspunt is dat we kosten zoveel mogelijk toerekenen aan de activiteiten uit de beleidsprogramma's. De salarislasten van onze medewerkers - die direct bijdragen aan een primair proces - verantwoorden we bijvoorbeeld in de beleidsprogramma's. Uiteraard behoren ook de kosten van onder andere onderhoud van de openbare ruimte, zorg en het subsidiebeleid tot de primaire processen, en dus tot de beleidsprogramma's. Overhead zijn de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van het primaire proces. Daarbij kunt u denken aan kosten voor leidinggevend, personeel van stafafdelingen en algemene personeelskosten zoals het opleidingsbudget. Maar overhead omvat niet alleen personeel. Naast loonkosten bevat de overhead bijvoorbeeld ook de huisvesting van het gemeentehuis met kosten voor schoonmaak, verzekeringen en energie. Ook ICT, het archief en kosten voor organisatieontwikkeling zijn ondersteunend aan de primaire processen. Ook aan projecten binnen de grondexploitatie en rehabilitatie projecten wegen en riolering zijn onderdeel van overhead. Bij het opstellen van de begroting maken we per medewerker een inschatting van het percentage van de loonkosten dat aan de GREX/IMVA's en kredieten moet worden toegerekend. Op basis daarvan wordt ook de toe te rekenen overhead begroot middels de overheadopslag. De werkelijke toerekening vindt na het einde van het boekjaar plaats op basis van de gerealiseerde capaciteitsinzet.

Meer over de algemene bedrijfsvoering leest u ook terug in de paragraaf bedrijfsvoering.

Vennootschapsbelastingplicht

Sinds de invoering van de wet 'modernisering Vennootschapsbelastingplicht (Vpb) in 2016 voor overheids-ondernemingen' geldt voor ons een VPB-plicht voor het cluster Grondexploitaties én voor het cluster Afval opbrengst recycleerbare reststromen.

In 2024 is er 1 nieuwe grondexploitatie geopend, Hart van Haghorst. We sloten in 2024 geen grondexploitaties af.

De aangiften Vpb over de jaren 2022 en 2023 zijn ingediend. Beide zijn nog niet definitief vastgesteld door de Belastingdienst. De aangifte Vpb 2024 dienen we later in 2025 in. Er is geen voorlopige aanslag opgelegd voor 2024 of 2025.

Kosten

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de kosten voor uitvoering van het thema.

Overhead en Vpb

x € 1.000	Bijgestelde Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Saldo 2024
01 Lasten en Baten	8.053	8.722	669
01 Lasten	8.267	8.984	717
02 Baten	-214	-262	-48
02 Mutatie reserve	-198	-719	-521
02 Baten	-198	-719	-521
Eindtotaal	7.856	8.003	148

Toelichting financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting

Op dit thema ziet u een negatief resultaat van € 148.000 ten opzichte van onze bijgestelde begroting 2024. Dit nadeel is het resultaat van meerdere voor- en nadelen. In de jaarrekening vindt u in paragraaf 3.1.4 Toelichting afwijkingen een nadere analyse van dit verschil.

Jaarverslag

2. Paragrafen

Paragraaf 1

Lokale heffingen

We gaan in deze paragraaf in op de ontwikkeling van de lokale algemene belastingen en de gevolgen voor de lokale belastingdruk. We sluiten de paragraaf af met het kwijtscheldingsbeleid. Maar eerst gaan we in op het verschil tussen algemene belastingen, bestemmingsbelastingen en retributies.

Algemene belastingen

De opbrengsten van de algemene belastingen gaan naar de algemene middelen van de gemeente. Algemene belastingen zijn onroerende-zaakbelastingen (OZB), forensenbelasting, toeristenbelasting, vermakelijkhedenretributie en precariobelasting.

Bestemmingsbelastingen

Onze bestemmingsbelastingen bestaan uit rioolheffing en afvalstoffenheffing. Bestemmingsbelastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke taken of voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Een gemeente mag op basis van de Gemeentewet artikel 229b niet meer heffen dan de begrote kosten die gedekt worden met de specifieke belasting. De mate waarin we de kosten betalen met de opbrengsten wordt kostendekkendheid genoemd. De kostendekkendheid is opgenomen in bijlage 'onderbouwing kostendekkendheid heffingen'.

Retributies

Retributies worden geheven aan personen aan wie de gemeente een specifieke dienst verleent. De belangrijkste retributies zijn leges. Voor een bij de gemeente aangevraagde dienst zijn leges verschuldigd. Denk hierbij aan het aanvragen van een omgevingsvergunning of een paspoort. Net als bij bestemmingsbelastingen mogen de retributies niet meer dan kostendekkend zijn.

Lokale heffingen

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

De OZB heffen we over onroerende zaken in de gemeente. Het gaat om twee belastingen; een eigenarenbelasting en een gebruikersbelasting. Het gebruikersdeel van de OZB geldt alleen voor niet-woningen. Huurders van een woning betalen dus geen OZB.

Jaarlijks vastgestelde indexatie

We hebben onze opbrengst in 2024 ten opzichte van 2023 -conform bestaand beleid- geïndexeerd met de reguliere index van 2,25%. Daarbovenop is conform besluitvorming bij de voorjaarsnota 2023 (knop 81) een extra indexatie doorgevoerd van 1,5% bij woningen en 26,5% bij niet-woningen.

Waardeontwikkeling naar peildatum 1 januari 2023

Jaarlijks worden - op grond van de Wet waardering onroerende zaken - alle onroerende zaken gewaardeerd. De maatstaf voor de aanslagen onroerende-zaakbelastingen (OZB) voor het belastingjaar 2024

is de waarde in het economisch verkeer op peildatum 1 januari 2023. De Wet WOZ schrijft namelijk voor dat gemeenten een waarde vaststellen zoals die gold op 1 januari van één jaar eerder.

We rekenden met de landelijke waardeontwikkeling naar waardepeildatum 1 januari 2023. Voor woningen +3,0 % en voor niet-woningen +2,0 %. Bij een waardestijging verlagen we het tarief OZB om niet meer dan de gewenste totaalopbrengst te genereren. Dit uitgangspunt werkt uiteraard ook andersom. Wanneer de WOZ waarde daalt, moeten we met een hoger tarief de begrote totaalopbrengst behalen.

De totale WOZ waarden van niet-woningen is in 2024 lager dan waar we mee gerekend hebben. Hierdoor valt de opbrengst onroerende-zaakbelastingen niet-woningen lager uit dan begroot.

Bedragen afgerond op veelvoud van € 1.000	Begroting 2024	Realisatie betreffende 2024	Realisatie opbrengst voorgaande jaren
Eigenaren woningen	2.880.000	2.870.000	-/- 5.000
Eigenaren niet-woningen	1.185.000	1.111.000	16.000
Gebruikers niet-woningen	813.000	758.000	11.000
Totalen	4.878.000	4.739.000	22.000

Tabel – Realisatie OZB 2024 ten opzichte van begroting OZB 2024

	Tarieven 2024
Eigenaren woningen	0,0898 %
Eigenaren niet-woningen	0,2476 %
Gebruikers niet-woningen	0,2069 %

Tabel - Tarievenoverzicht OZB 2024

Forensenbelasting

We heffen forensenbelasting van natuurlijke personen die geen hoofdverblijf in de gemeente hebben maar gedurende meer dan 90 dagen van het belastingjaar een gemeubileerde woning beschikbaar houden voor zichzelf of voor hun gezin. In de regel gaat het om eigenaren en gebruikers van recreatieverblijven, zoals vakantiewoningen of stacaravans.

De forensenbelasting kent een laag en een hoog tarief. Welk tarief van toepassing is, dat hangt af van de WOZ-waarde van het object. In de voorgaande belastingjaren gold voor objecten tot € 65.000 het lage tarief en voor objecten vanaf € 65.000 het hoge tarief. Voor 2024 handhaven we beide categorieën. De tarieven zijn niet gewijzigd.

	2024	2023
Laag tarief	€ 382,40	382,40
Hoog tarief	€ 792,40	792,40

Tabel - Tarievenoverzicht forensenbelasting 2024 ten opzichte van 2023

De totale opbrengsten van de forensenbelasting zijn in het volgende overzicht weergegeven, met vermelding van de in de begroting geraamde bedragen.

	Begroting 2024	Realisatie 2024
Forensenbelasting	215.000	219.000

Tabel - Opbrengstoverzicht forensenbelasting raming en realisatie 2024

Toeristenbelasting

Vanaf 2024 wordt de hoogte van het tarief toeristenbelasting bevroren tot en met 2026 op het prijspeil 2023.

Tarieven	2024	2023
Toeristenbelasting per nacht:		
- groepsaccommodaties	1,90	1,90
- vaste standplaatsen op een minicamping	1,90	1,90
- vaste standplaatsen, niet zijnde een minicamping	2,15	2,15
- overige accommodaties	2,65	2,65

Tabel - Tarievenoverzicht toeristenbelasting 2024 ten opzichte van 2023

De totale opbrengsten van de toeristenbelasting zijn in het volgende overzicht weergegeven, met vermelding van de in de begroting geraamde bedragen. Vanwege de uitbreiding van de Beekse Bergen en de toename van het aantal overnachtingen bij meerdere exploitanten resulteren in een hogere opbrengst toeristenbelasting 2024.

	Begroting 2024	Realisatie 2024
Toeristenbelasting	1.379.500	1.407.000
Waarvan minder opbrengst voorgaand jaar		- € 9.000

Tabel - Opbrengstoverzicht toeristenbelasting raming en realisatie

Vermakelijkhedenretributie

De vermakelijkhedenretributie is een heffing die de gemeente oplegt aan exploitanten van vermakelijkheden, bijvoorbeeld de Beekse Bergen. Zij maken gebruik van voorzieningen uit de gemeente.

	Begroting 2024	Realisatie 2024
Vermakelijkhedenretributie 2024	160.000	162.000
Afrekening vermakelijkhedenretributie 2023	0	26.000

Tabel - Opbrengstoverzicht vermakelijkhedenretributie

Precariobelasting

Gemeenten kunnen precariobelasting heffen op het gebruik van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Denk bijvoorbeeld aan gebruik voor terrassen.

	Begroting 2024	Realisatie 2024
Precariobelasting terrassen	10.000	7.000

Marktgelden

Voorgaande jaren verhoogden we de marktgelden met de inflatiecorrectie. Conform de gebruikelijke gedragslijn verhogen we de marktgelden met een indexering van 2,25%. We rekenen € 69,20 per kwartaal per standplaats van vier m1.

Tarieven	2024	2023
Tarief per kwartaal per standplaats van max. 4 meter	€ 69,20	€ 67,70

Tabel - Tarievenoverzicht marktgelden 2024 ten opzichte van 2023

De leges marktgelden mogen niet meer dan 100% kostendekkend zijn. Hieronder ziet u een overzicht van de kostendekkendheid.

Marktgelden

Hieronder ziet u de kostendekkendheid op realisatiebasis.

Taakveld 3.3	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Directe baten/lasten:		
Lasten	8.500	5.200
BTW-component lasten	1.785	1.100
Totale lasten taakveld	10.285	6.300
Opbrengsten	3.500	6.000
Dekkingspercentage	34%	95%

Rioolheffing

De rioolheffing is een zogenoemde bestemmingsheffing. Hiermee betalen we onze watertaken. Conform de gebruikelijke gedragslijn verhoogden we de tarieven met een indexering van 2,25%.

Tarieven	2024	2023
Eigenarenheffing:		
- voor percelen zijnde woningen, per jaar	€ 113,67	€ 111,17
- voor percelen zijnde niet-woningen, per jaar	€ 194,32	€ 190,05
- voor percelen zijnde garageboxen, per jaar	€ 57,15	€ 55,90
Gebruikersheffing:		
Voor percelen bij een hoeveelheid afgevoerd water		
- tot en met 130 m3	€ 32,88	€ 32,16
- van 131 m3 tot en met 250 m3	€ 137,16	€ 134,16
- van 251 m3 tot en met 500 m3	€ 308,76	€ 301,92
- van 501 m3 tot en met 1.500 m3	€ 708,60	€ 693,00
- van 1.500 m3 tot en met 5.000 m3	€ 1.417,20	€ 1.386,00
- bij 5.001 m3 en meer	€ 2.834,64	€ 2.772,24

Tabel - Tarievenoverzicht rioolheffing 2024 ten opzichte van 2023

	Begroting 2024	Realisatie 2024
Rioolheffing woningen	€ 1.310.000	€ 1.272.000
Rioolheffing Niet-woningen	€ 302.000	€ 299.000

Tabel – Realisatie rioolheffing ten opzichte van begroting

Hieronder ziet u de kostendekkendheidsberekening voor het product riolering.

Kostendekkendheid Riolering	Begroting	Realisatie	Verschil	Voor- of Nadelig
Lasten taakveld riolering	1773	1644	129	Voordelig
Lasten taakveld inkomensregelingen	6	6	0	Voordelig
Toe te rekenen BTW-lasten	155	183	-28	Nadelig
Toe te rekenen Overhead	232	168	64	Voordelig
Totaal lasten	2166	2001	165	Voordelig
Baten exclusief rioolrecht	-81	-18	-63	Nadelig
Opbrengsten rioolheffing	-1612	-1571	-41	Nadelig
Resultaat	474	412	62	Voordelig
Onttrekking aan voorziening riolering	-474	-412	-62	
Saldo	0	0	0	

Tabel – Lasten en baten riolering 2024 ten opzichte van begroting 2024

Toelichting grotere verschillen tussen begroting en realisatie

Lasten taakveld riolering

Door beperkte ambtelijke capaciteit is de inzet op het gebied van riolering achtergebleven bij de raming. Dit leidde in 2024 tot minder uitvoering van werk.

Onttrekking aan voorziening riolering

De mutatie op de voorziening riolering is het resultaat van het saldo van de uitgaven en inkomsten. Dit sluit aan bij het vastgestelde beleidskader door de raad bij de vaststelling van het Riool- en waterprogramma in 2022. Door het achterblijven van met name uitgaven in 2024, hoeven we ook minder aan de voorziening te onttrekken.

In de paragraaf Kapitaalgoederen gaan we verder in op het product riolering.

Afvalstoffenheffing

We zamelen restafval en GFT-afval in via afzonderlijke containers. Een aantal (appartementen)complexen heeft een eigen inzamelsysteem met ondergrondse containers.

Tarieven	Tarief 2024	Tarief 2023
Afvalstoffenheffing (particuliere huishoudens)		
Vast tarief per maand	12,50	7,87
Variabel tarief per lediging Restafvalcontainer 270 liter	10,95	12,85
Variabel tarief per lediging Restafvalcontainer 120 liter	10,95	Nvt
Variabel tarief per lediging GFT-afval	2,44	2,39
Tarief per inworp 60 liter zak in ondergrondse container	5,47	1,90

Tabel - Tarieven afvalstoffenheffing 2024 versus 2023

	Begroting 2024	Realisatie 2024
Afvalstoffenheffing vast recht	€ 1.031.000	€ 1.015.000
Afvalstoffenheffing ledigingen	€ 472.000	€ 567.000

Tabel – Realisatie afvalstoffenheffing 2024 ten opzichte van begroting 2024

Hieronder ziet u de kostendekkendheidsberekening voor het product afval.

Kostendekkendheid Afval	Begroting	Realisatie	Verschil	Voor- of Nadelig
Lasten taakveld Afval	1499	1676	-177	Nadelig
Lasten taakveld inkomensregelingen	17	24	-7	Nadelig
Toe te rekenen BTW-lasten	180	264	-84	Nadelig
Toe te rekenen Overhead	130	135	-5	Nadelig
Totaal lasten	1826	2098	-273	Nadelig
Baten exclusief afvalstoffenheffing	-302	-411	109	Voordelig
Opbrengsten afvalstoffenheffing	-1502	-1583	80	Voordelig
Resultaat	21	104	-83	Nadelig
Onttrekking aan voorziening Afval	-21	-104	83	
Saldo	0	0	0	

Tabel – Lasten en baten afval 2024 ten opzichte van begroting 2024

Toelichting grotere verschillen tussen begroting en realisatie

Lasten taakveld afval

Een deel van het geraamde budget voor de implementatie nieuw afvalbeleid was niet in 2023 besteed. De uitgaven zijn grotendeels gemaakt in 2024.

Verder vallen de verwerkingskosten voor het grof afval dat is aangeboden bij de milieustraat mee.

Toe te rekenen BTW-lasten

In de begroting 2024 rekenden we met een fictieve BTW-last, gelijk aan de stand van de vorige begroting. In werkelijkheid blijkt die substantieel hoger zijn.

Waarom spreken we van een fictieve BTW-last? Sinds de invoering van het BTW-compensatiefonds in 2003 geldt dat we voor onder andere het product afval de BTW kunnen declareren uit het fonds. Het BTW-compensatiefonds toendertijd is gevormd door een verlaging van het gemeentefonds.

In beginsel geldt dat het product afval (en ook riolering) niet meer dan kostendekkend mag zijn. Dus niet meer dan kostendekkend zou in dit geval betekenen, niet meer dan de kosten exclusief BTW. Omdat het gemeentefonds wel voor het deel van de BTW afval en riolering is gekort, zouden de gemeenten er per saldo netto op achteruitgaan. Om dat ongewenste neveneffect te elimineren is de gemeentewet aangepast in die zin dat de 'fictieve' BTW-last wel als kosten meegenomen mag worden voor de berekening van de kostendekkendheid.

Baten exclusief afvalstoffenheffing

De vergoedingen 'aan de poort' waren in 2024 hoger dan geraamd. Daarnaast ontvingen we meer aan vergoedingen van derden voor verschillende afvalstromen.

Baten afvalstoffenheffing

In werkelijkheid was er sprake van meer ledigingen dan ingeschat was. Dit kwam doordat vooraf heel moeilijk in te schatten was wat het aantal ledigingen zou zijn na invoering van de nieuwe inzamelsystematiek per 1 april 2024.

Onttrekking aan voorziening Afval

De mutatie op de voorziening afval is het resultaat van het saldo van de uitgaven en inkomsten. Met name door kosten van implementatie van de nieuwe inzamelsystematiek die we in 2024 hadden (in plaats van 2023) maakt het dat we ook meer aan de voorziening moeten onttrekken in 2024 in plaats van 2023.

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024
Werkelijke Stand voorziening 1-1-2024	209
Onttrekking nadelig saldo product afval	-104
Stand 31-12-2024	105

Leges

De legesinkomsten bestaan onder andere uit inkomsten van burgerzaken voor bijvoorbeeld reisdocumenten, rijbewijzen en burgerlijke stand. Maar u kunt ook denken aan leges voor omgevingsvergunningen of voor APV activiteiten zoals evenementen. De tarieven voor de verschillende activiteiten en producten stelde de gemeenteraad vast op 9 november 2023.

Ontwikkeling totale belastingdruk

In deze paragraaf vergelijken we de totale gemeentelijke lasten 2024 voor een gemiddeld gezin ten opzichte van 2023. Dit doen we voor zowel een eigenaar als voor een huurder van een woning.

Bij een EIGENAAR van een woning

Bedragen x € 1,- Afgerond op hele euro's	2024	2023	Procentueel 2024 tov 2023
Afvalstoffenheffing	209,00	187,00	11,8 % stijging
Rioolheffing, o.b.v. 3 x 50 = 150 m3	137,16	134,16	2,2 % stijging
Rioolheffing eigenaar	113,67	111,17	2,2 % stijging
OZB – eigenaar	403,20	395,00	2,1 % stijging
Totaal	863,00	827,00	4,35 % stijging

Tabel - Belastingdruk eigenaar woning 2024 ten opzichte van 2023

Bij een HUURDER van een woning

Bedragen x € 1,- Afgerond op hele euro's	2024	2023	Procentueel 2024 tov 2023
Afvalstoffenheffing	209,00	187,00	11,8 % stijging
Rioolheffing, o.b.v. 3 x 50 = 150 m ³	137,16	134,16	2,2 % stijging
Rioolheffing eigenaar	nvt	nvt	
OZB – eigenaar	nvt	Nvt	
Totaal	346,00	321,00	7,8 % stijging

Tabel - Belastingdruk huurder woning 2024 ten opzichte van 2023

Uitgangspunten

Bij de bepaling van de belastingdruk zijn we uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing	Tarief 2024	Tarief 2023	Aantal ledigin- gen 2024	Aantal ledigin- gen 2023	Totaal 2024	Totaal 2023
Vast tarief per maand	12,50	7,87	12 maanden	12 maanden	150,00	94,44
Variabel tarief per lediging restafval	10,95	12,85	4,32	6,65	47,30	85,45
Variabel tarief per lediging GFT-afval	2,44	2,39	5,09	3,13	12,41	7,48
Totale afgerond					209	187

Tabel - Afvalstoffenheffing

Rioolheffing

We hanteren een waterverbruik van 50 m³ per gezinshoud als grondslag voor de berekening van de rioolheffing en gaan uit van een twee ouderhuishouden met één kind. Dit leidt tot een gemiddeld waterverbruik van 150 m³ per jaar.

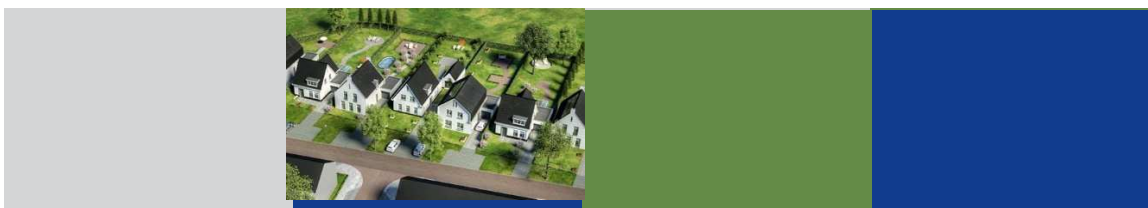
OZB – eigenaar

De gemiddelde waarde per woning, op basis waarvan de belastingdruk is berekend, is als volgt:

- € 449.000,- in 2024 (na bezwaarafhandeling)
- € 445.000,- in 2023 (na bezwaarafhandeling)
- € 385.000,- in 2022 (na bezwaarafhandeling)

Gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid

We voeren een actief kwijtscheldingsbeleid voor afvalstoffenheffing en rioolheffing. De begrote en gerealiseerde kosten voor 2024 bedragen € 30.000 voor het kwijtscheldingsbeleid voor afvalstoffenheffing en rioolheffing (exclusief uitvoeringskosten).

Paragraaf 2

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf leest u meer over ons risicoprofiel en hoe we dit opvangen met onze weerstandscapaciteit. Deze weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen om substantiële onverwachte kosten af te dekken zonder dat dit ten koste gaat van het bestaand beleid. Het weerstandsvermogen is de mate waarin we de risico's op kunnen vangen met onze weerstandscapaciteit. In de nota 'risicomanagement & weerstandsvermogen' beschrijven we hoe we risicomanagement toepassen als vast proces in onze bedrijfsvoering. In deze paragraaf beoordelen we ook onze financiële positie aan de hand van vijf kengetallen.

Beoordelen risico's

Om te bepalen welke risico's de meeste aandacht verdienen, kwantificeren we ze. Per risico, schatten we in - eventueel op basis van ervaringen - hoe waarschijnlijk het is dat het zich voordoet en hoe groot de financiële gevolgen zijn. Ontwikkelingen waarvan de kans 90% of meer is dat deze zich voordoen, nemen we niet mee omdat we dit niet als risico's zien. We gebruiken de volgende scoringstabellen.

Kans	Score
Gering (minder dan 1 x per 4 jaar)	1
Gemiddeld (ongeveer 1 x per 4 jaar)	3
Hoog (minimaal 1 x per jaar)	5

Financieel gevolg	Score
Gering (< 0,1% omzet = < € 45.000)	1
Beperkt (> 0,1% omzet < 0,5 % omzet = tussen € 45.000 - € 225.000)	2
Groot (> 0,5 % omzet = > € 225.000)	3

Omdat risico's zich niet allemaal tegelijkertijd voordoen, nemen we alle risico's niet voor de volledige omvang mee. Aan de hand van de kans vermenigvuldigt met het gevolg van het risico berekenen we een score. Aan de hand van deze score voorzien we het risico van een ranking met impactcategorie. Afhankelijk van de impactcategorie nemen we een risico volledig, voor een deel of niet mee in de berekening van ons benodigd weerstandscapaciteit.

Ranking	Impactcategorie
Scores 10 en hoger	Hoog risico Voor het risico dient 100% weerstandscapaciteit aanwezig te zijn.
Scores hoger dan 5, maar lager dan 10	Beperkt risico Voor een structureel risico dient 25% weerstandscapaciteit aanwezig te zijn. Voor een incidenteel risico dient 50% weerstandscapaciteit aanwezig te zijn.
Scores van 5 en lager	Gering risico We achten het risico te dragen binnen de regulieren bedrijfsvoering

Opstellen risicoprofiel

Het risicoprofiel bevat alle risico's die we hebben geïnventariseerd in onze organisatie. We maken een onderscheid tussen de risico's voor de 'algemene dienst' en risico's voor de grondexploitaties. In deze paragraaf volstaan we met een samenvatting van de belangrijkste risico's van de algemene dienst en de belangrijkste risico's van de grondexploitaties zoals bekend op 1 januari 2025. Het gedetailleerd risicoprofiel vindt u in bijlage 'risicokaart'.

Nr.	Onderwerp	Risico
	Structurele risico's algemene dienst	
1.	Huisvesting statushouders	400.000
2.	Vergoeding Gemeentelijke Opvang Oekraïners	100.000
3.	Jeugdhulpverlening (specialistische zorg)	200.000
4.	WMO-middelen ontoereikend	150.000
5.	BUIG-middelen ontoereikend	39.500
6.	Structurele gevolgen omgevingswet	0
7.	Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB)	0
8.	Project Hart van Haghorst	50.000
9.	Toerekening uren aan investeringen en grondexploitaties	99.300
10.	Toenemende druk op gemeenten	127.000
11.	Algemene uitkering	160.000
12.	Stijgende ICT kosten, o.a. transitie naar Cloud en Dataficering	12.500
13.	Informatiewetten NL en Digital Decade 2030 EU	0
	Totaal structurele risico's algemene dienst	1.338.000
	Incidentele risico's algemene dienst	
1.	Onvoorzien uit reguliere bedrijfsvoering / Algemeen bedrijfsrisico	490.000
2.	Huur Nieuwe Erf	0
3.	Wachtgeldregeling wethouders	50.000
4.	Gerechtelijke procedures en aansprakelijkheidsstellingen	0
5.	Deelname Regionaal Publiek Ontwikkelbedrijf	215.000
6.	Gerechtelijke procedures en aansprakelijkheidsstellingen	0
7.	Niet voldoen aan privacywetgeving	0
	Totaal incidentele risico's algemene dienst	755.000

Nr.	Onderwerp	Risico
	Risico's grondbedrijf	
1.	Afzet gronden	€ 162.500
2.	Prijrsrisico/inflatie	€ 92.500
3.	Geurcontour de Leeuwerik 3	€ 82.500
4.	Gemaakte kosten diverse IMVA-s	€ 200.000
	Totaal risico's grondbedrijf	€ 537.500

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen waarmee de gemeente in staat is om substantiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit betekent dat we het beleid moeten wijzigen. We onderscheiden een structurele en een incidentele weerstandscapaciteit. We gaan hier nu verder op in.

Structurele capaciteit

Onze structurele weerstandscapaciteit bepalen we op basis van de onbenutte belastingcapaciteit voor de onroerende zaakbelastingen. We berekenen de onbenutte belastingcapaciteit op twee wijzen. Enerzijds houden we rekening met de meest recente OZB-tarieven van het gemiddeld niveau in Nederland. We hanteren deze onbenutte belastingcapaciteit voor onze weerstandscapaciteit. Anderzijds laten we ook de OZB-opbrengst zien als we het OZB-tarief hanteren dat opgelegd wordt indien een gemeente een artikel 12 status aanvraagt. Het rijk stelt zo'n gemeente dan onder financiële curatele.

Bedragen x € 1.000		Ruimte ten opzichte van landelijk artikel 12	
OZB opbrengst Hilvarenbeek 2024	4.739	489	1.735
OZB opbrengst landelijk gemiddeld 2024 ¹	5.228		
OZB artikel 12 ²	6.474		

Onze beschikbare capaciteit - de ruimte die beschikbaar is wanneer we het gemiddeld landelijk tarief hanteren - bedraagt € 489.000. De onbenutte belastingcapaciteit, wanneer de tarieven gelijk zouden zijn aan de artikel 12 norm, bedraagt € 1.735.000.

We houden bij de beschikbare structurele capaciteit rekening met de structurele resultaten die ná vaststelling najaarsnota 2024 in onze begroting 2025 zitten. Deze bedraagt voor 2025 € 516.000 (2026: -/- € 2134.000, 2027: -/- € 313.000, 2028: -/- € 258.000)

Incidentele capaciteit

Voor de incidentele capaciteit weerstandscapaciteit nemen wij bij de omvang van onze algemene reserve en de reserve grondexploitatie - voor resultaatbestemming - mee.

Incidentele weerstandscapaciteit (x € 1.000)	
Algemene bedrijfsreserve	4.572
Algemene reserve grondexploitatie	1.844

Tabel - Stand van 31-12-2024

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om substantiële tegenvallers op te vangen zonder dat het beleid veranderd moet worden. Om het structurele weerstandsvermogen te bepalen, confronteren we de structurele risico's met de structurele weerstandscapaciteit. Het incidentele weerstandsvermogen bepalen we door alle incidentele risico's af te zetten tegen de algemene bedrijfsreserve. De confrontatie van het risicoprofiel en weerstandscapaciteit is hieronder weergegeven.

Weerstandsvermogen (x € 1.000)	Beschikbaar		Benodigd	
Structureel Algemene Dienst	A	1.005	B	1.338
Algemene bedrijfsreserve	C	4.572	D	755
Algemene reserve grondexploitatie	E	1.844	F	538

¹ Bron: Coelo.nl, tarievenoverzicht 2024

² Bron: meicirculaire 2023, tarieven 2024

Ratio's	JR20	JR21	JR22	JR23	JR24
Structureel Algemene Dienst (A / B)	1,0	0,99	0,75	1,2	0,8
Algemene bedrijfsreserve (C / D)	0,8	0,76	10,2	7,9	6,1
Algemene reserve grondexploitatie (E / F)	2,2	1,95	1,23	1,4	3,42

Conclusie: waardering en normen voor het weerstandsvermogen

We waarderen het weerstandsvermogen zoals opgenomen in onderstaande tabel.

Ratio	Waardering
> 2	uitstekend
1,5 – 2	ruim voldoende
1,0 - 1,5	voldoende
0,8 - 1,0	matig
0,6 - 0,8	onvoldoende
< 0,6	ruim onvoldoende

De provincie adviseert ons om een norm vast te stellen voor het noodzakelijke weerstandsvermogen. Wij hebben dit advies ter harte genomen. Wij hanteren een norm van minimaal 0,8 voor zowel het structurele als het incidentele weerstandsvermogen. Tussen de 1 en de 0,8 is extra voorzichtigheid geboden. Een score onder de 0,8 betekent dat we een onvoldoende scoren.

Structureel

Voor het structurele weerstandsvermogen voldoen wij net aan deze norm. In de berekening is rekening gehouden met de structurele ruimte die nu in onze begroting voor jaarschijf 2025 zit. In de berekening is alleen gekeken naar het verschil in OZB ten opzichte van het gemiddelde in Nederland en niet naar de uitbreidingsmogelijkheden in vergelijking met een artikel 12 status. Wanneer we deze werkwijze hanteren stijgt de ratio nog van 0,8 naar 1,7. In dat geval is de waardering ruim voldoende.

Incidenteel

Het incidentele weerstandsvermogen van de algemene dienst scoort uitstekend. Het incidentele weerstandsvermogen voor de grondexploitatie is ook uitstekend. Wanneer we naar het totaal van de incidentele risico's kijken en dit afzetten tegen de totale beschikbare incidentele weerstandscapaciteit is de ratio 5,95. Dit wordt gewaardeerd als uitstekend.

Financiële kengetallen

In deze paragraaf geven wij u een overzicht van enkele financiële kengetallen met als doel u op een eenvoudige manier inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente. Deze financiële kengetallen zijn verplicht op basis van artikel 11 BBV. Naast een structureel sluitende reële begroting is het voor een gezonde financiële positie ook van belang dat de schulden niet te hoog oplopen, de risico's binnen de grondexploitatie op te vangen zijn en er nog voldoende financiële ruimte is binnen de exploitatie of om belastingen te verhogen. We gaan eerst in op de normering en daarna volgen de financiële kengetallen.

Normering

Om meer inzicht te krijgen in de kengetallen kiezen we ervoor om aan te sluiten bij de 'signaleringswaarden' die diverse gemeenten gebruiken zoals in onderstaande tabel weergegeven. De signaleringswaarden zijn oorspronkelijk afkomstig uit de stresstest voor 100.000+ gemeenten. De signaleringswaarden zijn geen normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincie. Het is primair bedoeld als instrument voor de raad. Per kengetal zijn signaleringswaarden ingedeeld in

drie categorieën. Categorie A is het minst risicovol, categorie B is een risicoprofiel waarbij voorzichtigheid is geboden, categorie C is een risicovol profiel.

Kengetallen	Cat. A	Cat. B	Cat. C
Netto schuldquote	<0,9	0,9 - 1,3	>1,3
Netto schuldquote - correctie verstrekte leningen	<0,9	0,9 - 1,3	>1,3
Solvabiliteitsratio	>0,5	0,2 - 0,5	<0,2
Structurele exploitatieruimte	>0	0	<0
Grondexploitatie	<0,2	0,2 - 0,35	>0,35
Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpers. huishouden	<0,95	0,95 - 1,05	>1,05

Financiële kengetallen

We hebben de financiële kengetallen berekend voor onze gemeente. U ziet ze in onderstaand overzicht. De kengetallen van 2020 – 2023 hebben we zoals in het overzicht aangegeven gebaseerd op de voorgaande jaarstukken. Per kengetal hebben we met kleur weergegeven in welk risicoprofiel het kengetal valt.

Kengetallen	JR20	JR21	JR22	JR23	JR24
Netto schuldquote	0,55	0,51	0,61	0,44	0,45
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	0,49	0,46	0,55	0,37	0,37
Solvabiliteitsratio	0,26	0,27	0,23	0,26	0,25
Structurele exploitatieruimte	-0,02	0,03	0,07	0,06	-0,01
Grondexploitatie	0,10	0,10	0,16	0,06	0,07
Belastingcapaciteit: Woonlasten Meerpersoonshuishouden	1,00	0,97	1,02	0,88	0,87

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een laag percentage is gunstig. Omdat bij verstrekte leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald bepalen we de netto schuldquote zowel inclusief als exclusief verstrekte leningen. De VNG adviseert om 1,3 als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. Als algemene norm geven we de onderstaande richtgetallen. De netto schuldquote voor 2024 is 0,37. De netto schuldquote waarderen we daarmee als goed. Als we naar onze begroting 2025 kijken zien we de komende jaren wel een verdere toename van deze schuldquote.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit van de gemeente is afbetaald en de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het betreft het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal. De schuldratio is de tegenhanger hiervan. De toename of afname van de schulden in een jaar is het financieringsresultaat van de gemeente. Het wordt ook wel schuldevolutie genoemd. De schuld mag niet zover oplopen dat de financiële positie in de waagschaal wordt gelegd. De gemeentefinanciën horen - ook bij economisch slecht weer - zonder hulp van buitenaf beheersbaar te blijven. Normaal ligt de waarde voor de solvabiliteitsratio tussen de 0,5. Voorzichtigheid is geboden bij een ratio tussen de 0,2 en 0,5. Voor 2024 bedraagt de waarde 0,25. Dit ligt in lijn met afgelopen jaren. Voor de volgende jaren, gebaseerd op onze begroting 2025 wordt een daling verwacht waarbij we tegen een risicovol profiel schuren.

Structurele exploitatieruimte negatief

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De provincie hanteert de richtlijn dat de begroting structureel en reëel in evenwicht moet zijn. Het structurele saldo berekenen we in hoofdstuk 3 van de jaarrekening. Als het structurele saldo positief is dan is het kengetal van de structurele exploitatieruimte ook positief. We berekenen dit kengetal namelijk door het structurele saldo van de baten en lasten te delen door de totale baten. De provincie hanteert als richtlijn dat het structurele saldo meerjarig positief moet zijn. Wij hanteren daarom als norm dat de structurele exploitatieruimte minimaal 0 moet zijn. Met een kengetal van -0,01 in 2024 voldoen wij aan niet deze norm. We kunnen de structurele exploitatieruimte verder vergroten door het eigen beleid aan te passen waardoor we meer opbrengsten ontvangen of minder kosten maken.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De boekwaarden van verliesgevende plannen zijn gebaseerd op de actuele marktwaarde en voor verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen. De invloed van de grondexploitatie op de exploitatie is met een kengetal van 0,07 beperkt. We hebben een aparte algemene reserve voor de grondexploitatie waarmee we risico's opvangen.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Het kengetal belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar te vergelijken met het landelijke gemiddelde. De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van alle gemeenten zijn € 994. De gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in de gemeente Hilvarenbeek bedragen € 863 in 2024. De berekening hiervan ziet in terug in de paragraaf Lokale Heffingen van deze jaarstukken. Het kengetal komt daardoor op 0,87. Daarmee is onze lokale lastendruk normaal en iets onder het landelijk gemiddelde.

Algemene conclusie financiële positie

Onze financiële positie voor 2024 is kwetsbaar, voorzichtigheid is geboden. De netto schuldquote ligt met deze jaarrekening op een normaal niveau. Voor de solvabiliteitsratio is een lichte mate van voorzichtigheid geboden. Nieuwe investeringen van een grote omvang moeten zorgvuldig worden afgewogen omdat onze schuld daarmee kan stijgen naar een niet wenselijke omvang. De grondexploitaties hebben een beperkte invloed op de exploitatie. De gemiddelde woonlasten liggen iets onder het landelijk gemiddelde. Tot slot ligt de structurele exploitatieruimte onder de norm van de provincie. We hebben hier nog invloed op door het eigen beleid aan te passen. Bijvoorbeeld de lokale heffingen verhogen of versoberen op een beleidsterrein waardoor kosten dalen.

Naar de toekomst toe blijft het noodzakelijk om voorzichtig om te gaan met onze financiële positie. De begroting 2025 laat zien dat we de komende jaren naar een risicovoller profiel toe bewegen als het gaat om onze schuldratio's en onze structurele begrotingssaldi.

Paragraaf 3

Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf gaat in op hoe wij onze kapitaalgoederen beheren en onderhouden. Het gaat zowel om gemeentelijke wegen, riolering en gebouwen, als om groen, sportvelden en water. Het grootste deel van de werkzaamheden aan kapitaalgoederen vloeit voort uit onze verantwoordelijkheden als eigenaar en beheerder van de publieke ruimte en van een aantal eigendommen. We hebben een groot vermogen geïnvesteerd in kapitaalgoederen. De kwaliteit van deze kapitaalgoederen en het onderhoud hiervan zijn medebepalend voor het voorzieningenniveau binnen onze gemeente. Ze bepalen uiteraard ook de hoogte van de lasten die dit met zich meebrengt.

De paragraaf geeft inzicht in de beleidskaders voor instandhouding van kapitaalgoederen en de financiële consequenties daarvan. We gaan eerst in op de kapitaalgoederen binnen de openbare ruimte. Hierna lichten we de categorie gebouwen toe.

Onderhoud openbare ruimte

Beleidskader openbaar groen

We hebben het openbaar groen in 2024 onderhouden op het vastgestelde onderhoudsniveau B. De geplande werkzaamheden zijn uitgevoerd, de kosten zijn binnen het beschikbaar gestelde budget gebleven. Onze contractpartner is de DiamantGroep. Zij geven invulling aan de social-return verplichting. In 2024 is een nieuw contract opgesteld voor de DiamantGroep dat in is gegaan op 1 januari 2025.

Beleidskader bomen

In 2024 is een inventarisatie uitgevoerd van de bomen in het buitengebied langs zandpaden en de bomen die in de wegenlegger zijn aangegeven. Deze inventarisatie is boven budget uitgekomen om de simpele reden dat we meer bomen hebben dan van te voren ingeschat. (75k) De storm in juli heeft aardig wat schade aangericht wat weer hersteld is en weer voldoende bomen voor terug zijn geplant. (50K) Als laatste budget overschrijdende factor: de boom besparende maatregelen aan bijv. de Diesenseweg voor Enexis en Brabant Water. (32k)

Beleidskader Spelen

De beleidsnota Spelen vormt het kader voor ons speelterreinenbeleid. Vanaf 2021 vervangen we alleen toestellen waarvan uit de keuring is gebleken dat ze gevaarlijk zijn. Daarnaast zijn in overleg met bewoners enkele speelplekken vernieuwd. Al onze speeltoestellen worden per jaar vier keer gecontroleerd waaronder één keuring door een extern deskundige. De diverse noodzakelijke reparaties aan 10 speeltoestellen zijn uitgevoerd en verspreid over de gemeente zijn 4 speeltoestellen vervangen.

Financiële consequenties die voortvloeien uit het beleidskader openbaar groen en spelen

We maken het volgende financiële onderscheid:

1. Exploitatiekosten, exclusief de kapitaallasten;
2. Kapitaallasten (rente- en afschrijvingslasten) van investeringen;

Afgerond op € 1.000	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Voordeel/Nadeel
1. Exploitatiekosten	1.306.000	1.526.000	220.000	Nadeel
2. Kapitaallasten	8.000	5.000	3.000	Voordeel

Op het taakveld openbaar groen en spelen is in 2024 aanzienlijk meer werk verricht dan vooraf ingeschat. Voor de extra werkzaamheden als gevolg van de zomerstorm in juli en de bomeninventarisatie in het buitengebied is uw raad al eerder om extra budget gevraagd. Daarnaast zijn er nog een flink aantal extra werkzaamheden verricht of zijn we geconfronteerd met niet voorziene kosten die tot overschrijding van het budget hebben geleid. Voorbeelden daarvan zijn verhoogde kosten van onderhoud door de Diamantgroep, aanpak invasieve exoten en een groter aantal verzoeken voor (aanvullend) onderhoud vanuit de samenleving waaraan gevolg is gegeven. Maar ook zijn er extra werkzaamheden die mogelijk vaker terug gaan komen als gevolg van klimaatverandering (extra werk aan puin- en zandwegen na de extreem natte winter 23/24, afroven bermen i.v.m. afvoer hemelwater, meer en vaker duikers en sloten uitdiepen).

Voor het eerste onderdeel van deze overschrijding zijn intern nieuwe procesafspraken gemaakt zodat de raad eerder vooraf gekend wordt in budgetoverschrijdingen. Voor het tweede deel zijn voorstellen opgenomen bij de Voorjaarsnota 2025 om tegemoet te komen aan de verwachte structureel hogere beheerskosten als gevolg van klimaatverandering.

Sportvelden

Beleidskader

Het onderhoud aan de sportvelden stemmen we jaarlijks af met de lokale sportverenigingen. Daarnaast voeren we groot onderhoud uit. In 2024 heeft groot onderhoud plaatsgevonden op Sportpark Stevort in Biest-Houtakker. Dit doen we op basis van een raambestek. In maart 2024 is het nieuwe bestek van start gegaan.

Financiële consequenties die voortvloeien uit het beleidskader

We maken het volgende financiële onderscheid:

1. Exploitatiekosten, exclusief de kapitaallasten;
2. Kapitaallasten (rente- en afschrijvingslasten) van investeringen;

Afgerond op € 1.000	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Voor- deel/Na- deel
1. Exploitatiekosten	296.000	302.000	6.000	Nadeel
2. Kapitaallasten	95.000	75.000	20.000	Voordeel

Riolering en Water

Beleidskader

De wet milieubeheer verplicht gemeenten om een actueel gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) te hebben. In februari 2022 is het Riool- en Waterprogramma voor de periode 2022-2026 vastgesteld. Daarbij is een kostendekkingsplan met kostendekkende tarieven opgesteld voor de periode 2022 tot en met 2026.

Als gevolg van de vacature bij Rioolbeheer is geen uitvoeringsprogramma in het kader van regulier onderhoud opgesteld. Dit zal nu in 2025 ingehaald gaan worden. Ook zonder uitvoeringsprogramma worden de belangrijkste zaken wel aangepakt. In 2024 is de reconstructie riolering Koestraat e.o. afgerond.

Financiële consequenties die voortvloeien uit het beleidskader

De ramingen, realisatie en toelichting verschillen riolering vindt u terug in de paragraaf Lokale Hef-
fingen.

Wegbeheer

Beleidskader

In februari 2022 heeft de raad het nieuw beleids- en wegenbeheerplan 2021-2025 scenario 2a vastge-
steld. Daarbij wordt onderhoudsniveau C als ondergrens gehanteerd. In 2024 hebben we uitvoering
gegeven aan dit beheer- en beleidsplan 2021-2025. Voor de voetpaden zijn extra middelen beschik-
baar gesteld om knelpunten aan te pakken en het onderhoudsniveau te verbeteren.

Er wordt meer preventief onderhoud uitgevoerd zodat de kosten voor groot structureel onderhoud
uitgesmeerd worden over een langere periode. De provincie hanteert als toezichthouder van gemeen-
ten zelf ook onderhoudsniveau C als ondergrens bij de integrale toetsing van de financiële positie van
de gemeente. Het beheerplan kunnen we uitvoeren binnen de huidige beschikbare middelen voor we-
genonderhoud. Wij verwachten dat dit geen nadelige effecten oplevert voor de kwaliteit van onze we-
gen en dat de verkeersveiligheid niet in het geding komt.

In 2024 zijn de eerste voorbereidingen getroffen voor het actualiseren van het huidige beleids- en we-
genbeheerplan ten behoeve van de periode 2026 - 2030.

Voorvloeiende financiële consequenties uit beleidskader

Om het beleidskader uit te voeren, kennen we het volgende financiële onderscheid in:

1. Exploitatiekosten;
2. Kapitaallasten rehabilitaties, zijnde rente- en afschrijvingslasten voor vervangingen van het weg-
dek inclusief de fundering. Betreft bestaande en nieuwe kapitaallasten samen. De nieuwe investe-
ringen vindt u terug in de bijlage 'Overzicht investeringen (meerjarig).
3. Jaarlijks groot onderhoud aan asfalt- en elementenverharding, die we ten laste van de voorziening
dekken;
4. Storting in voorziening ter dekking van de jaarlijkse kosten voor groot onderhoud (stand van de
voorziening per 1 januari 2025 = € 636.000);

Afgerond op € 1.000	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Voor- deel/Na- deel
1. Exploitatiekosten	306.000	321.000	15.000	Nadeel
2. Kapitaallasten	120.000	67.000	53.000	Voordeel
3. Storting in voorziening wegen	413.000	413.000	0	Voordeel
4. Groot onderhoud tlv voorziening wegen	447.000	475.000	28.000	Nadeel

Toelichting verschillen:

Exploitatiekosten

Niet van toepassing gezien het beperkte verschil

Kapitaallasten

In de begroting voorzagen we onder andere kapitaallasten door de investeringen landbouwverkeer,
waarvoor de raad eerder kredieten beschikbaar stelde. De realisatie moet echter nog plaatsvinden.
Vandaar dat de kapitaallasten ook pas later starten dan eerder voorzien.

Storting in voorziening wegen

De (geïndexeerde) storting komt voort uit het door de raad vastgestelde beheerplan wegen.

Groot onderhoud tlv voorziening wegen

Het is lastig vooraf exact te bepalen wat de realisatie gaat doen. Is altijd mede afhankelijk van de werkelijke staat van wegen en de daarvoor geldende prijzen voor het onderhoud.

Openbare verlichting

Beleidskader

Uitgangspunt voor onderhoud en vervanging van afgeschreven materieel is het vastgestelde beleidsplan 'Openbare Verlichting 2012 -2021'. Dit beleidsplan is opgesteld overeenkomstig de bepalingen van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSVV).

Een en ander is uitgevoerd binnen het budget.

Voorvloeiende financiële consequenties uit beleidskader

Om uitvoering te geven aan het beleidskader kennen we het volgende financiële onderscheid in:

1. Exploitatiekosten, zijnde jaarlijks regulier onderhoud, oplossen storingen en stroomverbruik;
2. Jaarlijkse kapitaallasten (in de vorm van rente en afschrijving) bij vervangingen lichtmasten en armaturen. De nieuwe investeringen vindt u terug in de bijlage 'Overzicht investeringen (meerjarig)'.

Afgerond op € 1.000	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Voor- deel/Na- deel
1. Exploitatiekosten	247.000	197.000	50.000	Voordeel
2. Kapitaallasten	56.000	49.000	7.000	Voordeel

We hebben dit jaar het budget voor onderhoud niet geheel nodig gehad en verder vielen de elektrakosten lager uit dan de raming ten tijde van de najaarsnota 2024.

Gemeentelijke gebouwen

Beleidskader onderhoud gebouwen

We voeren onderhoud uit aan onze gebouwen en dit doen we op basis van Duurzaam Meerjaren Onderhoudsprogrammas's (DMJOP's). De DMJOP's geven inzicht in de kosten die we de komende tien jaar moeten maken om onze panden in goede bouwkundige en installatietechnische staat te behouden. Aan de hand van de DMJOP's maken we jaarlijks een planning voor de uit te voeren werkzaamheden.

Het gehele pakket van de DMJOP's) is in 2023 voor de periode van 2023 - 2032 geactualiseerd en hierin worden verdere stappen gezet naar verduurzaming van het eigen vastgoed. Dit zal gedeeltelijk parallel lopen met het accommodatie- en vastgoedbeleid en nog na-ijlen in 2025. De extra kosten en opbrengsten zijn nog niet in beeld gebracht. De financiële vertaling van de effecten vond plaats via de begroting 2024.

We maken onderscheid tussen kosten voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. De kosten voor groot onderhoud - zoals schilderwerk - brengen we in één keer ten laste van de voorziening. Bij vervangingsinvesteringen – zoals vervangen van een dak - brengen we jaarlijks de kapitaallasten (afschrijvingen en rente) afhankelijk van de afschrijvingsperiode ten laste van de exploitatie.

Voorvloeiende financiële consequenties uit beleidskader

Om uitvoering te geven aan het beleidskader kennen we het volgende financiële onderscheid in:

1. Jaarlijkse storting in de voorziening gemeentelijke gebouwen en gymnastieklokalen (werkelijke stand voorziening per 31-12-2024 € 1.930.000);
2. Kosten ten laste van de voorziening gemeentelijke gebouwen en gymnastieklokalen;

Afgerond op € 1.000	Begroting 2024	Realisatie 2024	Verschil	Voor- deel/Na- deel
1. Storting in voorziening	266.000	266.000	0	Voordeel
2. Kosten ten laste van de voorziening	498.000	275.000	223.000	Voordeel

Kosten ten laste van de voorziening laten een voordelig saldo zien van € 223.000

2024 laat een positief verschil zien tussen begroting en de werkelijk gemaakte kosten. In 2024 was er minder capaciteit beschikbaar voor gebouwenbeheer. Dit heeft zijn invloed gehad op het in procedure brengen van een aantal geplande werkzaamheden. Hierdoor lukte het niet om alle werken binnen het gestart en uitgevoerd te krijgen.

Werkzaamheden die betrekking hebben op het aspect veiligheid zijn uitgevoerd.

Paragraaf 4

Financieringsparagraaf

Inleiding

We gaan in deze paragraaf in op de gemeentelijke financieringsbehoefte. We beantwoorden de vraag hoe we in onze financieringsbehoefte hebben voorzien en geven aan wat de wettelijke kaders zijn. Bij een overschot aan kasmiddelen zijn we verplicht deze aan te houden bij het rijk. Hierna evalueren we de schuldpositie van de gemeente. Doordat we financieren met externe middelen, hebben we te maken met rente. We gaan in op de korte en lange rente en analyseren het renteresultaat.

Uitgaven en inkomsten staan centraal

We stellen de gemeentelijke begroting op volgens de regels van het stelsel van baten en lasten. Voor gezonde gemeentefinanciën is alleen sturen op baten en lasten niet genoeg. We moeten ook sturen op onze uitgaven en inkomsten (kasstelsel). Kopen we bijvoorbeeld een nieuw gebouw dan betekent dit dat we eenmalig een bedrag betalen aan de verkoper. We moeten er dan bij stilstaan hoe we dit financieren. Betalen we het bedrag met onze eigen middelen – hebben we het bijvoorbeeld op onze bankrekening staan – of moeten we een lening afsluiten waardoor we een schuld opbouwen. Het is belangrijk dat we de schuld in de gaten houden en deze niet te hoog laten oplopen.

Rentevisie en ontwikkelingen

Inleiding

De rentelasten zijn een belangrijke kostenpost voor de gemeente. Het renteverloop wordt sterk bepaald door economische ontwikkelingen. We beschrijven de ontwikkelingen in Nederland, op Europees vlak en wereldwijd.

De Nederlandse economie – bescheiden herstel

In 2024 wordt de Nederlandse economie naar verwachting afgesloten met een groei van 0,8%, aldus de prognoses van de ING bank. De positieve groei is grotendeels te danken aan de koopkracht van de Nederlandse consument, die ondanks aanhoudende uitdagingen nog steeds substantieel bijdraagt aan de economische activiteit. “Na een moeilijke periode van milde krimp, begon de economie zich te herstellen in de tweede helft van 2024,” zegt Marieke Blom, hoofdeconoom van ING. Blom merkt op dat de Nederlandse economie wel tegen beperkingen aanloopt. “De groei wordt beperkt door hoge kosten voor lonen, grondstoffen en energie, evenals door personeelstekorten die bedrijven verhinderen om aan de vraag te voldoen.”

Ondanks de inflatie, die nog steeds hoger is dan het Europese gemiddelde, dragen stijgende lonen bij aan de koopkracht van de consument. Deze koopkracht blijft een belangrijke motor voor de economie. De inflatie in Nederland blijft in 2024 rond de 3,2% hangen, terwijl veel andere Europese landen de inflatie dichter bij de beoogde 2% weten te brengen.

Europa – gestabiliseerde inflatie, gematigde groei

Europa kende in 2024 een bescheiden economische groei van 0,8%. De scherpe renteverhogingen in 2023 door de Europese Centrale Bank (ECB) hebben hun doel bereikt: de inflatie is teruggedrongen naar ongeveer 2% aan het eind van het jaar 2024, waardoor een stabiel economisch klimaat werd gecreëerd.

De geopolitieke spanningen blijven echter een bron van zorg. De Amerikaanse president Donald Trump kondigde aanzienlijke importheffingen aan voor meerdere landen, waaronder China en Europa. Deze maatregelen zullen naar verwachting in 2025 een scherpe vertraging van de Europese economische groei veroorzaken, ondanks de huidige stabilisatie van de inflatie.

Wereldwijd – de opkomst van Azië en Amerikaanse protectionisme

Wereldwijd werd de economische groei in 2024 voornamelijk aangedreven door Aziatische landen, met name China en India, die samen bijna 50% van de wereldwijde groei voor hun rekening namen. Deze landen profiteren van hun groeiende binnenlandse markten en sterke industriële basis. Tegelijkertijd ziet de Verenigde Staten een heropleving van protectionistisch beleid onder leiding van president Donald Trump. Importtarieven en handelsbeperkingen zullen vooral China treffen, maar ook Europa ondervindt de gevolgen. De verwachting is dat deze protectionistische maatregelen in 2025 zullen leiden tot hogere inflatie in de VS en een verdere vertraging van de wereldwijde handel.

De economische vooruitzichten voor Nederland en Europa in 2024 laten een gemengd beeld zien van bescheiden groei en dalende inflatie, maar blijven kwetsbaar door geopolitieke spanningen en protectionistische maatregelen vanuit de VS. De Nederlandse consument blijft een belangrijke pijler voor economische activiteit, terwijl Europa zich aanpast aan een nieuw evenwicht van stabiliteit en gematigde groei. Wereldwijd blijft de economische dynamiek verschuiven richting Azië, met China en India als voornaamste motoren van groei.

Rente voor leningen met een korte looptijd

De refirente - ook wel herfinancieringsrente genoemd - is de rente die banken moeten betalen aan de ECB (Europese Centrale Bank) als zij geld bij de ECB opnemen. Bankers gebruiken deze faciliteit als ze liquiditeiten tekortkomen. De ECB verlaagde de refirente in verschillende stappen gedurende 2024, van 4,50% in september 2023 naar 3,15% in december 2024. Deze verlagingen werden mogelijk gemaakt door de afname van de inflatie.

De driemaands Euribor-rente, die leningen met een looptijd van drie maanden betreft, daalde eveneens van 3,96% eind 2023 naar 2,92% eind 2024.

Rente voor leningen met een lange looptijd

De lange rente voor leningen met een lange looptijd daalde geleidelijk van 2,93% eind 2023 naar 2,30% eind november 2024.

De rente op hypotheekleningen volgde de dalende trend van de lange rente. De hypotheekrente voor een 10-jaars hypotheek lag eind 2024 tussen de 3,40% en 3,60%. Nederlandse banken zoals Rabobank, ING en ABN/AMRO boden eind 2024 een rentevergoeding van ongeveer 1,60% voor spaarbedragen tot €100.000.

Inleiding

De behoefte aan financiering ontstaat hoofdzakelijk door twee zaken. Enerzijds door investeringen in materiële vaste activa. Anderzijds door verstrekte leningen en onze grondexploitaties. Dit laatste komt doordat bij grondexploitaties de kosten voor de baten uitgaan. We organiseren deze financieringsbehoefte door - naast de eigen reserves en voorzieningen - geld te lenen. We voorzien in onze (nieuwe) financieringsbehoefte door continu kort en lang te lenen binnen de kaders.

Een tweetal kengetallen zegt iets over onze financieringsbehoefte: kasgeldlimiet en renterisiconorm. De betekenis en het verloop van beide kengetallen lichten we hieronder toe.

Kasgeldlimiet niet overschreden in 2024

De kasgeldlimiet bepaalt het bedrag dat de gemeente maximaal als gemiddelde netto-vlottende schuld per kwartaal mag hebben. Dat bedrag wordt uitgedrukt als een percentage van de jaarlijkse begroting. Voor de gemeente is dat percentage vastgesteld op 8,5%. Onze kasgeldlimiet voor 2024 was 8,5% van € 51,76 miljoen = € 4,40 miljoen.

Gedurende het verslagjaar 2024 had de kasgeldlimiet het volgende verloop:

Afwijking Kasgeldlimiet (Bedragen x € 1 mln.)		1 ^e kw.	2 ^e kw.	3 ^e kw.	4 ^e kw.
1	Kortlopende geldleningen (vlottende passiva)	0,79	0,93	0,52	1,02
2	Kortlopende geldleningen (vlottende activa)	3,92	2,56	2,34	0,64
3	Overschot middelen	3,13	1,63	1,82	0,00
4	Tekort middelen	0,00	0,00	0,00	0,38
5	Kasgeldlimiet (7 x 8/ 100)	4,40	4,40	4,40	4,40
6a	Ruimte onder kasgeldlimiet	7,53	6,03	6,22	4,02
6n	Overschrijding van kasgeldlimiet	0,00	0,00	0,00	0,00
Bepaling Kasgeldlimiet (Bedragen x € 1 mln.)		1 ^e kw.	2 ^e kw.	3 ^e kw.	4 ^e kw.
7	Begrotingstotaal, afgerond op 1 mln.	51,76	51,76	51,76	51,76
8	Percentage regeling	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%

Toelichting op de tabel

Uit de tabel is te lezen dat er het gehele jaar sprake was van ruimte onder de kasgeldlimiet.

We voldoen ruimschoots aan de renterisiconorm

De renterisiconorm bepaalt dat jaarlijks 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Hiermee is een maximumgrens gesteld aan het renterisico op de langlopende leningenportefeuille. Van renteherziening is sprake als in de leningsovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar wordt aangepast. Herfinanciering is het totaalbedrag aan aflossingen op de bestaande leningenportefeuille. Als gevolg van deze norm kan een rentestijging op de kapitaalmarkt slechts gedeeltelijk doorwerken in de te betalen rentelasten over de vaste schuld.

Als we de berekening toepassen op de begroting 2024 leidt dit tot een renterisiconorm van 20% van € 51,7 miljoen (totaal van de lasten op de begroting) = € 10,34 miljoen. Het renterisico op de vaste schuld mag deze norm niet overschrijden.

Het verloop van de renterisiconorm staat in onderstaand overzicht weergegeven:

Bedragen x € 1 mln.		Begroting 2024	Rekening 2024
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	0,00	0,00
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	0,00	0,00
1	Renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0,00	0,00
2	Aflossingen	1,19	1,19
3	Renterisico op vaste schuld (1+2)	1,19	1,19
4a	Begrotingstotaal	51,7	59,1
4b	Percentage regeling	20	20
4	Renterisiconorm (4a x 4b/ 100)	10,34	10,34
5a	Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	9,15	9,15
5b	Overschrijding renterisiconorm (3>4)	0,00	0,00

In onze gemeente is het totaal van de renteherziening en de aflossingen lager dan de renterisiconorm; we voldoen ruimschoots aan de renterisiconorm.

Omslagrente in de Begroting 1,00%, in de Rekening 0,50%

Inleiding

De rentekosten aan de taakvelden worden toegerekend met behulp van de renteomslag. Deze renteomslag is afhankelijk van onze huidige financiering en de rentepercentages die we op dit moment betalen voor onze geldleningen.

Hoe berekenen we het rente omslagpercentage?

Uitgangspunt is het bedrag van de externe rentelasten over de korte en lange financiering minus de externe rentebaten. Aan de taakvelden toe te rekenen externe rente wordt vervolgens bepaald door het saldo van de rentelasten en rentebaten te verminderen met de rente die aan de grondexploitaties wordt doorberekend, rente van projectfinancieringen (bijvoorbeeld het nieuwe zwembad/sportcomplex) en rentebaten van door verstrekte leningen (geldleningen aan woonstichting Leystromen). Bij het saldo wat resteert wordt de rente over de voorziening Pensioenen wethouders bijgeteld. Het restant wordt door middel van een rente omslagpercentage aan de verschillende taakvelden toegerekend. In de Begroting hebben we gerekend met een omslagpercentage van 1,00%.

De - verplichte - herberekening met de werkelijke lasten en baten van 2024 leidt tot een aanpassing van het rente omslagpercentage naar 0,50% (op grond van de geldende regels).

Oorzaken van de lagere rentelasten

In vergelijking met de begroting wijken de toe te rekenen rentelasten af door het volgende:

- De begrote rentelasten voor het opnemen van gelden tot de kasgeldlimiet waren in werkelijkheid beperkt. Door een overschot aan liquide middelen en het gestegen korte rentepercentage ontvingen we juist meer rentebaten.
- De hogere rentebaten ten opzichte van de begroting golden ook voor de uitstaande SVn deposito's, mede ook door hogere rentepercentages.
- In de Rekening is gerekend met een omslagpercentage van 0,50%. Naar de Exploitatie worden minder rentelasten, mede door de achterblijvende investeringen, doorberekend wat leidt tot een voordeel. Binnen het taakveld Rente leidt de lagere doorbelasting tot nadeel voor hetzelfde bedrag.

Bijgaand het rekenschema Rentekosten.

De bepalingen en richtlijnen van de notitie Rente 2017 van de commissie BBV traden in werking met ingang van het begrotingsjaar 2018. Bij toepassing van de notitie Rente 2017, beveelt de commissie aan om de effecten van de notitie toe te lichten in de jaarverslaggeving, door gebruik te maken van het hieronder opgenomen renteschema.

Schema rentetoerekening	Begr na wijz 2024	Rekening 2024	Rekening tov Begr 2024
De externe rentelasten over de lange financiering Leijstromen	0	0	0
De externe rentelasten over de lange PROJECT-financiering	101.982	101.981	1
De externe rentelasten over de lange financiering Overig	256.076	255.575	501
De externe rentelasten over de lange financiering Overig = Voorgaand jaar	0	502	-502
Boeterente	0	0	0
De externe rentelasten over de korte financiering < Kasgeldlimiet	7.637	18.377	-10.740
De externe rentelasten over de korte financiering > Kasgeldlimiet	0	0	0
De externe rentelasten over de belegging Afdeling Biest	5.000	8.515	-3.515
Totaal Externe Rentelasten	370.695	384.950	-14.255
De externe renteBATEN over de lange financiering Leijstromen (vreemd geld)	0	0	0
De externe renteBATEN over de lange financiering Leijstromen (eigen geld)	-78.580	-78.579	-1
De externe renteBATEN over de lange financiering Leijstromen (eigen geld) VJ	0	0	0
De externe renteBATEN Overige RENTEBAATEN	0	-128.660	128.660
De externe renteBATEN startersleningen SVN	-14.000	-26.724	12.724
De externe renteBATEN duurzaamheidsleningen SVN	-12.500	-12.706	206
De externe renteBATEN SVN blijversleningen SVN	-200	-1.229	1.029
De externe renteBATEN verzilverleningen SVN	-200	-764	564
De externe renteBATEN over de financiering Inventaris Elckerlyc	-1.130	-1.130	0
Totaal Externe RenteBaten	-106.610	-249.792	143.182
Totaal door te rekenen externe rente	264.085	135.158	128.927
Rente die aan grondexploitatie wordt doorberekend	-24.731	-29.551	4.820
Toerekening RenteBAAT Externe leningen tbv Leijstromen	0	0	0
Toerekening RenteLAST Externe leningen tbv Leijstromen	0	0	0
Rente projectfinanciering Binnensportaccommodatie	-101.981	-101.981	0
	-126.712	-131.532	4.820
Saldo nog te door te berekenen externe rente	137.373	3.626	133.747
Bespaarde Rente over eigen vermogen (reserves) -> ABR	0	0	0
Bespaarde Rente over eigen vermogen (reserves) -> Exploitatie	0	0	0
Rente over Reserves (die tegen contante waarde zijn gewaardeerd)	0	0	0
Bespaarde rente voorzieningen -> ABR	0	0	0
Bespaarde rente voorzieningen (Riolering) -> Exploitatie	0	0	0
Rente CW over voorziening Pensioenen Wethouders nr 61	68.179	61.966	6.213
	68.179	61.966	6.213
De aan taakvelden toe te rekenen rente	205.552	65.592	139.960
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (Omslagrente)	414.730	190.798	-223.932
Renteresultaat op het taakveld treasury	209.178	125.206	-83.972

De vaste financiering in 2024

De vaste financiering bestaat uit de volgende posten:

- 1 langlopende geldlening, verstrekt aan woonstichting Leijstromen.
Deze geldlening is destijds verstrekt uit eigen middelen en heeft een restwaarde van € 1,1 miljoen.
- We hebben zes opgenomen geldleningen die zijn aangewend voor onze eigen financiering. De restschuld van deze vaste geldleningen bedroeg eind 2024 € 20,7 miljoen. De twee grootste geldleningen hebben een rentepercentage van respectievelijk 1,11% en 0,98%.
- We hebben in 2017 een vaste geldlening (110465) afgesloten van € 7 miljoen, tegen 1,66%, als objectfinanciering voor de realisatie van het zwembad/sportaccommodatie De Roodloop.
De restschuld is € 6,1 miljoen eind 2024.

Langlopende opgenomen geldleningen 2024	Jaar laatste aflossing	Restantbedrag geldleningen 31-12-2023	Nieuwe geldleningen in 2024	Bedrag rentelast in 2024	Bedrag aflossingen in 2024	Restantbedrag geldleningen 31-12-2024
<i>Opgenomen voor financiering van eigen bezittingen</i>						
lening: 93307	4,42%	2026	600.000	0	24.029	400.000
lening: 98587	4,73%	2028	500.000	0	23.466	400.000
lening: 109878	1,63%	2040	3.400.000	0	53.709	3.200.000
lening: 110465	1,66%	2057	6.220.180	0	101.981	6.082.555
lening: 112900	0,98%	2059	7.200.000	0	69.462	7.000.000
lening: 115119	0,55%	2051	4.200.000	0	22.869	4.050.000
lening: 115454	1,11%	2052	5.800.000	0	62.541	5.600.000
Opgenomen geldleningen 2024		27.920.180	0	358.058	1.187.625	26.732.555

Langlopende leningen

Gezien het verloop van de financieringsbehoefte in 2024 hebben we één periode overbrugd met een kortlopende kasgeldlening. Met name de lagere kredietuitgaven hebben in 2024 niet geleid tot een conversie. Dit betekent dat we dan kortlopende geldleningen, nodig voor het financieringstekort, vervangen door een - vaste - langlopende geldlening.

Stand van zaken overige leningen en borgstellingen

De gemeente staat borg voor woonstichting Leystromen via zogenoemde achtervangovereenkomsten gesloten met Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) om nieuwe financieringen mogelijk te maken in het werkgebied van de woonstichting.

Het overleg in 2020 tussen de WSW (Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw), de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) en BZK (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) leidde tot verbeteringen in het borgstelsel. Het resulteerde in een nieuwe generieke standaard achtervangovereenkomst WSW/gemeente. De wijzigingen houden een gewijzigde verdeelsleutel in die de gemeentelijke achtervangpositie eerlijker verdeelt. De WSW gaat van gemeenten ontvangen renteloze geldleningen eerder terugbetalen. De nieuwe generieke standaard achtervangovereenkomst sluit aan op het ontvangen verzoek van woonstichting Leystromen de achtervang uit te breiden.

De nieuwe generieke standaard achtervangovereenkomst is op 1 augustus 2021 in werking getreden en geldt voor alle *nieuwe* geborgde geldleningen van woningcorporaties werkzaam in onze gemeente. Hierbij geldt voor nieuwe geborgde geldleningen een verdeling op basis van de marktwaaarde in verhuurde staat van het vastgoed van onze gemeente in het werkgebied van woonstichting Leystromen. Voor geborgde geldleningen onder de oude achtervangovereenkomsten wordt onze achtervangpositie nog steeds bepaald op basis van individueel geborgde geldleningen. Voor geldleningen die geborgd worden onder de nieuwe achtervangovereenkomst wordt de achtervangpositie bepaald op basis van de nieuwe grondslag.

Zie verder de tabel opgenomen in de toelichting op de balans, buiten de balans opgenomen waarborgen en garantstellingen.

In 2024 was de laatste aflossing op de borgstelling voor de lening aan Stichting Ruitersport Wilhelmina.

De gemeente staat borg voor een geldlening welke in 2002 is opgenomen door KOM Onroerend Goed BV. Begin 2022 zijn alle rechten en plichten zijn overgenomen door Stichting Mikz Kinderopvang. De gemeente Hilvarenbeek staat borg voor een lening met pro resto hoofdsom van € 686.000. In 2033 vindt de laatste aflossing op deze lening plaats.

Sinds 2013 geldt de wet Houdbare Overheidsfinanciën (wet HOF). Houdbare gemeentefinanciën betekent dat de gemeente - ook bij economisch zwaar weer - genoeg geld overhoudt om aan haar verplichtingen te blijven voldoen, waarbij de noodzakelijke publieke voorzieningen niet in de knel komen. Voor gezonde, houdbare gemeentefinanciën is alleen sturen op baten en lasten niet genoeg. We moeten ook kijken naar de hoogte van de schuld. Rente en aflossingen leggen tenslotte een beslag op het toekomstig inkomen van de gemeente. Hoe hoger de schulden, hoe meer toekomstige inkomsten voor rente en aflossingen worden vastgelegd. In de paragraaf 'weerstandsvermogen en risicobeheersing' gaan we in op de risico's die we hierbij lopen.

Paragraaf 5

Bedrijfsvoering

In deze paragraaf leest u meer over onze bedrijfsvoering. We gaan specifiek in op een aantal aandachtspunten in de bedrijfsvoering zoals de financiële besturing en beheersing, personeel en informatiemanagement.

Aandachtspunten bedrijfsvoering

Besturing en beheersing

P&C-cyclus

Om de gemeenteraad in staat te stellen de kaderstellende en controlerende rol in te vullen, leveren we jaarlijks begrotings- en verantwoordingsdocumenten op, zoals de begroting, voorjaarsnota(+), na-jaarsnota en jaarstukken. Gemeenten krijgen per 2026 minder middelen van het Rijk. Aanvullend op de lobby richting het Rijk stelden wij in 2024 samen met de gemeenteraad een strategische analyse gemeentefinanciën op die handvatten biedt om keuzes te maken voor de toekomst. In de voorjaarsnota 2025 zal dit samen met de uitkomsten van het participatietraject nader worden uitgewerkt.

Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf verslagjaar 2023 legt het college door middel van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening verantwoording af over het rechtmatig handelen aan de raad. Om dit te kunnen bewerkstelligen is in 2024 de interne audit geactualiseerd en uitgevoerd en zijn er meerdere verordeningen en protocollen aangepast.

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 3.529.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 1.754.490. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 2.412.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken. Deze zijn toe op de lastenoverschrijvingen op programmaniveau ten opzichte van de begroting.

Het kader van de (financiële) rechtmatigheidsverantwoording bestaat uit de volgende criteria:

- Begrotingscriterium;
- Voorwaardencriterium;
- Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

Uit hoofde van transparantie wordt onderstaand een toelichting gegeven op deze criteria.

- *Het begrotingscriterium*

Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's. In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen

binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.

Onderdeel van de rechtmatigheidsonderbouwing is het vaststellen of er sprake is van dit soort over-, of onderschrijdingen en of ze passen binnen het gemeentelijk beleid en adequaat zijn toegelicht in de jaarrekening. Als de afwijkingen adequaat zijn toegelicht en de jaarrekening wordt vastgesteld door de gemeenteraad, zijn deze conform het vastgestelde controleprotocol op 13 maart 2025, alsnog rechtmatig.

Binnen de jaarrekening zijn de over-, en onderschrijdingen ten aanzien van de begroting adequaat toegelicht.

▪ *Het voorwaarden criterium*

Bij het voorwaarden criterium wordt vooral gekeken of de financiële beheershandelingen binnen de gemeente voldoen aan de voorwaarden, zoals die gesteld zijn in de wet- en regelgeving. In het normkader zijn de interne en externe regels opgenomen, die het college in de controle van het voorwaarden criterium moet betrekken.

Ten aanzien van het voorwaarden criterium constateren wij enkele onrechtmatigheden rondom de naleving van de (europese) aanbestedingsregels met een totale waarde van € 1.057.000. Dit ziet toe op de inhuur van derden (onrechtmatigheid: € 262.000), beveiligingsdiensten (onrechtmatigheid: € 641.000) en overige verstrekte diensten (onrechtmatigheid: € 154.000). Deze onrechtmatigheden zijn gedeeld met de verantwoordelijke afdeling. In 2025 zullen onderstaande verbetermaatregelen m.b.t. het inkoop- en factuurproces worden doorgevoerd:

- Onderbouwing prestatielevering zichtbaar registreren in Key2Finance en OneGov (zaakcode toekennen)
- Inregelen van 4-ogen-principe binnen Key-2-Finance. Principe moet toezien op controle van juiste tarifiering en prestatielevering
- Onrechtmatige aanwezige contracten alsnog Europees uitzetten zodat de onrechtmatigheid niet doorloopt
- Inhuurcontracten via Flex West in Brabant laten lopen. Zij ziet toe op het marktprincipe waardoor de initiële contracten als rechtmatig gelden.
- Voor aanvang van inkoop de verwachte contractwaarde bepalen (inclusief verlengingsopties) en deze boven een x-bedrag (bijvoorbeeld € 100.000) langs het inkoopbureau laten gaan zodat gewaarborgd wordt dat de juiste aanbestedingsvorm gehanteerd wordt
- Invoer van een contractenmodule maakt het maken van spendanalyses mogelijk: terugkerende inkopen analyseren in samenhang met aanbestedingen. Systeem-gegenereerde waarschuwingfuncties kunnen dan worden aangemaakt bij contracten welke eindigen

Het misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) criterium

Het is aan de gemeente om effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk (M&O) gebruik te voorkomen. De gemeente beziet in eerste plaats welke eisen de wet- en regelgeving stelt ten aanzien van M&O, wat daarin is geregeld omtrent de handhaving en hoe zich dat heeft vertaald naar de opzet van de interne organisatie. Om dit te bewerkstelligen is een mix van maatregelen nodig. Een mogelijk uitgangspunt hiervoor is het opstellen van een gemeentelijke nota c.q. beleid ten aanzien van M&O.

Binnen de gemeente is een dergelijke overkoepelende nota rondom het M&O-beleid aanwezig en op 13 maart 2025 door de Raad vastgesteld. De basis voor het naleven van het M&O-beleid ligt binnen de gemeente in belangrijke mate bij de uitkomsten van de intern uitgevoerde controles en evaluaties. Het

hebben van een overkoepelend M&O-beleid is niet verplicht, maar het versterkt wel de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording.

Fiscaal beleid en beheersing

In december 2023 heeft de gemeente Hilvarenbeek het vernieuwde convenant 'Horizontaal Toezicht (HT)' met de Belastingdienst afgesloten. Bij horizontaal toezicht staan wederzijdse vertrouwen, begrip en transparantie tussen de Belastingdienst en de belastingplichtige centraal. Horizontaal toezicht legt de nadruk op contact aan de voorkant in plaats van controles achteraf.

In de Begroting 2025 zijn een aantal fiscale onderwerpen aan de orde gekomen en toegelicht:

- *Verbeteren financiële paragraaf raadsvoorstellen*
- *Fiscale beheersing zoveel als mogelijk geïntegreerd in de interne controles*
- *Fiscale vraagstukken en fiscale kennis*

In deze jaarrekening geven we een korte toelichting op de bijeenkomst met de Belastingdienst in december 2024. In deze bijeenkomst – het jaarlijkse monitoroverleg – met de Belastingdienst zijn de uitkomsten van de *Fiscale Monitorrapportage 2023* besproken.

We hebben kennisgemaakt met onze nieuwe klantencoördinator, nieuwe de btw-specialist en de medewerker belast met de data-analyse. De specialist loonheffingen nam geen deel aan de bijeenkomst. De gemeente werd vertegenwoordigd door de manager Dienstverlening, een HR-collega, medewerker Grondbedrijf en medewerkers van afdeling Financiën. Ook onze externe fiscale adviseur woonde de bijeenkomst bij.

We hebben toelichting gegeven op onze manier van werken, de totstandkoming van de getrokken steekproeven, onze uitgevoerde fiscale controles en het opnieuw vaststellen van het zogenoemde mengpercentage te gebruiken voor de btw-bepaling voor opgave aan het BTW Compensatiefonds.

Het nieuwe mengpercentage zal leiden tot het indienen van een suppletieverzoek over belastingjaar 2023.

De Belastingdienst heeft verschillende onderwerpen aan de orde gesteld: de methode van het nemen van een steekproef, het aantoonbaar vastleggen van verrichte fiscale controles, het stellen van vragen op de verschillende belastinggebieden alsmede het overhandigen van het strategisch behandelplan welke de Belastingdienst hanteert. Het overleg was voor de deelnemende partijen een prettig en constructief gesprek. De Belastingdienst vervolgt de bijeenkomst begin 2025 met een bevestiging van een aantal afspraken en nog openstaande vraagpunten. Samen met de specialist loonheffingen zal in 2025 het proces van loonheffingen worden doorlopen. Tevens is aanpak van de verlening van het huidige convenant besproken. Het huidige convenant bestrijkt de jaren 2023 tot en met 2025.

Organisatieontwikkeling

De gemeentelijk organisatie dient blijvend aan te sluiten bij de opgaven van de gemeente Hilvarenbeek, haar inwoners, ondernemers en partnerorganisaties. En in haar ontwikkeling in te spelen op een wereld die volop in transitie is. Hiertoe werkten we in 2024 volgens ons vernieuwde programma organisatieontwikkeling Samen Krachtig Vooruit. Met daarin projecten die effect hebben op de medewerkers van onze organisatie, waarin we onze organisatie willen ontwikkelen. Zoals onder andere een leertraject n.a.v. het onderzoek naar strategische slagkracht, cultuurontwikkeling n.a.v. het patronen onderzoek binnen de afdeling ruimte, de effecten van de experimenten democratische vernieuwing op de gemeentelijke organisatie

Evaluatie organisatieontwikkeling "Samen Krachtig Vooruit (SKV)"

In de zomer van 2024 is het vernieuwde programma voor onze organisatieontwikkeling, Samen Krachtig Vooruit vastgesteld. Het MT maakte hierin, in gesprek met medewerkers en college, keuzes waar de medewerkers in de gemeente Hilvarenbeek zicht de komende jaren op ontwikkelen.

De opbrengst en het vernieuwde programma Samen Krachtig Vooruit is met gemeenteraad gedeeld op de [raadsbijeenkomst van 3 oktober 2024](#). Tot en met 2027 volgt uitvoering van het programma Samen Krachtig Vooruit in de organisatie.

Cultuurontwikkeling

Cultuurontwikkeling is een belangrijk onderdeel ons meerjarig programma voor de organisatieontwikkeling. In 2024 gingen het college en MT aan de slag om de patronen uit het onderzoek ruimte om te vormen naar leidende principes. De drie afdelingen werkten in 2024 vervolgens samen aan het werken volgens de nieuwe leidende principes middels training en teamontwikkeling.

Vergroten van de strategische slagkracht

In het eerste deel van 2024 is een onderzoek afgerond naar het vergroten van strategische slagkracht in onze organisatie. Deze opdracht is als volgt uitgevoerd: (1) bepalen wat strategie en strategisch vermogen in Hilvarenbeek betekent, (2) welke functies in de organisatie een strategische component kennen, (3) een leertraject te ontwerpen voor deze strategisch beleidsmedewerkers, en (4) dit leertraject te borgen in ons programma organisatieontwikkeling Samen Krachtig Vooruit (SKV).

In het tweede deel van 2024 heeft het MT hier concrete stappen op uitgezet middels het 10-stappen actieplan. Dit alles is terug te vinden in RIB 2025-15.

Personeel en formatie

Om een betrokken gemeente zijn die deskundig en tijdig in blijft spelen op vragen van inwoners en ondernemers, is het van belang dat we over voldoende gekwalificeerd personeel beschikken. Het ambitieniveau en forse bezuinigingen in de afgelopen jaren trokken een sterke wissel op personeel en bemensing van de organisatie. Door de vergrijzing van ons personeelsbestand en de krapte op de arbeidsmarkt komt de bedrijfscontinuïteit en kwaliteit van onze dienstverlening verder onder druk te staan. De schaarste op de arbeidsmarkt heeft een langdurig karakter aangezien de beroepsbevolking daalt. Voor 2024 formuleerden we in de begroting ambities op 'Opstellen wervingsstrategie' en 'Vitaliteit'.

Opstellen wervingsstrategie

In de loop van het tweede deel van 2024 startten we met het opstellen van een nieuwe wervingsstrategie. Het doel is om vacatures blijvend goed in te kunnen vullen. We ontwikkelen een visie en strategie voor de werving van nieuwe medewerkers voor onze gemeentelijke organisatie. Hierbij verhelderen we de kracht, charme en potentie van gemeente Hilvarenbeek als werkgever verhelderen. Ook actualiseren we ons werkgeversimago via marketingpropositie. Deze gaan we proactief naar buiten toe kenbaar maken om zo vacatures soepel, duurzaam en effectief te kunnen blijven invullen, ondanks de krappe arbeidsmarkt. Een neveneffect zou kunnen zijn dat we het aandeel inhuur op (tijdelijk niet bezette) vaste formatieplekken naar gewenste proporties terugbrengen.

Voor het opstellen van de wervingsstrategie stelde uw raad € 12.000 beschikbaar voor 2023, 2024 en 2025. Via de najaarsnota stemde uw raad om het budget van 2023 over te hevelen naar 2026. Zo is de periode waarin we werken aan de wervingsstrategie opgeschoven van 2023, 2024, 2025 naar 2024, 2025, 2026.

In 2024 handhaafden we onze betere zichtbaarheid op sociale media, waaronder LinkedIn, en voor versnelling van onze wervingsprocedures. We vonden een nieuwe manier om de vacatureteksten te formuleren en experimenteerden met het voeren van 'koffiegesprekken' met potentiële kandidaten; een meer informele vorm van eerste kennismaking. In 2024 hebben we vervolg gegeven aan de resultaten van het eind 2023 opgeleverde onderzoek naar werkdruk en afgeleide werkstress in onze organisatie. Zo hebben methodische intervisiestructuur opgezet voor onder andere beleidsadviseurs en voor leidinggevendenden. Tevens werkten groepjes medewerkers middels actie-onderzoeken aan verbeteringen in de organisatie. Aanbevelingen uit het onderzoek nemen we mee in het bij te stellen programma organisatieontwikkeling SKV.

Formatie

In onderstaande tabel is de bezetting ultimo 2024 exclusief bestuur, opgenomen en afgezet tegen de formatie in de primaire begroting 2024.

	Formatie primaire begroting 2024 (fte)	Bezetting ultimo 2024 (fte)
Reguliere formatie	128,6	115,6
Griffiefunctie	1,8	1,8
Garantiebanen	0,4	0,1
Bovenformatief	3,0	1,3
Totaal exclusief bestuur	133,8	118,8

De bezetting en bijbehorende loonkosten, inclusief bestuur, zijn als volgt over de programma's verdeeld:

Programma	Loonkosten primaire begroting 2024	Loonkosten ultimo 2024
1. Samenlevend	2.323.194	1.809.480
2. Belevend	3.753.807	2.951.329
3. Ondernemend	132.854	99.750
4. Dienstverlenend	930.246	864.442
6. Overhead	4.293.360	4.053.236
Investeringsen	234.578	190.698
Eindtotaal	11.668.039	9.968.935

Als kanttekening merken we op dat we minder uitgaven dan begroot op ons vast personeel. Dat komt bijvoorbeeld door het niet meteen kunnen invullen van vacatureruimte met vast personeel. Omdat bovenstaand overzicht enkel over vast personeel gaat ziet u die inhuurlast niet terug.

Resultaten investeringen formatie VJN23 / VJN24

Bij de behandeling van het raadsvoorstel over de voorjaarsnota 2023 is toegezegd dat de resultaten van de investeringen in formatie in beeld worden gebracht in de jaarrekening 2024. Onderstaande tabel geeft het resultaat weer:

Nr.	Ontwikkeling	FTE	* € 1.000	Status
VJN23/22	Juridische capaciteit sociaal domein / Samenleving / Structureel	1	90	Tijdelijk gerealiseerd, structureel volgt
VJN23/42	Evenementencoördinator (was voorheen tijdelijk.) / Ruimte / Structureel	0,6	45	gerealiseerd en afgerond
VJN23/44	Uitbreiden personele capaciteit Veiligheid en toezicht / Ruimte / Structureel	1	67	op schema volgens afspraak
VJN23/48	Project- en programmamanagement ruimtelijk domein / Ruimte / Structureel	3	300	Tijdelijk gerealiseerd, structureel volgt
VJN23/70	Inrichting en functioneel beheer zaakstelsel vanaf 2025 (GHO) / Dienstverlening / Structureel	0,5	43	gerealiseerd en afgerond
VJN23/72	Uitvoering financieel beheer K80 / Dienstverlening / Structureel	0,22	10	Tijdelijk gerealiseerd, structureel volgt
VJN23/74	Advisering Communicatie participatietrajecten / Dienstverlening / Structureel	0,67	55	gerealiseerd en afgerond
VJN23/75	Financiële advisering en ondersteuning / Dienstverlening / Structureel	0,67	70	gerealiseerd en afgerond
VJN23 / Amendement	Knop 37 tijdelijk erfgoedmedewerker 2024/2025 / Ruimte / Tijdelijk 2024-2025	0,5	40	gerealiseerd en afgerond

VJN23/60	Inzet van extra capaciteit door een toename van aanvragen reisdocumenten / Dienstverlening / Tijdelijk t/m 2028	0,67	48	gerealiseerd en afgerond
VJN24/44	beleidsmedewerker Natuur & landschap en erfgoed / Ruimte / Structureel	0,8	80	lopend (vertraagd)
VJN24/49	medewerker (beleidsadviseur) transitie Landbouw/ Ruimte / Structureel	0,8	88	Lopend (vertraagd)
VJN24/55	Formatie teamleiders/ Ruimte / Structureel	0,5	51	Lopend (vertraagd)
VJN24/55	Formatie teamleiders/Dienstverlening/Structureel	0,5	51	gerealiseerd en afgerond
VJN24/55	Formatie teamleiders/Samenleving / Structureel	0,5	51	Lopend (vertraagd)
VJN24/57	Adviseur dienstverlening digitale en open overheid (WOO) / Dienstverlening / Structureel	0,78	73	Lopend (vertraagd)
VJN24/59	Formatie Team P&O uitbreiden / Dienstverlening / Structureel	0,5	48	gerealiseerd en afgerond
Begroting 2025	Initiatieven Coördinator / Samenleving / Tijdelijk t/m 2027	0,5	45	op schema volgens afspraak

Ander systeem van functiebeschrijving- en waardering

In 2024 zetten we alle voorbereidende stappen gezet, zowel inhoudelijk als procedureel om per 1 januari 2025 over te stappen op HR21: een ander systeem van functiebeschrijving en - waardering. We sluiten met die overstap aan bij ruim 300 andere organisaties, waaronder gemeenten, samenwerkingsverbanden, omgevingsdiensten en veiligheidsregio's. Vergelijkbare functies zijn binnen HR21 eenduidig ingeschaald, waardoor we scheefgroei binnen de overheidsmarkt voorkomen. We doorliepen in 2024 de implementatie van HR21 zorgvuldig en transparant, in samenwerking met management, medewerkers en OR, hielden sessies over de methodiek, over wat we organiek nodig hebben, met het oog op consistentie binnen teams en afdelingen, en we ruimden tijd in voor additioneel functie-onderhoud. Deze investeringen aan de voorkant zorgden voor een soepele overgang op 1 januari 2025. De overstap naar HR21 heeft gevolgen voor de inschalingen van meerdere functies. Hiervoor werd geld gereserveerd middels de VJN 2023.

Vitaliteit

In 2024 stelden we als vervolg op onze eerder opgestelde visie op vitaliteit een vitaliteitsbeleidsplan op. Dit is een verplichting vanuit de Cao gemeenten. De verdere uitwerking van vitaliteitsacties komt tot uiting in de vitaliteitskalenders. Naast de activiteiten die we door het jaar heen organiseren, zoals workshops en lunchwandelingen, organiseerden we in 2024 in GHO-verband de Week van de vitaliteit. Daarnaast boden we alle medewerkers in het najaar van 2024 een Preventief Medisch Onderzoek (PMO) aan, waar veel medewerkers aan deelnamen. De uitkomst van dit PMO geeft medewerkers persoonlijk inzicht in hun vitaliteit en gezondheid. Daarnaast maakt het inzichtelijk waar organisatiebrede aandachtspunten op het gebied van vitaliteit liggen. Tot slot bieden we per de tweede helft van 2024 structureel vers fruit aan op de werkplek.

Contractbewaking pakken we op in de breedte. Niet alleen vanuit de insteek van het tijdig aanbesteden van een volgend contract (bijvoorbeeld als er sprake is van het uitbesteden van onderhoud), maar ook in de vorm van beheer tijdens de contractuitvoeringsfase (krijgen we de kwaliteit waar we voor betalen). In 2024 is een start gemaakt met het inventariseren van de bestaande contracten, zodat we meer weten over de omvang van de taak. De inventarisatie maakte duidelijk dat het om een veelheid van contracten gaat (aanbesteding, inhuur, adviesopdrachten, anterieure overeenkomsten, etc). In 2025 werken we hier verder aan met als beoogde resultaten een volledig uitgewerkt werkproces, een contractenbank en afspraken over contractmanagement. Op basis van de evaluatie van het traject bij de afdeling Ruimte wordt daarna bekeken wat er nodig is voor contractbeheer en hoe we dit voor de hele organisatie kunnen uitrollen.

Informatiemanagement

Visie en ontwikkeling

Samen met de GH0-gemeenten stelden we een beleidsplan Informatiemanagement (iBeleid) op. Onze visie en koers sluiten aan op de gezamenlijke visie van alle Equalit-gemeenten en de landelijke ontwikkelingen. Dit stelt ons in staat om de digitale transformatie van onze dienstverlening en bedrijfsvoering vorm te geven. Dit doen we via een GH0-uitvoeringsagenda (iAgenda) die thematisch opgezet is. Deze thema's, zoals Architectuur & Applicaties of Externe dienstverlening en Open Overheid - die we ook in Equalit-verband hanteren -, zorgen voor duidelijke programmalijnen waarop we onze ontwikkeling sturen en uitvoeren. Beschikbare middelen en de belasting op de organisatie dwingen ons om keuzes te maken in prioritering en uitvoering. Bij bestuurlijke afwegingen zoeken we de raad op.

Benchmark ICT kosten

Vanuit de Equalit-share hebben we deelgenomen aan deze landelijke benchmark. Landelijk gezien zijn in 2022 de ICT-kosten per inwoner gestegen naar € 106,--. Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan hogere software- en personeelskosten, een trend die al jaren zichtbaar is en zich ook voortzet. Waren de kosten in 2019 nog € 86,--, zijn deze in 2024 gestegen tot € 109,--. Kleine gemeenten zoals Hilvarenbeek hebben relatief hogere softwarekosten (tot 20%) dan grotere gemeenten omdat de basis- en onderhoudskosten die een leverancier berekent hetzelfde zijn voor alle gemeenten. Een deel van de dienstverlening door Equalit maakt ook onderdeel uit van de softwarekosten en draagt bij aan de stijging. Onze personeelskosten zijn algemeen gezien gelijk aan het landelijk benchmarkgemiddelde.

i-Kennis en i-Vaardigheden

Binnen Samen Krachtig Vooruit is het projectmatig ontwikkelen van i-kennis en i-vaardigheden nog niet opgenomen. De ontwikkelingen (bijvoorbeeld AI en datagedreven werken) en het gebruik door medewerkers tonen echter aan dat dit een onderwerp is dat aandacht vereist. We hebben wel algemene uitgangspunten opgesteld voor het juiste en veilige gebruik van AI, en deze worden al in de praktijk toegepast. Medewerkers ontdekken de mogelijkheden, voor een veilig en efficiënt gebruik is het ook noodzakelijk dat de bijbehorende vaardigheden en kennis verder toenemen. Daarnaast zijn in 2024, in voorbereiding op de lopende ontwikkeling van een Cloud werkplek, ook diverse cursussen en ontwikkelmogelijkheden aan de organisatie aangeboden. Hierbij lag de focus op het gebruik van Microsoft365 toepassingen, waarbij ook de relatie met zaakgericht werken werd gelegd. Verder heeft het Data Team GH0 in 2024 steeds meer zichtbaarheid gekregen in de organisatie. Daardoor groeit het bewustzijn en kennis van de mogelijkheden van (kwalitatief) goede data in procesverbetering en besluitvorming. Een structurele aanpak om bij medewerkers nog meer in te zetten op kennis en vaardigheden is ingebracht in het organisatieontwikkeling programma Samen Krachtig Vooruit.

Informatiebeveiliging en privacy

Het normenkader van informatieveiligheid en privacy wordt getoetst op rechtmatigheid maar ook op de uitvoering van de financiële beheerhandelingen. Deze moeten voldoen aan wet- en regelgeving, waaronder de eisen voor informatieveiligheid en privacy. Verantwoording hierover is afgelegd via ENSIA welke integraal is aangeboden aan het college van B&W en via een RIB aan de gemeenteraad. Wij volstaan hier met een verwijzing daarnaar. Daarnaast werken we volgens het jaarlijks beleidsplan blijvend aan een goed beheer en uitvoering van informatieveiligheid en privacy en ontwikkelingen op veiligheid, o.a. ook ter voorbereiding op de Cybersecuritywet (vanaf 2025 nieuwe wetgeving op basis van de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO)). Tenslotte hebben we in 2024 een audit op de processen van bedrijfsvoering uitgevoerd en zijn we gestart met een AVG-nulmeting.

Ontwikkelen en inrichten data gestuurd werken

In 2024 werkte het datateam in GH0-verband zelfstandig en op flexibele wijze gewerkt aan de implementatie van verschillende informatieproducten. Zo zijn voor het fysieke en sociale domein diverse nieuwe

informatieproducten (dashboards genoemd) ontwikkeld en in gebruik genomen. De kwaliteit en professionaliteit op het gebied van data gedreven werken is verder ontwikkeld, belangrijke voorbeelden hiervan zijn de datacatalogus en datakwaliteitsmonitor. De datacatalogus geeft inzicht in de bronnen en het gebruik daarvan in onze informatieproducten. De datakwaliteitsmonitor ondersteunt het datateam en de organisaties bij het krijgen van inzicht in de kwaliteit van de data op basis van vooraf bepaalde spelregels. Grote dataprojecten worden in GH0-verband geprioriteerd in afstemming met de verschillende MT's. Daarna zoeken we in uitvoering ook de GH0-samenwerking.

Nieuwe Archiefwet per 1-1-2024

De nieuwe Archiefwet, hoewel nog steeds onderhevig aan uitstel, zal waarschijnlijk per 1 januari 2026 ingaan. De belangrijkste wijziging is de verkorting van de overbrengingstermijn van te bewaren archief naar een centrale archiefbewaarplaats of E-depot, van 20 jaar naar 10 jaar. Dit betekent dat werkzaamheden -eenmalig- in een kortere tijd uitgevoerd moeten worden. In overleg met de gemeentearchivaris en het Regionaal Archief maakten wij een planning welke archiefbestanden de komende drie jaar als eerste bewerkt en overgedragen kunnen worden. Een aandachtspunt hierin is dat de betrokken partijen voldoende capaciteit organiseren om de verkorte overbrenging te realiseren. Wij blijven in gesprek om inzicht te krijgen in de benodigde inzet en kosten en hoe we dat kunnen aanpakken. De openbaarheid van over te dragen stukken vereist extra aandacht omdat de huidige en nieuwe Archiefwet niet eenduidig zijn in het kader van de AVG.

Werkplek van de Toekomst en Visie en beleid gebruik cloud/SAAS

In 2024 troffen wij de voorbereidingen voor de toepassing van Cloudontwikkeling en de implementatie van de Werkplek van de Toekomst. In Equalit-verband startten we een Programmatische aanpak hiervoor. Het opstellen van een visie en uitgangspunten maakt daar onderdeel van uit. Als gevolg hiervan zal in 2025 onze digitale werkomgeving (Citrix) worden vervangen door een veilig, gebruiksvriendelijk en toekomstbestendig alternatief met Microsoft365. Bij deze overgang naar een bredere inzet van Microsoft Teams horen tevens een overstap naar bellen met Teams Phone, uitfasering van de netwerkschijven, adoptie van OneDrive en SharePoint. Daarnaast vereist dit ook een herbeoordeling van de applicaties die naar de Cloud-variant kunnen worden overgebracht, wat mogelijk aanvullende kosten met zich mee zal brengen. Een tendens die zich een Cloudontwikkeling zich voordoet en waar we soms beperkte grip op ervaren. Ook hier zorgen we voor opleidingen, de benodigde i-vaardigheden etc. zodat medewerkers de ontwikkeling zich eigen kunnen maken voor hun dagelijks werk.

Procesverbetering informatievoorziening

Voor 2024 stonden geen grote applicatie vervangingen of implementaties op de planning. In plaats focusten we op het verbeteren van bestaande processen in en tussen applicaties. Zo zijn diverse koppelingen aangelegd of verbeterd om het werkproces efficiënter te laten verlopen. Dat geldt zowel tussen zaakstelsel en vakapplicaties als de data-uitwisseling tussen vakapplicaties en externe bronnen zoals de landelijke voorzieningen. Dit zorgt voor betere kwaliteit en consistentie van data en archivering. Daarnaast zijn voor de Omgevingswet en de Participatiewet werkprocessen geoptimaliseerd.

Voor de collegeopgave bestuurlijke informatieprocessen is op het proces voor Toezeggingen via de Lean-methodiek een verbeterproces opgesteld. Als resultaat zijn zowel de procesflow als de werkafspraken opnieuw gedefinieerd voor alle actoren in het proces, inclusief college en raad. Het nieuwe proces wordt in Q1 van 2025 geïmplementeerd en biedt ook kansen voor zowel het proces van Moties en Raadvragen als het actief integreren van de leidende principes uit het cultuurontwikkeltraject. Naast deze procesverbetering is ook het efficiëntere digitaal ondertekenen geïmplementeerd voor organisatie en college.

Paragraaf 6

Wet Open Overheid

Per 1 mei 2022 trad de Wet Open Overheid gedeeltelijk in werking. De wet Open Overheid (Woo) richt zich op een transparante overheid en vraagt een verandering in hoe we omgaan met informatie. Eén van de verplichtingen is om in de jaarrekening verslag te doen van de uitvoering van de Woo. Deze paragraaf is de invulling van die verplichting.

Woo verantwoording

Onder de Woo moeten bepaalde informatiecategorieën verplicht en actief openbaar gemaakt worden. Ook informatieverzoeken (passieve openbaarmaking) aan de overheid (voorheen WOB-verzoek) vallen onder deze wet. Om aan deze eisen te voldoen moet onze gemeentelijke informatiehuishouding op orde zijn en de juiste it-voorzieningen aanwezig zijn. Daarnaast moet bekend zijn wat de wet voor medewerker en bestuurder betekent.

Door de Woo wordt het nog belangrijker dat onze informatie langdurig toegankelijk, vindbaar, juist, volledig en betrouwbaar is. Het grijpt in op het dagelijks handelen van een groot deel van onze organisatie en heeft daarmee de komende jaren een flinke impact op onze bedrijfsvoering. In 2027 moet de WOO volledig geïmplementeerd zijn, met nog 3 jaar extra voor het op orde krijgen van het informatiebeheer.

We hanteren het ambitieniveau waarbij we de landelijke fasering van verplichtstelling van de informatiecategorieën volgen. Per 1 november 2024 geldt de verplichting om de eerste vijf categorieën actief openbaar te maken. Er is tijdig aan deze verplichting voldaan.

Gedeeltelijk maken we informatie al openbaar via ons raadsinformatiesysteem Notubiz. Voor een ander deel van de informatiecategorieën is een ander publicatieplatform dan Notubiz nodig. De inzet van dit publicatieplatform is randvoorwaardelijk om de volgende informatiecategorieën te publiceren en aan ons ambitieniveau te laten voldoen. In Equalit-verband hebben we in 2024 deze inkoop voorbereid, zodat we het publicatieplatform in de loop van 2025 kunnen inzetten. Daarnaast werkten we in het projectteam aan de inventarisatie van de informatiecategorieën en processen. Dit stemmen we in GH0-verband af om samen te werken waar mogelijk.

Er is een Woo contactpersoon aangesteld, het proces 'Woo verzoeken' is gemaakt en geïmplementeerd zodat Woo verzoeken binnen de gestelde kaders en termijn worden afgehandeld. In 2024 handelden we 41 Woo verzoeken af. Het beschikbare Woo budget wordt benut voor afhandelingscapaciteit en het projectleiderschap (voor de inrichting van Woo publicatie processen) en de inkoop van het publicatieplatform.

Paragraaf 7

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee we een bestuurlijke en/of een financiële band hebben. Dit zijn onder andere gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen (waarvan de aandelen geheel of gedeeltelijk in het bezit zijn van de gemeente), verenigingen of stichtingen die een publiek belang behartigen.

Met de bestuurlijke band bedoelen we dat we één of meer zetels hebben binnen de betreffende partij of dat we stemrecht hebben. Van een financiële band is sprake zodra we middelen ter beschikking stellen aan deze partij.

Verbonden partijen zijn te verdelen in de volgende categorieën: (1) gemeenschappelijke regelingen, (2) coöperaties/vennootschappen, (3) stichtingen/verenigingen en (4) overige verbonden partijen.

In deze paragraaf lichten we de verbonden partijen uit waarmee we een bestuurlijke en financiële band hebben. In onderstaande tabellen hebben we de werkelijke financiële gegevens van 2023 verwerkt aangezien de cijfers voor 2024 nog niet bekend waren ten tijde van het opmaken van dit boekwerk. De bijdragen aan de verbonden partijen zijn wel de cijfers over 2024.

Financiële risico's bij de verbonden partijen

Voor een aantal gemeenschappelijke regelingen draagt de gemeente financiële risico's. Met de GGD, de Diamantgroep, de Veiligheidsregio en de Omgevingsdienst is afgesproken dat de deelnemende partijen de financiële risico's opvangen wanneer de organisatie zelf niet over voldoende weerstandscapaciteit beschikt. Specifieke risico's staan uitgewerkt in de risicokaart.

Voor de samenwerking met de Regionale ambulance voorziening, Regio Hart van Brabant en de verbonden vennootschappen draagt de gemeente geen financiële risico's. Gemeente Hilvarenbeek is onderdeel van een aantal gemeenschappelijke regelingen. Hiervoor draagt de gemeente financiële risico's. De specifieke risico's staan benoemd per verbonden partij en in de tabel.

Verbonden partijen *€ 1.000		Taak- veld	Bestuur	Bijdrage 2024	Grondslag	Resultaat 2023	Eigen Vermogen 1-1-23	31-12-23	Vreemd Vermogen 1-1-23	31-12-23
Gemeenschappelijke regeling										
1	GGD Hart voor Brabant	7.1	Lid AB	679	Bijdrage per inwoner	-394	7.376	4.024	20.068	17.769
1	Diamantgroep	6.4	Lid AB	1.443	Rijksuitkering Sociale werkvoorziening	284	9.154	8.382	15.292	15.942
2	Veiligheidsregio Midden- en West Brabant	1.1	Lid AB	1.027	Inwoneraantal	801	16.476	6.724	51.465	57.375
2	Omgevingsdienst Midden-West Brabant	7.4	Lid AB	763	Ingebracht werk en inwo- nersaantal	1.643	3.614	4.756	4.060	8.961
2	Regionale ambulance voorzie- ning	1.1	Lid AB	n.v.t.	Geen bijdrage	900	14.293	15.119	29.564	27.435
4	Regio Hart van Brabant / Mid- point Brabant	0.1 3.1	Lid AB	HvB 71 Midpoint 73	Bijdrage per inwoner (excl. jeugdhulp)	-3.568	1.766	-3.030	24.377	13.807
Vennootschap										
5	Brabant Water NV	0.5	Aandeel- houder	n.v.t.	13.166 aandelen	9.213	690	699	576	618
5	NV Bank Nederlandse Gemeen- ten	0.5	Aandeel- houder	51	23.510 aandelen		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
5	Publiek Ontwikkelbedrijf REKS B.V.		Aandeelhou- der	Betreft aankoop aandelen in 2023	Uiteindelijk € 427.000 aan aandelen (betreft 2,5% van totaal). Hiervan is in 2023 €134.000 ge- stort.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

GGD Hart voor Brabant (Tilburg)

Deze gemeenschappelijke regeling van 19 Brabantse gemeenten heeft als doel een bijdrage te leveren aan de openbare gezondheidszorg zoals voorge-schreven door de Wet collectieve preventie volksgezondheid.

De Bestuurscommissie Jeugd is onderdeel van de gemeenschappelijke regeling Hart van Brabant en bestaat uit de wethouders Jeugd van de 11 deelne-mende gemeenten. Er wordt samengewerkt op het gebied van beleid, inkoop, administratie, monitoring en innovatie.

Het risico voor de financiële positie van de GGD voor de gemeente is afgedekt in de Algemene reserve van de GGD. Deze reserve is door het AB genor-meerd op minimaal € 1,5 mln. en maximaal € 5,2 mln. In 2024 is deze reserve € 2,2 mln. en groot genoeg voor het afdekken van risico's.

Diamantgroep (Tilburg)

Samen met de gemeenten Tilburg, Alphen-Chaam, Hilvarenbeek, Gilze en Rijen en Dongen vormt Goirle de Diamantgroep. In opdracht van het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) voeren zij de Sociale Werkvoorziening (SW) uit. De Diamant-groep draagt bij aan de doelstelling om de werk-loosheid te doen afnemen doordat zij optreedt als begeleidingspartij voor onze re-integratieactiviteiten. Doordat Diamant-groep als uitvoerder voor de

WSW opereert, draagt deze verbonden partij ook bij aan de doelstelling om iedere inwoner participatiekansen te bieden. Als GR waarin diverse regio-gemeenten deelnemen, wordt ook bijgedragen aan de doelstelling om de regionale samenwerking te versterken. De Diamant-groep functioneert tevens als aannemer inzake het beheer van de openbare ruimte en het groenonderhoud. De opdrachten die Diamant-groep in dit verband uitvoert, zijn altijd gekoppeld aan de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Het risico voor de financiële positie van de Diamantgroep voor de gemeente is afgedekt in de Algemene reserve van de Diamantgroep. In 2024 is deze reserve € 2,6 mln. en groot genoeg voor het afdekken van risico's.

Veiligheidsregio Midden- en West Brabant (VRMWB) (Tilburg)

Verplichte regeling geeft uitvoering aan de wet veiligheidsregio's. De VRMWB is een samenwerkingsverband tussen 24 gemeenten en hulpdiensten. Om de veiligheid in de regio Midden- en West- Brabant te vergroten en beter voorbereid te zijn op rampen en crises, bundelen de gemeenten, GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen), brandweer en politie hun krachten. De verschillende diensten en besturen werken binnen de VRMWB intensief samen op het gebied van crisisbeheersing, rampenbestrijding, brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van openbare orde en veiligheid.

De Veiligheidsregio heeft geen algemene reserve die ingezet kan worden voor het opvangen van risico's. Wel kan de vrij besteedbare reserve Crisis en Calamiteiten van € 1,6 mln. hiervoor gebruikt worden. Volgens de VRMWB -begroting 2024 is een weerstandscapaciteit benodigd van € 6 mln.

Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB) (Tilburg)

Verplichte samenwerking geeft uitvoering aan vergunningsverlening, toezicht- en handhavingstaken op milieugebied. Het is een gemeenschappelijke regeling waarin 25 gemeenten uit Midden- en West Brabant en de provincie deelnemen. De OMWB voert vergunningverlenings-, toezicht- en handhavingstaken uit en handelt klachten af op het gebied van milieu (adviseren milieu in het kader van omgevingsvergunning, toezicht en handhaving bij bedrijven en bodemsanering).

Het risico voor de financiële positie van de OMWB voor de gemeente is afgedekt in de Algemene reserve. In 2024 is deze reserve € 2,1 mln. en groot genoeg voor het afdekken van risico's.

RAV Brabant Midden-West-Noord (Tilburg)

Kwalitatief hoogwaardige ambulancezorg regelen binnen budgettair kader. De Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV Brabant Midden-West-Noord) is een gemeenschappelijke regeling van 40 Brabantse gemeenten met als doel het verlenen van ambulancezorg.

De RAV heeft een reserve van 15 mln. Deze is ruim voldoende om te voorkomen dat een inwonersbijdrage wordt gevraagd.

Regio Hart van Brabant (RHvB) (Tilburg)

Versterking van de regio op de gebieden economie en arbeidsmarkt, mobiliteit, duurzaamheid, zorg, welzijn, onderwijs, ruimtelijke ordening en wonen. Daarnaast is de Regio HvB strategische gesprekspartner voor o.a. de provincie, de nationale overheid en Europa.

Het risico voor de financiële positie t.a.v. de uitvoeringsprogramma's van de RHvB zit vooral bij Jeugd. De Regio heeft hiervoor geen reserve en de voor- en nadelen worden verrekend met de gemeenten. Naast de algemene dekkingsmiddelen (inwonerbijdrage van de deelnemende gemeenten) ontvangt de GR Regio Hart van Brabant bijdragen in diverse projecten vanuit o.a. het Rijk, de provincie, waterschappen en overige derden, en kan er voor dekking van activiteiten sprake zijn van onttrekking aan reserve.

jaarrekening 2024 Jeugdhulp is op dit moment nog niet beschikbaar. Een eventuele overschrijding van kosten kan worden doorberekend aan de betrokken gemeenten. Indien er sprake is van een overschrijding heeft elke gemeente 1/11^e stem bij de besluitvorming over de afwikkeling.

Stichting Midpoint Brabant heeft tot doel het bevorderen en stimuleren van de regionale economische ontwikkeling in de regio Midden-Brabant en is een samenwerking tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven. De stichting draagt direct bij aan de doelstellingen op het gebied van werkgelegenheid, bedrijventerreinen, het versterken van de regionale samenwerking en Social Innovation. Verder draagt de stichting bij aan de gestelde doelen inzake aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en afname werkloosheid.

NV Brabant Water (Breda)

Borgt een optimale drinkwatervoorziening in Noord-Brabant.

Geen specifieke risico's.

NV Bank Nederlandse gemeenten (Den Haag)

De BNG is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. Het doel daarbij is om duurzaam bij te dragen aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de inwoner. In 2023 hebben we dividend ontvangen over 2022: € 59.000.

Geen specifieke risico's.

Publiek Ontwikkelbedrijf REKS B.V.

Op [12 juli 2023](#) heeft uw raad ingestemd met deelname aan de besloten vennootschap Publiek Ontwikkelbedrijf REKS BV. Er is een krediet ter grootte van € 430.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van de aankoop van aandelen in de besloten vennootschap. In 2023 is € 134.000 als eerste tranche gestort. Het Publiek Ontwikkelbedrijf kent de volgende doelen:

- Het RPO en het Regionaal Klimaatfonds geven invulling aan de doelstellingen uit het nationale Klimaatakkoord zoals uitgewerkt in de REKS Regio Hart van Brabant. Het is een goede manier om de REKS-ambities waar te maken.
- Met het RPO is het mogelijk om de REKS-ambitie van een substantieel percentage lokaal eigendom en behoud van revenuen voor de regio waar te maken.
- Met het RPO kunnen we sturen op een betrouwbaar, inclusief en betaalbaar energiesysteem.
- Het RPO biedt meer economische kansen voor de regio Hart van Brabant.
- Het RPO maakt de bundeling van kennis en kunde mogelijk en vergroot daarmee de effectiviteit in de realisatie van de energiehubs.

Om de risico's in te schatten is voorafgaand aan de deelname aan het Publieke Ontwikkelbedrijf REKS B.V. een risico-analyse opgesteld en is bekeken op welke wijze de risico's gemitigeerd kunnen worden zodat de risico's geminimaliseerd kunnen worden.

Op 26 september 2024 stelde de gemeenteraad de nota Grondbeleid vast. Hoofddijn hierin is dat de gemeente Hilvarenbeek kiest voor dynamisch grondbeleid met een heldere rolverdeling tussen raad en college. Onderdeel daarvan is de opdracht aan het college om een Nota Grondprijnsbeleid ter besluitvorming voor te leggen aan de raad. Op grond van die nota kan het college dan jaarlijks de grondprijzen vaststellen.

Verder is in de Nota Grondbeleid vastgelegd hoe we grondbeleid(instrumenten) inzetten om onze doelen te bereiken.

Het BBV (Besluit Begroting Verantwoording) schrijft voor dat we een aantal onderdelen van ons Grondbeleid opnemen in onze begroting en in ons jaarverslag. Het gaat om de volgende onderdelen:

- visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van doelstellingen van de begrotingsprogramma's
- uitgangspunten voor uitvoering van het grondbeleid van de gemeente
- beleidsuitgangspunten voor reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van grondzaken (financiële positie)
- actuele prognose van de resultaten van de totale grondexploitatie en onderbouwing van de geraamde winstneming

We gaan hier in onderstaande paragraaf verder op in.

Visie op het grondbeleid

Het Programma Grondbeleid:

1. is faciliterend voor onze volkshuisvestingsopgave
2. versterkt de ruimtelijke kwaliteit van onze gemeente
3. biedt mogelijkheden voor medefinanciering van overige gemeentelijke activiteiten.

Een solide financieel beleid is hiervan onderdeel. Dat waarborgen we door minimaal eens per jaar de grondexploitaties te actualiseren en door de winstverwachtingen van het grondbedrijf aan de algemene dienst te ontkoppelen. Deze 'ontkoppeling' is ook uitgangspunt in de begroting.

Uitgangspunten grondbeleid

Nota Grondbeleid

Op 26 september 2024 stelde de raad de Nota Grondbeleid vast. De bedoeling is dit beleidsdocument éénmaal per vijf jaar te herzien. Het grondbeleid is mede gebaseerd op het 'Samenlevingsakkoord 2022-2026'.

De hoofdlijnen van ons grondbeleid zijn:

- Grondbeleid is een middel om gemeentelijke ambities waar te kunnen maken

- Er is een heldere rolverdeling tussen raad (kaderstelling) en college (uitvoering)
- We voeren een dynamisch grondbeleid
- Per ruimtelijk initiatief hanteert het college een routekaart om de houding en rol van de gemeente en de inzet van grondbeleidsinstrumenten voor dat initiatief te bepalen
- In een separate nota Grondprijnsbeleid worden de kaders bepaald waaronder het college jaarlijks tot vaststelling van grondprijzen over gaat.
- Het college heeft mandaat om strategische gronden te verwerven tot maximaal twee miljoen euro per transactie en tot een balanswaarde van maximaal vier miljoen euro.
- Verslaglegging over de grondexploitaties vindt plaats via de reguliere Planning en Control cyclus.
- Toewijzing van gronden voor woningbouw gebeurt op basis van de vigerende Toewijzingsverordening
- Om risico's af te dekken, houden we een algemene reserve grondexploitatie aan.
- We passen tussentijdse winstneming toe conform de Poc-methode (percentage of completion)

Financiële positie

We beschikken over een actuele inventarisatie en beoordeling van de grondexploitatie risico's. De grondexploitatie heeft een eigen 'algemene reserve'. Deze reserve dient als weerstandsvermogen om eventuele risico's op te vangen. In de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' leest u hier meer over.

Prognose grondexploitaties

Winstverwachting

Op grond van de nota Grondbeleid leggen we in de jaarrekening verantwoording af over het verloop van onze grondexploitaties. De exploitatieopzetten zijn in het eerste kwartaal van 2025 voor het laatst herzien als onderdeel van het proces van de jaarrekening. Op basis daarvan ramen we de winstnemingen en verliezen zoals opgenomen in onderstaand overzicht.

We benadrukken dat het in dit overzicht gaat om geraamde winstnemingen. Bij de jaarrekening beoordelen we of we daadwerkelijk winstnemen op basis van de Poc-methode.

Plan	Winstrealisatie		Raming ongerealiseerde winsten					Totaal verwacht resultaat
	tm 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Loosche Akkers	4.971.479	167.471	35.830					5.174.780
Vroonacker	1.645.455	344.421	96.059					2.085.935
De Welder	-383.401	5.897						-377.504
De Leeuwerik 3	27.811	-8.139	73	417	2.731			22.892
Gelderakkers 1	1.233.526	146.959	244.412	27.399				1.652.296
Gelderakkers 2	66.499	68.197	180.932	58.895	29.254			403.778
Gulden Akker	-	-	-	96.449				96.449
J.F. Kennedylaan	139.762	47.152	552.420	92.545				831.880
Hart v. Haghorst		4.883	72.656	38.845	296.529	55.267	13.582	481.763
Totaal	7.701.132	776.841	1.182.382	314.550	328.514	55.267	13.582	10.372.268

Vennootschapsbelasting

Vanaf 1 januari 2016 is grondexploitatie - als ondernemersactiviteit - belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. In het hoofdstuk 'overhead en vpb' gaan we hier verder op in.

Potentiële nieuwe BIE-complexen

Vrijgekomen schoollocatie Esbeek

De gemeente is eigenaar van de voormalige schoollocatie aan de Heuvelaar 10 in Esbeek. Deze locatie komt in aanmerking voor herontwikkeling. Het ligt voor de hand dat deze locatie als nieuw BIE (bouwgrond in exploitatie) complex aan de grondexploitatie wordt toegevoegd. Tot deze tijd staat dit complex als materieel vast activum gewaardeerd op de balans. Op grond van paragraaf 4.2 BBV dient de waarde te worden bepaald van dit activum om te kunnen vaststellen of er een afwaardering dient plaats te vinden. Vanwege de geringe boekwaarde achten we het niet waarschijnlijk dat hier een afwaardering voor nodig is. Om die reden hebben wij hiervoor tot op heden geen taxatie laten uitvoeren.

Overige ontwikkellocaties

De gemeente werkt aan plannen voor de ontwikkeling van gebieden t.b.v. wonen danwel bedrijventerrein. Concreet gaat het om Leeuwerik 4 te Esbeek, Vroonacker 4 te Diessen en bedrijventerrein Slibbroek Noord te Hilvarenbeek. Het is voorstelbaar dat deze locaties in 2025 als nieuw BIE (bouwgrond in exploitatie) complex aan de grondexploitatie worden toegevoegd.

Calculatieverschillen onderhanden werken/gronden met kostprijsberekening.

	2024	2025	Verschil	B/N
Loosche Akkers, Hilvarenbeek	5.151.039	5.174.727	23.688	B
Vroonacker 3, Diessen	2.031.709	2.085.935	54.226	B
De Welder, Haghorst	-383.401	-377.505	5.897	B
De Leeuwerik 3, Esbeek	32.240	22.892	-9.348	N
Gelderakkers 1, Hilvarenbeek	1.582.489	1.652.297	69.808	B
Gelderakkers 2, Hilvarenbeek	224.673	426.080	201.407	B
Gulden akker, Hilvarenbeek	98.814	96.449	-2.366	N
J.F. Kennedylaan, Hilvarenbeek	557.236	831.879	274.644	B
Hart van Haghorst, Haghorst	503.151	481.763	-21.388	N
Totaal	10.564.752	11.149.527	596.568	B

Zowel in het hier voorgaande overzicht als in onderstaande verschillenanalyse per plan geldt:

B = Batig en N = Nadelig.

Loosche Akkers (Hilvarenbeek)		
Afname kosten bouw en woonrijpmaken	-25.588	B
Toename voorbereiding/toezicht en alg kosten	2.059	N
Afname rentekosten	-680	B
Afname grondverkoop	520	N
Totaal	-23.688	B

Vroonacker 3 (Diessen)		
Afname kosten bouw en woonrijpmaken	-52.708	B
Afname voorbereiding/toezicht en alg kosten	-1.058	B
Toename rentekosten	7.743	N
Toename overige ontvangsten	-7.798	B
Toename grondverkoop	-405	B
Totaal	-54.226	B

De Welder (Haghorst)		
Afname kosten grondverwerving	-3.800	B
Afname kosten bouw en woonrijpmaken	-118.522	B
Toename voorbereiding/toezicht en alg kosten	129.546	N
Afname rentekosten	-4.321	B
Toename Grondverkoop	-8.800	B
Totaal	-5.897	B

De Leeuwerik 3 (Esbeek)		
Toename voorbereiding/toezicht en alg kosten	7.682	N
Toename rentekosten	1.666	N
Totaal	9.348	N

Gelderakkers 1 (Hilvarenbeek)		
Afname kosten bouw en woonrijpmaken	-89.534	B
Toename voorbereiding/toezicht en alg kosten	11.519	N
Toename rentekosten	8.207	N
Totaal	-69.808	B

Gelderakkers 2 (Hilvarenbeek)		
Afname kosten bouw en woonrijpmaken	-16.222	B
Toename voorbereiding/toezicht en alg kosten	97.626	N
Toename rentekosten	11.953	N
Toename overige inkomsten	-1.068	B
Toename grondverkoop	-293.696	B
Totaal	-201.407	B

Gulden akker (Hilvarenbeek)		
Toename voorbereiding/toezicht en alg kosten	503	N
Toename rentekosten	1.863	N
Totaal	2.366	N

J.F. Kennedylaan (Hilvarenbeek)		
Toename kosten bouw en woonrijpmaken	10.649	N
Toename voorbereiding/toezicht en alg kosten	106.869	N
Toename rentekosten	8.668	N
Toename grondverkopen	-400.829	B
Totaal	-274.644	B

Hart van Haghorst (Haghorst)		
Afname kosten inbreng IMVA	-3.538	B
Toename lasten School/gymlokaal	109.743	N
Toename kosten grondverwerving	263	N
Toename kosten bouw en woonrijpmaken	11.320	N
Toename voorbereiding/toezicht en alg kosten	28.243	N
Afname rentekosten	-651	N
Toename grondverkopen	-123.992	B
Totaal	21.388	N

Jaarrekening 2024

3. Overzicht van baten en lasten en de balans met toelichting

3.1 Het jaarresultaat (overzicht van baten en lasten met toelichting)

In dit hoofdstuk gaan we verder in op het overzicht van baten en lasten met daarbij een toelichting. We geven eerst een analyse op hoofdlijnen van het gerealiseerde jaarresultaat. Tevens brengen we de voorgestelde budgetoverhevelingen aan de orde. Voor een meer gedetailleerd inzicht gaan we hierna in op het gerealiseerde jaarresultaat per programma en lichten we de significante afwijkingen met de begroting per programma toe. In het overzicht van incidentele baten en lasten geven we aan welk deel van het jaarresultaat incidenteel en structureel van aard is.

3.1.1 Overzicht van baten en lasten

Elk programma is onderverdeeld in lasten en baten. Het overzicht toont het abstractieniveau waarop uw raad de begrotingsbudgetten autoriseert. Binnen deze budgetten zijn wij geautoriseerd de begroting uit te voeren. De toelichtingen op de financiële afwijkingen tussen de gewijzigde begroting 2024 en de realisatie in 2024 - van alle programma's afzonderlijk – zijn verder in dit hoofdstuk weergegeven. Voor een verdeling van de baten en lasten naar taakveld per thema verwijzen wij u naar de programma-verantwoording. Per thema geven wij inzicht in de kosten op taakveld-niveau.

Verdeling taakvelden naar programma's

Voor een totaaloverzicht van de verdeling van baten en lasten naar taakveld per programma verwijzen wij u naar de bijlagen.

EMU-saldo

Voor de BBV is het noodzakelijk dat de jaarrekening inzicht geeft in de geprognosticeerde balans en het EMU-saldo. Wij verwijzen u hiervoor naar pagina 109-110 van de Begroting 2024.

Omschrijving (x € 1.000)	Rekening 2023			Prim begr 2024			Wijz op begr 2024			Begr na wijz 2024			Rekening 2024			Rek-Begr
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Afwijking
Baten en Lasten programma's:																
1. Samenlevend Hilvarenbeek	21.513	6.368	-15.145	21.955	6.015	-15.940	3.688	1.697	-1.991	25.643	7.712	-17.931	26.705	9.282	-17.423	508
2. Belevend Hilvarenbeek	12.903	6.645	-6.258	17.773	10.986	-6.787	5.451	5.919	468	23.224	16.905	-6.319	17.109	10.619	-6.490	-171
3. Ondernemend Hilvarenbeek	430	178	-252	402	134	-268	21	3	-18	423	137	-286	379	122	-257	29
4. Dienstverlenend Hilvarenbeek	1.943	313	-1.630	2.231	341	-1.890	167	38	-129	2.398	379	-2.019	2.871	412	-2.459	-440
Sub-totaal programma's	36.789	13.504	-23.285	42.361	17.476	-24.885	9.327	7.657	-1.670	51.688	25.133	-26.555	47.064	20.435	-26.629	-74
5. Algemene dekkingsmiddelen		26.265	26.265		27.346	27.346		1.167	1.167		28.513	28.513		28.202	28.202	-311
Lokale heffingen	432	5.804	5.372	230	6.425	6.195	85		-85	315	6.425	6.110	328	6.788	6.460	350
Dividend	1	59	58	1	40	39				1	40	39	1	51	50	11
Financieringsfunctie	27	176	149	-91	106	197				-91	106	197	131	250	119	-78
Overige				75		-75				75		-75				75
6. Overhead	7.601	201	-7.400	7.532	151	-7.381	735	63	-672	8.267	214	-8.053	8.984	262	-8.722	-669
Vennootschapsbelasting																
Sub-totaal algemene dekking, overhead en Vpb	8.061	32.505	24.444	7.747	34.068	26.321	820	1.230	410	8.567	35.298	26.731	9.444	35.553	26.109	-622
Saldo van Baten en Lasten	44.850	46.009	1.159	50.108	51.544	1.436	10.147	8.887	-1.260	60.255	60.431	176	56.508	55.988	-520	-696
Toevoeging / onttrekking reserves:																
1. Samenlevend Hilvarenbeek	72	666	594	275	140	-135	-137	134	271	138	274	136	156	592	436	300
2. Belevend Hilvarenbeek	379	650	271	488	39	-449	1.430	483	-947	1.918	522	-1.396	1.508	611	-897	499
3. Ondernemend Hilvarenbeek		24	24				100	24	-76	100	24	-76	100	23	-77	-1
4. Dienstverlenend Hilvarenbeek		16	16											12	12	12
5. Algemene dekkingsmiddelen	870	880	10	892		-892	-892	962	1.854		962	962	211	962	751	-211
6. Overhead		222	222		40	40		158	158		198	198		718	718	520
Vennootschapsbelasting																
Sub-totaal mutaties reserves	1.321	2.458	1.137	1.655	219	-1.436	501	1.761	1.260	2.156	1.980	-176	1.975	2.918	943	1.119
Gerealiseerd resultaat	46.171	48.467	2.296	51.763	51.763		10.648	10.648		62.411	62.411		58.483	58.906	423	423
(+ = voordeel en - = nadeel)																

3.1.2 Jaarresultaat op hoofdlijnen

Recapitulatie programma's

In onderstaande tabel zijn de totalen van de verschillende programma's weergegeven.

	Rekening 2023	Prim begr 2024	Wijz op Begr 2024	Begr na Wijz 2024	Werkelijk 2024	Saldo
1. Samenlevend Hilvarenbeek	-14.551	-16.075	-1.720	-17.795	-16.987	808
2. Belevend Hilvarenbeek	-5.987	-7.236	-479	-7.715	-7.387	328
3. Ondernemend Hilvarenbeek	-228	-268	-94	-362	-334	28
4. Dienstverlenend Hilvarenbeek	-1.614	-1.890	-129	-2.019	-2.447	-428
5. Algemene dekkingsmiddelen	31.854	32.810	2.936	35.746	35.582	-164
6. Overhead	-7.178	-7.341	-514	-7.855	-8.004	-149
7. Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Totaal programma's	2.296	0	0	0	423	423

Tabel - Totaaloverzicht programma's (bedragen x € 1.000,-)

Financieel verwacht resultaat bij de begroting

Het vertrekpunt van boekjaar 2024 is de begroting met een verwacht positief resultaat van € 892.000. We hebben in de VJN+ en in de najaarsnota diverse wijzigingen binnen het (bestaand) beleid aan uw raad voorgelegd die per saldo hebben geleid tot aanpassingen van het verwachte begrotingsresultaat in de loop van het boekjaar. Hieronder ziet u een overzicht. Bij de najaarsnota verwachtten we een negatief resultaat van € 919.000. De tussentijdse resultaten verrekenen we altijd met onze algemene reserve waardoor de bijgestelde begroting 2024 op 'nul' sloot.

Primaire begroting 2024	892.000
<u>Mutatie najaarsnota 2023</u>	<u>-216.000</u>
Verwacht resultaat ná najaarsnota 2023	676.000
<u>Mutatie voorjaarsnota</u>	<u>-1.287.000</u>
Verwacht resultaat ná voorjaarsnota	-611.000
<u>Mutatie najaarsnota</u>	<u>-308.000</u>
Verwacht resultaat ná najaarsnota	-919.000
<u>Onttrekking aan algemene reserve</u>	<u>919.000</u>
Bijgesteld Begrotingssaldo 2024	0

Financieel resultaatrekening

De jaarrekening 2024 sluit met een voordelig saldo van € 423.000. We voorzagen bij de najaarsnota een negatief resultaat van € 919.000. Bij de besluitvorming over de najaarsnota heeft uw raad dit resultaat geautoriseerd en hebben wij dit verwerkt in onze begroting. Na de najaarsnota hebben zich nog een aantal afwijkingen voorgedaan. Welke afwijkingen dit in hoofdlijnen zijn leest u hieronder.

Vergelijking financieel resultaat begroting met jaarrekening

Als we kijken naar het verschil tussen de gewijzigde begroting en de rekening geeft dit het volgende beeld. Het saldo van baten en lasten wordt ook wel het exploitatieresultaat genoemd.

Bedragen x € 1.000	Rekening 2024		Gewijzigde Begroting 2024		Verschil	
Lasten	56.508	N	60.255	N	-3.747	V
Baten	55.988	V	60.431	V	4.443	N
Saldo van baten en lasten	-520	N	176	N	-696	N
Mutaties reserves	943	V	176	V	1.119	N
Gerealiseerd resultaat	423	V	0	V	423	V
(N = nadeel en V = Voordeel)						

Analyse op hoofdlijnen

Hieronder ziet u de belangrijkste afwijkingen van het gerealiseerde resultaat van € 423.000 tussen de gewijzigde begroting en de rekening 2024. Dit resultaat heeft grotendeels te maken met incidentele voordelen die we hieronder benoemen. We beperken ons tot de grootste netto afwijkingen. Verderop in dit hoofdstuk leest u meer in detail over de afwijkingen per programma.

Het structurele (S) of incidentele (I) karakter van de voordelen (V) of nadelen (N) hebben we per afwijking aangeduid.

<u>Korte omschrijving Bedragen x € 1.000,-</u>	<u>Bedrag</u>	<u>Voordeel /Nadeel</u>	
01. Budgetoverhevelingen	749	V	(I)
02. Jeugdzorg	-246	N	(I)
03. Lagere afschrijvingen	120	V	(I)
04. Elektra openbare verlichting	35	V	(I)
05. Onderhoud groen, bomen, bermen en sloten	-200	N	(I)
06. Hogere baten uit bouwleges	65	V	(I)
07. Bijdrage Omgevingsdienst	60	V	(I)
08. Algemene uitkering	100	V	(I)
09. Voorziening pensioenen wethouders	-416	N	(I)
10. Overige afwijkingen	156	V	
Totaal	423		

Toelichting op genoemde afwijkingen:

01. Budgetoverhevelingen van 2024 naar 2025

Budgetoverhevelingen zijn niet bestede middelen die via de balans (bestemmingsreserve) overgeheveld worden naar het volgende boekjaar. Het gaat om budgetten die in 2024 niet volledig zijn benut, maar waarbij de beschikbare middelen nog wel benodigd zijn om de resterende werkzaamheden in volgende jaren uit te voeren. In de volgende paragraaf worden de budgetoverhevelingen gespecificeerd en toegelicht. In het raadsvoorstel van deze jaarstukken stellen we bij de resultaatbestemming voor het nettobedrag van € 749.000 via de reserve budgetoverheveling over te hevelen naar 2024.

02. Jeugdzorg

De uitgaven aan jeugdzorg 2024 baseren we op de laatste prognose van de regio Hart van Brabant (december 2024). Dit betekent een nadeel ten opzichte van onze begroting van € 246.000. Hier van heeft € 108.000 betrekking op hogere kosten in 2024. Daarnaast is er een afrekening uit 2023 van € 99.000. De definitieve jaarrekening 2024 van de Regio HvB wordt in juli 2025 verwacht, dan wordt het definitieve jeugdhulpbudget 2024 pas vastgesteld.

03. Lagere afschrijvingen

Een aantal voorziene investeringen hebben nog niet (geheel) plaatsgevonden. Bijvoorbeeld de kredieten landbouwverkeer, Hoge Zij, Rijtseweg en grasbetontegels. Dit geldt ook voor bijvoorbeeld de luchtbehandelingskasten voor Hercules en de aanschaf van containers voor afvalinzameling. Daardoor is er nog geen sprake van kapitaallasten, terwijl die wel waren begroot.

04. Elektra openbare verlichting

Door de hoge energieprijzen was het budget voor energieverbruik openbare verlichting voor 2023 tussentijds naar boven bijgesteld. Ten opzichte van de bijgestelde raming blijken de kosten nu mee te vallen.

05. Onderhoud groen, bomen, bermen en sloten

Op het taakveld openbaar groen en spelen is in 2024 aanzienlijk meer werk verricht dan vooraf ingeschat. Voor de extra werkzaamheden als gevolg van de zomerstorm in juli en de bomeninventarisatie in het buitengebied is uw raad al eerder om extra budget gevraagd. Daarnaast zijn er nog een flink aantal extra werkzaamheden verricht of zijn we geconfronteerd met niet voorziene kosten die tot overschrijding van het budget hebben geleid. Voorbeelden daarvan zijn verhoogde kosten van onderhoud door de Diamantgroep, aanpak invasieve exoten en een groter aantal verzoeken voor (aanvullend) onderhoud vanuit de samenleving waaraan gevolg is gegeven. Maar ook zijn er extra werkzaamheden die mogelijk vaker terug gaan komen als gevolg van klimaatverandering (extra werk aan puin- en zandwegen na de extreem natte winter 23/24, afroven bermen i.v.m. afvoer hemelwater, meer en vaker duikers en sloten uitdiepen).

Voor het eerste onderdeel van deze overschrijding zijn intern nieuwe procesafspraken gemaakt zodat de raad eerder vooraf gekend wordt in budgetoverschrijdingen. Voor het tweede deel zijn voorstellen opgenomen bij de Voorjaarsnota 2025 om tegemoet te komen aan de verwachte structureel hogere beheerskosten als gevolg van klimaatverandering.

06. Hogere baten uit bouwleges

De Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging zijn per 1 januari 2024 in werking getreden. Voordat deze wetten in werking traden zijn er, net als overal in het land, nog snel aanvragen ingediend. Bij de najaarsnota hebben wij daar ook al melding van gemaakt. De laatste verleende vergunningen waren bij de indiening lang niet altijd compleet en is er met de initiatiefnemer vaak een langere tijd om gegeven om de aanvraag te completeren, waardoor besluitvorming dus later in het jaar pas heeft kunnen plaatsvinden. Deze inkomsten hebben een toch nog hoger positief effect hebben gehad op de inkomsten van de leges van € 65.000, meer als dat bij de najaarsnota was voorzien.

07. Bijdrage omgevingsdienst

De komst van de Omgevingswet begin 2024 heeft ertoe geleid dat er voor die tijd nog veel aanvragen waren ingediend die onder de Wabo nog moesten worden afgedaan en nog geen leges voor in rekening gebracht mochten worden. Tegelijkertijd zijn er minder nieuwe aanvragen voor milieubelastende activiteiten ingediend. Daarnaast heeft de OMWB minder tijd kunnen besteden aan andere werkzaamheden die wel in het oorspronkelijk werkplan waren opgenomen als gevolg van capaciteitsproblemen. Hierdoor zijn er aan de lastenkant minder kosten geweest (€ 95.000) en aan de inkomstenkant (€ 35.000).

08. Algemene uitkering

We ontvingen in 2024 zo'n € 28,4 miljoen aan inkomsten uit het gemeentefonds. Dit is zo'n € 100.000 meer dan geraamd. Met raadsinformatiebrief [2025-03](#) informeerden wij uw raad over de uitkomsten van de decembercirculaire. Deze uitkomsten konden we niet meer verwerken in de bijgestelde begroting en komen daardoor nu als voordeel in de jaarrekening tot uitdrukking.

Een deel van de effecten van de decembercirculaire heeft betrekking op activiteiten, waarvoor we geld ontvingen dat we niet meer konden besteden in 2024. We kondigden daarbij aan voor die activiteiten bij de jaarrekening een verzoek tot budgetoverheveling te doen. U vindt die verzoeken terug in hoofdstuk 3, onderdeel Budgetoverhevelingen.

09. Voorziening pensioenen wethouders

Starting in Voorziening Pensioenen wethouders als gevolg van een herberekening pensioenverplichtingen op basis van actuariële berekeningen d.d. 31-12-2024. De afgelopen jaren hadden we telkens voordelen (vrijval) door rentestijgingen, nu is er een rentedaling met als bijgevolg een nadeel.

10. Overige afwijkingen

Onder de overige afwijkingen vallen diverse kleinere voor- en nadelen. U leest hierover meer in paragraaf 3.1.4 van dit hoofdstuk waarin we de afwijkingen per thema toelichten.

3.1.3 Budgetoverhevelingen

In deze paragraaf gaan we in op de budgetoverhevelingen. Het gaat om budgetten die in 2024 niet volledig zijn benut, maar waarbij de beschikbare middelen nog wel benodigd zijn om de resterende werkzaamheden in volgende jaren uit te voeren. De niet bestede middelen hevelen we via de balans (bestemmingsreserve) over naar volgende jaren. Bij de uitvoering van de werkzaamheden in volgende jaren dekken we de uitgaven met een uitname uit de bestemmingsreserve. Wij hanteren de volgende richtlijnen voor de budgetoverhevelingen:

1. Het budget moet een incidenteel karakter hebben;
2. Het budget moet minimaal € 10.000 zijn;
3. Het verzoek tot overheveling moet goed gemotiveerd zijn.

Wij stellen de volgende budgetoverhevelingen voor:

	Omschrijving	Progr.	Voordeel
1.	Budget Spreiding asielzoekers	1	29.000
2.	Aanpak ontheemden en gemeentelijk vastgoed t.b.v. vluchtelingen	1	350.000
3.	Aanleg Biks outdoor sportpark	1	27.000
4.	Budget faciliteren Stichting Esbeek Sport	1	25.000
5.	Budget Register externe veiligheidsrisico	2	10.000
6.	Uitvoeringskosten LBV en LBV plus	2	78.000
7.	Project Hoge Zij	2	33.000
8.	Actualiseren Mobiliteitsbeleid	2	30.000
9.	Budget Gebiedsontwikkeling N269	2	50.000
10.	Project Hondenlosloopgebied	2	5.000
11.	Budget Groen beleids- en zandpadenplan	2	30.000
12.	Versterken van onze Visie op de GHO-samenwerking	4	23.000
13.	Opstellen gezamenlijke Visie op de samenwerking met omliggende regio's	4	10.000
14.	Vorbereidingskosten Audiovisuele middelen raadszaal en ontmoetingsruimte	6	19.000
15.	Project Maptionnaire	6	30.000
	<i>Niet uitgevoerde activiteiten</i>		749.000

Toelichting op de budgetoverhevelingen

Ad 1. Budget Spreiding asielzoekers

Zoals besloten in RIB2025-03 (Uitkomsten decembercirculaire 2024) wordt de in 2024 ontvangen € 29.000 voor het werk door de invoering van de Spreidingswet, overgeheveld naar 2025.

Ad 2. Aanpak ontheemden en gemeentelijk vastgoed t.b.v. vluchtelingen

Het programma structurele aanpak ontheemden loopt door in 2025. Een deel van het budget is voor de kosten voor locatieontwikkeling en deze worden pas gemaakt na besluitvorming en deze vindt pas in 2025 plaats. Vandaar dat een groot deel van dit bedrag overgeheveld wordt naar 2025

Ad 3. Aanleg Biks outdoor sportpark

Werkzaamheden van het multifunctioneel veldje zijn uitgesteld vanwege weersomstandigheden. (Normaliter zouden de werkzaamheden in december 2024 hebben plaatsgevonden). Hierdoor zijn we genoodzaakt dit bedrag over te hevelen zodat de betaling na levering kan plaatsvinden.

Ad 4. Budget faciliteren Stichting Esbeek Sport

Bij vaststelling van de voorjaarsnota 2024 is voor zowel 2024 als 2025 een budget van € 25.000,- beschikbaar gesteld om Stichting Esbeek Sport (SES) te faciliteren bij hun plannen voor vernieuwing van Sportpark Esbeek.

De ontwikkeling van sportpark Esbeek maakt deel uit van het addendum bij het collegeprogramma. Hierin staat dat we voor sportpark Esbeek onderzoeken of aankoop door de gemeente mogelijk is, en wat hiervan de positieve effecten zijn als onderdeel van het accommodatiebeleid. Het door uw raad beschikbare bedrag is naar verwachting toereikend voor de initiatieffase (oriëntatie) van de herontwikkeling van het sportpark.

In september 2024 is een oriënterend gesprek geweest met een delegatie van het Parochiebestuur. In 2025 wordt dit vervolgd met drie partijen: parochiebestuur, SES en gemeente.

Daadwerkelijke acties en/ of werkzaamheden hebben nog niet plaatsgevonden. Om die reden is het budget van 2024 nog niet besteed en willen we dit overhevelen naar 2025.

Ad 5. Budget Register externe veiligheidsrisico

Met RIB2025-03 informeerden wij u over de uitkomsten van de decembercirculaire 2024. Daarbij maakten we melding van het feit dat we in 2024 via de decembercirculaire gemeentefonds nog een bedrag ontvingen ter dekking van de kosten die voortkomen uit het vullen van het Register externe veiligheidsrisico. Dit is een dataverzameling met informatie over kwetsbare gebouwen en locaties. We meldden daarbij dat we het bedrag over zullen hevelen naar 2025, omdat we het geld te laat ontvingen om nog in 2024 uit te kunnen geven.

Ad 6. Uitvoeringskosten LBV en LBV plus

Met RIB2025-03 informeerden wij u over de uitkomsten van de decembercirculaire 2024. Daarbij maakten we melding van het feit dat we in 2024 via de decembercirculaire gemeentefonds nog een bedrag ontvingen ter dekking van de kosten die voortkomen in de uitvoering van de Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderijlocaties. We meldden daarbij dat we het bedrag over zullen hevelen naar 2025, omdat we het geld te laat ontvingen om nog in 2024 uit te kunnen geven.

Ad 7. Project Hoge Zij

Restant budget is aangewend voor het inhuren van een landschapsarchitect voor het opstellen van een schetsontwerp voor een definitieve, autovrije Hoge Zij. Daarnaast is het budget noodzakelijk voor de voorbereidingskosten voor het komende ontwerp. Dit ontwerp sluit aan op het ontwerp Vrijthof-Noord en vormt het uitgangspunt voor de komende omgevingsdialoog.

Ad 8. Actualiseren Mobiliteitsbeleid

Het mobiliteitsplan is een lopend project dat we naar verwachting in juni 2025 laten vaststellen door de gemeenteraad en het volledige project in het najaar van 2025 definitief afronden.

Ad 9. Budget Gebiedsontwikkeling N269

In 2024 hebben we de gebiedsontwikkeling N269 in eerste instantie vanuit het landbouwverkeer benaderd. In afwachting van het resultaat hiervan bepalen we in 2025 de koers van deze volledige opgaven. Dit naar aanleiding van de intentieovereenkomst die tussen de gemeente en provincie is afgesloten.

Ad 10. Project Hondenlosloopgebied

Uitwerking van de motie vergt nog meer tijd vanwege uitkomst uitgezette vragenlijst aan de Hilvarenbeekse gemeenschap in 2024. Om aan de behoeften die naar voren kwamen in de vragenlijst te voldoen, is meer ruimte genomen om de motie verder uit te werken in 2025.

Ad 11. Budget Groen beleids- en zandpadenplan

In 2024 hebben we dit project voorbereid. In 2025 starten we met het project.

Ad 12. Versterken van onze visie op de GHO-samenwerking

In 2023 ronde we de verkenning af m.b.t. de GHO samenwerking. Hiervoor hielden we in september 2024 een radenavond om de opbrengst tot dusver te delen. Het resterende budget uit 2024 benutten we om het de (verander) strategie GHO vast te leggen en een implementatieplan aan te koppelen. We starten vanaf Q2 2025 met implementatie daarvan welke een plek krijgt in onze reguliere werkzaamheden.

Ad 13. Opstellen gezamenlijke visie op de samenwerking met omliggende regio's

We stelden in 2023 samen met de raad herziene bestuurlijke uitgangspunten op. In 2024 waren we voornemens deze te implementeren, dit is nog onvoldoende gestart. Het budget t.b.v. implementatie benutten we in 2025 t.b.v. implementeren van deze uitgangspunten, vullen van de samenwerkingsagenda en verstevigen we de GHO-samenwerking. Met andere, vergelijkbare buurgemeenten zetten we in op thema's als recreatie, leisure en transitie landelijk gebied. ([zie ook addendum op collegeprogramma](#))

Ad 14. Voorbereidingskosten Audiovisuele middelen raadszaal en ontmoetingsruimte

In 2024 zijn we gestart met de voorbereidingsfase van het project Vervanging AV-middelen. Dit betreft een meerjarenproject waarbij we in 2025 de aanschaf en implementatie zullen realiseren, met de mogelijkheid dat we in 2026 nog moeten finetunen. Voor deze activiteiten hebben we deskundige ondersteuning. Ook in 2025 blijven we werken aan de voorbereiding, evenals aan de implementatie en adoptie, waarvoor externe ondersteuning nodig is. Voor deze activiteiten is overheveling van het budget noodzakelijk.

Ad 15. Project Maptionnaire

In 2024 ontbrak het aan de capaciteit om een eigen participatiesoftware te onderzoeken en aan te schaffen. Het staat gepland voor 2025.

3.1.4 Toelichting afwijkingen per programma en thema

Aan het begin van het hoofdstuk hebben we het financiële resultaat op hoofdlijnen geanalyseerd. We doen dit nu op programma niveau per thema met de significante afwijkingen. In de tabellen zijn de cijfers opgenomen per € 1.000. Bij de toelichting op de afwijking geldt het volgende: L = Lasten, B = Baten, V = Voordeel, N = Nadeel.

Toelichting programma 1 Samenlevend – thema 1.1 Zorg, jeugd en participatie

Begroting 2024		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		Totaal
Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
-19.768	6.722	-20.933	8.556	-1.265	1.833	568

Toelichting op de afwijking Rekening versus Begroting na wijziging	L/B	€	V/ N
<i>Personeel</i> Saldo personeel gerelateerde budgetten (met name loonkosten en inhuur). Dit effect is verrekend met de Reserve Personeel en komt tot uitdrukking bij programma 5.	L	39	V
<i>Budgetoverhevelingen</i> Achterblijvende uitgaven en inkomsten, waarvoor een budgetoverheveling is opgenomen. De inhoudelijke toelichting staat in hoofdstuk 'Budgetoverhevelingen'.	L	479	V
<i>Opvanglocatie Den Elshorst</i> De opvangkosten voor Den Elshorst waren 1.610 hoger dan begroot. Zodat de lasten veel hoger zijn. Daar staat tegenover dat de kosten gedeclareerd worden bij het COA, zodat het uiteindelijke effect neutraal is.	L B	1.610 1.610	N V
<i>Regionale Jeugdzorg</i> De uitgaven aan regionale jeugdzorg 2024 baseren we op de laatste prognose van de regio Hart van Brabant (december 2024). Dit betekent een nadeel ten opzichte van onze begroting van € 246.000. Hiervan heeft €108.000 betrekking op hogere kosten in 2024. Daarnaast is er een afrekening uit 2023 van € 99.000. De definitieve jaarrekening 2024 van de Regio HvB wordt in juli 2025 verwacht, dan wordt het definitieve jeugdhulpbudget 2024 pas vastgesteld.	L	246	N
<i>Regiovervoer</i> Ten opzichte van de incidenteel bijgestelde raming vallen de kosten lager uit.	L	50	V
<i>Buig</i> In de Najaarsnota werd een bijstelling gepresenteerd. Doordat alsnog een aanvullende uitkering van het Rijk is ontvangen is er een voordeel van € 171.000	L B	-46 125	N V
<i>Lokale Jeugdzorg</i> Een aantal regelingen is voorzichtigheidshalve hoger ingeschat dan de werkelijke kosten.	L	64	V
<i>Schuldhelpverlening</i> De vraag naar hulp bij schuldhelpverlening is grillig. Inmiddels is er een stijgende lijn, maar voor 2024 was er meer begroot dan uitgegeven.	L	39	V
<i>Kapitaallasten Hercules</i> Doordat de geplande investeringen zijn uitgesteld, vallen de kapitaallasten lager uit dan begroot.	L	27	V
Overige verschillen per saldo	L/B	37	V
Totaal verschillen lasten, baten en reserves		568	V

Toelichting programma 1 Samenlevend – thema 1.2 Sport en Cultuur

Begroting 2024		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		Totaal
Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
-3.273	614	-3.161	634	112	19	131

Toelichting op de afwijking Rekening versus Begroting na wijziging	L/B	€	V/N
<i>Personeel</i>	L	42	V
Saldo personeelsgerelateerde budgetten (met name loonkosten en inhuur). Dit effect is verrekend met de Reserve Personeel en komt tot uitdrukking bij programma 5.			
<i>Budgetoverhevelingen</i>	L	52	V
Achterblijvende uitgaven en inkomsten, waarvoor een budgetoverheveling is opgenomen. De inhoudelijke toelichting staat in hoofdstuk 'Budgetoverhevelingen'.			
<i>Lager rente-aandeel als onderdeel van de kapitaallasten</i>	L	47	V
In de begroting rekenden we met een rente van 1% over de boekwaarden per 1 januari 2024. In werkelijkheid rekenden we een 0,5% aan de taakvelden toe.			
Overige kleine verschillen per saldo	L/B	-10	N
Totaal verschillen lasten, baten en reserves		131	V

Toelichting programma 1 Samenlevend – thema 1.3 Onderwijs

Begroting 2024		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		Totaal
Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
-1.810	500	-1.733	516	78	16	94

Toelichting op de afwijking Rekening versus Begroting na wijziging 2023	L/B	€	V/N
<i>Personeel</i>	L	-15	N
Saldo personeelsgerelateerde budgetten (met name loonkosten en inhuur). Dit effect is verrekend met de Reserve Personeel en komt tot uitdrukking bij programma 5.			
<i>Leerlingenvervoer</i>	L	35	V
Ten opzicht van de bijgestelde raming vallen de uiteindelijke kosten mee.			
<i>Onderwijsachterstandenbeleid</i>	L	28	V
Voor de uitgaven in 2024 zijn zoveel mogelijk de rijksmiddelen benut waardoor niet alle gemeentelijke middelen zijn benut.			
<i>Lager rente-aandeel als onderdeel van de kapitaallasten</i>	L	25	V
In de begroting rekenden we met een rente van 1% over de boekwaarden per 1 januari 2024. In werkelijkheid rekenden we een 0,5% aan de taakvelden toe.			
Overige kleine verschillen per saldo	L/B	21	V
Totaal verschillen lasten, baten en reserves		94	V

Toelichting programma 1 Samenlevend – thema 1.4 Gezondheidszorg

Begroting 2024		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		Totaal
Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
-929	149	-933	169	-4	20	16

Toelichting op de afwijking Rekening versus Begroting na wijziging	L/B	€	V/N
Overige kleine verschillen per saldo	L/V	16	V
Totaal verschillen lasten, baten en reserves		16	V

Toelichting programma 2 Belevend – Thema 2.1 Ruimtelijke ordening en Volkshuisvesting

Begroting 2024		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		Totaal
Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
-13.737	12.324	-7.342	6.006	6.394	-6.318	76

Toelichting op de afwijking Rekening versus Begroting na wijziging	L/B	€	V/N
<i>Personeel</i> Saldo personeelsgerelateerde budgetten (met name loonkosten en inhuur), exclusief grondexploitaties. Het saldo is verrekend met de Reserve Personeel en komt tot uitdrukking bij programma 5. Ook 23K extra uit reserve bo flexwonen, 6830225 en Omgevingswet 22K 6830007 waardoor netto = 28K	L	-7	N
<i>Hogere baten uit bouwleges / Individuele verzoeken</i> De Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging zijn per 1 januari 2024 in werking getreden. Voordat deze wetten in werking traden zijn er, net als overal in het land, nog snel aanvragen ingediend. Bij de najaarsnota hebben wij daar ook al melding van gemaakt. De laatste verleende vergunningen waren bij de indiening lang niet altijd compleet en is er met de initiatiefnemer vaak een langere tijd om gegeven om de aanvraag te completeren, waardoor besluitvorming dus later in het jaar pas heeft kunnen plaatsvinden. Deze inkomsten hebben een toch nog hoger positief effect hebben gehad op de inkomsten van de leges van 65 k, meer als dat bij de najaarsnota was voorzien.	B	65	V
<i>Grondexploitaties</i> In dit programma verantwoorden we ook de lasten en baten van de grondexploitaties alsmede de mutaties op de reserve grondexploitatie. Zowel in de begroting als jaarrekening heeft dit geen invloed op het saldo van de algemene dienst. Wel wijken een aantal lasten en baten in werkelijkheid af ten opzichte van de ramingen. Tot en met 2023 stelden we de ramingen voor de grondexploitaties (grexen) twee keer per jaar bij. Bij de voorjaarsnota en met de uitkomsten van de grondnota die de gemeenteraad in het najaar vaststelde. Vanaf 2024 is er geen sprake meer van een grondnota die de gemeenteraad vaststelt in het najaar. In de raming bij de voorjaarsnota gingen we nog uit van een aanzienlijk bedrag aan grondverkoop bij een tweetal grexen. In werkelijkheid vinden de grondopbrengsten in 2025 plaats. Dit is door de keuze om geen grondnota meer vast te stellen, dus ook niet meer in de bijgestelde begroting 2024 verwerkt. Dit verklaart ook het grote verschil tussen de geraamde baten en lasten binnen dit programma.	L/B	0	V/N
<i>Overige kleine verschillen per saldo</i>	L/B	18	V
Totaal verschillen lasten, baten en reserves		76	V

Toelichting programma 2 Belevend – Thema 2.2 Verkeer en Vervoer

Begroting 2024		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		Totaal
Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
-2.132	145	-1.970	186	161	41	202

Toelichting op de afwijking Rekening versus Begroting na wijziging	L/B	€	V/N
<i>Personeel</i> Saldo personeelsgerelateerde budgetten (met name loonkosten en inhuur). Dit effect is verrekend met de Reserve Personeel en komt tot uitdrukking bij programma 5.	L	34	V
<i>Budgetoverhevelingen</i> Achterblijvende uitgaven, waarvoor een budgetoverheveling is opgenomen. De inhoudelijke toelichting staat in hoofdstuk 'Budgetoverhevelingen'.	L	113	V
<i>Kapitaallasten o.a. kredieten landbouwverkeer en overige kredieten wegen</i> Een aantal voorziene investeringen hebben nog niet (geheel) plaatsgevonden. Daardoor is er ook nog geen sprake van kapitaallasten, terwijl die wel waren begroot. Zie voor een specificatie van de kredieten bijlage 5.	L	62	V
<i>Overige kleine verschillen per saldo</i>	L/B	-7	N
Totaal verschillen lasten, baten en reserves		202	V

Toelichting programma 2 Belevend – Thema 2.3 Openbare Ruimte

Begroting 2024		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		Totaal
Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
-2.271	163	-2.384	123	-113	-41	-154

Toelichting op de afwijking Rekening versus Begroting na wijziging	L/B	€	V/N
<i>Personeel</i> Saldo personeelsgerelateerde budgetten (met name loonkosten en inhuur). Dit effect is verrekend met de Reserve Personeel en komt tot uitdrukking bij programma 5.	L	6	V
<i>Budgetoverhevelingen</i> Achterblijvende uitgaven, waarvoor een budgetoverheveling is opgenomen. De inhoudelijke toelichting staat in hoofdstuk 'Budgetoverhevelingen'.	L	35	V
<i>Elektra openbare verlichting</i> Door de hoge energieprijzen was het budget voor energieverbruik openbare verlichting voor 2023 tussentijds naar boven bijgesteld. Ten opzichte van de bijgestelde raming blijken de kosten nu mee te vallen.	L	35	V
<i>Groenonderhoud / Onderhoud bomen / Bermen en Sloten maaien</i> In paragraaf Kapitaalgoederen lichten we de overschrijding op deze posten toe.	L	-200	N
<i>Overige kleine verschillen per saldo</i> Hierbij valt onder andere te denken aan lagere kapitaallasten dan geraamd door latere afronding investeringen en minder klein onderhoud openbare verlichting dan geraamd.	L/B	-24	N
Totaal verschillen lasten, baten en reserves		-154	N

Toelichting programma 2 Belevend – Thema 2.4 Milieu

Begroting 2024		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		Totaal
Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
-4.665	4.444	-4.597	4.519	69	74	143

Toelichting op de afwijking Rekening versus Begroting na wijziging 2024	L/B	€	V/N
<i>Personeel</i> Saldo personeelsgerelateerde budgetten (met name loonkosten en inhuur). Dit effect is verrekend met de Reserve Personeel en komt tot uitdrukking bij programma 5.	L	9	V
<i>Bijdrage Omgevingsdienst</i> De komst van de Omgevingswet begin 2024 heeft ertoe geleid dat er voor die tijd nog veel aanvragen waren ingediend die onder de Wabo nog moesten worden afgedaan en nog geen leges voor in rekening gebracht mochten worden. Tegelijkertijd zijn er minder nieuwe aanvragen voor milieubelastende activiteiten ingediend. Daarnaast heeft de OMWB minder tijd kunnen besteden aan andere werkzaamheden die wel in het oorspronkelijk werkplan waren opgenomen als gevolg van capaciteitsproblemen. Hierdoor zijn er aan de lastenkant minder kosten geweest (95K) en aan de inkomstenkant (32K).	L	60	V
<i>Effect lagere loonkosten riolering/afval en hogere toerekening fictieve BTW</i> Door per saldo lagere loonkosten riolering/afval, is er ook een kleiner aandeel overhead van € 59.000 toe te rekenen aan die kostendekkende producten dan geraamd. Die overhead vormt dan een last voor de algemene dienst. Daar staat tegenover dat we meer fictieve BTW konden toerekenen aan afval en riolering dan geraamd. Dat vormt weer een voordeel voor de algemene dienst. De inhoudelijke toelichting vind u terug in de paragraaf Lokale heffingen.	L	60	V
<i>Overige kleine verschillen per saldo.</i>	L/B	14	V
Totaal verschillen lasten, baten en reserves		143	V

Toelichting programma 2 Belevend – Thema 2.5 Buitengebied

Begroting 2024		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		Totaal
Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
-330	246	-352	246	-22	0	-22

Toelichting op de afwijking Rekening versus Begroting na wijziging	L/B	€	V/N
<i>Overige kleine verschillen per saldo</i> Onder andere het budget voor ongediëtebestrijding is overschreden.	L/B	-22	N
Totaal verschillen lasten, baten en reserves		-22	N

Toelichting programma 2 Belevend – Thema 2.6 Openbare orde en Veiligheid

Begroting 2024		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		Totaal
Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
-2.007	104	-1.971	150	36	46	82

Toelichting op de afwijking Rekening versus Begroting na wijziging	L/B	€	V/N
<i>Personeel</i> Saldo personeels gerelateerde budgetten (met name loonkosten en inhuur). Dit effect is verrekend met de Reserve Personeel en komt tot uitdrukking bij programma 5	L	36	V
<i>Kapitaallasten</i> Een aantal investeringen binnen dit programma (onder andere aanleg blusvoorzieningen) vinden later plaats dan eerder voorzien. Vandaar dat ook de kapitaallasten pas na 2024 starten, terwijl we die wel hadden geraamd in 2024.	L	15	V
<i>Overige kleine verschillen per saldo</i> Hiervan maken een tweetal dwangsommen onderdeel uit.	L/B	31	V
Totaal verschillen lasten, baten en reserves		82	V

Programma 3 Ondernemend – Thema 3.1 Lokale economie (inclusief thema 3.2)

Begroting 2024		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		Totaal
Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
-523	161	-479	146	44	-16	28

Toelichting op de afwijking Rekening versus Begroting na wijziging	L/B	€	V/N
<i>Personeel</i> Saldo personeels gerelateerde budgetten (met name loonkosten en inhuur). Dit effect is verrekend met de Reserve Personeel en komt tot uitdrukking bij programma 5	L	30	V
<i>Overige kleine verschillen per saldo</i>	L/B	-2	N
Totaal verschillen lasten, baten en reserves		28	V

Toelichting programma 4 Dienstverlenend – Thema 4.1 Dienstverlening

Begroting 2024		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		Totaal
Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
-628	347	-664	365	-36	18	-17

<i>Personeel</i> Saldo personeelsgerelateerde budgetten (met name loonkosten). Dit effect is verrekend met de Reserve Personeel en komt tot uitdrukking bij programma 5.	L	1	V
<i>Automatisering</i> Hoewel de kosten voor automatisering in evenwicht zijn, laten de programma's Dienstverlening en Overhead een mismatch in de verdeling van het totaal budget zien.	L	-28	N
<i>Leges Burgerzaken</i> Er is een positief saldo op de verschillende legesinkomsten van Burgerzaken.	L	15	V
Overige verschillen	L/B	-5	N
Totaal verschillen lasten, baten en reserves		-17	N

Toelichting programma 4 Dienstverlenend – Thema 4.2 Bestuur en bestuurlijke samenwerking

Begroting 2024		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		Totaal
Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
-1.770	32	-2.207	59	-438	27	-411

Toelichting op de afwijking Rekening versus Begroting na wijziging 2023	L/B	€	V/N
<i>Personeel</i> Saldo personeelsgerelateerde budgetten (met name loonkosten). Dit effect is verrekend met de Reserve Personeel en komt tot uitdrukking bij programma 5.	L	-13	N
<i>Budgetoverhevelingen</i> Achterblijvende uitgaven, waarvoor een budgetoverheveling is opgenomen. De inhoudelijke toelichting staat in hoofdstuk 'Budgetoverhevelingen'.	L	33	V
<i>Voorziening pensioenen Wethouders</i> Storting in Voorziening Pensioenen als gevolg van herberekening pensioenverplichtingen o.b.v. actuariële berekeningen d.d. 31-12-2024. De afgelopen jaren hadden we telkens voordelen (vrijval) door rentestijging, nu is er een rentedaling en dus een nadeel.	L	-416	N
Overige verschillen	L/B	-15	N
Totaal verschillen lasten, baten en reserves		-411	N

Toelichting hoofdstuk 5 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Begroting 2024		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		Totaal
Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
-300	36.046	-671	36.432	-372	207	-165

Toelichting op de afwijking Rekening versus Begroting na wijziging 2023	L/B	€	V/N
<i>Personeel</i> Saldo personeelsgerelateerde budgetten (met name loonkosten). Dit effect is verrekend met de Reserve Personeel en komt tot uitdrukking bij programma 5.	L	89	V
<i>Algemene uitkering</i> De inhoudelijke toelichting leest u in hoofdstuk 5 bij het onderdeel Algemene uitkering.	B	100	V
<i>Reserve personeel</i> Op de reserve personeel worden overschotten en tekorten op de personele budgetten verrekend. Er is naar aanleiding daarvan € 211.000 in de reserve gestort. Binnen dit programma komt het overschot van de incidentele uitgaven als nadeel tot uitdrukking. Het voordeel op de uitgaven zelf komen bij de andere programma's tot uitdrukking. Het betreft een saldo van afwijkingen op loonkosten, inhuurkosten en detacheringslasten en-baten in GH0 verband.	L/B	-211	N
<i>Renteresultaat</i> De inhoudelijke toelichting leest u in hoofdstuk 5 bij het onderdeel renteresultaat. De gespecificeerde opbouw van de rentecomponenten vindt u terug in de Financieringsparagraaf.	L/B	-84	N
<i>Opbrengsten OZB, toeristenbelasting, forensenbelasting en gemakkelijkhedenretributie</i> De toelichting en opbouw van het (voordelig) saldo van voor- en nadelen is opgenomen in de paragraaf lokale heffingen.	B	-56	N
<i>Overige verschillen per saldo</i>	L/B	-3	N
Totaal verschillen lasten, baten en reserves		-165	N

Toelichting hoofdstuk 6 Overhead en VPB

Begroting 2024		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		Totaal
Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
-8.267	412	-8.984	981	-717	569	-148

	L/B	€	V/N
<i>Budgetoverhevelingen</i> Achterblijvende uitgaven, waarvoor een budgetoverheveling is opgenomen	L	49	V
<i>Personeel</i> Saldo personeelsgerelateerde budgetten (met name loonkosten). Jaarlijks wordt de voorziening spaarverlof geactualiseerd om toereikend te zijn voor de totale waarde van het spaarverlof. In 2024 betekent dit een storting in deze voorziening. Ook dit zijn personele lasten. Deze effecten zijn verrekend met de Reserve Personeel en komt tot uitdrukking bij programma 5.	L/B L	-37 -27	N N
<i>Automatisering</i> Hoewel de kosten voor automatisering in evenwicht zijn, laten de programma's Dienstverlening en Overhead een mismatch in de verdeling van het totaal budget zien.	L	30	V
<i>Studiekosten</i> Na enkele jaren waarin we minder kosten maakten voor opleidingen en scholing, is er dit jaar een inhaalslag geweest met als gevolg een overschrijding van het budget.	L	-43	N

<i>Starting Voorziening voormalig personeel/onttrekking Reserve Personeel</i> Deze voorziening is ter dekking van verplichtingen aan voormalig personeel. Het betreft zowel verplichtingen die ontstaan door specifieke afspraken met medewerkers bij de uitdiensttreding (vaststellingsovereenkomsten en regelingen voor vervroegde uittreding) als ook door het wettelijk recht op een uitkering verstrekt door het UWV en in rekening gebracht bij de gemeente. Deze onttrekking wordt gedekt door een onttrekking aan de Reserve Personeel in programma 5.	L	-490	N
	B	490	V
<i>Toerekening overhead aan projecten</i> Er is dit jaar minder overhead vanuit de algemene dienst toegerekend aan projecten. De inzet waarover overhead berekend mag worden, was lager dan begroot bij de wegenrehabilitatie-projecten. Daarnaast is door langdurige uitval van een projectleider, de mogelijkheid om overhead toe te rekenen ook lager geweest. De toerekening vindt alleen plaats over de werkelijk gemaakte uren.	L	-83	N
<i>Buitendienst en tractie</i> De algemene kosten van de Buitendienst (zoals verzekeringen, brandstof, reparaties etc.) worden begroot in programma Overhead en vervolgens doorverdeeld naar de programma's waarvoor zij werk verzetten. Er vind daarop geen nacalculatie plaats. Doordat deze kosten in 2024 hoger waren dan begroot, is er een nadeel blijven staan binnen Overhead. De hogere kosten hebben met name betrekking gehad op aanschaf en onderhoud materieel.	L	-49	N
Saldo overige verschillen	L/B	12	V
Totaal verschillen lasten, baten en reserves		-148	N

3.1.5 Incidentele baten en lasten

De BBV verplicht een overzicht van deze incidentele baten en lasten. Het overzicht van de incidentele baten en lasten is per programma opgenomen in bijlage 2 'overzicht incidentele baten en lasten'. We beperken ons hier enkel tot het saldo van de incidentele en structurele baten en lasten. Voor het begrote saldo totale baten en lasten gaan we uit van het begrote jaarresultaat wat uiteindelijk in de algemene reserve gestort is.

Structurele en incidentele baten en lasten 2024 (x€1.000)	Begroot	Realisatie	Afwijking
Saldo totale baten en lasten	0	+423	+423
Saldo incidentele baten en lasten, exclusief resultaatboeking	-103	-55	+48
Bijdrage algemene reserve, resultaatboeking ttv najaarsnota 2024	919	919	0
Saldo structurele baten en lasten	-816	-441	+375

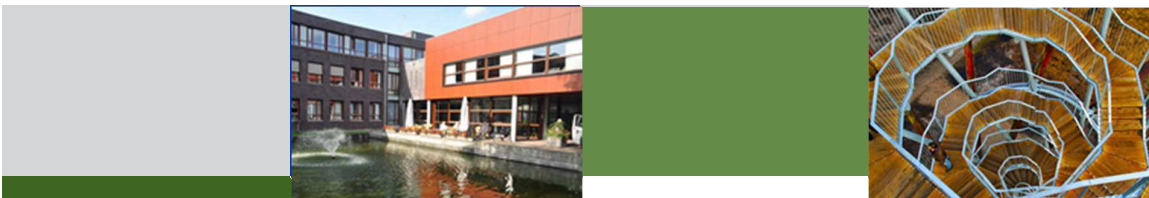
3.1.6 Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Op grond van artikel 28 lid 2 BBV het overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Structurele toevoegingen reserves	2024
Niet van toepassing	0

Structurele onttrekkingen reserves	2024
Aanwending reserve 'Dekking kapitaallasten'	179

Bedragen x € 1.000

3.2 Overzicht balans met toelichting

In dit hoofdstuk behandelen we de balans en geven we hier een toelichting op. Volgens, in overeenstemming met de voorschriften, is de afdeling Biest opgenomen in de gemeenterekening. De balans van afdeling Biest is daarnaast ook afzonderlijk toegevoegd. De artikelen 59 tot en met 66 van de nieuwe BBV-voorschriften geven richtlijnen voor het soort informatie tenminste moet worden verstrekt.

3.2.1 Balans per 31 december 2024

Activa (x € 1)	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Vaste activa		
<i>Immateriële vaste activa</i>		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	1.578.591	1.452.634
Bijdragen aan activa van derden	836.462	871.643
	2.415.053	2.324.277
<i>Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven</i>		
Gronden en terreinen	73.501	82.570
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	14.437.202	14.487.418
Machines, apparaten en installaties	1.285	3.856
Overig	320.897	84.649
	14.832.885	14.658.493
<i>Materiële vaste activa met economisch nut</i>		
Gronden en terreinen	4.127.416	2.001.398
Bedrijfsgebouwen	15.511.571	15.739.708
Vervoermiddelen	141.258	193.520
Machines, apparaten en installaties	2.123.444	2.317.648
Overig	475.375	597.063
	22.379.064	20.849.337
<i>Materiële vaste activa met maatschappelijk nut</i>		
Gronden en terreinen	28.910	28.910
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.389.912	2.657.189
Machines, apparaten en installaties	964.613	972.455
Overig	0	0
	4.383.435	3.658.554
<i>Financiële vaste activa</i>		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	194.250	194.250
Leningen aan woningbouwcorporaties	1.057.335	1.195.476
Overige langlopende leningen	3.344.659	2.179.351
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	376.788	376.788
	4.973.032	3.945.865
Totaal vaste activa	48.983.469	45.436.526

Activa (x € 1)	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Vlottende activa		
Voorraden onderhanden werk (incl. bouwgrond in exploitatie)	3.849.346	2.936.937
<i>Voorraden</i>	3.849.346	2.936.937
Vorderingen op openbare lichamen	4.103.171	2.794.145
Rekening courant verhouding niet-financiële instellingen	1.264.191	780.645
Overige vorderingen	1.787.771	1.978.493
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	0	5.623.479
<i>Uitzettingen met een rente typische looptijd < 1 jaar</i>	7.155.133	11.176.762
Liquide middelen – kas	1.837	5.197
Liquide middelen – bank	481.835	1.508.228
<i>Liquide middelen</i>	483.672	1.513.425
Overlopende activa - nog te ontv. voorschotbedragen van het Rijk	877.163	72.897
Overlopende activa - nog te ontv. voorschotbedragen overige Overheid	20.095	0
Overlopende activa – overige	2.131.812	2.230.512
<i>Overlopende activa</i>	3.029.070	2.303.409
Totaal vlottende activa	14.517.221	17.930.532
Totaal generaal activa	63.500.690	63.367.057
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de Vpb 1969	1.082.214	1.070.378

Passiva (x € 1)	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>		
Algemene reserve	6.416.285	5.744.058
Bestemmingsreserves	8.871.844	8.190.926
	15.288.129	13.934.984
Gerealiseerd resultaat	423.400	2.296.496
	15.711.529	16.231.480
<i>Vreemd vermogen op lange termijn</i>		
Voorzieningen	11.392.652	11.292.962
Vaste schulden met een rente typische looptijd > 1 jaar	26.732.555	27.920.180
Waarborgsommen	137.827	135.196
	38.263.034	39.348.338
Totaal vaste passiva	53.974.563	55.579.819
Vlottende passiva		
Banksaldi	2.449.325	1.052.560
Overige vlottende schulden	3.801.911	4.044.971
Overlopende passiva – vooruit ontv. bijdragen van het Rijk	2.098.887	1.530.255
Overlopende passiva – vooruit ontv. bijdragen overige overheid	54.234	45.847
Overlopende passiva – overige	1.121.771	1.113.605
<i>Overlopende passiva</i>	3.274.891	2.689.706
Totaal vlottende passiva	9.526.127	7.787.239
Totaal generaal passiva	63.500.690	63.367.057
Gewaarborgde geldleningen	24.029.000	21.392.000

3.2.2 Toelichting immateriële vaste activa

Binnen het projectbudget IMVA Locatie voormalige basisschool De Wingerd hebben we een bijdrage van de provincie ontvangen voor het project 'De Wingerd' in het kader van de Bijdrageregeling stimulering – versnelling van de voorfase van - woningbouw Noord-Brabant.

Binnen de balanscategorie Immateriële vaste activa zijn er onderzoekskosten gemaakt in het kader van diverse projecten.

Op het projectbudget IMVA project Haghorst worden geen uitgaven meer gedaan. De overboeking naar de Grondexploitatie Hart van Haghorst is verwerkt en in 2025 zal dit krediet verder administratief worden afgesloten (desinvestering € 29.974).

Het projectbudget IMVA Mierbeek-Noord is conform eerdere besluitvorming in de Voorjaarsnota 2024 afgesloten en overgeboekt naar de exploitatie (desinvestering € 204.339).

In onderstaand overzicht staan de belangrijkste netto-investeringen in deze categorie aangegeven:

Omschrijving activum	Netto investering
Kosten onderzoek en ontwikkeling	
IMVA Locatie voormalig basisschool De Wingerd	51.100
IMVA Ontwikkeling Vroonacker 4	213.799
IMVA Ontwikkeling Slibbroek	102.500
IMVA de Leeuwerik IV	54.858

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende 2024:

immateriële vaste activa	BW 01-01-24	Des-investering	Investering	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Afwaard.	BW 31-12-24
Kosten onderzoek en ontwikkeling	1.452.634	234.313	422.256	0	61.987	0	1.578.591
Bijdragen aan activa van derden	871.642	0	0	35.181	0	0	836.462
Totaal	2.324.277	234.313	422.256	35.181	61.987	0	2.415.053

1.2.3 Toelichting Investeringsen waarvoor een heffing kan worden geheven

De investeringen voor de exploitaties Rioolheffing en Afvalstoffenverwerking worden in de balans opgenomen onder de categorie 'Investeringsen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven'.

Op het krediet *Rijtseweg Diessen vervangen riolering* hebben we een bijdrage ontvangen van de gemeente Tilburg. Het betreft een bijdrage voor de uitvoeringsmaatregelen inzake klimaatadaptie. Deze uitvoeringsmaatregelen zijn voor 65% uitgevoerd in 2024.

In onderstaand overzicht staan de belangrijkste netto-investeringen in deze categorie aangegeven:

Omschrijving activum	Netto investering
Investerings met een ec nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	
Grond- en weg- en waterbouwkundige werken	
Rijtseweg Diessen vervangen riolering 2022-2025	382.934
Elsakkerstraat vervangen riolering 2023-2027	21.334
Overig	
Aanschaf afvalcontainers restafval	141.973
Aanschaf afvalcontainers GFT afval	70.000
Aanschaf GFE (kleine verzamelcontainers) Cocons	38.679

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de investeringen waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven gedurende 2024:

	BW 01-01-24	Des- investering	Investering	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Afwaard.	BW 31-12-24
Gronden en terreinen	82.570	0	0	9.069	0	0	73.501
Grond-, weg- en waterb. werken	14.487.418	0	408.747	378.384	80.579	0	14.437.202
Machines, apparaten en installaties	3.856	0	0	2.570	0	0	1.285
Overig	84.649	0	250.653	14.404	0	0	320.897
Totaal	14.658.493	0	659.399	404.428	80.579	0	14.832.885

3.2.4 Toelichting materiële vaste activa

De materiële vaste activa splitsen we uit in materiële vaste activa met een economisch nut en met een maatschappelijk nut.

Materiële vaste activa met een economisch nut.

De Erfpacht natuurcompensatie Beekse Bergen is gewaardeerd tegen € 1,- en opgenomen onder de categorie *Grond en terreinen*.

In 2024 is er de strategische aankoop geweest van een perceel landbouwgrond gelegen aan de Bosscheweg te Biest-Houtakker.

De percelen benodigd voor het project Hart van Haghorst zijn in 2024 aangekocht.

De uitgaven voor het regiesysteem sociaal domein zijn, zoals besloten in de Najaarsnota 2024, afgeboekt naar de exploitatie. Dit krediet is vervallen (desinvestering € 28.465).

In onderstaand overzicht staan de belangrijkste netto-investeringen, per soort categorie, aangegeven:

Omschrijving activum	Netto investering
Economisch nut gronden en terreinen	
MVA Aankoop percelen Vroonacker IV	54.154
Atletiekbaan, Kunststof toplaag e.d.	11.649
Perceel landbouwgrond Bosscheweg	350.945
Hart v Haghorst - School - grondverwerving	517.020
Hart v Haghorst - Kinderopvang - grondverwerving	172.871
Hart v Haghorst - Gymzaal - grondverwerving	379.644
Hart v Haghorst - MFA - grondverwerving	683.404
Economisch nut bedrijfsgebouwen	
Aanpassingen brandweergarage Diessen	24.005
Vervangingen Kiosk Diessen dakbedekking	50.000
Samenwijscentrum Doelakkers	116.526
Hart v Haghorst - School - gebouw	36.250
Hart v Haghorst - Kinderopvang - gebouw	12.090
Hart v Haghorst - Gymzaal - gebouw	26.679
Hart v Haghorst - MFA - gebouw	40.665

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de materiële activa met economisch nut gedurende het jaar 2024:

materiële vaste activa - econ nut	BW 01-01-24	Des- investering	Investering	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Afwaard.	BW 31-12-24
Gronden en terreinen	2.001.398	0	2.169.687	43.669	0	0	4.127.416
Woonruimten	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	15.739.708	0	317.857	541.833	4.160	0	15.511.571
Vervoermiddelen	193.520	0	0	52.263	0	0	141.258
Machines, apparaten en installaties	2.317.648	0	4.240	198.444	0	0	2.123.444
Overig	597.063	28.465	0	93.223	0	0	475.375
Totaal	20.849.337	28.465	2.491.784	929.432	4.160	0	22.379.064

Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut.

Op het krediet Aandeel wegen Rijtseweg hebben we een bijdrage ontvangen van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Het betreft een bijdrage voor de aanleg van een fietspad en vier kruispuntplateau's. Het fietspad en twee kruispuntplateau's zijn in 2024 uitgevoerd.

Er zijn enkele percelen cultuurgrond verkocht binnen het krediet *Landbouwverkeer Zuidwestelijke kwadrant*. Deze verkoop, bedrag € 77.145, is als desinvestering verantwoord.

In onderstaand overzicht staan de belangrijkste netto-investeringen, per soort categorie, aangegeven:

Omschrijving activum	Netto investering
Maatschappelijk nut grond- en weg- en waterbouwkundige werken	
Kluifrotonde project N395	12.775
Participatie projecten 2024 openb ruimte	20.545
Landbouwverkeer Noordwestelijk kwadrant	11.449
Landbouwverkeer Zuidwestelijk kwadrant	233.850
Centrumvisie herinrichting Papenstraat	20.710
Aandeel wegen Rijtseweg e.o. 2022-2025	605.882
Realiseren nieuwe ontsluiting Ypelaerstraat	37.801
Jaarschrijven aanleg grasbetontegels 2024	33.769
Maatschappelijk nut machines, apparaten en installaties	
Mobiele vloerdelen evenementen	32.875

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de materiële activa met maatschappelijk nut gedurende het jaar 2024:

	BW 01-01-24	Des- investering	Investering	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Afwaard.	BW 31-12-24
materiële vaste activa - mij nut							
Gronden en terreinen	28.910	0	0	0	0	0	28.910
Grond-, weg- en waterb. werken	2.657.189	77.145	982.765	64.482	108.416	0	3.389.912
Machines, apparaten en installaties	972.455	0	32.875	40.717	0	0	964.613
Overig	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	3.658.554	77.145	1.015.640	105.199	108.416	0	4.383.435

Binnen de categorie *Gronden en terreinen* zijn zes kredieten, geïnvesteerd vóór 2017, opgenomen met een boekwaarde van € 28.910. Dit betreft bosgebied en een kikkerpoel waarop niet wordt afgeschreven.

Binnen de categorie *Grond-, weg- en waterwerken* zijn vier kredieten: Rehabilitatie Koestraat, Kasteelstraat, Ypelaerstraat en Wouwerstraat deels geïnvesteerd in het jaar 2016. Hierop wordt afgeschreven. De huidige boekwaarde van deze kredieten is € 364.514. Alle overige kredieten met maatschappelijk nut zijn geïnvesteerd na 2017.

Op kredieten als bijvoorbeeld aanleg wegen wordt na gereed melding afgeschreven op zowel de aankoop van de ondergrond als de uitgevoerde werken.

Voor een overzicht van de afgesloten investeringen en een toelichting op de afwijkingen en overheveling van de restantkredieten verwijzen wij naar de bijlage 'Lijst investeringen'.

3.2.5 Toelichting financiële vaste activa

De financiële activa bestaan uit vier verschillende categorieën:

- de kapitaalverstrekking aan deelnemingen heeft betrekking op effecten;
- de door verstrekte leningen aan woningbouwcorporaties (Leystromen);
- de overige langlopende leningen en
- de overige uitzettingen met een looptijd langer dan 1 jaar.

In de post 'leningen aan woningbouwcorporaties' is er één geldlening uit eigen middelen welke verstrekt is aan woonstichting Leystromen. De rente en aflossingslasten berekenen we door aan de woonstichting.

Op de balanspost 'overige langlopende leningen' zijn de volgende mutaties geboekt:

- In 2023 is het krediet gevoteerd van € 430.000 voor de aankoop van aandelen voor deelname in het Regionaal Ontwikkelbedrijf REKS. In 2023 is € 134.000 gestort. In 2024 zijn er géén stortingen gedaan.
- Er zijn in 2024 eenentwintig SVn startersleningen verstrekt voor een bedrag van € 1.181.000. Er is een bedrag van € 150.000 aan aflossingen ontvangen.
- Er zijn achttien SVn duurzaamheidsleningen verstrekt voor een bedrag van € 282.000 en er is een bedrag van € 120.000 aan aflossingen ontvangen.
- Er zijn in 2024 géén SVn Blijvers leningen verstrekt.
- Er zijn in 2024 géén SVn Verzilverleningen verstrekt.
- De reguliere aflossing van € 28.000 op de overgedragen inventaris Elckerlyc.

In de balanspost 'overige uitzettingen met looptijd langer dan 1 jaar' is het afwikkelingsfonds Beekse Bergen een bedrag van € 376.788 opgenomen.

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de financiële activa gedurende het jaar 2024:

	BW 01-01-24	Des- investering	Investering	Aflossingen	Bijdragen derden	Verv. Afl.	BW 31-12-24
Kap. verstrekking aan deelnemingen	194.250	0	0	0	0	0	194.250
Leningen aan	1.195.476	0	0	138.141	0	0	1.057.335
Overige langlopende leningen	2.179.351	0	1.463.659	298.350	0	0	3.344.659
Overige uitzettingen met looptijd > 1	376.788	0	0	0	0	0	376.788
Totaal	3.945.865	0	1.463.659	436.492	0	0	4.973.033

1.2.6 Toelichting voorraden

Toelichting op voorraden onderhanden werk

Plan	Boekwaarde			Boekwaarde			Nog te		
	per	Vermeerdering	Vermindering	per	Raming nog	Raming	realiseren	Gerealiseerde	Raming totaal
	01-01-2024			31-12-2024	te maken kosten	Opbrengsten	winsten	winsten	eindresultaat
Loosche Akkers	-5.470	176.485	247.000	-75.985	40.157	0	35.830	5.138.950	5.174.780
Vroonacker 3	253.320	389.153	897.219	-254.746	216.198	57.510	96.059	1.989.876	2.085.935
De Welder	687.259	1.469.937	650.775	1.506.421	1.747.249	2.876.166	0	-	0
De Welder (voorziening)	-383.401	5.897	0	-377.505	0	0	0	-377.505	-377.505
Gelderakkers 1	517.874	166.924	302.120	382.678	220.689	875.177	271.811	1.380.486	1.652.297
Gelderakkers 2	1.050.615	712.779	133.668	1.629.726	2.059.848	3.958.656	269.081	134.697	403.778
De Leeuwerik 3	88.380	-5.141	0	83.239	75.800	162.260	3.221	19.671	22.892
Gulden Akker 32	183.332	2.440	0	185.772	16.779	299.000	96.449	0	96.449
J.F. Kennedylaan	545.028	171.989	0	717.017	738.017	2.100.000	644.966	186.914	831.879
Hart van Haghorst		158.819	106.090	52.729	897.150	1.426.759	476.880	4.883	481.763
									0
	2.936.937	3.249.282	2.336.872	3.849.346	6.011.888	11.755.528	1.894.295	8.477.973	10.372.268

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de inzichten van het eerste kwartaal 2025 en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is door onzekerheden, die periodiek, maar minimaal jaarlijks, wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden.

Het college hanteert de volgende algemene uitgangspunten ten aanzien van haar schattingen:

- omslagrentepercentage (grondexploitatie) bedraagt 0,89%;
- de geplande afzet is gebaseerd op de status van een bestemmingsplan en de staat van de grond (bouwrijp). Op grond van overeenkomsten en inschatting van absorptievermogen van de markt zijn de uit te geven aantallen woningen bepaald.

Ten aanzien van de geraamde nog te maken kosten heeft het college de volgende algemene uitgangspunten gehanteerd:

- omslagrente toegepast over gehele resterende looptijd;
- kostenindexatie wordt jaarlijks opnieuw beoordeeld en niet voor de resterende looptijd op voorhand bepaald.

Ten aanzien van de geraamde nog te realiseren opbrengsten heeft het college de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Grondprijzen in de volledige looptijd gebaseerd op door de raad voor het laatst vastgestelde grondprijzen in Grondnota 2023;
- Geen opbrengststijging opgenomen;
- Uitgiftetempo gebaseerd op een reëel verondersteld uitgiftetempo binnen de looptijd van het plan, deels mede gebaseerd op reeds getekende overeenkomsten.

Alle lopende exploitaties kennen een looptijd binnen de voorgeschreven maximale looptijd van tien jaar. Jaarlijks wordt beoordeeld of looptijdverlenging eventueel noodzakelijk/ aan de orde is.

De risico's zijn nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid en de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. De grootste risico's ten aanzien van de huidige schattingen en de mogelijke uitkomst daarvan zijn gelegen in de reeds gemaakte voorbereidingskosten (IMVA kosten), deze kosten kunnen nog niet ondergebracht worden in een grondexploitatie.

Vanwege de hoge inflatie en de onzekerheden die zijn ontstaan als gevolg van het vervallen van de bouwvrijstelling stikstof is de schattingsgevoeligheid van de waardering ten opzichte van voorgaande jaren fors toegenomen.

Toelichting per grondexploitatie:

Loosche Akkers

De lasten bestaan o.a. uit interne uren, rente, landmeetkundige werkzaamheden, kosten bouw en woonrijp maken en algemene kosten (= €9.015) en de tussentijdse winstneming (=€ 167.471) volgens de Poc-methode.

De baten bestaan uit de verkoop van een perceel grond (= € 247.000)

Vroonacker III

De lasten bestaan o.a. uit kosten bouw- en woonrijpmaken, interne uren, rente, bodemonderzoek, landmeetkundige werkzaamheden, rood met groenkoppeling en algemene kosten (=€ 44.732) en de tussentijdse winstneming (=€ 344.421) volgens de Poc-methode.

De baten bestaan uit de verkoop van diverse percelen grond (= € 897.219)

De Welder

De lasten bestaan o.a. uit grondverwerving, kosten bouw- en woonrijpmaken, landmeetkundige werkzaamheden, interne uren, inhuur medewerkers, archeologie, rente en algemene kosten (= € 1.469.937), een correctie op de verliesvoorziening van (= € 5.897) volgens de Poc-methode.

De baten bestaan uit de verkoop van een perceel grond (= € 112.125) en exploitatiebijdrages (= € 538.650)

Gelderakkers 1

De lasten bestaan o.a. uit kosten bouw- en woonrijpmaken, interne uren, rente en algemene kosten (= € 19.964) en de tussentijdse winstneming (= 146.959) volgens de Poc-methode.

De baten bestaan uit de verkoop van een perceel grond (= € 302.120)

Gelderakkers 2

De lasten bestaan o.a. uit kosten bouw- en woonrijpmaken, interne en externe uren, externe advieskosten, landmeetkundige werkzaamheden, bodem en archeologisch onderzoek, algemene kosten en rente (= € 644.582) en de tussentijdse winst. (= € 68.197) volgens de Poc-methode.

De baten bestaan uit de verkoop van een perceel grond (= € 132.600) en rente van uitgestelde verkopen (= 1.068)

De Leeuwerik 3

De lasten bestaan o.a. uit de kosten interne uren, rente en algemene kosten

(= € 2.998) en een correctie van de tussentijdse winstneming (= - € 8.139) volgens de Poc-methode.

Gulden Akker 32

De lasten bestaan o.a. uit interne uren, rente en algemene kosten (= € 2.440)

J.F. Kennedylaan 1

De lasten bestaan o.a. uit interne uren, inhuur medewerkers, tender kosten, landmeetkundige werkzaamheden, kosten bouw- en woonrijpmaken, rente en algemene kosten (= € 124.838) en een tussentijdse winstneming volgens de Poc-methode (= € 47.152).

Hart van Haghorst

De lasten bestaan o.a. uit interne uren, inhuur medewerkers, tender kosten, externe advieskosten landmeetkundige werkzaamheden, kosten bouw- en woonrijpmaken, rente en algemene kosten (= € 72.462) invoeging IMVA kosten (= 81.473) en een tussentijdse winstneming (= € 4.883) volgens de Poc-methode.

De baten bestaan uit de verkoop van een perceel grond (= € 106.090)

3.2.7 Toelichting vorderingen korter dan een jaar

Vorderingen op openbare lichamen	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Vorderingen op openbare lichamen (*)	4.103.171	2.794.145
	<u>4.103.171</u>	<u>2.794.145</u>

- De vorderingen op openbare lichamen betreffen voornamelijk de vordering op het BTW-compensatiefonds
De vordering op het BTW-compensatiefonds is gestegen door een substantiële hogere inkoopwaarde t.o.v. voorgaande jaren.

Rekening courant verh.niet-financiële instellingen	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Deposito SVn startersleningen	1.137.647	459.579
Deposito SVn blijversleningen	4.342	42.244
Deposito SVn verzilverleningen	60	340
Deposito SVn duurzaamheidsleningen	122.142	278.481
	<u>1.264.191</u>	<u>780.645</u>

- De SVn deposito's hebben een direct opeisbaar karakter. Er is in 2024 een bedrag van € 1.000.000 gestort in het deposito SVn startersleningen en € 650.000 gestort in het deposito SVn duurzaamheidsleningen.
In 2024 zijn er 21 startersleningen en 18 duurzaamheidsleningen verstrekt.

Rekening-courant gem. Hilvarenbeek met afdeling Biest	144.663	155.940
Rekening-courant gem. Hilvarenbeek met afdeling Biest	-144.663	-155.940
	<u>0</u>	<u>0</u>

Overige vorderingen	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Debiteuren (*)	350.133	238.304
Debiteuren < 2020	200	3.581
Voorziening dubieuze debiteuren	-2.795	-13.487
	<u>347.538</u>	<u>228.397</u>

- Ultimo 2024 zijn inclusief specifieke vorderingen op gebied van Opbrengsten afvalstromen.

Belastingdebiteuren	1.169.965	1.450.675
Voorziening dubieuze belastingdebiteuren (*)	-17.935	-29.770
	<u>1.152.030</u>	<u>1.420.905</u>

- Team Belastingen heeft de invordering in 2024 verder op orde gekregen.
Voor de nieuwe vorderingen is de (dwang)invordering frequent opgestart en zijn alle oude vorderingen gecontroleerd.
De vorderingen die eind 2024 nog openstaan zijn of recent (2024) of (dwang)invordering loopt.
De verwachting is dat een deel van de oude jaren alsnog oninbaar blijkt.
Dit wordt gedekt door de voorziening dubieuze debiteuren

Debiteuren afdeling Biest	13.126	0
Debiteuren Participatiewet sociale zaken	137.012	170.217
Voorziening debiteuren Participatiewet sociale zaken	-15.900	-20.596
	<u>121.112</u>	<u>149.621</u>
Debiteuren Bbz sociale zaken	203.665	231.564
Voorziening debiteuren Bbz sociale zaken	-49.700	-51.994
	<u>153.965</u>	<u>179.570</u>
Netto salarissen gemeente	0	0
Vordering afdeling Biest	329.826	321.011
Schuld afdeling Biest	-329.826	-321.011
	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal overige vorderingen	<u>1.787.771</u>	<u>1.978.493</u>

Overige uitzettingen	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	0	5.623.479
	0	5.623.479

De drempel is gelijk aan 2,0% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen (deze wijziging van regeling is ingetreden met ingang van 1 juli 2021), waarbij het drempelbedrag minimaal € 1 miljoen bedraagt. Voor de gemeente geldt een minimumbedrag van € 1,035 miljoen in 2024.

In onderstaand overzicht kunt u de ruimte onder en boven het drempelbedrag per kwartaal aflezen.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (x € 1.000)	Verslagjaar 2024			
	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
Drempelbedrag	1.035	1.035	1.035	1.035
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	140	168	398	196
Ruimte onder het drempelbedrag	895	867	637	839
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

Liquide middelen

Kas- en banksaldi	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Kas		
Kas burgerzaken	1.837	5.197
Banken		
B.N.G. 28.50.03.933 (•)	0	1.082.134
B.N.G. 28.51.41.317	464.465	420.148
B.N.G. 28.51.00.556 (•)	0	0
Rabo 12.23.01.129	17.370	5.945
	<u>483.672</u>	<u>1.513.425</u>

- De betaalrekening van de gemeente staat in 2024 credit, de bankrekening Sociale Zaken staat in 2023 én 2024 credit.

Overlopende activa

Overlopende activa - nog te ontvangen voorschotbedragen van het Rijk	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Nog te ontvangen voorschotbedragen van het Rijk	877.163	72.897
	<u>877.163</u>	<u>72.897</u>

Het Rijk :	31-12-2023	Toevoeging	Ontvangen	31-12-2024
WOZ waarden Algemene uitkering gemeentefonds	43.000	0	43.000	0
COA declaratie Den Elshorst (2023)	29.897	0	29.897	0
COA declaratie Den Elshorst (2024)	0	877.163	0	877.163
	72.897			877.163

Overlopende activa - nog te ontvangen voorschotbedragen van overige overheden	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Nog te ontvangen voorschotbedragen van overige overheden	20.095	0
	<u>20.095</u>	<u>0</u>

Overige overheden :	31-12-2023	Toevoeging	Ontvangen	31-12-2024
RAVV 2024 Regionale Laadvisie (gemeente Tilburg)	0	20.095	0	20.095
	0			20.095

Overlopende activa - overige	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Vooruitbetaalde bedragen (•)	208.211	134.062
Nog te ontvangen bedragen overige	1.725.348	1.945.723
Nog te ontvangen transitorische rente	37.311	42.415
Terug te vorderen BTW	124.672	93.388
Transitorische posten grondbedrijf	4.594	4.594
Voorschotten legesafdracht burgerzaken	953	732
Betalingen WMO	18.166	0
Betalingen/ontvangsten tbv sociale zaken	12.556	9.598
	<u>2.131.811</u>	<u>2.230.512</u>

- In de post *Vooruitbetaalde bedragen* zijn in 2024 aanvullend kosten opgenomen voor Energie Openbare Verlichting en licentie Ontwikkelpartner.

3.2.8 Toelichting eigen vermogen

Het onder de balans opgenomen Eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Eigen vermogen en gerealiseerd resultaat		
Reserves	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Algemene reserves	6.416.286	5.744.058
Bestemmingsreserves	8.871.844	8.190.926
	<u>15.288.130</u>	<u>13.934.984</u>

Hieronder het verloop van de reserves in 2024.

omschrijving reserve	Beginsaldo 2024	Gerealiseerd resultaat 2023	Vermeerd.	Vermind.	Eindsaldo 2024
Algemene bedrijfsreserve	4.667.110	823.320	0	918.785	4.571.645
Reserve grondexploitatie- en -risico's	1.076.948	0	770.944	3.252	1.844.640
Algemene reserves	5.744.058	823.320	770.944	922.037	6.416.286
Reserve uitvoering monumentenbeleid	27.901	0	9.500	0	37.401
Reserve openbare ruimte	47.233	0	3.000	0	50.233
Leefbaarheid kleine kernen/vrijwilligersfonds en -org.	150.738	0	38.707	27.604	161.841
Reserve Personeel	788.055	0	211.380	591.670	407.765
Reserve Duurzaamheid	392.983	0	0	75.304	317.679
Reserve Bijdrage ruimtelijke kwaliteit	186.412	0	121.486	0	307.898
Reserve De Nieuwe Erf	500.000	0	0	0	500.000
Reserve Rood-met-groen-koppeling	0	0	185.391	57.000	128.391
Reserve budgetoverhevelingen	1.417.341	1.460.000	635.000	1.066.145	2.446.196
Reserve dekking kapitaallasten	4.217.543	0	0	178.999	4.038.544
Bestemmingsreserve afdeling Biest	462.719	13.176	0	0	475.895
Bestemmingsreserves	8.190.926	1.473.176	1.204.464	1.996.722	8.871.844
Totale reserves	13.934.984	2.296.496	1.975.408	2.918.759	15.288.130

Hieronder worden alle reserves afzonderlijk toegelicht. Alle stortingen en onttrekkingen aan de reserves zijn incidenteel, behalve de aangegeven structurele posten bij reserve 33 kapitaallasten. De reserve Rood-met-groen-koppeling is overgeheveld vanuit de voorzieningen.

Algemene reserves

De algemene reserves omvatten de algemene reserve grondexploitatie en de algemene bedrijfsreserve.

Nummer 01 - algemene bedrijfsreserve (ABR)

Programma 1

De algemene bedrijfsreserve dient als buffer voor het opvangen van financiële tegenvallers en het verbeteren van het weerstandsvermogen.

De minimale omvang bepalen we jaarlijks in de paragraaf weerstandsvermogen van de Begroting en Jaarstukken. Op basis van het gekwantificeerd risicoprofiel in de Begroting 2025 volstaat voor de algemene bedrijfsreserve een norm van afgerond € 593.000.

Bij de resultaatbestemmingen bezien we jaarlijks of we (een gedeelte van) het exploitatieresultaat toevoegen aan deze reserve. Incidentele mutaties in de vermogenssfeer kunnen/zullen tussentijds via de exploitatie bestemd worden door toevoeging aan deze reserve.

Stortingen

- Saldo rekening resultaat 2023 € 823.320

Onttrekkingen

- Saldo najaarsnota 2024 € 918.785

Nummer 02 – algemene reserve grondexploitatie

Programma 2

Dekking van onvoorziene of algemene risico's die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen. Voor de berekening van de minimaal benodigde buffer voor de dekking van onvoorziene risico's wordt uitgegaan van de geactualiseerde risicoanalyse voorvloeiend uit de methodiek van de nota 'Risicomanagement & Weerstandsvermogen 2013-2017'. Hieruit blijkt dat het benodigde weerstandsvermogen op het gebied van grondexploitaties ingeschat kan worden op € 537.500 bij de jaarrekening 2024. Op basis hiervan dient de ondergrens een omvang te hebben van minimaal € 537.500.

Stortingen

De eind- en tussentijdse winstnemingen van verschillende grondexploitaties storten we in deze reserve. In 2024 gaat dit om een bedrag van € 770.944. Deze eind- en tussentijdse winstnemingen zijn gebaseerd op de PoC methode.

Onttrekkingen

De volgende onttrekkingen hebben plaatsgevonden:

- Dekking kapitaallasten € 9.149
- Correctie dekking verliesvoorziening De Welder -/- € 5.897

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves zijn ingesteld om een specifiek doel te kunnen realiseren. Deze reserves zijn géén onderdeel van de algemene weerstandscapaciteit. Een aantal bestemmingsreserves is geblokkeerd. Dit betekent dat de bespaarde rente over deze reserves structureel ten gunste van de exploitatie verantwoord wordt. Dit ter compensatie van de wegvallende baten van de daartoe gevormde reserves. Verder mogen reserves niet meer in mindering gebracht worden op activa met een economisch nut. De daartoe afgezonderde vermogensbestanddelen worden daarom toegevoegd aan de geblokkeerde reserve 'dekking kapitaallasten van activa'. Ten laste van deze reserve worden structureel de toegerekende kapitaallasten van de activa met een economisch nut afgeboekt.

Nummer 11 - reserve uitvoering monumentenbeleid

Programma 1

Uitvoering subsidieregeling onderhoud beschermde gemeentelijke monumenten. Daarnaast ter dekking van andere activiteiten direct verband houdende met monumentenzorg.

Stortingen

Jaarlijks wordt een bedrag als begrotingspost opgenomen voor het verstrekken van subsidie voor onderhoud van gemeentelijke monumenten. In 2024 is het overschot € 9.500.

Onttrekkingen

Bestaand beleid is bij overschrijding van het beschikbare budget voor gemeentelijke monumenten te onttrekken aan de reserve. In 2024 niet van toepassing.

Nummer 12 - reserve openbare ruimte

Programma 2

Verbeteren van de toegankelijkheid van openbare gebouwen en verbeteren van verkeerssituaties ten behoeve van minder validen.

Stortingen

Op basis van het vaststellen van het wegbeheerplan op 3 februari 2022 is er € 3.000 in deze reserve gestort.

Onttrekkingen

Er zijn in 2024 geen bedragen onttrokken.

Nummer 13 - reserve leefbaarheid kleine kernen (ook wel: vrijwilligersfonds)

Programma 1

Het opbouwen van vermogen om daaruit leefbaarheidsmaatregelen in de ruimste zin van het woord te kunnen treffen in de kleine kernen van de gemeente Hilvarenbeek (Baarschot, Biest-Houtakker, Esbeek en Haghorst).

Stortingen

Er is in 2024 € 38.707 toegevoegd aan de reserve vanwege collegevoorstel 1026849 om de teveel betaalde subsidies 2023 aan deze reserve toe te voegen.

Onttrekkingen

Er is in 2024 € 10.000 onttrokken als jaarlijkse waardering vrijwilligers via vrijwilligersfonds.
NJN24 Tijdelijke subsidie regeling cultuur € 17.604

Nummer 16 - reserve Personeel

Programma 5

Reservering van incidentele voordelen op de personeel-gerelateerde budgetten ten behoeve van de dekking van incidentele nadelen op deze budgetten.

Stortingen

Overschotten op de personeel-gerelateerde budgetten worden jaarlijks gestort in de reserve.
€ 211.380 gestort, berekend overschot op personele lasten ultimo 2024.

Onttrekkingen

€ 39.000 t.b.v. inhuur bij Burgerzaken
€ 19.000 t.b.v. inhuur t.b.v. invoeren van Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV)
€ 43.000 t.b.v. inhuur functioneel beheer zaakstelsel
€ 490.670 t.b.v. dekking voor de storting in de voorziening voormalig personeel

Nummer 18 - reserve Duurzaamheid

Programma 2

Reserve voor duurzaamheid en het terugdringen van de uitstoot van CO₂-gassen

Stortingen

In 2024 hebben er geen stortingen plaatsgevonden.

Onttrekkingen

Kosten energieloket € 38.850
Extra kosten Soorten ManagementPlan (SMP) € 36.454

Nummer 21 - reserve Bijdrage Ruimtelijke Kwaliteit

Programma 2

Het kunnen doen van gemeentelijke investeringen ten behoeve van de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en daarmee het woon-, leef- en vestigingsklimaat door bijdragen van initiatiefnemers voor te bouwen woningen binnen het stedelijk gebied.

Stortingen

Ingeval van een verzoek door een initiatiefnemer tot wijziging van het planologisch regime ten behoeve van het toestaan van nieuwe woningen binnen het stedelijke gebied is een financiële bijdrage aan de gemeente verplicht. De bijdrage is mede afhankelijk van het type te bouwen woningen. In 2024 bijdragen via specifieke afspraken initiatiefnemers ruimtelijke verzoeken € 121.486

Onttrekkingen

Er zijn in 2024 geen bedragen onttrokken.

Nummer 22 - reserve De Nieuwe Erf

Programma 2

Ter dekking van de kosten Nieuwe Erf voor de periode waarin we geen rijksvergoeding ontvangen voor de Oekraïne-opvang.

Stortingen

In 2024 hebben er geen stortingen plaatsgevonden.

Onttrekkingen

In 2024 hebben er geen onttrekkingen plaatsgevonden.

Nummer 23 - voorziening Rood-met-groen koppeling

Aantasting van het buitengebied, door een stedelijke uitbreiding, compenseren door kwaliteitsverbetering elders in het buitengebied. Voeding is conform raadsbesluit Rood-met-groen koppeling 21-09-2006 vastgesteld op een heffing € 5,- per m2 uitgeefbaar terrein van stedelijke uitbreidingen in het buitengebied.

Stortingen

De BBV voorschriften geven aan dat in de jaarstukken 2023 onze voorziening Rood-met-groen koppeling niet voldoet om als voorziening te worden gerubriceerd. Het opheffen en vormen van voorzieningen als reserves is voorbehouden aan de gemeenteraad, conform uw vastgesteld beleidskader Reserves en Voorzieningen. De omzetting naar een bestemmingsreserve vond plaats met de besluitvorming najaarsnota 2024 op 12 december 2024. Bedrag € 171.296

Voeding is conform raadsbesluit Rood-met-groen koppeling 21-09-2006 vastgesteld op een heffing € 5,- per m2 uitgeefbaar terrein van stedelijke uitbreidingen in het buitengebied.

In 2024 hebben de volgende stortingen plaatsgevonden:

Gelderakkers 1 € 2.905

Vroonacker 3 € 11.190

Onttrekkingen

Bijdrage Gebiedscontract Kempenland II / III € 22.000 en Bijdrage Leader Kempenland € 35.000.

Nummer 32 - reserve budgetoverhevelingen (geblokkeerd)

Programma 5

Overheveling van budgetten naar het volgende begrotingsjaar. Het kan voorkomen dat een in de begroting aangegeven activiteit door omstandigheden niet in het begrotingsjaar uitgevoerd kan worden, terwijl het de bedoeling is dat de betreffende activiteit in het volgende begrotingsjaar alsnog plaatsvindt. In principe zal het hier niet gaan om reguliere taken maar om activiteiten die qua uitvoering niet of minder tijdgebonden zijn.

Stortingen

Resultaatbestemming jaarrekeningen, onderdeel budgetoverhevelingen € 2.095.000.

Onttrekkingen

Dekking van de daadwerkelijke kosten die in 2024 tot een bedrag van € 1.066.145 zijn gemaakt betreffende activiteiten die zijn overgeheveld.

Nummer 33 - reserve dekking kapitaallasten (geblokkeerd)

Programma 5

Dekking van kapitaallasten van activa met een economisch nut. Op grond van administratieve regels mogen geen reserves meer rechtstreeks in mindering gebracht worden op activa met een economisch nut. Jaarlijks wordt daarom het aandeel van deze reserve in de kapitaallasten ter gedeeltelijke dekking van de totale kapitaallasten verantwoord.

gerelateerd aan verbouw gemeentehuis 2004

gerelateerd aan restauratie kerktoeren Diessen 2003

gerelateerd aan samenwijs accommodatie Doelakkers 2010

gerelateerd aan Elckerlyc 2013

gerelateerd aan aanschaf zonnepanelen 2018

gerelateerd aan terreininrichting De Roodloop 2018

gerelateerd aan asfalteren fietspaden 2018

Stortingen

In 2024 hebben er geen stortingen plaatsgevonden.

Onttrekkingen

De volgende bedragen zijn onttrokken in 2024: verbouwing gemeentehuis € 29.980, restauratie kerktoeren Diessen € 2.457, Samenwijsaccommodatie Doelakkers € 14.153, bouw Elckerlyc € 110.992, aanschaf zonnepanelen € 13.667, terreininrichting De Roodloop € 2.750 en asfalteren fietspaden € 5.000.

Nummer 41 - reserve afdeling Biest

Programma 4

Deze reserve is te beschouwen als een reserve die ontstaat uit het resultaat van diverse bedrijfsactiviteiten waaraan geen directe bestemming wordt gegeven.

Stortingen

De storting van het jaarresultaat van de jaarrekening 2023 bedraagt € 13.176.

Onttrekkingen

In 2024 hebben er geen onttrekkingen plaatsgevonden.

Stille reserves

Er is sprake van een stille reserve indien activa op de balans staan die te laag gewaardeerd zijn. Met name activa die in de loop der jaren meer waard zijn geworden dan de historische kostprijs. Bij de stille reserves gaat het om alle niet-bedrijfsgebonden activa (activa niet voor de openbare dienst bestemd) die een hogere waarde hebben dan de boekwaarde die is gebaseerd op de historische kostprijs.

De navolgende niet-bedrijfsgebonden activa kunnen worden genoemd:

Bossen

Het bosbezit bedraagt ca. 304,4 ha. Er van uitgaande dat een ha. bosgrond tussen de € 7.500,- en € 10.000,- op kan brengen kan het potentieel worden bepaald op een bandbreedte tussen de € 2,28 en € 3,04 miljoen.

Gronden gelegen in oude bestemmingsplannen

Onder 'Gronden gelegen in oude bestemmingsplannen' zijn diverse verhuurde perceeltjes opgenomen met een totale boekwaarde van € 1,-. Deze gronden met een totale oppervlakte van ± 0,46 ha. kunnen bestempeld worden als overhoeken. Daarvan is de actuele verkoopprijs voor de hoofdkernen vastgesteld op € 202,50 per m² en voor de kleine kernen op € 162,50 per m². Bij verkoop zou op basis van een gemiddelde prijs van € 182,50 per m² een opbrengst behaald kunnen worden van ± € 0,84 miljoen. We maken hierbij de kanttekening dat de daadwerkelijke opbrengstrealisering echter afhankelijk is van de daartoe te maken kosten en van het tijdstip waarop de lopende contracten beëindigd kunnen worden in relatie tot de vraag in de markt.

Verzoeken tot verkoop van overhoeken worden steeds beoordeeld op basis van een aantal criteria, zodat niet zondermeer elk verzoek tot een verkoop(opbrengst) zal leiden.

Woningen/gebouwen

We hebben nog drie woningen in eigendom waar geen boekwaarde tegenover staat. Uitgaande van een gemiddelde verkoopprijs per woning van ca. € 275.000,- kunnen we de potentiële verkoopopbrengst stellen op ca. € 0,83 miljoen euro. Bij de vaststelling van het meerjarenonderhoudsplan gemeentelijke gebouwen werd besloten deze panden zodra dit mogelijk is (vrij van huur) af te stoten.

Aandelen Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De aandelen BNG staan op de balans voor een bedrag van € 58.775. De reguliere dividenduitkering is voor 2023 vastgesteld op € 50.782, tegenover een rentelast van € 294. Het netto-rendement komt uit op 86%. De werkelijke waarde is - mede vanwege de hoge winstgevendheid van deze bank - vele malen hoger dan de aanschafwaarde.

3.2.9 Toelichting gerealiseerd resultaat in balans

Gerealiseerd resultaat	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Saldo exclusief afdeling Biest	411.533	2.283.320
Saldo afdeling Biest	11.867	13.176
Saldo totaal	423.400	2.296.496

Conform de BBV-voorschriften is het positieve saldo € 423.400 (inclusief het positieve saldo van € 11.867 van afdeling Biest) gepresenteerd in de balans. Het gerealiseerde resultaat zal worden bestemd conform het te nemen raadsbesluit.

3.2.10 Toelichting vreemd vermogen

Het vreemd vermogen op lange termijn bestaat uit de post voorzieningen, de post onderhandse leningen van banken en overige financiële instellingen en de post waarborgsommen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd om aanwezige verplichtingen en risico's af te dekken óf om kosten - die in de tijd onregelmatig zijn gespreid - gelijkmatig over de jaren te verdelen.

Voorzieningen	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Voorzieningen	11.392.652	11.292.962
	11.392.652	11.292.962

Hieronder het verloop van de voorzieningen in 2024.

	Beginsaldo 2024	Vermeerd.	Vermind.	Vrijgevallen bedragen	Eindsaldo 2024
<i><u>Verplichtingen, verliezen en risico's:</u></i>					
Voorziening pensioenen wethouders	2.665.198	477.997	95.150	0	3.048.045
Voorziening wachtgelden wethouders	49.301	263.000	100.269	7.746	204.286
Voorziening ntmk afgesloten bestem.plannen	62.484	0	0	0	62.484
Voorziening verplichtingen personeel	9.494	490.670	198.341	0	301.823
Voorziening Rood-met-groen koppeling	171.296	0	0	171.296	0
Voorziening natuurcomp. Beekse bergen	143.779	0	0	0	143.779
Voorziening spaarverlof	54.532	27.749	0	0	82.281
	3.156.084	1.259.416	393.760	179.042	3.842.698
<i><u>Egalisatie van kosten:</u></i>					
Voorziening groot onderhoud wegen	698.067	413.000	475.201	0	635.866
Voorziening groot onderhoud gem. gebouwen	1.938.554	266.216	275.023	0	1.929.747
	2.636.621	679.216	750.223	0	2.565.614
<i><u>Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden:</u></i>					
Voorziening egalisatierechten rioolheffing	5.290.563	0	0	411.516	4.879.047
Voorziening afvalstoffenheffing	209.694	0	0	104.401	105.293
	5.500.257	0	0	515.917	4.984.340
Totalen voorzieningen	11.292.962	1.938.632	1.143.984	694.959	11.392.652

Hieronder lichten we alle voorzieningen afzonderlijk toe.

De voorziening Rood-met-groen-koppeling is overgeheveld naar de reserves.

Nummer 61 - voorziening pensioenen (voormalige) wethouders

Het opbouwen van vermogen ter dekking van pensioenverplichtingen van (voormalige) wethouders.

Stortingen

De rentetoevoeging voor 2024 bedroeg € 61.966. Daarnaast is een bedrag van € 416.031 gestort in verband met de actuariële waarde berekeningen.

Onttrekkingen

In 2024 werd € 95.150 onttrokken wegens pensioenaanspraken.

Nummer 62 - voorziening wachtgelden voormalige wethouders

Het opbouwen van vermogen als dekking voor de kosten verbonden aan de rechtspositie van voormalige wethouders in termen van wachtgeld en re-integratie.

Stortingen

In verband met een aftreden is er € 263.000 gestort in voorziening wachtgelden wethouders (besluit najaarsnota 2024).

Onttrekkingen

De totale onttrekking in 2024: € 87.643 uitkeringen wachtgeld, € 12.626 re-integratie kosten en € 7.746 onttrekking (vrijval) na herberekening benodigde stand van de voorziening op basis van de actuariële berekeningen met peildatum 31-12-2024.

Nummer 63 - voorziening nog te maken kosten afgesloten bestemmingsplannen

Vastleggen van lopende verplichtingen van afgesloten bestemmingsplannen.

Stortingen

Afwikkeling bedrijventerrein De Mierbeek € 17.971

Onttrekkingen

Werkzaamheden Hof Zuiderbeek € 26.122

Nummer 64 - voorziening verplichtingen voormalig personeel

Deze voorziening is ter dekking van verplichtingen aan voormalig personeel. Het betreft zowel verplichtingen die ontstaan door specifieke afspraken met een medewerker bij de uitdiensttreding als ook door het wettelijk recht op een uitkering verstrekt door het UWV en in rekening gebracht bij de gemeente.

Stortingen

€ 490.670 aanvullende storting n.a.v. herberekening benodigde stand o.b.v. verplichtingenniveau.

Onttrekkingen

In 2024 werd € 177.302 onttrokken door uitkeringen (i.v.m. vaststellingsovereenkomsten/regeling vroegge uittreding/UWV-verplichtingen) en € 21.039 aan re-integratie kosten.

Nummer 65 - voorziening Rood-met-groen koppeling (opgeheven 31-12-2024)

Aantasting van het buitengebied, door een stedelijke uitbreiding, compenseren door kwaliteitsverbetering elders in het buitengebied. Voeding is conform raadsbesluit Rood-met-groen koppeling 21-09-2006 vastgesteld op een heffing € 5,- per m2 uitgeefbaar terrein van stedelijke uitbreidingen in het buitengebied.

Stortingen

In 2024 hebben er geen stortingen plaatsgevonden.

Onttrekkingen

De BBV voorschriften geven aan dat in de jaarstukken 2023 onze voorziening Rood-met-groen koppeling niet voldoet om als voorziening te worden gerubriceerd. Het opheffen en vormen van zowel voorzieningen als reserves is voorbehouden aan de gemeenteraad, conform uw vastgesteld beleidskader Reserves en Voorzieningen. De omzetting naar een bestemmingsreserve vond plaats met de besluitvorming najaarsnota 2024 op 12 december 2024. Bedrag € 171.296

Nummer 67 – voorziening natuurcompensatie Beekse Bergen

De voorziening heeft tot doel uitvoering te kunnen geven aan een met de provincie gesloten overeenkomst in het kader van het provinciaal inpassingsplan voor Beekse Bergen om 2,2 hectare natuurcompensatie te doen plaatsvinden.

Stortingen

Er zijn in 2024 geen bedragen in deze voorziening gestort.

Onttrekkingen

In 2024 hebben er geen onttrekkingen plaatsgevonden.

Nummer 68 – voorziening spaarverlof

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning. Deze vakantie-uren verjaren niet. Dit kan gaan leiden tot verlofstuwmeren die bijvoorbeeld ingezet gaan worden om eerder met pensioen te gaan. Medewerkers stoppen dan eerder met werken en nemen spaarverlof op. Daardoor moet er vroegtijdig vervanging geregeld worden. Dit betekent dubbele personeelskosten. Voor de loonkosten tijdens het spaarverlof of de uitbetaling hiervan bij een uitdiensttreding, wordt deze voorziening getroffen.

Stortingen

€ 27.749 storting op basis van de berekende waarde van het totale spaarverlof op 31-12-2024.

Onttrekkingen

In 2024 hebben er geen onttrekkingen plaatsgevonden.

Nummer 71 - voorziening groot onderhoud wegen

Blijvende waarborg en versnelde toename kwaliteit en instandhouding van de wegen in Hilvarenbeek op langere termijn.

Stortingen

Gebaseerd op vastgesteld beheerplan onderhoud wegen. Storting € 413.000.

Onttrekkingen

Uitgaven (groot) onderhoud wegen € 475.201.

Nummer 72 - voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen

Gelijkmatig belasten van de exploitatie met de kosten van groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen.

Stortingen

Jaarlijkse storting op basis van het geactualiseerde beheerplan en vastgesteld door de gemeenteraad
Storting: € 266.216.

Onttrekkingen

Uitgaven 2024 € 275.023.

Nummer 81 - egalisatievoorziening rioolrechten

Jaarlijkse inzet deel van de voorziening om de tarieven (los van indexering) voor alle jaren gelijk te houden. Verevening verschil tussen de raming en daadwerkelijke lasten en baten.
Op 3 februari 2022 is het nieuwe riool- en waterplan 2022-2026 vastgesteld.

Stortingen

In 2024 hebben er geen stortingen plaatsgevonden.

Onttrekkingen

Nadelig resultaat riolering € 411.516.

Nummer 82 – voorziening afvalstoffenheffing

Egaliseren van de lasten en baten van het product afval. Dekking (eenmalige) kosten en risico's op het gebied van afval.

Stortingen

Bij een voordelig saldo in de afvalexploitatie brengen we het overschot ten gunste van de voorziening. Niet van toepassing in 2024.

Onttrekkingen

Bij een negatief saldo in de afvalexploitatie brengen we het tekort ten laste van de voorziening, tot aan het minimumniveau van € 104.401.

Onderhandse leningen van banken en overige financiële instellingen

De onderhandse leningen van banken en overige financiële instellingen met looptijd langer dan één jaar.

Onderhandse leningen van banken en overige financiële instellingen	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Boekwaarde per 1 januari 2024	27.920.180	29.705.558
Opgenomen langlopende geldleningen	0	0
Aflossingen	-1.187.625	-1.785.378
Boekwaarde per 31 december 2024	26.732.555	27.920.180

De totale rentelast voor het jaar 2024 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 358.058. Dit vertaalt zich in een gemiddeld rentepercentage van ca. 1.28%.

Waarborgsommen

Waarborgsommen	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Waarborgsommen algemene dienst	1.032	1.032
Waarborgsommen panden grondbedrijf	5.840	6.129
Waarborgsommen gronden grondbedrijf	0	680
Waarborgsommen Politiekeurmerk veilig wonen nieuwbouw	118.500	115.500
Waarborgsommen Ruimtelijke Ordening	12.455	11.855
	<u>137.827</u>	<u>135.196</u>

In deze jaarrekening zijn de waarborgsommen opnieuw geclassificeerd (voorgaande jaren verantwoord onder Vlottende passiva). De waarborgsommen hebben overwegend een looptijd van meer dan één jaar. Conform de BBV regels betekent dit dat de waarborgsommen worden verantwoord onder vreemd vermogen op lange termijn.

3.2.11 Toelichting vlottende passiva

De vlottende passiva bestaan uit opgenomen kasgeldleningen, kas- en banksaldi, vlottende schulden en de overlopende passiva

Vlottende passiva

Banksaldi (rood stand)	Ultimo 2024	Ultimo 2023
B.N.G. 28.50.03.933	1.719.078	0
B.N.G. 28.51.00.556	730.247	1.052.560
	<u>2.449.325</u>	<u>1.052.560</u>

- De gemeente Hilvarenbeek staat rood, binnen de toegestane kredietruimte van € 3,0 miljoen (via saldo regulering).

Vlottende schulden	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Crediteuren algemeen (*)	3.680.753	3.905.492
Crediteuren < 2020	0	0
Crediteuren afdeling Biest	3.238	5.373
Inschrijfgelden sociale koopwoningen	855	855
Inschrijfgelden voor bouwgrond en/of koopwoningen	81.895	83.565
Afdracht loonheffing gemeente	54	1
Afdracht loonheffing sociale zaken	35.117	49.685
	<u>3.801.911</u>	<u>4.044.971</u>

- De post *Crediteuren* is per einde 2023 hoger door een openstaande inkoopfactuur archeologische werkzaamheden en lager door betaalde ICT en onderhoudsfacturen.

Overlopende passiva - vooruitontvangen bijdragen van het Rijk	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Vooruitontvangen bedragen - van het Rijk	2.081.524	1.486.516
Vooruitontvangen bedragen - van het Rijk (Sociale Zaken)	17.363	43.738
	<u>2.098.887</u>	<u>1.530.254</u>

		Vrijval/Bestedingen			
		boven max./			
Het Rijk:	31-12-2023	Ontvangen	Bestedingen	Terugbetaling	31-12-2024
Raming aanpassing aftrekpost WOZ waarden	191.000	41.000	-191.000	0	41.000
Spuk J209 Meerjarige regeling hv aandachtsgroepen	217.000	0	0	0	217.000
Spuk D14 Inhalen Covid-19 onderwijsvertraging	42.883	0	-28.000	0	14.883
Spuk E84 Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen	148.416	0	-108.416	0	40.000
Spuk K28 Tijdelijke regeling klimaat- en energiebeleid	267.480	390.181	-256.679	0	400.982
Spuk G10 Subsidie Wet Inburgering	21.070	321.701	-246.708	-4.980	91.083
Spuk H30 Brede subsidie Gala	21.317	236.953	-258.884	8.416	7.802
Spuk H32 Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	44.866	0	0	-44.866	0
Spuk H4 Stimulering sport	12.495	6.484	0	0	18.979
Spuk J55 Aanpak energiearmoede	162.265	0	-26.896	0	135.369
Spuk J94 Subsidie Nationaal Isolatieprogramma	322.075	686.262,00	-2.986,45	0	1.005.351
Verduurzaming Hercules (luchtbehandeling)	0	71.549	0	0	71.549
Subsidie Groene BOA's	8.000	0	-8.000	0	0
Subsidie Samenwilt	27.649	9.877	0	0	37.526
Voorschotten rijk uitkeringen sociale zaken (o.a. Tozo)	43.738	2.110.327	-2.123.091	-13.611	17.363
	1.530.254				2.098.887

Overlopende passiva - vooruitontvangen bijdragen van overige overheid	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Vooruitontvangen bedragen - overige overheid (provincie)	54.234	45.847
	<u>54.234</u>	<u>45.847</u>

	Vrijval/Bestedingen boven max./				
Provincie :	31-12-2023	Ontvangen	Bestedingen	Terugbetaling	31-12-2024
Snelfietsroute bijdrage provincie	27.921	0	-27.921	0	0
Snelfietsroute F58	12.500	0	-12.500	0	0
Spuk J210B Project de Wingerd	0	75.000	-61.987	0	13.013
Spuk E44B Klimaatadaptatie	0	0	-80.579	123.967	43.388
Spuk E87B Klimaatbijdrage	5.426	0	-7.594	0	-2.167
	45.847				54.234

Overlopende passiva - overige	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Nog te betalen bedragen (•)	570.222	557.610
Kleine verschillen	108	108
Nog te betalen transitorische rente	174.926	183.753
Vooruitontvangen bedragen - overige	14.414	10.478
Ten onrechte in gemeentekas gestorte gelden	624	216
Netto salarissen gemeente	-1	351
K80 (•)	138.430	119.379
Uitbetaalde uitkeringen sociale zaken	0	68.834
Betalings WMO	223.046	172.877
	<u>1.121.770</u>	<u>1.113.605</u>

- In de post *Nog te betalen bedragen* is 2024 gedaald door de betaling van de openstaande facturen met betrekking tot uitgevoerde belastingwerkzaamheden in GH0 verband.
- De post *K80* heeft betrekking op het penvoerderschap van het netwerk van 80 Kleine gemeenten (K80). Sinds 2023 beheert de gemeente Hilvarenbeek de financiële administratie, dit is inclusief het opleggen en innen van de jaarlijkse contributiegelden.

3.2.12 Overige bepalingen inzake de balans

Belangrijke financiële verplichtingen niet blijkend uit de balans

Verplichtingen m.b.t. de verplichting vakantiedagen

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten verantwoord in het jaar dat uitbetaling plaats vindt. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt dan ook geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. U kunt hierbij denken aan overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken (exclusief het spaarverlof waarvoor wel verplicht een voorziening wordt getroffen).

Het aantal nog op te nemen verlofuren waarop de medewerkers op 31-12-2024 recht hebben, vertegenwoordigt een verplichting ter grootte van € 553.000. In onderstaand overzicht ziet u de verhouding van de verlofuren in relatie tot de salarislust. Ook ziet u de afwijking t.o.v. het voorgaand jaar. Gezien de omvang van onze gemeente behoort de omvang van het verlof binnen de brandbreedten van het jaarlijks vergelijkbaar volume.

Jaar	Verlof €	Mutatie t.o.v. voorgaand jaar €	Salarislast € ambt.apparaat	Verlof als % van salarislast	Mutatie verlof voorgaand jaar als % van salarislast
2019	321.000	20.000	7.654.000	4,2%	0,3%
2020	421.000	100.000	7.813.000	5,4%	1,3%
2021	529.000	108.000	8.379.000	6,3%	1,3%
2022	492.000	-37.000	8.876.561	5,5%	-0,4%
2023	562.000	70.000	9.254.795	6,1%	0,8%
2024	553.000	-9.000	9.699.000	5,7%	-0,01%

Langlopende huur-, lease- en overige contracten

Langlopende huur-, lease- en overige contracten (gebouwen, kopieermachines, Equalit etc.).

De financiële consequenties van deze verplichtingen zijn in de meerjarenbegroting opgenomen.

Recht op verliescompensatie in het kader van de vennootschapsbelasting (Vpb)

De aangiftes Vpb over de jaren 2016 tot en met 2021 zijn ingediend en definitief vastgesteld.

De aangiftes Vpb 2022 en Vpb 2023 zijn in 2024 ingediend. Er is geen voorlopige aanslag opgelegd voor 2024. Het voorlopige fiscale resultaat over boekjaar 2024 is nog niet bekend. Het definitieve verlies draagt over 2023 € 349.379 waardoor het recht op verliescompensatie uitkomt op € 1.082.214.

Het recht op verliescompensatie betreft het toekomstig recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Jaar	Restant te verrekenen verlies	Verrekend verlies	Resterend verlies
2016 (Restant) verlies 2016	224.638	-81.708	142.930
2017 (Restant) verlies 2017	221.511		221.511
2018 (Restant) verlies 2018	100.391		100.391
2019 (Restant) verlies 2019	75.746		75.746
2020 (Restant) verlies 2020	186.163		186.163
Resterend verlies voorgaande boekjaren per 31-12-2022			726.741
Berekend verlies 2022 (ingediend 23-04-2024)			6.094
Berekend verlies 2023 (ingediend 10-09-2024)			349.379
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de Vpb 1969			1.082.214

Buiten de balans opgenomen waarborgen en garantstellingen

Soort	Geldnemer	Oorspronk. bedrag	Restantbedrag x € 1	
			Ultimo 2024	Ultimo 2023
Borg- stellingen	MIKZ Kinderopvang (2004) Rente 5,23%	1.440.000	686.000	745.000
	Stichting Ruitersport Wilhelmina (1995) Rente 4,00%	29.000	0	4.000
Achternvang (WSW)	Woonstichting Leystromen (nr 46629) Rente 2,89%	10.147.000	1.015.000	2.029.000
	Woonstichting Leystromen (nr 46630) Rente 4,79%	1.361.000	1.027.000	1.049.000
	Woonstichting Leystromen (nr 46980) Rente 1,247%	6.850.000	5.701.000	5.851.000
	NRV13801 Obligo > 1-8-2021 Verdeelsleutel 10,9%	10.910.000	1.190.000	1.104.000
	60375 10031214 OLO > 1-8-2021 Verdeelsleutel 10,9%	3.332.000	363.000	364.000
	61076 1-31608 OLO > 1-8-2021 Verdeelsleutel 10,9%	12.500.000	1.364.000	1.366.000
	61440 2-31766 OLO > 1-8-2021 Verdeelsleutel 10,9%	10.000.000	1.091.000	1.092.000
	61574 40.116348 OLO > 1-8-2021 Verdeelsleutel 10,9%	15.000.000	1.636.000	1.639.000
	61903 40.116594 OLO > 1-8-2021 Verdeelsleutel 10,9%	7.000.000	764.000	765.000
	62105 40.116774 OLO > 1-8-2021 Verdeelsleutel 10,9%	15.000.000	1.636.000	1.639.000
	62205 NL140GL0008 OLO > 1-8-2021 Verdeelsleutel 10,9%	15.000.000	1.636.000	1.639.000
	62230 40.116865 OLO > 1-8-2021 Verdeelsleutel 10,9%	10.000.000	1.091.000	1.092.000
	62386 2-40220 OLO > 1-8-2021 Verdeelsleutel 10,9%	5.000.000	545.000	0
	62584 40.117190 OLO > 1-8-2021 Verdeelsleutel 10,9%	11.000.000	1.200.000	0
	62986 40.117485 OLO > 1-8-2021 Verdeelsleutel 10,9%	15.000.000	1.636.000	0
	63248 40.117717 OLO > 1-8-2021 Verdeelsleutel 10,9%	7.000.000	764.000	0
Gegarandeerde (hypothecaire) geldleningen	Natuurlijke personen (berekende aflossingschema's)		684.000	1.014.000
Totaal			24.029.000	21.392.000

Opmerkingen:

- Stichting Ruitersport Wilhelmina heeft bevestigd dat de garantielening van de gemeente Hilvarenbeek, ultimo 2024, volledig is afgelost.
- De gemeente staat borg voor woonstichting Leystromen via zogenoemde achternvangovereenkomsten gesloten met Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) om nieuwe financieringen mogelijk te maken in het werkgebied van de woonstichting.
- Het overleg in 2020 tussen de WSW (Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw), de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) en BZK (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) heeft geleid tot verbeteringen in het borgstelsel. Het resulteerde in een nieuwe generieke standaard achterovereenkomst WSW/gemeente. De wijzigingen houden een gewijzigde verdeelsleutel in die de gemeentelijke achternvangpositie eerlijker verdeeld en de WSW gaat van gemeenten ontvangen renteloze geldleningen eerder dan nu terugbetalen.
- De nieuwe generieke standaard achternvangovereenkomst is op 1 augustus 2021 in werking getreden en geldt voor alle *nieuwe* geborgde geldleningen van woningcorporaties werkzaam in onze gemeente. Hierbij geldt voor nieuwe geborgde geldleningen een verdeling op basis van de marktwaarde in verhuurde staat van het vastgoed van onze gemeente in het werkgebied van woonstichting Leystromen.

- Voor geborgde geldleningen onder de oude achtervangovereenkomsten wordt de achtervangpositie nog steeds bepaald op basis van individueel geborgde geldleningen. Voor geldleningen die geborgd worden onder de nieuwe achtervangovereenkomst wordt de achtervangpositie bepaald op basis van de nieuwe grondslag.
- De restantbedragen van ontvangen saldi overzichten van financiële instellingen zijn verwerkt per eind 2023 en 2024. Binnen de categorie gegarandeerde (hypotheken) geldleningen zijn de overige restantbedragen berekend op basis van berekende (aangenomen) aflossingsschema's.

Gebeurtenissen ná balansdatum

Geen gebeurtenissen na balansdatum

3.3 Gehanteerde normen en waarderingsgrondslagen

In dit hoofdstuk gaan we in op de financiële normen en grondslagen die we hebben gehanteerd. Allereerst gaan we in op de algemene grondslagen en hierna lichten we de diverse balansposten toe.

3.3.1 Algemene grondslagen

BBV

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de september circulaire van het boekjaar. Het accres is in deze jaarrekening verwerkt conform de stand bij de septembercirculaire.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Eigen bijdragen CAK

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en derhalve niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kan worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau. De gemeente moet deze onzekerheid in de jaarstukken vermelden, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente.

3.3.2 Balanswaardering

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio

Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven gedurende de restant looptijd van de betrokken geldlening.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.

Deze kosten zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:

- Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen.
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast.
- Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert.
- De uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn, zijn betrouwbaar zijn vast te stellen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden volledig afgeschreven in maximaal vijf jaar.

De onder de kosten van onderzoek en ontwikkeling geactiveerde voorbereidingskosten voor grondexploitatie voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de kosten passen binnen de kostensoortenlijst (artikel 6.2.4) van het Bro; en
- de kosten blijven maximaal vijf jaar geactiveerd staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal vijf jaar hebben de kosten geleid tot een actieve grondexploitatie, danwel worden deze afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
- plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, hebben bestuurlijke instemming, blijkend uit een raads- of – indien gedelegeerd – collegebesluit.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa van derden kunnen worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. De gehanteerde afschrijvingstermijnen hebben we opgenomen in bijlage 5 van deze jaarstukken. Deze afschrijvingstermijnen zijn indicatief bedoeld. De werkelijke gebruiksduur verwachting zal per actief moeten worden beoordeeld (en zo nodig bijgesteld).

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan.

In erfpacht uitgegeven gronden

Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Eventuele afkoopsommen voor voortdurende contracten zijn verwerkt onder de langlopende schulden en vervallen naar rato van afkoopperiode vrij te gunste van het resultaat.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

De obligatieportefeuille is gewaardeerd tegen de verwachte aflossingswaarde. Het verschil met de destijds betaalde verkrijgingsprijs is als transitorische (rente)post in de balans opgenomen. Dit verschil wordt in het resultaat opgenomen in de (gemiddeld) resterende looptijd tot aflossing/uitloting. Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Flottende activa

Voorraden

Grond en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, gronden in exploitatie

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouwen en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gereed product

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de constante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Flottende passiva

De flottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balansstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 13 maart 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV van oktober 2024. Dit betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - o Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 13 maart 2025 door de raad is vastgesteld;
 - o Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
 - o Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV van oktober 2024 alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
 - o Een verantwoordingsgrens van 3% (zijnde € 1.754.490) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
 - o Een rapporteringstolerantie van € 1.754.490 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

3.4 Wet normering topinkomens (WNT) en Single Information, Single Audit (SISA)

Verplicht onderdeel van de jaarrekening zijn de verantwoording over de Wet normering topinkomsten (WNT) en een aantal specifieke uitkeringen of subsidies via de SiSa bijlage. Dit komt aan bod in dit hoofdstuk.

3.4.1 Wet normering topinkomens (WNT)

Het maximum voor inkomens in de publieke en semipublieke sector is geregeld in de Wet normering topinkomens (WNT). Het doel van de WNT is het tegengaan van excessieve beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector. Inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen dienen openbaar gemaakt te worden. De bezoldiging van topfunctionarissen mag maximaal 100% van het ministersalaris bedragen, wat voor 2024 neerkomt op € 233.000 inclusief belaste onkostenvergoedingen en voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn. Verder regelt de wet dat de bezoldiging van in de wet genoemde topfunctionarissen openbaar gemaakt wordt in de jaarrekening. Dit betreft in de gemeente Hilvarenbeek de volgende functionarissen:

Tabel – bezoldiging topfunctionarissen

bedragen x € 1	FM Jansen	M. Janus
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	116.220	94.362
Beloningen betaalbaar op termijn	19.204	15.009
<i>Subtotaal</i>	<i>135.424</i>	<i>109.371</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	135.424	109.371
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2023		

bedragen x € 1	FM Jansen	M Janus
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	110.862	87.533
Beloningen betaalbaar op termijn	18.298	13.797
<i>Subtotaal</i>	<i>129.160</i>	<i>101.330</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
Bezoldiging	129.160	101.330

De WNT-norm is in 2024 niet overschreden.

De gemeente Hilvarenbeek kende in 2024 geen overige functionarissen in dienst van de gemeente die de WNT-norm voor 2024 hebben overschreden.

3.4.2 SISA Bijlage

De verantwoordingsinformatie van specifieke uitkeringen wordt opgenomen in de jaarstukken. Behalve specifieke uitkeringen die verantwoord worden aan het Rijk, zijn in de SiSa regelingen ook – indien van toepassing - de uitkeringen opgenomen die verantwoord worden aan de provincie Noord-Brabant.

De SiSa regelingen

In deze jaarrekening worden 23 specifieke uitkeringen verantwoord. Sommige SiSa regelingen hebben een andere SiSa code gekregen. U vindt deze terug in de bijlage van deze jaarstukken.

3.5 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 13 maart 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.754.490. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 3.529.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 1.754.490. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 2.412.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken. Deze zien toe op de lastenoverschrijvingen ten opzichte van de begroting.

In onderstaand overzicht zijn de rechtmatigheidsbevindingen nader gespecificeerd.

Begrotingscriterium	x €1.000
1A Overschrijding lasten programma's	2.412
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	60
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	0
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijvingen van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	2.472
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is gedeut.	2.412

Voorwaarden criterium	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	1.057
M&O criterium	
6. Geen bevindingen	0
Totaal onrechtmatigheden	3.529
Waarvan acceptabel	2.412
Waarvan niet-acceptabel	1.117

Ten aanzien van de begrotingsoverschrijdingen wordt verwezen naar de toelichting in de jaarrekening op programmaniveau. De geconstateerde onrechtmatigheden ten aanzien van inkopen zien toe op het volgende:

- Inkoop van dienstverlening inzake beveiliging opvang: € 641;
- Inkoop van dienstverlening inzake inhuurkrachten: € 261;
- Inkoop van dienstverlening inzake verzekering: € 84;
- Inkoop van dienstverlening inzake schoonmaak: € 71.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie het onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Jaarstukken 2024

4. Bijlagen

Bijlage 1

Balans per 31 december 2024 afdeling Biest

Activa	Ultimo 2024	Ultimo 2023	Passiva	Ultimo 2024	Ultimo 2023
	x € 1	x € 1		x € 1	x € 1
Vaste activa			Vaste passiva		
<i>Immateriële vaste activa</i>			<i>Eigen vermogen</i>		
Kosten verbonden aan sluiten geldlening			Algemene reserve		
Kosten onderzoek en ontwikkeling			Bestemmingsreserves	475.895	462.719
				475.895	462.719
<i>Materiële vaste activa met economisch nut</i>			Gerealiseerd resultaat	11.867	13.176
Gronden en terreinen	3.384	4.018		487.762	475.895
Bedrijfsgebouwen					
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken			<i>Vreemd vermogen op lange termijn</i>		
Vervoermiddelen			Voorzieningen		
Machines, apparaten en installaties			Onderhandse leningen banken en overige fin. Instellingen		
Overig			Overige langlopende verplichtingen		
	3.384	4.018			
<i>Financiële vaste activa</i>					
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen					
Leningen aan woningbouwcorporaties					
Overige langlopende leningen	0	0			
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar					
Bijdragen aan activa van derden					
	0	0			
Totaal vaste activa	3.384	4.018	Totaal vaste financieringsmiddelen	487.762	475.895

Activa	Ultimo 2024	Ultimo 2023	Passiva	Ultimo 2024	Ultimo 2023
Vlottende activa			Vlottende passiva		
<i>Vorraden</i>					
Vorraden niet in exploitatie bouwgronden			Overige kasgeldleningen o/g		
Vorraden onderh. werk (incl. bouwgr. in exploitatie)			Banksaldi		
Vorraden gereed product en handelsgoederen			Overige vlottende schulden	3.238	5.373
<i>Vorderingen met een rente typische looptijd < 1 jaar</i>					
Vorderingen op openbare lichamen					
Vorderingen verstrekte kasgeldleningen			Overlopende passiva - vooruitontv. bijdragen van overige overheid		
Rekening courant verh.niet-financiële instellingen	144.664	155.940	Overlopende passiva - overige	0	0
Overige vorderingen (belegging)	329.826	321.311			
Overige vorderingen (debiteuren)	13.126	0			
	487.616	477.251			
Liquide middelen (kas en banksaldi)					
Totaal vlottende activa	487.616	477.251	Totaal vlottende passiva	3.328	5.373
Totaal generaal activa	491.000	481.268	Totaal generaal passiva	491.000	481.268

De gemeente Hilvarenbeek kent de zogenoemde afdeling Biest. Deze afdeling is voortgekomen uit vroegere 'gemeynten', woeste gronden die vroeger aan dorpen of groep bewoners in gebruik werden gegeven. Afdeling Biest maakt onderdeel uit van de gemeentelijke administratie maar wel met een eigen exploitatie en balans.

Overzicht incidentele baten en lasten

De incidentele baten en lasten maken deel uit van het normale bedrijfsresultaat. Hieronder vallen onder andere budgetoverhevelingen van (deels) nog uit te voeren incidentele werkzaamheden, zoals genoemd bij de budgetoverhevelingen in hoofdstuk 3. Hieronder is een overzicht weergegeven van de incidentele baten en lasten per programma.

Programma 1 Belevend Hilvarenbeek	Baten/ Lasten	Rekening 2024
Mutaties reserve Budgetoverhevelingen		
Kosten ten laste van de reserve	L	-429
Dekking via reserve	B	429
Storting in reserve n.a.v. najaarsnota	L	-103
De toelichting vindt u terug in het Bijlagenboek jaarrekening 2024 bij het hoofdstuk reserves		
Verzoeken tot budgetoverheveling van 2024 naar 2025		
(Restant)budgetten met verzoek tot overheveling naar 2025	L	431
De specificatie met toelichting vindt u terug in het hoofdstuk 3.1.3 Budgetoverhevelingen		
Mutaties reserve Vrijwilligersfonds		
Afrekening subsidies 2023	L	39
Storting afrekening subsidies 2023 in de reserve	L	-39
Jaarlijkse onttrekking aan de reserve	B	10
Incidentele subsidie cultuur	L	-18
Dekking Incidentele subsidie cultuur via reserve	B	18
De toelichting vindt u terug in het Bijlagenboek jaarrekening 2024 bij het hoofdstuk reserves		
Mutaties reserve Monumentenbeleid		
Storting overschot jaarlijks budget monumentensubsidies	L	-10
De toelichting vindt u terug in het Bijlagenboek jaarrekening 2024 bij het hoofdstuk reserves		

Programma 1 Belevend Hilvarenbeek	Baten/ Lasten	Rekening 2024
Overige incidentele baten/lasten		
Lasten opvang Den Elshorst	L	-1.610
Baten opvang Den Elshorst	B	1.610
Saldo incidentele baten en lasten (-/- = hogere incidentele lasten)		328

Programma 2 Belevend Hilvarenbeek	Baten/ Lasten	Rekening 2024
Mutaties reserve Budgetoverhevelingen		
Kosten ten laste van de reserve	L	-461
Dekking via reserve	B	461
Vrijval deel reserve	B	10
Storting in reserve n.a.v. najaarsnota	L	-427
De toelichting vindt u terug in het Bijlagenboek jaarrekening 2024 bij het hoofdstuk reserves		
Mutaties reserve Bijdrage Ruimtelijke kwaliteit		
Storting bijdragen in de reserve	L	-121
De toelichting vindt u terug in het Bijlagenboek jaarrekening 2024 bij het hoofdstuk reserves		
Mutaties reserve Duurzaamheid		
Kosten ten laste van de reserve	L	-39
Dekking via reserve	B	39
De toelichting vindt u terug in het Bijlagenboek jaarrekening 2024 bij het hoofdstuk reserves		
Mutaties reserve Openbare Ruimte		
Storting in de reserve	L	-3
De toelichting vindt u terug in het Bijlagenboek jaarrekening 2024 bij het hoofdstuk reserves		

Programma 2 Belevend Hilvarenbeek	Baten/ Lasten	Rekening 2024
Overige mutaties reserves		
Vrijval voorziening Rood-met-Groen koppeling	B	171
Storting voormalige voorziening Rood-met-groen koppeling in Reserve	L	-171
Kosten gerelateerd aan de reserve Rood-met-Groen koppeling	L	-57
Dekking kosten met bijdrage reserve Rood-met-groen koppeling	B	57
De toelichting vindt u terug in het Bijlagenboek jaarrekening 2024 bij het hoofdstuk voorzieningen en het hoofdstuk reserves		
Kosten ten laste van reserve Grondexploitaties		
Lasten GREXen in voorbereiding	L	-3
Dekking via reserve	B	3
De toelichting vindt u terug in het Bijlagenboek jaarrekening 2024 bij het hoofdstuk reserves		
Grondexploitaties (GREXen)		
Lasten grondexploitaties	L	-3.172
Baten grondexploitaties	B	3.963
Winstnemingen grondexploitaties (mutatie reserve)	L	-771
Aanpassing verlies grondexploitaties (mutatie reserve)	B	-6
Bijdrage aan reserve Rood-met-Groen koppeling vanuit grondexploitaties (mutatie reserve)	L	-14
De toelichting vindt u terug in het Bijlagenboek jaarrekening 2024 bij het hoofdstuk reserves		
Verzoeken tot budgetoverheveling van 2024 naar 2025		
(Restant)budgetten met verzoek tot overheveling naar 2025	L	236
De specificatie met toelichting vindt u terug in het hoofdstuk 3.1.3 Budgetoverhevelingen		
Overige incidentele baten/lasten		
Kosten Omgevingswet (exclusief kosten tlv reserve budgetoverhevelingen) ook zo begroot	L	-60
Saldo incidentele baten en lasten (-/- = hogere incidentele lasten)		-365

Programma 3 Ondernemend Hilvarenbeek	Baten/ Lasten	Rekening 2024
Mutaties reserve Budgetoverhevelingen		
Kosten ten laste van de reserve	L	-24
Dekking via reserve	B	24
Storting in reserve n.a.v. najaarsnota	L	-100
De toelichting vindt u terug in het Bijlagenboek jaarrekening 2024 bij het hoofdstuk reserves		
Saldo incidentele baten en lasten (-/- = hogere incidentele lasten)		-100

Programma 4 Dienstverlenend Hilvarenbeek	Baten/ Lasten	Rekening 2024
Mutaties reserve Budgetoverhevelingen		
Kosten ten laste van de reserve	L	-12
Dekking via reserve	B	12
Verzoeken tot budgetoverheveling van 2024 naar 2025		
(Restant)budgetten met verzoek tot overheveling naar 2025	L	33
De specificatie met toelichting vindt u terug in het hoofdstuk 3.1.3 Budgetoverhevelingen		
Saldo incidentele baten en lasten (-/- = hogere incidentele lasten)		33

Programma 5 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Baten/ Lasten	Rekening 2024
Mutaties reserve Budgetoverhevelingen		
Kosten ten laste van de reserve	L	-549
Dekking via reserve	B	549
De toelichting vindt u terug in het Bijlagenboek jaarrekening 2024 bij het hoofdstuk reserves		
Mutaties Algemene Bedrijfsreserve		

Programma 5 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Baten/ Lasten	Rekening 2024
Dekking verwacht nadelig resultaat 2024 ttv najaarsnota	B	919
De toelichting vindt u terug in het Bijlagenboek jaarrekening 2024 bij het hoofdstuk reserves		
Mutaties reserve Personeel		
Kosten ten laste van de reserve	L	-131
Dekking via reserve	B	131
Voordeel op personele lasten	L	211
Storting in reserve Personeel n.a.v. berekening saldo personeel gerelateerde budgetten	L	-211
Saldo incidentele baten en lasten (-/- = hogere incidentele lasten)		919

Programma 6 Overhead	Baten/ Lasten	Rekening 2024
Mutaties reserve Personeel		
Kosten ten laste van de reserve	L	-43
Dekking via reserve	B	43
Voordeel op personele lasten	L	211
Storting in reserve Personeel n.a.v. berekening saldo personeel gerelateerde budgetten	L	-211
Verzoeken tot budgetoverheveling van 2024 naar 2025		
(Restant)budgetten met verzoek tot overheveling naar 2025	L	49
De specificatie met toelichting vindt u terug in het hoofdstuk 3.1.3 Budgetoverhevelingen		
Saldo incidentele baten en lasten (-/- = hogere incidentele lasten)		49

Structurele risico's algemene dienst

Risico/ Oorzaak	Beheersmaatregel	K	G	Bedrag	Score	%	Risicobedrag
1. Huisvesting statushouders							
De gemeente heeft een achterstand in haar taakstelling voor het huisvesten van statushouders. Er is een kader in de gemeenteraad vastgesteld waarin onder andere de mogelijkheden voor een tussenvoorziening van 10-15 jaar worden onderzocht. Uitgangspunt is ontwikkeling door derden, maar omdat de gemeente verplicht is om aan de taakstelling te voldoen schatten we de kans dat de gemeente moet gaan bijdragen in op "hoog".	Besluitvorming is uitgesteld tot zomer 2025. In de voorjaarsnota 2024 is incidenteel een bedrag van € 300.000 opgenomen. Deze is bestemd voor de versnelling van de realisatie van locaties en heeft (gedeeltelijk) betrekking op een reductie van dit risicobedrag.	5	3	€ 400.000	15	100%	€ 400.000
2. Vergoeding Gemeentelijke Opvang Oekraïners (GOO)							
De RTB status is verlengd tot 4 maart 2026. Het voorlopig normbedrag is € 45,- per persoon per dag. Voor de opvang in De Nieuwe Erf (inclusief dependance de Broeksie) moeten we in 2025 huur, huismeesters, beveiligers, etc.. betalen. Dit normbedrag dekt deze kosten niet. Hiervoor kunnen we gebruik maken van de meerkostenregeling, maar mocht dit onverhoopt niet lukken of de regelgeving wijzigt dan kan daarvoor de reserve Nieuwe Erf worden aangesproken.	We hebben € 500.000 gereserveerd in de reserve Nieuwe Erf.	3	3	€ 400.000	9	25%	€ 100.000
3. Jeugdhulpverlening (specialistische zorg)							
Jeugdhulp is een open einde regeling en de gemeente kan geen zorg weigeren als dit nodig blijkt. Pieken en dalen in jaarlijkse uitgaven kunnen zich altijd voordoen. Een complexe casus kan in kosten flink oplopen en dan kan er ook nog sprake zijn van een gezinssituatie met meerdere kinderen (als voorbeeld: de gemiddelde kosten voor een kind dat in een instelling geplaatst wordt zijn € 140.000 per jaar). We rekenen met een risico van 2 extra gevallen per jaar. Met dit risico is de verhoging van de uitgaven aan jeugdzorg van de afgelopen jaren (door de toenemende vraag) niet afgedekt. Sinds 2023 is er een nieuwe inkoopsystematiek welke had moeten leiden tot het beter beheersbaar maken van de kosten (zie beheersmaatregel). Echter de gewenste effecten van de nieuwe inkoop zijn nog niet zichtbaar. Vooralsnog zien we een stijging van de aantallen/kosten. Indien bekend zijn deze kostenstijgingen verwerkt in de begroting (bijstelling in de najaarsnota). Daarnaast zal in de regionale begroting Jeugdhulp 2025 rekening moeten worden gehouden met een verdere stijging in aantallen. Er dient rekening te worden gehouden met de mogelijkheid dat de regionale begroting moet worden aangepast met een afwijking van meer dan 5% ten opzichte van de huidige begroting. Landelijke programma's en akkoorden zoals de Hervormingsagenda en het Integraal Zorgakkoord benadrukken de noodzaak van toegankelijke en goed bereikbare lokale teams die direct hulp kunnen bieden en regie voeren. Aan de ene kant leidt dit op	De groei van de uitgaven aan jeugdhulp is een landelijk probleem. We proberen deze te beperken door het uitvoeren van een aantal beheersmaatregelen. Daarnaast investeren we in versterking van preventie, in innovatie, sturing, monitoring en verantwoording. +Omdat in 2024 de kosten van Crossroads forse stijgingen lieten zien, is er een Taskforce opgericht met o.a. als doel de kosten beheersbaar te maken. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2023 is € 400.000 afgezonderd in een budgetoverheveling t.b.v. activiteiten voor de hervormingsagenda. Naar verwachting valt vanaf 2026 80% uit in segment 3 en 4 niet meer onder de Jeugdwet, het jeugdbudget wordt dan gekort met € 493.000. Voor 10% van deze jongeren is het naar verwachting niet meer nodig om specifiek jeugdhulp aan te bieden ('normalisatie' € 49.000). Dit betekent dat € 444.000 op een andere manier ingevuld moet worden. Hiervoor worden (in samenwerking met de regio) in 2024-2026 een aantal pilots opgezet om dit optimaal in te vullen. Hierbij wordt gedacht aan een verschuiving van individuele behandeling naar groepsbehandeling en om meer beschikkingsvrij te werken (laagdrempelig en eerder in beeld). De kosten van deze pilots zijn nog niet bekend. De gereserveerde middelen willen we hiervoor inzetten.	5	2	€ 200.000	10	100%	€ 200.000

Risico/ Oorzaak	Beheersmaatregel	K	G	Bedrag	Score	%	Risicobedrag
landelijk niveau tot forse bezuinigingen, terwijl er van gemeentes aanzienlijke investeringen worden verwacht.							
4. Wmo middelen ontoereikend							
De Wmo betreft een openeinderegeling. Een aantal autonome ontwikkelingen zijn aan de orde, die zich uiten in jaarlijks stijgende Wmo kosten. Eén van deze ontwikkelingen is de vergrijzing en de verwachting dat onze inwoners langer (zelfstandig) thuis blijven wonen. De verwachting is dat deze ontwikkelingen de aankomende jaren een aanzuigende werking zullen hebben op het aantal aanvragen voor maatwerkvoorzieningen. We zien bijvoorbeeld een toename in het aantal woningaanpassingen. Daarnaast zal in toenemende mate een aanspraak worden gedaan op Huishoudelijke Ondersteuning. Hierbij geldt dat de zorgpartijen te maken hebben met personeelsproblemen, dit leidt onder andere tot een lage verzilveringsgraad. Voor de regionale inkoop Wmo Begeleiding, Dagopvang en Beschermd Wonen moet rekening gehouden worden met zowel een reguliere bijstelling van het lumpsumbedrag (indexering) als een bijstelling in verband met volumeontwikkelingen. We nemen een bedrag van € 150.000 (10% van de begroting) als uitgangspunt.	We blijven inzetten op verdere professionalisering van onze toegang en van sturing, monitoring en verantwoording. Daarnaast blijven we werken aan de intensivering van de samenwerking in GH0 verband en/of op regionaal niveau (Hart van Brabant) om onder andere kosten te kunnen besparen door efficiënter (samen) te werken. Ook worden de huidige verordening en beleidsregels aangescherpt.	5	2	€ 150.000	10	100%	€ 150.000
5. BUIG-middelen ontoereikend							
Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 en voor de inzet van loonkostensubsidie. Het eigen risico op het BUIG-budget is maximaal 7,5% op het totale Rijksbudget. Voor ons komt dit neer op circa € 158.000 (7,5% van € 2.110.327. Het overige risico wordt gedekt door een vangnetuitkering die we kunnen ontvangen van het Rijk.	Wij zetten onze budgetten in voor personen met een arbeidsbeperking, waarbij we onder andere het instrument loonkostensubsidie inzetten. Het overige re-integratiebudget zetten we grotendeels in voor personen uit ons uitkeringsbestand die nog te ver van de arbeidsmarkt af staan en op samenwerking in regionale projecten.	3	2	€ 158.000	6	25 %	€ 39.500
6. Structurele gevolgen omgevingswet							
De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Er is een legesverordening vastgesteld die was gebaseerd op de eerdere legeskosten in “vergelijkbare” gevallen ten tijde van de Wabo. De aantallen en typen aanvragen waren geschat op basis van reële verwachtingen, maar of dat in de praktijk ook zo zou uitwijzen was nog maar de vraag. Met name de gelijk met de Omgevingswet ingevoerde Wet kwaliteitsborging, waar de gemeente niet meer verantwoordelijk wordt gesteld voor de toetsing vooraf en bij de oprichting van een bouwwerk, kon forse gevolgen hebben voor de derving van legesinkomsten. De specialistische toetsing vooraf van dit type bouwwerken werd veelal uitbesteed. De complexiteit van de aard van de werkzaamheden was nog moeilijk in te schatten. Eind 2023 is gebleken dat er net voor het in werking treden van de wet heel veel aanvragen nog zijn ingediend en nieuwe aanvragen aan begin van 2024 pas mondjesmaat binnenkwamen. Het effect van de Omgevingswet en inschatting van de daarmee samenhangend inkomsten was daarmee nog onvoldoende helder. Gedurende het jaar 2024 is er meer duidelijkheid gekomen op het aantal aanvragen en hebben we daarmee een realistische inschatting kunnen maken voor 2025.							

Risico/ Oorzaak	Beheersmaatregel	K	G	Bedrag	Score	%	Risicobedrag
-----------------	------------------	---	---	--------	-------	---	--------------

Met dit alles laten we dit als risico vervallen.

7. Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB)

In onze begroting 2025 hielden we rekening met het risico dat de VRMWB tot voor kort geen eigen algemene reserve aanhield om risico's op te vangen. Hierdoor waren in feite de gemeenten een deel van hun benodigde weerstandscapaciteit en werd indien nodig een beroep op de weerstandscapaciteit van de deelnemende gemeenten gedaan. Inmiddels heeft de VRMWB wel een algemene reserve gevormd ter dekking van risico's. Daarmee is het risico zoals we nog opnamen in de begroting 2025 vervallen.

Daar staat tegenover dat de VRMWB in haar kadernota 2026 aankondigt dat er sprake is van mogelijke nieuwe risico's. Het is nog niet zeker dat ze zich voordoen en/of die dan worden afgewenteld op de deelnemende gemeenten. Het betreft de risico's van onder andere kazernering vrijwilligers, Post Moerdijk Haven vanaf 2029 en een mogelijke korting op de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) die de veiligheidsregio's ontvangen als specifieke uitkering van het rijk. In totaal omgerekend voor ons een risico van € 36.000 per jaar.

Het is nog niet zeker dat de risico's zich voordoen en of die worden ver-
taald door een verhoging van de deelnemersbijdragen. Verder is het zo
dat de veiligheidsregio's als geheel al extra aandacht hebben gevraagd
bij het rijk waar het gaat om de effecten van de mogelijke korting op de
BDuR.

5	1	€ 36.000	5	0%	€ 0
---	---	----------	---	----	-----

8. Project Hart van Haghorst

Met de vaststelling van de voorjaarsnota 2023 besloot de raad in te stemmen met het financieel kader voor het project gebaseerd op de toen beschikbare informatie en uitgangspunten. In bijlage 7.4 van de voorjaarsnota meldden we dat een aantal uitgangspunten nog verder uitgewerkt dienen te worden. Daarnaast gaven we aan dat een aantal aspecten nog niet zijn verwerkt in de cijfers, maar waar we in de vervolgfases wel mee te maken kunnen krijgen.

Met de verwerving van een tweetal percelen en het vaststellen van het bestemmingsplan en grondexploitatie (voor wat betreft de grondexploitatie) is een aantal risico's gemitigeerd (o.a. grondsanering, inrichting openbaar gebied) en is er een bijgesteld financieel kader dat, voor wat betreft de woningbouwontwikkeling, realistisch is. Risico zit momenteel nog op (met name het beheer en de exploitatie) van de multifunctionele accommodatie (MFA). Het is lastig om aan te geven welk structureel risico we hiermee lopen. We gaan voorlopig uit van een bandbreedte van € 0 tot € 100.000 structureel.

In het komende jaar vindt een herijking plaats van het financiële kader voor de multifunctionele accommodatie (MFA) teneinde meer grip te krijgen op de financiële uitgangspunten m.b.t. beheer en exploitatie van het MFA. Daarnaast zal er meer duidelijkheid komen over de wijze van het exploiteren van het MFA.

5	2	€ 50.000	10	100%	€ 50.000
---	---	----------	----	------	----------

9. Toerekening uren aan investeringen en grondexploitaties

We rekenen loonkosten en overhead toe aan investeringen riolering, wegen en grondexploitaties in de begroting. In de begroting 2025 gaat het om een bedrag van € 795.000. Mochten in de toekomst de werkzaamheden teruglopen waardoor we minder uren hieraan kunnen toeschrijven dan ontstaat er een nadeel voor de exploitatie van de algemene dienst. De uren kunnen we dan namelijk niet meer activeren. We houden rekening met een terugloop van de helft, dus € 397.000.

Mochten we in de toekomst minder uren en overhead aan investeringen en grondexploitaties kunnen toeschrijven, dan anticiperen we hierop bij de invulling van de ambtelijke capaciteit in relatie tot de werkzaamheden.

3	3	€ 397.000	9	25%	€ 99.300
---	---	-----------	---	-----	----------

Risico/ Oorzaak	Beheersmaatregel	K	G	Bedrag	Score	%	Risicobedrag
10. Toenemende druk op gemeenten							
De stijging van het aantal uit te voeren taken (van Rijksweg), druk vanwege politieke ambities (Rijk en lokaal) en staat van de arbeidsmarkt (aanhoudende schaarste) leidt tot een noodzaak tot het inhuren van externe medewerkers. Voorbeelden zijn wijzigingen in het gemeentelijk takenpakket waardoor specifieke kennis of tijdelijk extra menskracht nodig is, ziekte, (natuurlijk) verloop en het noodgedwongen invullen van vacatures met minder ervaren medewerkers die (deels) nog intern opgeleid moeten worden. Om die gevallen het hoofd te bieden hebben we budgetten voor inhuur opgenomen, deze zijn echter niet toereikend. We bepalen het risicobedrag op 508.000. Dit is de gemiddelde ongedekte inhuur 2022 t/m 2024.	Wij nemen interne maatregelen (o.a. invulling vacatures en verlaging ziekteverzuim) om beroep op (externe) ondersteuning te beperken. Ook zoeken wij samenwerking binnen de regio en met andere gemeenten om kennis te delen en vraagstukken zoveel mogelijk met anderen te delen en op te lossen. In Q4 2024 starten we met het opstellen van onze Wervingsstrategie. De noodzakelijk geachte ondersteuning monitoren we periodiek en verantwoorden we met tussentijdse rapportages naar de raad. Eventuele tekorten/overschotten op personele budgetten reserveren we in of onttrekken we uit de daartoe ingestelde reserve personeel. Deze reserve is te gering van omvang om het risico af te dekken.	3	3	€ 508.000	9	25%	€ 127.000
11. Algemene uitkering							
De algemene uitkering uit het gemeentefonds vormt voor ruim de helft de inkomsten van onze begroting. Vanaf 2024 geldt een nieuwe financieringssysteem, waardoor de ontwikkeling van de algemene uitkering een afgeleide wordt van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Daarbij is het zeer de vraag of die compensatie voldoende blijft om de eigen prijs- en cao-ontwikkelingen te kunnen dekken. Denk bijvoorbeeld aan de kosten voor WMO en dergelijke in relatie tot de verdere vergrijzing en de kostenstructuur daarvan. Voorzichtigheidshalve houden we rekening met een risico van 0,75% van € 28 mln aan algemene uitkering. Daarbij gaan we er in de voorliggende risicoparagraaf van uit dat door de genoemde beheersmaatregelen het risico zich beperkt tot 160.000.	We hebben geen directe invloed op de ontwikkeling van de algemene uitkering. Wel vragen we via bijvoorbeeld via de K80 (80 kleine gemeenten die zich verenigd hebben) blijvend aandacht voor de noodzaak van voldoende compensatie vanuit het rijk voor de uit te voeren taken door de gemeenten. Het Rijk sprak in 2024 met de VNG af dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering van het Gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende geobjectiveerde indexering onderzocht die ook rekening houdt met kostenontwikkeling en demografie/vergrijzing. Vooruitlopend op de uitwerking is door het rijk bij Voorjaarsnota 2024 op de een jaarlijkse tranche van € 75 miljoen vanaf 2026 oplopend tot € 300 miljoen in 2029 gereserveerd voor een aanvullende indexering voor demografie. Wij ontvangen hierdoor een jaarlijks cumulerende extra algemene uitkering vanaf het jaar 2026 van € 50.000 per jaar. Deze extra algemene uitkering hebben we in de meerjarenbegroting afgezonderd ter dekking van de toenemende kosten door demografische ontwikkelingen.	5	3	€ 160.000	15	100%	€ 160.000
12. Stijgende ICT kosten, o.a. transitie naar Cloud en Dataficering							
Door de voortgaande cloudtransitie en dataficering (o.a. Ai), verandert het landschap waarin ICT diensten worden aangeboden en beheerd. Op dit moment is nog niet duidelijk wat dit wil zeggen m.b.t. samenwerking met leveranciers, maar ook de samenwerking SSC Equalit. We zien wel een algemene verwachting dat vanaf 2025/2026 een toename van verSAASing. Daarnaast kunnen veiligheid, privacy en ethiek een	We hebben geen directe invloed op deze transitie. Het is een internationale ICT&IV ontwikkeling en leveranciers bepalen zelf hun portfolio.	3	2	€ 50.000	6	25%	€ 12.500

Risico/ Oorzaak	Beheersmaatregel	K	G	Bedrag	Score	%	Risicobedrag
-----------------	------------------	---	---	--------	-------	---	--------------

(imago, juridisch en financieel) risico vormen.

13. Informatiewetten NL en Digital Decade 2030 EU

Zowel in Nederland als in Europa zijn diverse informatiewetten gemaakt of in wording. Denk aan WOO, WDO, WEP, WMEBV, SDG, AI-act, NIS2, etc. Met uitzondering van de WOO is nog niet duidelijk of en hoeveel middelen het Rijk hiervoor beschikbaar stelt. Dit kan structureel extra kosten meebrengen om ontwikkelingen op korte termijn te moeten uitvoeren.

In Equalit en GH0 verband zo vroeg mogelijk uitwerking naar implicatie en uitvoeringseisen van wetten.

3 1 € 40.000 3 0% € 0

Totaal structurele risico's algemene dienst							€ 1.338.300
---	--	--	--	--	--	--	-------------

Incidentele risico's algemene dienst

Risico/ Oorzaak	Beheersmaatregel	K	G	Bedrag	Score	%	Risicobedrag
1. Onvoorzien uit reguliere bedrijfsvoering / Algemeen bedrijfsrisico							
In de reguliere bedrijfsvoering is sprake van werkzaamheden waar toereikende beheersmaatregelen op worden toe past waar toch risico's uit voortvloeien. Bijv. uitvoering grondwerkzaamheden (voorzorgsmaatregelen onderzoek en proefsleuven), cybercriminaliteit en digitale bedreigingen (o.a. hacken). Deze risico's worden als totaal gezien, we gaan uit van 2% van het begrotingstotaal.	Toereikende beheersmaatregelen afhankelijk van de werkzaamheden. M.b.t. cyber-bedreigingen treffen we technische en organisatorische maatregelen voor een passend niveau van weerbaarheid.	2	3	€ 980.000	6	50%	€ 490.000
2. Huur Nieuwe Erf							
De huurovereenkomst loopt eind 2025 af, dus is er geen meerjarig risico meer. Dit risico wordt dan ook ondergebracht bij 2 Gemeentelijke opvang Oekraïners							
3. Wachtgeldregeling wethouders							
Na verkiezingen kan een nieuwe coalitie gevormd worden. Dit brengt het risico met zich mee dat er wisselingen komen ten aanzien van de invulling van de wethouders-posten. Ook gedurende een coalitietermijn kunnen dergelijke wisselingen optreden. Bij het ontstaan van een verplichting tot wachtgeld storten we dit in een voorziening. Daarom zien we dit als een incidenteel risico. Op basis van het gemiddelde van de afgelopen 4 jaar, bepalen we het risicobedrag op € 100.000.	Er is voor de huidige aanspraken op wachtgeld een voorziening gevormd.	3	2	€ 100.000	6	50%	€ 50.000
4. Pensioenregeling wethouders							
Vanaf 1 januari 2028 worden de pensioenen van de wethouders onder gebracht in het ABP. Dit in tegenstelling tot de huidige APPA-regeling, waarbij we jaarlijks de voorziening op hoogte van de totale pensioenaanspraken brengen en dit herberekenen met de dan bekende actuariële rente. Op dit moment is er nog geen inzicht in de berekeningswijze van het ABP en kunnen we niet bepalen of de stand van de voorziening, de juiste omvang heeft voor deze verplichte pensioenoverdracht. In 2025 wordt een onderzoek gestart vanuit o.a. het VNG om hierin meer duidelijk te scheppen.	Er is voor de huidige (lopende en toekomstige) pensioenaanspraken een voorziening gevormd. Deze wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van de berekening die onze pensioenuitvoerder aanlevert. Dit zullen we ook richting 1-1-2028 blijven doen.			PM		0%	€ 0
5. Gerechtelijke procedures en aansprakelijkheidsstellingen							
Er lopen twee aansprakelijkheidsstellingen waarvan er een binnen de verzekering valt en een mogelijk niet. Deze laatste betreft een handhavingszaak met een claim van € 150.000.		1	2	€ 150.000	2	0%	€ 0
6. Deelname Publiek Ontwikkelbedrijf							
Hilvarenbeek is in 2023 ingestapt als aandeelhouder in het Publiek Ontwikkelbedrijf (POB). Deelname aan het Publiek Ontwikkelbedrijf is niet zonder financiële risico's. Het kopen van aandelen kost geld en aan elke bedrijfsmatige activiteit kleeft het risico dat er iets misgaat of anders loopt dan vooraf ingeschat. Doordat het POB nog volop in ontwikkeling is, hebben we dit gekwalificeerd als een gemiddeld risico. Het risicobedrag is maximaal de totale inleg van € 430.000.	De inleg vindt gefaseerd plaats en deelname betreft meerdere projecten met afzonderlijke resultaten. Het risico van staatsteun is onderzocht en er is geconcludeerd dat dit zeer gering is. Daarnaast is een pre-notificatie gedaan bij de Europese Commissie en er is een eerste reactie binnengekomen waarin er ambtelijk is aangegeven dat op basis van de informatie in de documenten (o.a. het advies van AKD) geen bezwaar gezien wordt. Er is echter nog geen definitieve reactie van de Europese Commissie.	3	3	€ 430.000	9	50%	€ 215.000
7. Niet voldoen aan privacywetgeving							
De GHO-gemeenten voldoen op diverse punten nog niet aan de privacywetgeving. We werken als gemeenten daarbij ook veel bijzondere persoonsgegevens (bijv. over gezondheid of leefsituatie binnen het Sociaal Domein). Bij controles kunnen de gemeenten daarom	Het in GHO-verband verbeteren van integraal risicobeheer en -management.	1	3	€ 450.000	3	0%	€ 0

in aanmerking komen voor een boete van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Op basis van draagkracht van de organisatie en geen eerdere overtredingen, gaan we uit van de minimale boete in de relatief zware boete categorie 4 (uit de 2023 Boetebeleidsregels AP)

Totaal incidentele risico's algemene dienst	€ 755.000
---	-----------

Risico's grondbedrijf

Nr.	Onderwerp	Risico / Oorzaak	Beheersmaatregel	K	G	Bedrag	I / S	Ri- sico- score	%	€
1.	Afzet gronden	Aannames ten aanzien van reële grondprijzen en afzet van gronden (in de tijd gezien) zijn binnen de huidige woningmarkt moeilijk te onderbouwen. Wij hebben binnen het kader van risicomanagement het negatieve effect van de rente berekend in geval binnen de huidige meer jaren periode geen gronden worden verkocht.	Binnen grondbedrijf continue aandacht en focus op beheersmaatregelen die van positieve invloed kunnen zijn op de grondverkoop.	3	3	€325.000	I	9	50%	€ 162.500
2.	Prijrisico/inflatie	Wij hebben onderzocht wat het effect op de grondexploitaties is als wel de inflatie op de kosten doorloopt terwijl de grondopbrengsten constant blijven.	Vasthouden aan jaarlijkse herziening van de exploitatieopzetten.	3	3	€ 370.000	S	9	25%	€ 92.500
3.	Geurcontour De Leeuwerik 3	Binnen het uitgiftegebied van De Leeuwerik 3 belemmert een stankcirkel de uitgifte van enkele percelen.	In overleg gaan met vergunninghouder icm planvorming Leeuwerik 4	3	2	€ 165.000	I	6	50%	€ 82.500
4.	Gemaakte kosten diverse IMVA's	Mogelijk nieuwe grondexploitaties welke in voorbereiding zijn, tot dat de grondexploitatie is vastgesteld, is er het risico dat deze geen doorgang gaat vinden.	Scherp blijven op planontwikkeling en monitoring van de kosten. De mogelijkheid voor faciliterend grondbeleid in het oog houden.	3	3	€ 400.000 ³	I	9	50%	€ 200.000
Totaal risico's grondbedrijf										€ 537.500

³ Er is een gemiddelde genomen van de vier lopende voorbereidingskredieten, totale kosten van de vier IMVA's is +/- € 1.600.000

In onderstaande tabel zijn de afschrijvingstermijnen opgenomen naar soort van investering.

Soort investering		Jaren
<u>1.</u>	<u>Immateriële vaste activa</u>	
1.1	Ontwikkelings- en onderzoekskosten (max. 5 jaar volgens BBV)	05
1.2	Bijdragen aan activa van derden (max. gelijk aan die van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt)	
<u>2.</u>	<u>Materiële vaste activa (maximale termijn: niet wettelijk vastgesteld)</u>	
2.1	<i>Infrastructurele voorzieningen</i>	
2.1.1	Grondwerken	30
2.1.2	Sloopwerken	15
2.1.3	Rioleringen	leidingen 90 bouwkundig 45 gemalen 15
2.1.4	Binnenhavens	30
2.1.5	Rehabilitatie wegen	40
2.1.6	Openbare verlichting	Lichtmasten 40 Armaturen 25
2.1.7	Verkeersregelingen	15
2.1.8	Openbaar Groen	15
2.1.9	Parkeren	30
2.1.10	Begraafplaatsen	grondwerken 30 overig 10
2.1.11	Sportterreinen	30
2.1.12	Aankopen grond (niet zijnde grondexploitatie)	00
2.2	<i>Bedrijfsmiddelen</i>	
2.2.1	Gebouwen	ondergrond 00 opstal (permanent) 40 opstal (semi-permanent) 20
2.2.2	Verbouwingen/techn. installaties	verbouwing opstallen 20 technische installaties 15 huishoudelijk apparatuur 10
2.2.3	Machines	10
2.2.4	Vaste inrichting en inventaris	10
2.2.5	Repro	snij/bindmachines 08 kopieermachines 05
2.2.6	Kantoorapparatuur	hardware 05 software e.d. 05
2.2.7	Vervoermiddelen	vrachtauto's en tractoren 08 aanhangwagens 10
2.2.8	Gereedschappen	algemeen 05 maaimachines e.d. 08
2.2.9	Containers	10
2.2.10	Speelvoorzieningen	10

Om voorgenomen investeringen te kunnen realiseren heeft uw raad – met eerdere vaststelling van begrotingen c.q. tussentijdse rapportages – verschillende kredieten gevoteerd. Bij de beoordeling van de gevoteerde kredieten, ten tijde van de jaarrekening, is de stand van zaken per krediet in beeld gebracht. Dat is gebeurd aan de hand van de werkelijke uitgaven/inkomsten en de nog te verwachten uitgaven/inkomsten. Een aantal kredieten wijken af in tijd of in budget. Enerzijds gaat het om afgesloten kredieten en anderzijds om kredieten die niet (geheel) zijn uitgevoerd in 2024, maar op een later tijdstip alsnog plaatsvinden. In deze paragraaf geven we een overzicht hiervan. De financiële effecten - de kapitaallasten die voortvloeien uit de bijstellingen - verwerken we in de voorjaarsnota 2025.

Afgesloten kredieten op 31-12-2024

Hieronder staan de afgesloten kredieten.

Een aantal jaarlijkse kredieten worden afgesloten in 2024, de uitgaven worden geactiveerd en het restantbedrag wordt toegevoegd aan het krediet van 2025.

Activa nr	Omschrijving	Krediet 2024	Uitgaven	Bedrag overheveling
403	Participatie projecten openbare ruimte, 2024	123.512	20.545	
421	Participatie projecten openbare ruimte, 2025			102.967
544	Vervanging lichtmasten 2024	22.089	0	
513	Vervanging lichtmasten, 2025			22.089
432	Vervanging armaturen, 2024	72.201	0	
512	Vervanging armaturen, 2025			72.201
458	B5 Maatregelen uit BRP 2020 jaarschijf 2024	197.939	0	
460	B5 Maatregelen uit BRP 2020 jaarschijf 2025			197.939
541	Jaarschijven aanleg grasbetontegels (2024)	126.000	33.769	
542	Jaarschijven aanleg grasbetontegels (2025)			92.231

Vier kredieten worden afgesloten in 2024, deze zijn gereed gemeld.

Activa nr	Omschrijving	Krediet 2024	Uitgaven	Afwijking
412	IMVA Hart van Haghorst	163.777	-29.974	193.750
491	Atletiekbaan, Kunststof toplaag e.d.	12.156	11.649	507
540	Vervangingen kiosk Diessen 2024 dakbedekking	50.000	50.000	0
546	Perceel landbouwgrond Bosscheweg	351.000	350.945	55

Krediet 412 IMVA Hart van Haghorst

Dit krediet is afgesloten. De uitgaven worden ingebracht in het grondexploitatie Hart van Haghorst én deels in 2025 overgeboekt. Er komen géén uitgaven meer op dit krediet.

Afwikkeling van het restantkrediet

Van het restantkrediet hevelen we € 175.000 over naar 532 Hart v Haghorst - MFA gebouw en het bedrag van € 18.750 valt vrij.

Krediet 491 Atletiekbaan, Kunststof toplaag e.d.

Aanleg is gereed en in gebruik genomen.

Krediet 540 Vervangingen kiosk Diessen 2024 dakbedekking

Renovatie is gerealiseerd.

Krediet 546 Perceel landbouwgrond Bosscheweg

Perceel landbouw is aangekocht. De waardering is conform marktwaarde.

Er is één krediet afgesloten in 2024, met een overschrijding.

Activa nr	Omschrijving	Krediet 2024	Uitgaven	Afwijking
321	Kluifrotonde project N395	11.459	12.775	-1.316

Krediet 321 Kluifrotonde project N395

De laatste, afrondende uitgaven, hebben geleid tot een kleine overschrijding op het geraamd krediet.

Afwaardering krediet op 31-12-2024

Er zijn in 2024 géén kredieten afgewaardeerd.

Lopende (restant)kredieten naar volgende jaren

Hieronder staan de drie overgehevelde kredieten.

Er wordt één krediet overgeheveld naar 2025, er is sprake van een **overschrijding**.

Activa nr	Omschrijving	Krediet 2024	Uitgaven	Bedrag overheveling
405	IMVA Ontwikkeling Vroonacker 4	155.000	213.799	-58.799

Krediet 405 IMVA Ontwikkeling Vroonacker 4

Afgelopen jaar heeft er een overschrijding plaatsgevonden van het geraamd budget (voorbereidingskosten) voor het plangebied Vroonacker IV. Gebleken is dat het afronden van de overeenkomsten en onderhandelingen ruim meer tijd kosten dan begroot. Vanwege dit aspect is er meer tijd en energie en daarmee dus kosten in gaan zitten dan was voorzien.

Bij de najaarsnota werd duidelijk dat er extra krediet aangevraagd moest worden voor het project Vroonacker IV. Bij de najaarsnota is hiervoor, voor het jaar 2024 en het jaar 2025, een inschatting gemaakt welk budget daarvoor toereikend zou zijn. Echter door een onvoorziene samenloop van omstandigheden is de krediet aanvraag niet verwerkt in de najaarsnota en zien we een niet toereikend krediet bij de jaarrekening 2024.

Een tweetal kredieten worden overgeheveld naar 2025, er is sprake van een overschrijding in 2024, het krediet in 2025 wordt evenredig verlaagd.

Activa nr	Omschrijving	Krediet 2024	Uitgaven	Bedrag overheveling
468	Aandeel wegen Rijtseweg e.o. (wegbeheerplan 21-25)	373.559	497.466	-123.907
445	Rijtseweg Diessen vervangen riolering 2022-2025	247.413	302.355	-54.942

Krediet 445 Rijtseweg Diessen vervangen riolering en Krediet 468 Aandeel wegen Rijtseweg e.o.

We hebben in 2024 meer werk kunnen realiseren en daardoor de kredieten overschreden.

De overschrijding is het gevolg van de gewijzigde doorlooptijd van het project herinrichting Rijtseweg / Molenstraat te Diessen.

De kredieten in 2025 van € 396.000 resp. € 245.000 zullen worden verminderd met de overschrijding van resp. € 123.907 en € 54.942 in 2024. De verwachting is dat het totale krediet over de jaren toereikend is.

Hieronder staan de overige (restant)kredieten per 31-12-2024 waarvan we voorstellen ze over te hevelen naar volgend jaar.

Activa nr	Omschrijving	Krediet 2024	Uitgaven	Bedrag overheveling
376	IMVA Locatie voormalig basisschool De Wingerd	88.356	-10.887	99.243
406	IMVA Bedrijventerrein Slibbroek Noord	121.487	102.500	18.987
409	IMVA Leeuwerik IV	100.918	54.858	46.060
444	MVA Aankoop percelen Vroonacker IV	55.000	54.154	846
497	Audiovisuele middelen raadszaal en ontmoetingsruimte	35.000	0	0
533	Vervangingen gemeentehuis alarm en lichtinstallatie	184.000	2.374	181.626
537	Vervangingen gemeentewerf 2024 bestrating	130.000	0	130.000
517	Aandelen deelname Regionaal Ontwikkelbedrijf REKS	295.841	0	295.841
477	Verbeteren bluswatervoorziening (vijn 2022 nr. 4)	250.000	0	250.000
368	Rehabilitatie Van de Veldenweg	174.561	5.985	168.576
416	vijn21/30 landbouwverkeer noordwestzijde kwadrant	304.305	11.449	292.856
417	vijn21/30 landbouwverkeer zuidwestelijk kwadrant	451.663	156.705	294.958
419	vijn21/33 centrumvisie herinrichting Koestraat	53.414	0	53.414
420	Herinrichting Papenstraat	28.768	20.710	8.058
498	Hoge Zij wegbeheer	105.000	0	105.000
436	Automatische beregening velden Esbeek	25.000	0	25.000
557	Herinrichting Gildeweide	45.000	0	45.000
353	Aanpassingen Hercules luchtbehandeling	143.990	0	143.990
479	Luchtbehandelingskasten Hercules (vijn 2022 nr. 19)	287.000	0	287.000
556	Inrichtingskosten gezondheidscentrum	30.000	0	30.000
499	Hoge Zij riolering	100.000	0	100.000
545	Vervanging brug Watermolenweg over de Reusel	285.000	4.479	280.521
364	Vervanging milieupark	110.000	0	110.000
547	Aanschaf GFE (kleine verzamelcontainers) Cocons	80.000	38.679	41.321
411	Project zonnepanelen (voorraad 19 zonnepanelen)	4.605	4.602	3
487	SWC De Doelakkers, voorbereidingskrediet	131.085	116.526	14.559
521	Hart v Haghorst - School - grondverwerving	517.020	517.020	0
523	Hart v Haghorst - School - gebouw	50.000	36.250	13.750
524	Hart v Haghorst - Kinderopvang - grondverwerving	172.871	172.871	0
526	Hart v Haghorst - Kinderopvang - gebouw	17.000	12.090	4.910
527	Hart v Haghorst - Gymzaal - grondverwerving	380.794	379.644	0
529	Hart v Haghorst - Gymzaal - gebouw	37.000	22.519	14.481
530	Hart v Haghorst - MFA - grondverwerving	684.315	683.404	0
532	Hart v Haghorst - MFA - gebouw	57.000	40.665	16.335
469	Aandeel wegen Drie-Eilanden	50.000	0	50.000
452	Giselbert Backstraat Hilvarenbeek vervangen riolering	50.500	0	50.500
453	Elsakkers Hilvarenbeek vervanging riolering	100.000	21.334	78.666
455	Van der Lindenstraat Diessen vervangen riolering	50.000	0	50.000
450	Randvoorziening wijkpark Hbeek - EM	17.000	0	17.000

Enkele opmerkingen:

Krediet 497 Audiovisuele middelen raadszaal en ontmoetingsruimte

Dit krediet is eerder vastgesteld op een bedrag van € 400.000, beschikbaar in 2025.

Krediet 411 Project zonnepanelen

De voorraad zonnepanelen is gereduceerd tot 19 stuks. In 2025 worden hiervoor nog geschikte daken onderzocht. De zonnepanelen kunnen ook beschikbaar blijven ter vervanging.

Krediet 487 Voorbereidingskrediet SWC Doelakkers

Naast de overheveling van dit restantbedrag van het voorbereidingskrediet, is er in 2025 en 2026 € 6,6 miljoen krediet opgenomen voor de realisatie.

Diverse kredieten Hart van Haghorst

De grondverwerving is in 2024 gerealiseerd. Het krediet IMVA Hart van Haghorst is afgesloten, van het restantkrediet boeken we € 175.000 over naar MFA gebouw.

De overheveling van de overige restantkredieten van 2024 naar 2025 bedraagt € 49.500. De eerder opgenomen kredieten voor 2025 en 2026 bedragen € 6,3 miljoen voor de realisatie van het gebouw inclusief installaties (de kredieten van 2025 en 2026 zijn niet opgenomen in bovenstaand overzicht).

In deze bijlage zijn per programma de voorgeschreven verplichte beleidsindicatoren weergegeven. We vergelijken Hilvarenbeek met het gemiddelde van de gemeenten kleiner dan 25.000 inwoners. Het merendeel van deze beleidsindicatoren komen van www.waarstaatjegemeente.nl.

Indicator	Toelichting	H'beek	< 25k	Eenheid	Jaar
Absoluut verzuim	Leerlingen niet ingeschreven op school	6,3	6,1	Per 1000 leerlingen	2023
Relatief verzuim	Leerlingen ingeschreven op school, maar ongeoorloofd afwezig	15	21	Per 1000 leerlingen	2023
Voortijdige schoolverlaters totaal	Leerlingen (12-23 jaar) dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat (VO + MBO)	1,7	1,9	%	2023
Niet-sporters	Inwoners (19 en ouder die niet wekelijks sporten)	42,2	47,9	%	2022
Aantal banen	Banen per inwoners (leeftijd 15-64 j.)	738.3	708.1	Per 1000 inwoners (15-64jr.)	2023
Jongeren met delict voor rechter	Jongeren dat met een delict voor de rechter is verschenen	1	1	%	2018
Kinderen in uitkeringsgezin	Kinderen tot 18 jaar in een gezin dat van de bijstand moet rondkomen	4	3	%	2023
Netto arbeidsparticipatie	Werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	75	73.8	%	2024
Achterstandsleerlingen Primair onderwijs	Leerlingen (4-12) primair onderwijs dat kans heeft op leerachterstand	geen data	geen data	Geen cijfers bekend	
Werkloze jongeren	Werkloze jongeren (16-22 jaar)	Geen data	1	%	2023
Bijstandsuitkeringen	Bijstandsuitkering 18 jaar en ouder	10,7	17,6	Per 1000 inwoners	2024
Lopende re-integratievoorzieningen	Re-integratievoorzieningen in de leeftijd van 15-64 jaar.	7,1	14,2	Per 1000 inwoners	2022
Jongeren met jeugdhulp	Jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp	8,8	10,7	% jongeren tot 18 j.	2024
Jongeren met jeugdbescherming	Jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel	0,4	0,8	% jongeren tot 18 j.	2024
Jongeren met jeugdreclassering	Jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel	geen data	0,4	% jongeren (12-22 jaar)	2024
WMO-cliënten met maatwerkarrangement	Maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning WMO	62	61	Per 1000 inwoners	2024

Programma 2: Belevend

Indicator	Toelichting	H'beek	< 25k	Eenheid	Jaar
Verwijzingen Halt	Verwijzingen naar Halt (leeftijd 12-17)	6	9	per 1000 inwoners	2024
Winkeldiefstal	Winkeldiefstallen	1,6	0,8	per 1000 inwoners	2024
Geweldsmisdrijven	Bv.: seksuele misdrijven, levensdelicten, lichamelijk letsel door schuld	0,9	2,6	per 1000 inwoners	2024
Diefstal uit woning	Diefstallen uit woningen	1,9	1,1	per 1000 inwoners	2024
Vernieling/beschad.	Vernielingen en beschadigingen	2,2	3,6	per 1000 inwoners	2024
Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met motorvoertuig	Aandeel van totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.			Geen cijfers bekend	
Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met een fietser	Aandeel van totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.			Geen cijfers bekend	

Indicator	Toelichting	H'beek	< 25k	Eenheid	Jaar
Huishoudelijk restafval	Restafval per bewoner per jaar	94	103	kg per inwoner	2023
Hernieuwbare elektriciteit	Elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	38,8	geen data	%	2022
Nieuwbouw woningen	Nieuwbouwwoningen	6,4	7,5	per 1000 woningen	2023
Demografische druk	Personen 0-19 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen 20-65 jaar.	80,3	81,1	%	2024
Woonlasten éénpersoonshuishouden	Bedrag per jaar dat een éénpersoons-huishouden betaalt aan woonlasten.	820	947	euro	2024
Woonlasten meer-persoonshuishouden	Gemiddeld jaarbedrag betaald aan woon-lasten door meerpersoonshuis-houden.	865	1.037	Euro	2024

Programma 3: Ondernemend

Indicator	Toelichting	H'beek	< 25k	Eenheid	Jaar
Func tiemenging	De func tiemengingsindex (FMI) weer-spiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken)	50,8	49,8	%	2023
Bruto gemeentelijk product	Product van de toegevoegde waarde per baan en aantal banen in de ge-meente	-	-	Geen data	
Aantal vestigingen	Vestigingen bedrijven	217	187	per 1000 inwoners (leeftijd 15-64 j)	2023

Programma 4: Dienstverlenend

Indicator	Toelichting	H'beek	< 25k	Eenheid	Jaar
Formatie	Toegestane formatie van het ambtelijk apparaat voor begrotingsjaar op 1 jan.	8,1	-	Fte per 1000 inwo-ners	2024
Bezetting	Werkelijk fte werkzaam op 31 dec.	7,4	-	Fte per 1000 inwo-ners	2024
Apparaatskosten	De personele en materiële kosten ver-bonden aan het functioneren van de or-ganisatie excl. griffie en bestuur. (bv.: personeel, huisvesting, automatisering.	956	-	Kosten per inwo-ner	2024
Externe inhuur	Uitvoeren van werkzaamheden door een private organisatie met winstoog-merk, middels het tegen betaling inzet-ten van personele capaciteit en deskun-digheid, zonder een arbeidsovereen-komst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen.	35,7	-	% kosten inhuur externen van to-tale loonsom (incl.inhuur)	2024

Hoofdstuk 5: Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Indicator	Toelichting	H'beek	< 25k	Eenheid	Jaar
WOZ-waarde woning	Gemiddelde WOZ-waarde woningen.	468	408	X € 1000	2024

Hoofdstuk 6: Overhead en VPB

Indicator	Toelichting	H'beek	< 25k	Eenheid	Jaar
Overhead	Overhead gedeeld door totaal saldo van de lasten (excl. reservemutaties)	14,2	-	%overhead/totale last	2024

Bijlage 7

Verdeling naar taakvelden

Thema / Taakveld BBV	x € 1.000	Bijgestelde		Jaarrekening		Saldo 2024		Totaal Saldo 2024
		Begroting		2024				
		01 Lasten	02 Baten	01 Lasten	02 Baten	01 Lasten	02 Baten	
SL-WMO, jeugd en participatie (basisstructuur)								
0.10 Mutaties reserves		133	-108	142	-419	9	-311	-302
2.2 Parkeren		7	-8	6	-9	-1	-1	-2
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		7.101	-4.217	7.864	-5.387	763	-1.171	-408
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal					-1		-1	-1
6.3 Inkomensregelingen		2.875	-2.025	3.123	-2.214	249	-189	59
6.5 Arbeidsparticipatie		823	-259	771	-312	-51	-52	-103
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+		39		36		-3		-3
6.91 Coördinatie en beleid WMO		244		223	-1	-21	-1	-22
6.71b Begeleiding (WMO)		1.648	-105	1.618	-114	-30	-9	-39
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd					-4		-4	-4
7.1 Volksgezondheid				97	-94	97	-94	3
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen		40		39		-1		-1
6.4 WSW en beschut werk		1.443		1.461		18		18
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)		1.011		1.001		-10		-10
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)		1.322		1.385		63		63
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-		2.821		3.257		436		436
6.81 Geëscaleerde zorg 18+		10		9		-1		-1
6.82a Jeugdbescherming		251				-251		-251
Totaal SL-WMO, jeugd en participatie (basisstructuur)		19.768	-6.722	21.033	-8.556	1.265	-1.833	-568
SL-Sport en Cultuur								
0.10 Mutaties reserves		5	-152	15	-159	10	-7	2
5.1 Sportbeleid en activering		420	-79	330	-82	-90	-3	-93
5.2 Sportaccommodaties		1.211	-100	1.194	-91	-17	9	-8
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		1.049	-253	1.061	-270	12	-17	-6
5.4 Musea		24	-16	24	-16			
5.5 Cultureel erfgoed		218		168	-1	-50	-1	-51
5.6 Media		345	-15	369	-16	24	-1	24
Totaal SL-Sport en Cultuur		3.273	-614	3.161	-634	-112	-19	-131

Thema / Taakveld BBV	x € 1.000	Bijgestelde Begroting		Jaarrekening		Saldo 2024		Totaal Saldo
		2024		2024				2024
		01 Lasten	02 Baten	01 Lasten	02 Baten	01 Lasten	02 Baten	
SL-Onderwijs								
0.10 Mutaties reserves			-14		-14			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie				3	-1	3	-1	2
4.2 Onderwijshuisvesting		1.076	-340	1.061	-350	-15	-10	-24
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken		733	-146	669	-151	-65	-5	-70
4.1 Openbaar basisonderwijs		1				-1		-1
Totaal SL-Onderwijs		1.810	-500	1.733	-516	-78	-16	-94
SL-Gezondheidszorg								
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		66	-66	69	-74	4	-9	-5
7.1 Volksgezondheid		856	-76	854	-85	-1	-9	-11
5.1 Sportbeleid en activering		8	-8	10	-10	2	-2	
Totaal SL-Gezondheidszorg		929	-149	933	-169	4	-20	-16
Belevend-Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting								
0.10 Mutaties reserves		1.658	-245	1.249	-288	-410	-43	-452
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		112	-195	93	-204	-20	-9	-29
8.1 Ruimte en leefomgeving		1.071	-531	1.084	-597	14	-66	-53
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur				1		1		1
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)		9.238	-10.443	3.172	-3.963	-6.066	6.480	414
8.3 Wonen en bouwen		1.642	-910	1.731	-954	89	-44	45
0.5 Treasury		16		13		-2		-2
Totaal Belevend-Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting		13.737	-12.324	7.342	-6.006	-6.395	6.318	-76
Belevend-Verkeer en vervoer								
0.10 Mutaties reserves		88	-40	88	-40			
2.2 Parkeren		8		6		-2		-2
2.1 Verkeer en vervoer		2.036	-105	1.876	-146	-159	-41	-200
Totaal Belevend-Verkeer en vervoer		2.132	-145	1.970	-186	-162	-41	-202
Belevend-Openbare ruimte								
0.10 Mutaties reserves			-101		-101			
2.1 Verkeer en vervoer		470	-62	426	-22	-45	40	-4
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		1.800		1.958		158		158
Totaal Belevend-Openbare ruimte		2.271	-163	2.384	-123	113	40	154

		Bijgestelde Begroting 2024		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		Totaal Saldo 2024
Thema / Taakveld BBV	x € 1.000	01 Lasten	02 Baten	01 Lasten	02 Baten	01 Lasten	02 Baten	
Belevend-Milieu								
0.10 Mutaties reserves			-39		-85		-46	-46
8.3 Wonen en bouwen				4		4		4
7.2 Riolering		1.773	-2.166	1.644	-2.001	-129	165	37
7.3 Afval		1.499	-1.826	1.676	-2.098	177	-273	-95
7.4 Milieubeheer		1.370	-413	1.258	-334	-112	79	-33
0.5 Treasury		23		14		-9		-9
Totaal Belevend-Milieu		4.665	-4.444	4.597	-4.519	-69	-75	-143
Belevend-Buitengebied								
0.10 Mutaties reserves		171	-57	171	-57			
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		98	-189	116	-189	18		18
7.4 Milieubeheer		31		43		11		11
3.1 Economische ontwikkeling		30		22		-8		-8
Totaal Belevend-Buitengebied		330	-246	352	-246	22		22
0.10 Mutaties reserves			-40		-40			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer		1.146		1.153		7		7
1.2 Openbare orde en veiligheid		861	-64	819	-110	-43	-46	-89
Totaal Belevend-Openbare orde en veiligheid		2.007	-104	1.971	-150	-36	-46	-82
Ondernemend-Bedrijven en bedrijventerreinen								
0.10 Mutaties reserves		100	-24	100	-24			
6.3 Inkomensregelingen				1	19	1	19	20
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		52	-63	52	-62			
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur				3		3		3
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		19	-19	17	-19	-2		-3
3.1 Economische ontwikkeling		82		64		-18		-18
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		45	-4	22	-6	-24	-3	-26
3.4 Economische promotie		221	-53	221	-53		-1	-1
2.3 Recreatieve havens		3				-3		-3
Totaal Ondernemend-Bedrijven en bedrijventerreinen		523	-161	479	-146	-44	16	-28
Dienstverlenend-Bestuurlijke samenwerking								
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		38	-32	27	-39	-11	-7	-18
0.1 Bestuur		1.731		2.180	-8	449	-8	441
Totaal Dienstverlenend-Bestuurlijke samenwerking		1.770	-32	2.207	-59	438	-27	411

Thema / Taakveld BBV	x € 1.000	Bijgestelde Begroting 2024		Jaarrekening 2024		Saldo 2024		Totaal Saldo 2024
		01 Lasten	02 Baten	01 Lasten	02 Baten	01 Lasten	02 Baten	
Dienstverlenend-Dienstverlening								
0.2 Burgerzaken		628	-347	663	-365	34	-18	16
7.5 Begraafplaatsen en crematoria				1		1		1
Totaal Dienstverlenend-Dienstverlening		628	-347	664	-365	36	-18	17
Algemene uitkering en overige dekkingsmiddelen								
0.10 Mutaties reserves			-962	211	-962	211		211
3.4 Economische promotie			-1.754		-1.815		-61	-61
0.5 Treasury		-90	-147	132	-301	222	-154	68
0.61 OZB woningen		314	-2.889	311	-2.889	-4		-3
0.62 OZB niet-woningen			-1.998		-1.896		102	102
0.64 Belastingen overig			-10	18	-8	18	2	19
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds			-28.286		-28.382		-96	-96
0.8 Overige baten en lasten		75				-75		-75
Totaal Algemene uitkering en overige dekkingsmiddelen		300	-36.046	671	-36.252	372	-207	165
Overhead								
0.10 Mutaties reserves			-198		-719		-521	-521
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		1				-1		-1
0.4 Overhead		8.267	-214	8.984	-262	718	-48	669
Totaal Overhead		8.267	-412	8.984	-981	717	-569	148
Eindtotaal		62.410	-62.410	58.483	-58.907	-3.927	3.504	-423

De SiSa regelingen

In deze jaarrekening worden 23 specifieke uitkeringen verantwoord.

1. B2: Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagproblematiek
2. C62: Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire
3. C92: Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid
4. D8: Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)
5. D14: Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen
6. E44B: Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)
7. E84: Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023
8. E87B: Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)
9. G2: Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024
10. G3: Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024
11. G4: Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024
12. G10: Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2024
13. G12: Kwijtschelding publieke schulden SZW-domein i.v.m. de hersteloperatie kinderopvang-toeslagaffaire_gemeentedeel 2024
14. G13: Onderwijsroute_gemeentedeel 2024
15. H4: Specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025
16. H30: Specifieke uitkering voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026
17. H35B: Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)
18. J55: Aanpak energiearmoede
19. J94: Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het nationaal isolatieprogramma
20. J209: Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen
21. J210B: Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw
22. K28: Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)
23. M16: Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle D2 Indicator: B2/01	Aard controle n v t Indicator: B2/02	Aard controle n v t Indicator: B2/03	Aard controle n v t Indicator: B2/04	Aard controle n v t Indicator: B2/05	
			0	31	Ja	Ja	Ja	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13
			€0	€0			€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/14	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PVA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19
			€0	€12.121	€0	€110.639	€0	€57.257
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24	
			€0	€12.000	€0	€12.772	€0	

BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen <i>Aard controle R Indicator: C62/01</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02</i>				
			€ 0	Ja				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: C92/01</i>	Bedrag doorgeschoven naar t+1 <i>Aard controle R Indicator: C92/02</i>	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03</i>	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04</i>	Aantal gebruikte leermiddelen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05</i>	
			€ 15.572	€ 0	1	219	54	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) <i>Aard controle R Indicator: D8/01</i>	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) <i>Aard controle R Indicator: D8/02</i>	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) <i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>	Correctie besteding (jaar T-1) <i>Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05</i> <i>Aard controle R Indicator: D8/04</i>	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) <i>Aard controle R Indicator: D8/05</i>	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: D8/06</i>
		Gemeenten	€ 105.565 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07</i>	€ 12.080 Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag <i>Aard controle R Indicator: D8/08</i>	€ 30.000 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09</i>	€ 0 Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag <i>Aard controle R Indicator: D8/10</i>	€ 22.645	€ 0
			1					

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03			
			€ 28.000	€ 0	€ 0			
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07		
			€ 0	€ 37.331	€ 14.883	Nee		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Aard controle R Indicator: D14/11		
			1					
			IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker
Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03				Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
1 060855 Gemeente Tilburg	IENW/BSK-2024/93824	€ 0				€ 0	€ 80.579	€ 80.579
Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)						
Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09						
1 060855 Gemeente Tilburg	IENW/BSK-2024/93824	Nee						
Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel				Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12				Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13		
1 060855 Gemeente Tilburg	IENW/BSK-2024/93824	7 Regenwater afkoppelen				Nee		

lenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle R Indicator: E84/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E84/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04</i>		
			€ 108.416	€ 108.416	€ 108.416	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08</i>		
lenW	E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	1 317 Vervangen verharding fietspad/aantal in Meters	Ja	200			
			2 330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h/aantal in Stuks	Nee	2			
			Hieronder per regel één provincie of waterschap (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnaam/nummer	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden (jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van derden (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E87B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E87B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/06</i>
			1 030010 Provincie Noord-Brabant Kopie beschikingsnaam/nummer	C2309163/5290004 Eindverantwoording (Ja/Nee)	€ 28.762	€ 32.373	€ 16.631	€ 18.798
lenW	E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/08</i>				
			1 C2309163/5290004	Nee				

G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/06</i>
		€ 1.691.506	€ 80.114	€ 63.403	€ 0	€ 36.649	€ 0
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/08</i>	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/09</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/10</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/11</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/12</i>
		€ 12.127	€ 1.888	€ 0	€ 275.097	€ 0	€ 0
		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>				
		€ 0	Ja				
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/01</i>	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/02</i>	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/03</i>	Besteding (jaar T) Bob Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/04</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/05</i>	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/06</i>
		€ 0	€ 2.761	€ 7.902	€ 0	€ 0	€ 0
		BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/07</i>	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/08</i>	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/09</i>	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/10</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3/11</i>	
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 797	€ 0	€ 9.114	€ 17.119	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 410	€ 1.662	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 1.988	€ 4.722	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 522	€ 4.219	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 769	€ 0
			6 Totaal	€ 797	€ 0	€ 12.034	€ 28.491	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	1	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	1	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0		

Age Group	Number of People
0-17	182
18-24	182
25-34	182
35-44	182

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H30/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06</i>
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 10.414	€ 15.795	€ 25.792	Ja	Ja
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 71.294	€ 68.824	€ 137.648	Ja	Ja
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 16.021	€ 13.616	€ 26.906	Ja	Ja
			4 Kansrijke Start	€ 12.817	€ 17.068	€ 31.958	Ja	Ja
			5 Mentale Gezondheid	€ 4.005	€ 4.725	€ 12.255	Ja	Ja
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 14.019	€ 14.685	€ 19.031	Ja	Ja
			7 Valpreventie	€ 38.050	€ 44.855	€ 79.728	Ja	Ja
			8 Leefomgeving	€ 8.011	€ 9.549	€ 13.124	Ja	Ja
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 2.002	€ 3.532	€ 6.667	Ja	Ja
			10 Versterken sociale basis	€ 28.838	€ 28.390	€ 52.835	Ja	Ja
			11 Mantelzorg	€ 8.011	€ 10.256	€ 14.045	Ja	Ja
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 8.011	€ 8.733	€ 18.201	Ja	Ja
			13 Welzijn op recept	€ 7.610	€ 8.456	€ 10.406	Ja	Ja
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 2.002	€ 2.002	€ 3.924	Ja	Ja
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 5.848	€ 8.398	€ 15.281	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07</i>					
			Nee					
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: H35B/02</i>				
			1 060855 Gemeente Tilburg	€ 96.824				

VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06</i>
			36	€ 17.131	€ 102.211	20	€ 9.792	€ 56.011
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09</i>			
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	56 Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	€ 0 Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	€ 0 Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15</i>
			1.281	103	10	0	11	0
			Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: J94/02</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J94/03</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J94/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J94/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: J94/06</i>
1		LA/23-03587003	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	€ 2.986	3	1	0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.		Eindverantwoording (ja/nee)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09</i>			
1			€ 0	€ 2.986	Nee			

VRO	J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J209/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/02	Aard controle R Indicator: J209/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/04	Aard controle D2 Indicator: J209/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/06
		1	RHA2022-03305228	1001009 - Meerjarige regeling specifieke uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen (RHA 2022)	€ 0	€ 0	€ 0	0
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J209/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/09	Aard controle R Indicator: J209/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/11	
		1	1001009 - Meerjarige regeling specifieke uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen (RHA 2022)	0	Nee	Ja	Nee	
VRO	J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Sisa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/01	Aard controle R Indicator: J210B/02	Aard controle R Indicator: J210B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/06
		1	030010 Provincie Noord-Brabant	€ 61.987	€ 0	1	16	Nee
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T): salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
			€ 18.500	€ 230.712	€ 6.877	€ 317.024	€ 590	€ 968
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07					
			Nee					
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 1.855.925	€ 513.920	€ 0	€ 110.000	€ 17.000	€ 38.126
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
			Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.534.971	€ 5.492.361	

Jaarstukken 2024

5. Vaststellingsbesluit

VASTSTELLINGSBESLUIT

De raad van de gemeente Hilvarenbeek,
gezien het voorstel van het college van 27 mei 2025,
gelet op de Gemeentewet en de comptabiliteitsvoorschriften 2004;

besluit:

1. Het jaarverslag en de jaarrekening van het dienstjaar 2024 vast te stellen;
2. Het totaal positief resultaat op de jaarrekening 2024 van € 423.000 vast te stellen en van dit positieve resultaat:
3. Het positieve saldo afdeling Biest over 2024 van € 12.000 te reserveren in de algemene reserve van afdeling Biest;
4. € 749.000 te reserveren in de reserve budgetoverheveling voor taken die we niet in 2024 hebben uitgevoerd maar wel in volgende jaren gaan uitvoeren;
5. Het nadeel van € 338.000 wat resteert na de voorgaande beslispunten aan de algemene bedrijfsreserve te onttrekken.

Besloten in zijn openbare vergadering van 3 juli 2025.
de raad,

Raadsgriffier
de heer M. Janus

Voorzitter
de heer E.M.L. Weys

